

SMOTRA LITERARNOG,
DRAMSKO-SCENSKOG I
NOVINARSKOG STVARALAŠTVA
UČENIKA OSNOVNIH I
SREDNJIH ŠKOLA
GRADA ZAGREBA, 2014.

23.
smotra

GRADSKI URED ZA OBRAZOVANJE, KULTURU I SPORT

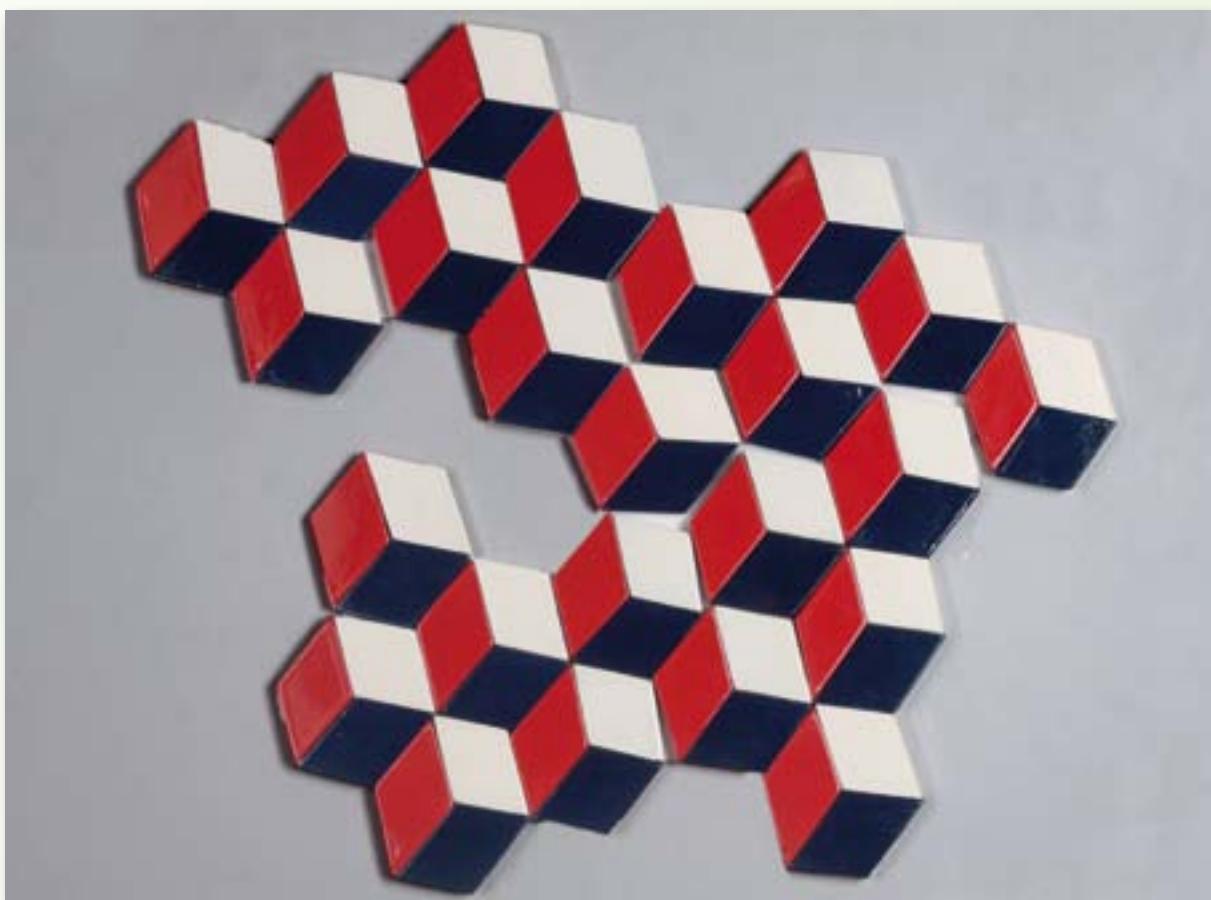
Beznađe

Stihovi što gore u daljini
krijesu mojega beznađa
gorite prokletnici
osuđeni
gonite me na kraj svijeta
da ronim biserje bijelo
u tišini zore što se krvlju razvila
mračni hladni sati kraju će doći
poput feniksa ja ću se uzdići
iz pepela
gledati
očima novim
dane i sate
što ususret dolaze

Nikolina Sušnić, 1. razred

Škola za medicinske sestre Mlinarska

Voditeljica: Mirjana Trošelj

Laura Bratulić, mentorica: Lucija Gudlin, prof.

Fotografija: Mario Bužančić i Ivan Čizmin, mentor: Vladimir Šimunić, prof. savjetnik

Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Cijeli svijet je pozornica

Bilo je vedro proljetno subotnje jutro u Zagrebu i ljudi su odlučili promoliti svoje inače zaposlene noseve iz kuća te se konačno naužiti sunca. Zrak je bio svjež te se moglo osjetiti postupno opuštanje ljudske napetosti uzrokovane proteklom tjednom. Gradska špica bila je puna. Ljudi su izviriivali na sve strane; roditelji s djecom u kolicima, bakice koje se vraćaju s tržnice i za sobom vuku teške torbe, studenti koji sjede na kavi te pospano zijejavu tipkajući po mobitelu...

Mladi pisac, koji je također izšao na jutarnju kavu na Cvjetnom trgu, lijeno sjedne za jedan od stolova obližnjega kafića te redom odloži sadržaj svojih džepova na stol: mobitel, novčanik, ključeve, kutiju Ronhilla, upaljač te svoju malu crnu bilježnicu. Konobar mu doneće uobičajenu narudžbu te njih dvojica nakratko popričaju. Konobar zatim nastavi dalje sa svojim posлом, a pisac stavi jednu cigaretu među usnice, zapali je te stane promatrati ljude oko sebe, polako pijuckajući svoj macchiato.

Pogledaj ih samo, pomisli, kako su promilili iz svojih kuća kao gliste poslije kiše! Muvaju se tu po centru, tobože svatko baveći se svojim poslom, iako je većina njih zapravo ovdje da bude viđena. Dobro, da, to i kava. No koliko je zapravo ta maska sreće, ravnoteže i sklada koju stavlju preko lica istinita? Sve je to pravo i istinito koliko i poprsje Pamele Anderson, pomisli on. Svatko od nas, uključujući i mene, igra neku svoju ulogu u društvu, a svijet je pozornica! Maske su postavljene, reflektori blješte, kostimi su na nama, zastor se podiže, čuje se pljesak... Ali kada se svjetla ugase i kada glumci skinu šminku, nitko više ne sjedi u publici. Što se onda događa s glumcima? Možda odu u obližnji kafić sa svojim prijateljima, u posjet bolesnoj baki u bolnicu ili na kulinarski tečaj... Tko zna? Tako je i s nama.

Ljudi oko nas budu tako zaslijepljeni našim ulogama, maskama i izvedbom da samo rijetki otkriju što se krije ispod površine. Samo rijetki uspiju upoznati naše pravo lice i spoznati kakve nas sve brige more. Većina ih odustane, to jest, u početku ostanu, odgledaju spektakl koji im priredimo, ali kada stvari postanu stvarne i ozbiljne, najčešće se povuku, odu kućama, a glumci ostanu sami, skidaju šminku. Doduše, ima i onih koji se potrudе i ostanu, uspiju se probiti iza pozornice, pomognu nam izići iz kostima. Takve nazivamo pravim prijateljima i takve ljude trebamo čuvati. Oni su uspjeli doprijeti do nas i ostali su uz nas untaoč tome što su našli ispod svih slojeva krinke. Na takvim smo ljudima zahvalni i moramo se potruditi da ih nikada ne uzimamo zdravo za gotovo.

S tim zaključkom pisac ugasi cigaretu u pepeljari, ustane i ode, za sobom ostavivši novac konobaru zajedno s praznom šalicom popijenog macchiata. Putem se nasmiješi baki koja je za sobom vukla tešku torbu.

Pamina Benčić, 2. razred

XVIII. gimnazija

Voditeljica: Jelena Glavaš

Daisy

Prišla je prozoru i razmaknula teške zastore grimizno crvene boje tako osvijetlivši sobu. Prvi sunčani dan ove zime bio je itekako hladan, no ta žuta kugla barem je djelovala umirujuće, kao podsjetnik da su najhladniji dani prošli i da oni topliji tek dolaze. Davala je nadu.

Spustila je ruku na prozorsko staklo djetinjasto ga pokušavši dotaknuti no jedino što je uspjela napraviti jest ostaviti otisak ruku na staklu zamagljenom njezinim dahom.

Da je noć u staklu bi umjesto smrznute flore mogla vidjeti samo svoj odraz. Iste zelene oči koje je već godinama promatraju iz ogledala, pravilan nos i visoke jagodične kosti, pune usne vječito razvučene u neku vrstu polusmiješka, sve to zaokruženo kao ugljen crnom kosom. Mrzila je to! Mrzila je to što je jedino lice koje gleda njezino vlastito, što se svaka riječ koju progovori razbijje o zid jer nema slušatelja koji će ju čuti, to što je zarobljena u ovoj trošnoj sobi koju od debelog minusa vani dijele samo stara ispucala drvena vrata s kojih se već godinama ljušti boja. Mrzila je samoću, sebe. Cijeli svijet.

Ispočetka je uživala u ovome. U danima i noćima koji, svaki za sebe, traju i po šest mjeseci, u čistoći zraka nezagadjenog automobilima, u divnoj hladnoći na kojoj ne možeš ni disati bez da ti njezini nevidljivi, ali i dalje kao britva oštari noževi režu pluća. Uživala je i u pingvinima koji su joj postali prvi susjedi za vrijeme ekspedicije, i koji su joj jedini već tri mjeseca pravili društvo. Daisy je čak uspjela naučiti da joj dođe kada ju pozove. Nikad neće zaboraviti dan kada su joj, zovnuvši Daisy da joj malo pravi društvo mameći je svježom ribom koju su joj tog dana dostavili zajedno s ostatkom hrane za taj tjedan, u susret došla dva pingvina. Jedan je, naravno, bila Daisy, veličanstvena pingvinka toplog crnog krvnog krzna gdje je priješao u bijelu bio pravocrtan, i s ružičastim ožiljkom tik iznad srca koji nikad ponovno nije obrastao krznom. Željela ju je pitati kako ga je zadobila, nekoliko puta ju je čak i pitala, no ptica ju je samo zbumjeno pogledala svojim krupnim crnim očima. Budući da joj Daisy nije mogla odgovoriti znala se danima zabavljati izmišljajući najrazličitije scenarije. Onaj u kojem je Daisy tajni agent federalne organizacije joj je i dalje bio omiljeni.

Prateći Daisy za njom se dogegao i maleni pingvin koji je još uvijek imao srebrno paperjasto krzno. Kada im je pružila ribu maleni je prestigao Daisy i počeo tako halapljivo jesti da je pomislila kako za Daisy neće ostati ništa. To je bio prvi put da ga je vidjela, i posljednji. Nikad nije saznala što mu se dogodilo. Na neki način joj je nedostajao. Iako ga je vidjela samo jednom postao joj je drag i vezala se za nj.

Navukla je zastore i soba je ponovno utonula u mrak. Iako joj je u početku istraživanje Južnog pola zvučalo zabavno, brzo joj je dosadilo. Ipak, nikad ne bi poželjela da je odabrala drugačije jer u suprotnom ne bi upoznala Daisy. No opet ne bi ovo ponovila. Jednom je dovoljno.

Marina Kuran, 2. razred
Tehnička škola Rudjera Boškovića
Voditeljica: Žaneta Gerovac

Drama

Sedam je sati ujutro. Velika ograda se otvara. Gomila ljudi je ušla. Stari djed Mato poveo me je sa sobom. Jedva sam čekao da stignemo jer, vjerujte, Mato nije baš lagan. Dugo sam ga vozio od sela do Jakuševca. S prodavačima je stigla i gomila kupaca. Djed Mato je stavio deku i posložio nas u vrstu. Da budem iskren, ipak se isplati dovesti Matu do sajma jer, kao da zna da mi se sviđa Ela, uvijek me stavi kraj nje.

Svaki dan promatram njenu žarko crvenu boju. Uvijek me iznova impresionira. Oko podne Mati se otvorи appetit i ode na slasne čevape i sok, a mi ostanemo sami. Tako je bilo i danas, baš kada sam se ponadao da će moći uživati u Elinim pogledima, mali je Marko iskoristio to vrijeme i ukrao me! To je za mene bila noćna mora jer sam video kako je Amandu neki dan razbio. Moja sreća je što je Mato video kako me je ukrao i doslovno me istrgnuo iz njegovih ruku. Vratio me kraj Ele i, ni punih pola sata kasnije, došli su prvi kupci na Matin štand.

Bili su to dečko i djevojka kojima su trebala dva bicikla za večernje vožnje po Jarunu. Djevojka je odmah uzela Elu, a u meni se odmah probudila želja da dečko uzme mene. I uzeo me je! Ela i ja provodili smo cijele dane zajedno. Natjecali smo se svaku večer, malo na Jarunu, malo na Bundeču. Svaki dan bio je novi izazov. Nisam mogao zamisliti bolji život nakon odlaska od Mate. No nešto je moralо krenuti po zlu i pokvariti moju idilu. Neki lopovi upali su u zgradu kada je stara Petrićka s prvog kata zaboravila zaključati ulazna vrata.

Podrum u kojem smo Ela i ja, s ostalim biciklima, spavalici, nije bio zaključan. Jedan od provalnika odabrao je Elu. Htio sam ih bilo kako pratiti, ali se nisam mogao popeti na stepenice. No, moja je ljubav bila snažna. Morao sam nekako doći do nje. Zamolio sam ostale da se odmaknu i zaletio se. Toliko sam se namučio da sam imao osjećaj da sam se uspio popeti tek iz sto i prvog pokušaja. Vozio sam brže nego ikada. Osjećao sam da me subrina vodi Eli. Obilazio sam podrumе svih zgrada u Savskoj i Vukovarskoj, svaki parking kraj škole. Pregledao sam sve parkiće, ali Ele nije bilo. Počeo sam dramatizirati. Moj život pretvorio se samo u potragu za Elom. Jurio sam po gradu kao lud, zabijao sam se u koševe za smeće, u klupice, moja boja bila je izgrebana. Bio sam uništen. Jednog dana završio sam na Jakuševcu, ponovo. Svaki dan je bio preobičan bez Ele. Toliko sam bio očajan da sam pošao obilaziti druge štandove i zamislite moje srce kada sam, u kutu zavezana za ogradu i dalje najžarkije crvene boje, ugledao Elu.

Brzinom svjetlosti našao sam se kraj nje. Pozvao sam i Matu koji se fizički obračunavao s lopovima i Elu vratio na naš štand. Kada sam napokon opet bio sretan, došli su novi kupci koji su odbrali samo nju.

Shvatio sam da je moje vrijeme s njom prošlo i da je više nikada neću vidjeti.

Poslije toga sam još puno puta posjećivao Jakuševac, ali tek nedavno me je jednom tinejdžeru kupio djed. Otada Elu nisam video, ali čuo sam da je djed Mato umro. Znam da našeg štanda više nema i da je sve to iza nas, ali stvorili smo prelijepu prošlost i naša je ljubav srušila sve granice.

Matej Marić, 2. razred
Poštanska i telekomunikacijska škola
Voditeljica: Snježana Zrinjan

Heleni

Crne more postade boje
kad mirnu uspavanu površinu
crnogrude lađe poderaše njinu
zbog tebe, zbog požude tvoje.

I kada dođu na obale
i pod zidine grada
gdje ne čuju kako žale
majke sinove svoje,
muževe žene pune jada,
što oni imaju od ljestvica tvoje.

I u vrtlogu prašine i krvi
pod tvojom nogom
već padaju prvi.

Kap je beznačajna
što s lica kapa tvoga
dok mahnito zoveš Aresa boga
i noktima dereš ljestvici lica sjajna.

Ali gotovo je sve već,
pred Aronom duše se gomilaju
što žele na drugu stranu prijeći.

U dugoj toj koloni
tumaraju gluho
odbacujući svoje ratničko ruho,
nazuvke skidaju oni.

I sve te sive sjene
što Aheront-vodu žele prijeći
u ustima imaju iste riječi:
„Padosmo zbog Helene.“

Filip Kučeković, 3. razred
II. gimnazija
Voditelj: Leo Juko

Zdenko Mikša, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Jakna će se osušiti

Kuc... kuc... kuc... Kap ledene kiše udarala je o prozor. Proizvodila je one iritirajuće zvukove od kojih ne možeš spavati. Bar ja ne mogu. Zanimljivo mi je slušati kako drugi pričaju o spavanju dok kiša lijeva. Pa čuješ na prozoru: kuc... kuc... kuc..., sve dok ne utihne. Ustala sam i odšetala do prozora. Hladnoća se uvlačila pod kožu. Morala sam prebrisati staklo rukom kako bih jasno vidjela van. Snijeg. Svuda okolo. I još pada. I kiša. Sudeći po bijelom pokrivaču tek je počela. Pff. Ne volim snijeg. Zimu. Ništa što podsjeća na to. Nekako mi je to najtužnije godišnje doba. Sve se sakriva. Sve odlazi. Bježi od hladnoće. Pa i grad izgleda nekako pust. Tek šetališta i staze. Malo osoba voli šetati po zimi. I sama sam takva, ali imala sam nekakvu želju izaći i prošetati, a kasnije doći kući i zamotati se u deku.

Bijela pahulja mi je pala na ruku. Pa isparila. Staza je izgledala kao da ju je netko namjerno za-trpao. Sve je bilo bijelo. Kao u nekakvoj bajci. Tih. Vjetar. Samo vjetar što je njihao grane i razno-sio snijeg posvuda. Dječji smijeh. U daljini su se djeca igrala. Hvatali su snijeg, trčali, zabavljadi se. Dječji smijeh je daleko odzvanjao. Odrastajući zaboravljaš koliko je sve bilo zabavnije dok si bio mlađi. Sve je izgledalo ljesti i interesantnije, kao da nema nikakve mane u ovom svijetu. U ovom životu. U ovoj zimi. I ne okreneš se, a već sve nestane. Nestanu te pozitivne stvari, sitnice koje su život činile zabavnijima. Nedostaje ti bezbrižnost, igra i veselje. Prođe jedan dan pa drugi i zatim godina. A vrijeme ne možeš zaustaviti.

Uhvati me jeza. Nisam ni primijetila da snijeg sve jače pada. Ne čujem više dječji glas. Ni smijeh. Možda su otišli kući. Možda je vrijeme da i ja krenem. Vraćajući se istom stazom, snijega je bilo sve više. Više ni otiska cipela nije bilo. Čak je i trag saonica nestao. Kao dijete, tata bi me posjeo na sanjke, a zatim me vukao kroz čitav grad. Toliko sam puta pala s njih da me i dan danas to nasmije. Gdje je to sve nestalo?

Odložila sam kaput i krenula u sobu. Snijeg je i dalje neumorno pada. Čulo se lagano kuckanje snijega o prozor. Zatim tišina. Pa opet. I tako neprestano. No, proći će. Sve prolazi. Kao što ne možeš zaustaviti snijeg i zadržati ga, tako ne možeš ni vrijeme usporiti. Past će još snijega preko noći. Jakna će se osušiti. Tijelo će se zagrijati. Kao da me vani nije ni bilo. Kao da nisam ni prošla tom stazom. Snijeg je prekrio tragove. Podsjeća me na život. Prekrije sve, a kada dođe vrijeme, ne-stane. Ugasi se. Otiđe. Kao da ga nije ni bilo. Kao da me nije ni bilo. Pahulje snijega i dalje su lupale o prozor. Kuc... kuc... kuc...

Matea Dorčić, 4. razred

Tehnička škola Zagreb

Voditeljica: Mirna Bauk

Kvartovska knjižnica

Gotovo svaki dan šećem svog psa. Uvijek se pridržavamo istog ili sličnog puta - od prvog parka do drugog, oko škole, uz potok, oko crkve, pored knjižnice i istom ulicom ravno natrag do kuće.

Najčešće je šetnja uz knjižnicu najzanimljiviji dio puta. Uvijek pogledom prođem kroz unutrašnjost tog starog mjesta. Naravno, vrlo je dobro osvijetljena, a ima i velike prozore koji jedva da i dijele knjižnicu od pločnika i ulice, stoga nema mnogo toga što ne mogu vidjeti. Ona gotovo kao da poziva prolaznike, a time i mene, da barem nakratko pregledaju te glomazne police s knjigama i velike prostore za čitanje. To je zapravo jedan veliki prostor na koji svi polažu jednak prava te ga ravnomjerno dijele. Sadrži dva odjeljka: onaj za djecu i onaj za odrasle. Dječji dio čini blok željeznih police sa starim, pokrpanim knjigama, izbljedjelih ali istovremeno i šarenih korica, prostor za čitanje s velikim okruglim stolovima, ne viših od mojih koljena, nekoliko računala i jedan veliki akvarij. Na drugom je kraju knjižnice odjel glomaznih police koje sadrže ozbiljniju literaturu, računala bez instaliranih igrica te pravokutnih stolova visine koja priliči odraslotu čovjeku. Umjesto crteža ove zidove prekrivaju vitrine koje čuvaju stručnu literaturu pod ključem. Između ta dva različita svijeta nalazi se neutralno područje, takozvani pult, gdje je čovjek povezan sa sustavom koji istovremeno i iskorištava i održava knjižnicu.

Nekakvim nepisanim zakonom ta knjižnica, otkad se sjećam, u stvarnosti ipak pripada samo najmlađima i najstarijima. Svi ostali kao da su tu samo u prolazu. I stvarno, tu se uvijek može naći nekolicina klinaca za računalom, iza stripova ili za onim niskim stolovima dok igraju nekaku igru ili nekoliko samotnih staraca kako čitaju novine ili se upare i igraju šah sjedeći za visokim stolovima, što dalje od računala. Ako obratite pozornost na te stalne goste, prave vlasnike kvartovske knjižnice, primijetit ćete kako se nitko od njih ne zanima previše za one ogromne metalne police koje čuvaju ono što, po popularnom uvjerenju, i čini knjižnicu. Dapače, mislim da jedino baš oni „u prolazu“ i jesu zainteresirani za čitanje i posudbu knjiga. Znam da sam i sam kao mali provodio mnogo vremena u toj knjižnici. Otkad mi je dopušteno da izlazim sam iz kuće, pa sve do puberteta, ta knjižnica služila je kao mjesto okupljanja meni i mojim prijateljima, ali i ostalim vršnjacima iz drugih škola. Svatko je od nas tamo pronašao neku zanimaciju. Neki su kartali i mijenjali sličice, neki igrali društvene ili video igre, a svi smo čitali stripove. Ne sjećam se da je itko od nas posuđivao ili čitao nešto osim tih stripova.

Ta knjižnica prestala je biti naše utočište s dolaskom prvih obveza. Dakle, kad sam bio prisiljen tu knjižnicu koristiti za posuđivanje lektiri, izgubila je svaku prijašnju funkciju. Unatoč tome, izgleda da tu izgubljenu vrijednost prepoznaju oni koji su puno dulje bili „u prolazu“ od mene. To mjesto, izgleda, ima sposobnost istaknuti nešto što dijele oni najmlađi i najstariji, ali i istovremeno nitko drugi.

Krešimir Đurđević, 3.razred

Privatna klasična gimnazija

Voditeljica: Gordana Bolf

Labirint

Opet nisam znao gdje sam. Kako sam dospio ovdje? Zašto je ovako hladno? Priberi se. Dobro pogledaj oko sebe. U labirintu si. Svaki zid predstavlja tvoju misao. Labirint je beskonačan. Zar je ovo moguće? Jesam li ja u vlastitu mozgu?

Labirint nema izlaza

Hodam... hodam po svojim mislima. Gazim po svojem djetinjstvu, trčim kroz svoju mladost. Vidim sebe sa svojom pokojnom majkom u daljini, bljedoliko. Osjećam pritisak... Oh ne, što je ovo?! Depresija! Okani me se! Jedva sam te maknuo iz sebe, nećeš me dokrajčiti ovaj put! Onesvijestio sam se. Iz duboka sna me budi klaun sablasna lica, crvene kose. Pružio mi je ruku, no ustao sam i sam. Još ošamućen od nesvjestice, zapitam ga tko je on. Ne progovorivši ni riječ, gurne me dalje kroz mračne zidove. Zapali smo u moju mračnu prošlost. U sve moje grijehe. Gotovo nijednoga nisam bio ni svjestan. Osjećam probadanje i trnjenje cijelog tijela. Što se događa sa mnom? Pokušavam pobjeći, no bezuspješno. Labirint nema izlaza.

Klaun se stvori kraj mene. Ponovno ga ispitujem, ali i dalje nema odgovora. Ovdje kao da je vrijeme stalo. Suha usta sve se teže otvaraju, kao da su prišivena željezni koncem. Zidovi se razlijevaju, a pod počinje plesati. A ja... A ja gledam. Klaun mi pride. S njegova veselo obojana lica nestane smiješak. Razigrane plave oči prerastaju u dva crna bezlična kruga. Boje mu nestaju. Kreće prema meni kao lav prema antilopi. Trčim. On raste u visinu i ponavlja: *Ja sam tvoja prošlost. Nikada nećeš pobjeći od mene!* Pretvara se u zvijer. Usta mu se šire u visine i širine. Nema mi spasa. Ugledam rupu u zidu. Što li je ovo? Zađem unutra.

Ovaj most je moj spas

Svira moj najdraži žanr glazbe. Ova rupa je moj spas. Unutra je nekakav most. Most neusporedivi duljine. Glazba se jasno čuje, no čujem i svoje disanje. Hripćem. Ovaj most je moj spas. Trčim. Pluća mi otkazuju. Pobjegao sam od zla stvorenja - svoje prošlosti. Ušao sam u svoj vid utopije. Odspravao sam. Budi me ogromni kamen pun udubljenja koji pada pokraj moje noge. Sve se počinje urušavati. Odgovornost me udara šakom u trbuš! Predugo sam bio u utopiji. Bježim! Stigao sam u bijelu prostoriju. Što je sad ovo? Nema labirinta?

Topla suza teče niz moje hladne obrale

Iz bijelih zidova počinju se ocrtavati razni likovi. Vidim svoje stare prijatelje. Vidim sve svoje prijatelje koji su umrli, igramo se. Topla suza teče niz moje hladne obrale do mojeg mrzlog srca. Odjednom kao da sav ovaj bezvremenski i apsolutno neograničen prostor ima ozvučenje. Čujem mili glas, poznat od negdje. *Ne zna se hoće li se ikada probuditi, preostaje nam samo čekanje...* Pređa mnom se stvori neobjašnjiva svjetlost koja se zarila u moje očne jabučice poput deset mačeva. Mrak. Otvaram oči. Osjećam se kao da lebdim. Ugledam medicinsku sestru s kosom crvenom poput klaunove. Shvatim da sam u bolničkom krevetu. Zovem sestru. Dotrči do mene i počinje vrištati od sreće. Navodno sam mjesec dana u komi. Sve je bio san.

Greta Gombar, 2. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

Ogledalo sjećanja

Novi dan. Novi sat. Novi ritam. Kiša je prestala. Predala se ostavljujući mokri podij nekim novim plesačima. Sramežljive zrake sunca provirivale su iza tamnih zastora pretvarajući kapi u vilinsku prašinu na zelenom tepihu. Toga jutra, kao i mnogih drugih provedenih u kući svoje bake, u san joj se ušuljao dobro znani miris. Bio je to miris krušaka. Krušaka njenog djetinjstva.

Ime joj je bilo Merlita. Sjedeći na krevetu nakon dobro prospavane noći, promatrala je crveni salon te zaključila da je ime dobio po boji koja je najviše ostavile svoj trag u njemu. Sjećala se kad ih je prvi put vidjela. Fotelje uz prozor bile su žarko crvene, no s vremenom boja je bivala sve tamnija. Danas, pogled joj je bio usmjeren u stare, već izlizane fotelje koje unatoč svemu nisu dale da ih vrijeme pregazi. Stajale su prkosito na onom istom mjestu kao i dana kada je Merlita prvi put ušla u crveni salon, još i danas čekajući da se netko na njima odmori. Prozori su bili prekriveni bijelim zavjesama preko kojih su se pružali bordo crveni dekori, koji su zaustavljajući ulazak dana kroz prozor, davali topnu intimnost salonu. Pogled joj je završio na malom stoliću u sredini sobe. Vaza sa svježe ubranim ružama krasila je cijeli salon. Njihova svježina i nevinost u Merliti ne samo da je budila romantiku već i nadu da sretni završetci ipak postoje, dok je crno-bijela slika s bakinog i djeđovog vjenčanja, što je počivala na zidu, bila tihi podsjetnik da su nam nekada i bliže no što mislimo. Smijala su joj se nekada mlada, bezbrižna lica. Djevojka s niskom dukata oko vrata imala je onaj isti osmijeh koji i danas prepoznaje na svojoj baki, a mladić do nje, mršavog lica, zalizane kose i pogleda koji joj i danas katkad uputi, bio je njezin djed. Nije mogla razaznati kada su baka i djed uhvaćeni u tom trenutku ispunjenom mladošću i srećom, no znajući da su nedavno proslavili zlatni pir, usudila se prepostaviti da je to bilo šezdesetih godina prošlog stoljeća. Bile su to godine kada su vladale kokotice, šuškavci, Beatlesi, plesnjaci o kojima danas može samo slušati priče.

Iako je miris sna još uvijek osjećala pod kožom, glasovi što su dopirali kroz poluotvorena vrata salona izazvali su u njoj znatiželju da izade iz mračne sobe i pridruži im se. Razmaknula je dekore s prozora dajući svojim pospanim kapcima vremena za prilagodbu sve jačem svjetlu što je dopiralo izvana. Nije mogla pobjeći osjećaju da se nalazi u nekom usporenom filmu, dok su uspomene virile iz svakog kutka što ga je pogledom okrznula.

Drvena bijela vrata s vitraž prozorom na sredini i čipkastom zavjesom bila su ulaz u bakino carstvo. Mala kuhinja s pogledom na zapad bila je dovoljno velika za stol i četiri stolice u sredini te niz ormara i polica s različitim začinima što su se penjali uz bijele zidove. Kopajući po sjećanjima, zastala je pred velikim stolom okruženim s deset starinskih stolica koji je dominirao glavnom sobom. Imala je potrebu odati mu počast za sve uspomene koje joj je poklonio. Ondje su se slavili prvi rođendani, obljetnice, prigodni ručkovi začinjeni slasnim delicijama, ali i ponekom dozom crnog humora na račun mana života što ga vode okupljeni. Prisjećala ih se sa sjetom, jer bili su to trenutci koji su prošli zauvijek. Gledala je neka nasmijana, bezbrižna lica ljudi za koje kažu da su njezina obitelj.

U kutu dvorišta sjedio je njezin djed s onim istim sramežljivim smiješkom na licu kojim je prije mnogo vremena osvojio srce svoje gospođe. Na izbradanom licu godine su ostavile svoj trag, no vidjelo se da je nekada bio markantan čovjek. Gledala ga je kako guli kruškice s neopisivom toplinom koja se vidjela u sjaju njegovih očiju. One prezrele i otpale na tlo podsjećale su ga da je i njega vrijeme sustiglo, no nije se mogao, a nije ni želio oduprijeti godinama što su kucale na vrata. Sjedio je u svom vrtu, na svom starom mjestu okružen ljudima koje voli govoreći o svojim kruškicama s epitetima i zadivljujućom ljubavlju.

Iz misli ju je iznenada izvukao bakin glas: „Dođi, Merli!“

Znala je da u ovom životu promijeniti ne može ništa te da vrijeme koje je prošlo vratiti ne može. No, nije se mogla oteti vječitom pitanju: zašto ne bismo mogli zaustaviti vrijeme, ostaviti sadašnjost onaku kakva jest, sa svim dobrim i lošim stranama, ne razmišljajući o tome što nosi novi dan... barem na trenutak. Hoće li sjećanje na miris iz bakine kuhinje koji ju je budio iz snova i djedov glas dok je pričao o svojim kruškicama postati još jedan od blijedih odraza u ogledalu sjećanja ili jedna od omiljenih uspomena koja će živjeti vječno?

S tom mišlju u glavi pojurila je u susret glasovima što su je pozivali u njihovo društvo.

Mihaela Tomljanović, 2. razred

Privatna gimnazija i ekonomsko-informatička škola Futura

Voditeljica: Josipa Mioč

Petar Fabris, mentorica: Bojana Švertasek, prof.
Fotografija: Mario Bužančić i Ivan Čizmin, mentor: Vladimir Šimunić, prof. savjetnik
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Oni hladni

Mrzim sprovode za hladne dane
Nabori ruža nalik su naborima
Ruku
Kada se uhvate
Dohvate
Pokušaju da se ugriju

Mrzim razmišljati je li današnji broj
bio velik broj ljudi
spaljuju li ljes zajedno s cvijećem
jesu li promijenili pravilo sprovodskog odijevanja
jer ja sam se obukla balavo crno
i do kraja dana vjerojatno se neću presvući

Povlačim se s procesijom
Ukazuju mi poznate i nepoznate
Većina ih je stigla autom
Grijem ruke
I u šali čujem:
„A tko je sljedeći?“

Ana Horvatin, 4. razred
Klasična gimnazija
Voditeljica: Andjela Vukasović Korunda

Pet haiku pjesama

1. usnulo podne
grad zakopan u snijegu -
- kolona ljudi

2. puknuta grana
izviruje iz magle -
- rascvjetani grm

3. osamljena klupa
očekuje šetača
nigdje nikoga

4. jutarnja rosa
visi s vrha grane
osamljeni list

5. žito u zlatu
blijedi mjesec još bdije
polje u zoru

Aisha Bushara, 2. razred
III. gimnazija
Voditeljica: Branka Milković

Jasna Mujkić, mentor: Filip Pintarić, prof. mentor
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna
Fotografija: Danijel Berković PIXSELL

Poruka u prošlost

Svi za nečim žalimo. Naša su sjećanja zbirka koja oslikava naš život i čini ga vrijednim. Istodobno s lijepim postoje i ona sjećanja koja će nam potjerati suzu na oko. Izazvati grč u želucu i poželjet ćemo da se to nikada nije dogodilo. Ponekad bismo voljeli promijeniti tijek vremena, poslati poruku „prošlom sebi“ i izbrisati tugu koja se nastanila u naše srce. Otrgnuti se sjenama prošlosti koje se šuljaju oko nas i miluju nas poput ljubavnice.

Kada bih mogao poslati poruku „prošlom sebi“! Poručiti nešto klincu koji je vjerovao kako može učiniti sve što poželi. Koji je imao viziju zajedništva koje je poput epidemije pokorilo svijet. Svijet koji odiše sloganom i zajedništvom. Gdje patnja ne postoji, gdje suze ne bole. Rekao bih: „Hej, mali! Život nije ono što očekuješ! Svijet nije mjesto kakvim ga zamišljaš. Tama i dalje postoji. Nastanjuje ljudska srca svakoga dana i truje um. Ljudi nisu onakvi kakvima se čine.“

Prijetvorna lica pozdravljaju me dok kročim cestom, glasovi ljubomore odzvanjaju u mojoj glavi. Čujem ih. Izopačene misli koje truju svijet. Obuzelo me licemjerje. Opisujem tamu koja je zaposjela um drugoga, dok kritičar u meni zaboravlja na najveću prijetnju koja mi se suprotstavila. Prijetnja čudna, poznata... Tako bliska. Stojim pred zrcalom i gledam dječaka punoga mana i vrlina. Dječaka koji istovremeno nosi uništenje i spasenje. Koji plače i smije se. Obožava i prezire. Preda mnom stoji nesavršeno biće koje jeca gledajući patnju svijeta, a ne shvaća kako je i sâm uzrok toj patnji. Vidim sebe! Sebe koji kritiziram, a ništa ne poduzimam. Prepoznam zlo, ali ne pronalazim mu rješenje. Vidim biće toliko nesavršeno da mi se sviđa. Odraz se mijenja. Čovjek stari i shvaća. Ali jedno se nikada nije promijenilo. I dalje vjerujem u čovjeka. Svaki put kad zaplačem zbog nekoga, moja ljubav prema čovjeku postaje veća. Neću ti savjetovati što da činiš, ali nikad nemoj zaboraviti... Ti si čovjek. Savršenstvo nesavršenosti! Ljubav se zove tvojim imenom. Zlo postoji, ono je stvarno. Ono seže daleko iza granice ljudskoga poimanja. Jer jedino što čovjek nikada neće razumjeti - jest čovjek. Ne želim razumjeti čovjeka. Ne želim razumjeti sebe niti zašto sve ovo radim. Volim neizvjesnost kao krunu prolaznosti ljudskoga života.

Naše je postojanje priča koja ima kraj, ali zbog djela i sjećanja koja ostavi iza sebe - vječno je! Djela predstavljaju čovjeka, ne lik. I zato je čovjek vječan. Duboko u mome srcu gori nuda kako će jednoga dana moja djela pričati priču o životu jednoga dječaka te kako je postao čovjekom u punome smislu te riječi. Priču o mome kraju i vječnosti koju živim kroz djela koja sam darovao svijetu.

Valentino Kuzelj, 3. razred

Zdravstveno učilište

Voditeljica: Ivana Brzović

Posljednja crta obrane

Vidi ju tamo kako skače, kako bježi od velike ljute Zime.
Njeni zlatni uvojci neumorno se bore sa davno zaboravljenim strašnim vjetrom,
a njene velike vedre sive oči zadivljeno prate neodređeni put zalutalih pahulja.
Rukavice joj promočile, a mali nježni prsti već ozebli,
no to ne sprječava malenu dječju zaigranu dušu da se pri putovanju kući zaustavi
i ugrabi nespretno koju kuglu hladnoće.
I preskače i trči i smijehom ispunjava praznine između bijelih konstrukcija
i svojim crvenim nosićem pozdravlja gospodu Zimu.
I u zadnji tren ulazi u kuću i trči do prozora i gleda kroz toplo u hladno,
zimsku borbu iza prozora, njene posljednje crte obrane.

Sara Dobrijević, 1. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Vlatka Špirić

Vid Lončarević, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Priča broj šest

Mrzim ovo vrijeme. Ledeno, hladno i totalno negativno. Mrak se brzo spušta u prosincu. Pogledom tražim visoki plavi sat na Glavnem kolodvoru. Šest sati. Već! Nevjerojatno. Bacam smotuljak papirića u zeleni i prljavi koš za smeće i okrećem se lagano na peti svojih novih Timberlandica. Dolazi stari tramvaj. Šestica. „Samo smireno, tako treba!“

Ulagam unutra i već pomalo živčano sjedam na crvenu plastičnu stolicu prikovana za ostatak te plave limene kutije. Gledam u pod da smetnem s uma sav taj košmar u glavi. Neki prokleti klinac napisao je debelim crnim markerom na zadnji dio žute stolice broj 6. Zbrka u glavi se vraćala. Sklopila sam oči. „Razmišljaj o... nekom imenu!“, rekla sam sama sebi. „Marija... Marija... šest slova!“ Šest prokletih slova!. Zašto? Zašto si to radim, dovragna?! Zašto na svakoj mojoj misli moram tražiti nesvesno broj šest... i uvijek ga nađem. U tramvaju su me ljudi već zabrinjavajuće pogledavali. Nisam obraćala pozornost. Svejedno, ko ih šljivi! Nikad neće imat moje probleme. Udarila sam nogom u napisani broj i ustala kada su se, uz glasno škripanje, otvorila stara vrata tramvaja. Izašla sam van. Svjež zrak. Imala sam osjećaj da će se ugušiti unutra. Tek tada sam se ogledala oko sebe da vidim gdje sam uopće sišla. Autobusni kolodvor. Dobro je, pogodila sam. Ovaj put. Došla sam do zebre i stala čekajući da se zeleni svjetleći čovječuljak upali na suprotnom semaforu. Jedan... dva... tri..., šest. Šest bijelih crta zebre. Upalilo se svjetlo, ali ja sam ostala gledajući u tih šest crta nesvesna prometa i ljudi oko sebe. Kao da sam stajala tamo sama s tim crtama. Bez igdje ikoga. Netko me gurnuo u prolazu i lagano ošamućena krenula sam preko, na Autobusni.

„Jednu nepovratnu kartu za Rijeku, molim.“ Uzela sam kartu, platila te prošetala do mjesta gdje je moj autobus trebao krenuti za 20 minuta. Sjela sam na plavu stolicu pored autobusa i počela razmišljati o tome kada je i kako sve počelo.

*

„Nije smiješno, Mateja!“ - govorila mi je Marta dok smo se kretale laganim korakom prema školi. „Ozbiljno, prouči malo to. Ja sam gledala i čitala o tome i mislim da je to istina“ - pogledala sam je i nasmijala se: „Ma daj pusti to, samo kreteni misle da je istina. Nemoj bit idiot. Na televiziji tak uvjere ljudi i onda svi misle da je istina. Daj, molim te“ - Marta je stala ispred mene i vidjela sam da ju ljuti to što joj ne vjerujem. „Ali,... pogledaj objektivno. Broj šest je temeljni za postanak svijeta. Sve na svijetu građeno je po mjeri 666. 666 je sotonski broj odnosno ismijavanje Boga. Evangelist Ivan je u svojoj knjizi Otkrivenja broj 666 pridao zvijeri, odnosno Sotoni. Šestica se nalazi svugdje. Evo, kartica Visa. Slovo V je broj 5, slovo I je broj 1 zbroj tih dvaju slova je 6, slovo S i A su brojevi 6. Kužiš? 666. Sve je u broju šest.“

„Marta, pretjeruješ.“ Pogledala me ozbiljno i rekla: „Zoveš se Mateja, koliko slova ima tvoje ime?“, okrenula se i ušla u školu. Ja sam zastala i razmisnila. Moje ime ima 6 slova.

*

Sjedila sam na onoj plavoj stolici, hladan i bijeli zrak izlazio je iz mojih usta, pogledala sam na mobitelu koliko je sati. 6 i 20. Bus mi ide za deset minuta. Udobno sam se namjestila i vratila sjećanjima.

*

Danas je 6. 6. 2013., $2+1+3=6$... 666. Prokleti broj šest! Ludila sam u svom stanu u centru Zagreba... Zagreb... Šest slova.. Kvragu! Digla sam se iz kreveta i došla do svojih prozora koji su bili oblijepljeni člancima Jutarnjeg lista i 24 sata... 24 sata.. broj šest! $2+4$ je 6! Gledala sam u te članke, nespretno i ubrzano zalijepljene selotejpom. Samo sam htjela odvojiti se od svijeta. Svaka stvar me podsjećala na broj 6. Sve! Jedan članak je bio pravilno okrenut i zalijepljen na sredini prozo-

ra. „Samoubojstvo dvadesetogodišnje Marte Placuš“ - Novine tiskane 30. 3. 2013. broj šest... Da, vraga samoubojstvo. Nađena je u svojoj sobi gdje je sve crvenim markerom bilo ispisano broj šest. Imala je šest porezotina na tijelu. Broj šest ju je ubio. Moja Marta. Moja najbolja prijateljica. Jedina koja je razumjela mene i moju glavu. I broj 6.

Gledala sam u to. Danas mi je rođendan. 6. 6. 1992., već sam izračunala da zbroj mog rođenja daje 33... to je šest. Naravno. Imam 21 godinu i ludim. Živjet sam prestala prije 3 godine. Točno tri godine. Od onog dana kad mi je Marta pričala za broj šest. Prokleti sve! Prokleta ona! Sve je prokleti! Počela sam bacati stvari uokolo. Cijeli svoj stan sam dovela u nered, iako je nered već odavno bio tu. Onda više nisam mogla, otišla sam u kupaonicu i popila tablete. Htjela sam se ubiti. Napravila sam to ne misleći. Popila sam sve i legla. Razmišljala sam o Marti... i broju 6. 666 Sotonski broj... S-O-T-O-N-A ... 6 slova. 6 slova... Zaspala sam tiho....

Preživjela sam. Mama je u tom trenu došla u moj stan i vidjela me. Nazvala hitnu. Ne sjećam se ničega osim buđenja u ledeno bijeloj sobi. Sobi bolnice.

*

Sada sam tu. Sjedim i čekam da krene moj autobus. Za Rijeku. Prošlo je šest mjeseci od tog događaja. Bila sam na terapijama i kod psihijatra. Pomogao mi je. Iako ne shvaća broj 6 niti moju glavu, ja sam barem smanjila razmišljanje o njemu. Preporučio mi je da odem u drugi grad. U mjesto gdje me nitko ne poznaje. Mjesto na moru. Svidjela mi se ideja.

Vozač je lagano ulazio u autobus. 6 sati i 28 minuta je. Ušla sam za njim i sjela na predzadnje sjedalo. Desno do prozora, kako bih mogla gledati Zagreb dok odlazim. Shvatila sam da, možda, u drugom gradu jednostavno zaboravim broj šest. Samo nestane. Možda je on bio sa mnom samo u Zagrebu. Nasmijala sam se sa željom da je to istina i lagano se naslonila u udobno sjedalo. Autobus je krenuo. Nakon tri godine ponovno sam osjetila sreću. I to paljenjem motora autobrašta. Neće me više slijediti broj 6! Sigurna sam! Osjećam to. Još jednom sam se nasmijala i pogledala svoju kartu za Rijeku. R-I-J-E-K-A... 6 slova. Šest prokletih slova.

Valentina Sila Jantolek, 3. razred

Privatna umjetnička gimnazija

Voditeljica: Nina Kuljić

Prisjećam se

Prisjećam se kako si samouvjereno gazila školskim hodnicima, a mi smo te oblijetali kao muhe. Podignute si glave gledala ravno ispred sebe ne obraćajući pažnju na naša dovikivanja. Kako si mahała bokovima ispred nas kao da nas izazivaš. Smješkala se svojim bisernobijelim, punim zubima na naše pokušaje da ti privučemo pozornost. Padali smo pred tvoje noge samo da nas pogledaš i kažeš nam riječ-dvije, pa makar: „Makni se!”

Sjećam se kako su ti se prsa nadimala zbog bijesa kad bismo ti dosadili. Uvijek smo se motali oko tebe i molili Boga da nas barem jednom ne odbiješ. Tvoja obla ramena kretala su se u skladu s ostatom tijela, kao da te nije bilo briga ni za što. Nakon škole trčali bismo ulicama našega malog mjesta samo da te nađemo, a navečer bismo se nadali da si izašla van. Kad bismo te napokon našli, požudno smo gledali tvoje duge i pod svjetлом sjajne noge. Tvoje odmjerene kretnje u minici i visokim petama pljenile su pozornost, činilo nam se da se cijeli plesni podij vrti oko tebe. Sjećam se ponosa i samouvjerjenosti koja se mogla osjetiti svuda oko tebe, u očima ti je bila sloboda, nazirala se i oholost, ali mi smo te obožavali.

A onda je došao i taj dan, mislio sam da je to najsretniji dan u mom životu. Prišla si mi svojim uvijek osebujnim hodom. Nisi bila vesela kao obično, ali na to nisam obraćao pozornost. Bio sam presretan što znaš da postojim. Nisam znao što govorim, riječi su same izlazile iz mene, bile su prirodne, nesputane. Od tada smo svaki slobodni trenutak provodili zajedno. Svaka sekunda imala je vrijednost godine i više. Nisam zapažao promjene koje su na tebi bile tako očite. Gledao sam samo sliku koju sam stvorio dok se u stvarnosti ona raspadala, a ja to nisam primijetio.

Sada te gledam i pomalo žalim. Razmazana maskara i crne, duboke oči pune suza. Tvoje pune usnice drhte, a svijetlosmeđa kosa meka poput svile sada je raščupana kao busen trave. Okrećeš još jedan pogled prema meni i vidim krvave oči, crveno lice, ispupčene žile na inače nježnom vratu. Klećiš ispred mene ponižena, pijana i ponižena.

Zašto? Ne, nisam ja tome kriv. Ja sam samo instrument u toj igri u kojoj si očito izgubila. Ovdje si zbog svoje jedine mane, lakovjernosti i onih koji to iskoristavaju. Onih koji pate za tobom, a kad ih pogledaš, uništavaju tvoju suštinu. Onih koji ispiju sve sveto i sretno u tebi i ne ostave ništa osim pustoši. Ti, tako čista i blaga, stojiš nasuprot tih glasnika raspada duha. Onih koji se zavuku pod kožu a da ih ne osjetiš, a izađu kao pokoritelji svijeta. Ne ostavljujući ništa za sobom. A zatim bježe. Bježe od prazne ljuštare bez duha i lijepa izgleda, ostavljajući da netko drugi čisti za njima. Ja ne mogu biti taj netko i odlazim dok sam toga svjestan. Mislio sam da sam povlašten, ali sad vidim da sam bio potrebit, a to mi nije dovoljno i zato odlazim.

Stjepan Novosel, 3. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Pukotina

Bilo je toplo poslijepodne, 2013. godina. Volim tu godinu. Hodao sam zelenim valom. Moj sonični odvijač očitavao je neobične aktivnosti pokraj zgrade Pete gimnazije. Štoviše, to su bili vremenjski poremećaji koje uzrokuje samo TARDIS. TARDIS je kratica za „Time and Relative Dimension in Space”, a na hrvatskome: „Vremenska i relativna dimenzija u prostoru”. To je plava kućica koja putuje kroz vrijeme i prostor. Nekad je mijenjala oblik, a odabrala bi ga ovisno o vremenu u kojem se nalazila. No, jednom se pretvorila u policijsku govornicu iz 1960-ih godina. Otad više nije mijenjala oblik jer se pokvario kameleonski krug. Uglavnom, TARDIS je bio vrlo uznemiren i sad znam zašto. Na zidu Pete gimnazije nalazila se velika pukotina. Okrenuo sam se od nje kako bih provjerio okolinu. Nešto me dotaknulo! Brzo sam se okrenuo prema pukotini i ona je svijetlila. Prešao sam rukom preko nje i... cijela se zima stvorila oko mene. Kraj mene je odjednom stajala moja žena. „Zdravo, dušo!” rekla je dr. River Song. „Kako si se ti stvorila? I odakle ovaj snijeg?” upitao sam zapravo. Samo se nasmijala. „Aha! Pukotina koja prebacuje ljude kroz vrijeme!” rekao sam uzbudeno. No, tko ju je stvorio i zašto ovdje? „Evo ti”, rekla mi je River, pružajući manipulator vremenskoga vrtloga, „trebat će ti.” Izvadila je svoj manipulator, unijela koordinate u vremenu i nestala.

Manipulator vremenskoga vrtloga je sprava koja se stavlja na ruku i također putuje kroz vrijeme i prostor. Pogledao sam na svoj sat i on je pokazivao 26. ožujka 1997. u 17:02 sati. Unio sam koordinate u manipulator. Svi podatci ostali su isti osim godine, promijenio sam je u 2013. Pritisnuo sam tipku i nestao. Stvorio sam se iza sama sebe, točno u ono vrijeme kad se prošli ja okrenuo prema okolini. Pogledao sam prema pukotini, a iz nje je počeo izlaziti Dalek. Taknuo sam prošlog sebe po ramenu, i otišao u vrijeme deset minuta kasnije. Sad pokraj mene stoji Dalek. Dalek je malo biće nastalo mutacijom ljudi, zatvoreno u stožasti spremnik zlatne boje. Spremnik je na vrhu zaobljen te otamo ide cijev na vrhu koje se nalazi oko. Malo niže dolje nalaze se još dvije cijevi. Desna ispaljuje smrtonosne zrake, a lijeva nasilno izvlači bilo kakvu informaciju iz bilo kakva spremnika informacija. Posegnuo sam u svoj džep i brzo izvukao minimizacijsku kutijicu. Otvorio sam je i usmjerio prema Daleku. Kutijica ga je usisala.

Otrčao sam do TARDIS-a, koji je veći iznutra, i utrčao u njega. Otišao sam u prostoriju punu polja zatvorenih u staklenu kutiju koja se može otvoriti samo izvana. U jedno od polja smjestio sam Daleka. „Što radiš ovdje i odakle ona pukotina?” bio sam bijesan. „Ti si nas, Doktore, smjestio u Prazninu. Tamo nema ni prostora ni vremena, samo ništavilo. Ti si naš neprijatelj! Bit ćeš istrijebljen!” Dalek mi je odgovarao. „Ali to nije bitno! Što je ona pukotina i kako je nastala?” „Mi to ne znamo. Najednom smo vidjeli da se pojavio izlaz iz Praznine, odnosno, ulaz u svemir i ja sam poslan da vidim je li to neka vrsta prijevare. Očito je da je prijevara!”

Najednom sam čuo kucanje na vrata TARDIS-a. Otvorio sam vrata i tamo je stajao Plaćući Andeo. Plaćući Andeli su kameni kipovi andela. Dok ih ne gledaš, oni se kreću. Dotaknu li te, prebačen si u drugo vrijeme i prostor, čime nastaje vremenska energija kojom se oni hrane i postaju jači. Zato ne smijem ni trepnuti. Pukotina je stvorila velike vremenske poremećaje zbog kojih je vani već mrak. Trepnuo sam. Andeo upre prstom u svjetlo TARDIS-a i ono se počinje gasiti. Otrčao sam do upravljačke ploče i okrenuo se natrag, ali Andela više nije bilo. Dalek je proizvodio zvukove. Otrčao sam do staklene prostorije u kojoj je pokraj jednog od polja stajao Andeo. Činilo se kao da želi ući u kutiju. Nisam razumio zašto. Vrata kutije bila su otvorena, pa sam trepnuo. Andeo je sad u kutiji, zato sam je brzo zatvorio. „Ne zanima li te zašto sam ovdje?” pitao me. „Zašto si ovdje?” pitao sam ga. „S vremenom su Andeli razvili nove sposobnosti, sposobnosti koje i ne možeš zamisliti. Tako sad možemo premještati i građevine kroz vrijeme i prostor” odgovorio je. „Misliš na Petu gimnaziju? Zar je tako nastala pukotina?” postavio sam nekoliko pitanja.

„Mislim upravo na Petu. Već otprije znaš da su Anđeli vrlo sebična bića. Željeli su se riješiti Pete gimnazije jer je puna mladih intelektualaca. Zato su je odlučili premjestiti u doba kad je Zemlja bila užarena masa. Srećom, bili su preslabi pa je nastala ova pukotina”, rekao je. „Onda ćemo sve to lako popraviti!” rekao sam. Daleka sam smjestio natrag u Prazninu, a Anđelima sam zaprijetio da će ih uništiti ne poprave li pukotinu. Zato su je popravili. „Znam da ćeš morati odgovarati za zločine koje si počinio. Mogu te smjestiti u jedno od polja u TARDIS-u, pa ćeš se moći hraniti vremenskom energijom koju ona proizvodi”, rekao sam mu. „Doktore, to je velikodušna ponuda, ali radio sam protiv vlastite vrste, moram odgovarati za to. Zbogom!” rekao je Anđeo. Okrenuo sam se i otišao. Hodao sam Trgom i sreo River. Bila je mlađa nego prije. Zasigurno joj se onaj događaj nije još dogodio. Pružio sam joj manipulator vremenskoga vrtloga i rekao: „Evo ti, trebat će ti.” Ona mi se nasmijala i rekla: „Doktore, ti i tvoje tajne! Kako znaš da će mi trebati?” „Ne želiš da ti to pokvarim!” nasmijao sam se. Sve je opet bilo dobro. Tako i treba biti. Spasio sam svijet... ponovno...

Dominik Mikulčić, 2. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

Ter te ima, ter te nema

Ter te ima, ter te nema
A kakva si
Tvoji vele: za te bi život dali
Prije neg kaj bi te pokrali
Za te bi život dali
Mirna, svoja nemreš biti
Pa lutaš po svetu
Iščeš izlaz, iščeš mir
Zvana najlepša si
A znutra črna, gnjila
Kol'ko god jadna bila
Ti si moja ljubljena
Domovina

Jurica Pranić, 4. razred

XII. gimnazija

Voditeljica: Korana Serdarević

Nina Stupar, mentor: Filip Pintarić, prof. mentor
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna
Fotografija: Danijel Berković PIXSELL

Tko još ne voli Dorinu s keksima

bila je kao rosa na cvijeću, kao čarapa na sniženju, odmah mi je zapela za oči. Tog dana pogledala me, rastopio sam se kao čokolada na vrućem asfaltu. Osjećao sam da joj se sviđam i mislio sam da bih trebao nešto poduzeti. Nisam imao hrabrosti, bojao sam da će me odbiti. Skupljao sam hrabrost da joj priđem. Skupljao sam i novac za novu čokoladu koju ću joj dati u znak pažnje. Nisam se mogao odlučiti između Milke i Dorine s keksima.

Odlučio sam prići joj. Isto tako odlučio sam se za Dorinu s keksima, jeftinija je. Bila je u društvu i to mi je otežalo situaciju. Nisam se htio osramotiti pred svima, u slučaju da me odbije. Prišao sam joj, ali sam stao jedan metar od nje jer je ispred mene bila velika lokva, a znam da bi mi tenisice promociile. Zaobišao sam lokvu i približio joj se. Rekao sam sve što sam mislio o njoj. U tom trenutku sam htio propasti sve do Zemljine jezgre i tamo se rastopiti od srama. Dok sam joj govorio, nisam znao za sebe, nisam znao što govorim. Moj razum je šutio! Na kraju sam ju upitao bi li htjela izaći sa mnjom i bolje me upoznati. Rekla mi je da sam sladak, ali da ne voli Dorinu s keksima.

Tko još ne voli tu čokoladu!? Kući sam išao skačući od sreće. Skačući sam skočio u lokvu, ali tenisice mi, nekim čudom, nisu promociile. Također sam bio sretan što sam mogu pojesti cijelu čokoladu. Najsretniji sam bio, ipak, jer je Antonija pristala izaći sa mnjom. Htio sam ju nazvati, ali nisam imao novce na računu. Isto tako nisam imao njen broj mobitela. Dodao sam ju na Facebook za prijateljicu. Pitala me jesam li sutra sloboden, bio sam nervozan, isključili su mi Internet pa joj nisam mogao odgovoriti. Otišao sam kod prijatelja i potvrdio dolazak. Opet sam bio nervozan jer nisam znao o čemu bismo mogli pričati. Našli smo se kod crkve. Dugo nisam bio tamo. Čekao sam ju, a ona se pojavila iznenada, kao konduktér u tramvaju, samo me nije tražila kartu. Otišli smo na čevape, ona je častila, inzistirala je na tome. Morala je inzistirati jer ja nisam imao novaca. U njenoj blizini nisam osjećao noge jer je bilo vrlo hladno, a i kako mi se sviđala. Pokraj nje nisam osjećao bolni tugu, samo sreću. Čuvao sam ju kao kap vode na dlanu, kao tenisice. Bila je vrijedna toga.

Mihael Lamot, 1. razred

Tehnička škola Zagreb

Voditeljica: Ingrid Boban

U ravnoteži

Sreća je vječni trn koji bocka naše duše i umove. Što znači? Kako izgleda? Ima li zvuk...ili možda miris? Ne znam, mislim da se to nikada i neće saznati, nikada se neće sastaviti formula ili izgraditi cesta koja vodi ravno do nje.

Po mome mišljenju postoje dvije vrste sreće: ona vanjska i ona unutarnja. Priznajem, ove vanjske se pomalo bojim, ona je strašna, lukava i brza, strašno brza. Možeš potrošiti vrijeme, energiju i misao trčeći za njom, nastojeći ju stići, no ta će mala mudrijašica uvijek biti brža i lukavija. Pazi! Vidat ćeš ju kod drugih i željet ćeš ju...o, itekako ćeš ju poželjeti, ali moraš se pomiriti s činjenicom da to nije tvoja sreća i nikad neće pripadati tebi koliko god ju ucjenjivao, namamljivao i cjenkao se s njome. Trebaš biti kao ja, da, baš kao ja. Moraš pronaći vlastito malo čudo zvano sreća, moraš krenuti u vlastitu pustolovinu otkrivanja prolaza, uličica, puteljaka i brdašaca koja vode izravno njoj. Trebaš znati da s njom također trebaš biti i oprezan! Kada ju pronađeš, pozdravi ju lijepo, misli na nju, brini se da što češće bude s tobom i da ti počne dolaziti i onda kada ju nisi tražio. Pronađi mesta na kojima znaš da će te čekati, mjesta gdje ćeš ju uvijek naći. Shvatit ćeš da tvoja sreća nije zahtjevna, naprotiv, skromna je i nalazi se u malenim stvarima, potpuno je drugačije od one vanjske, nedodirljive. Primijetila sam da se moja sreća voli sakriti u notama glazbe, također voli trčkarati šumom, livadama, mirisati zrak, upijati sunčeve zrake, osluškivati zvukove i mirise šume. Moja sreća voli plesati - u dvorani ču je uvijek naći, voli šarati, crtati, slikati, prskati...jao! Neuredna je, živorna i neumorna, ali moja je, nitko nema takvu i volim ju. Važna mi je i nastojim da što više bude sa mnom, nastojim pronaći sve one rupe gdje se zavuče, tako da se i ja skupa s njom sklupčam tamo.

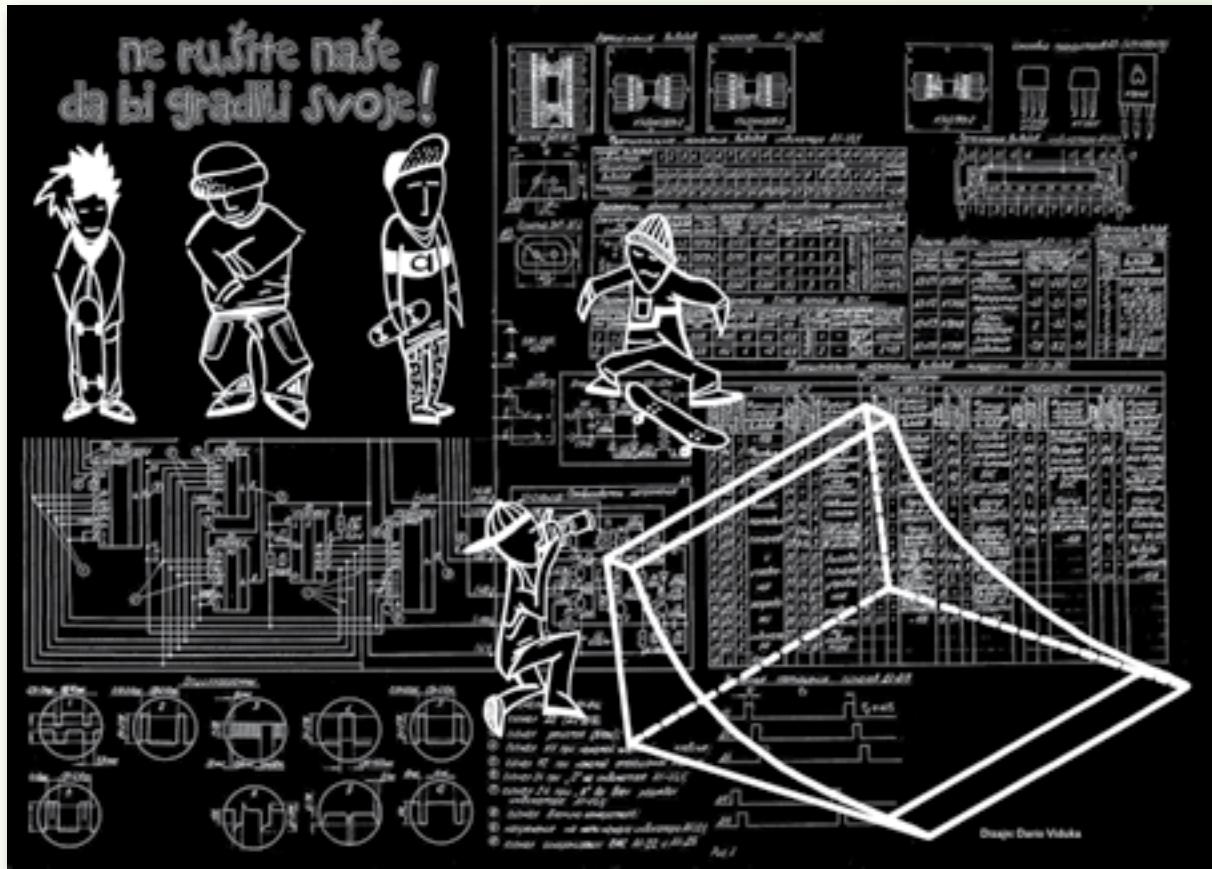
Sreća je misteriozna i uvijek ču nešto novo otkriti o njoj. Naučila sam da ne smijem biti posesivna i držati ju samo za sebe, kao što dijete drži svoju igračku; sreću treba dijeliti s drugima, možda će i oni uživati u njoj kada ju upoznaju i saznati da su vaše sreće zapravo vrlo slične. Moja radost, tako ja svoju sreću zovem od milja, stekla je puno prijatelja i pronašla mnogo izgubljene braće koja vole odlaziti na ista mjesta i činiti iste stvari baš kao i ona. Pozdravi svoju sreću od mene i reci joj da se nadam da će se jednoga dana upoznati s mojom.

Karla Maqzan, 2. razred
Škola za medicinske sestre Mlinarska
Voditeljica: Mirjana Trošelj

Za tobom su plakali hodnici

Pucala su ti leđa
od teške torbe
u koju si spremio sjećanja.
Mrzitelju dugih oproštaja.
Za tobom su plakali hodnici
kao da umireš.
Stiskao si ruke,
hodao si brzo da te
ne sustigne tuga.
Za tobom su plakali hodnici.
Večeras su te
po posljednji put vidjeli.

Lovro Maretić, 3. razred
Opća privatna gimnazija
Voditeljica: Lada Rutić

Dario Viduka, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Zapis 30. studenog

30. studenog i nova zelenkasta omotnica.

Treperavim rukama ju pokušavam otvoriti. Što li će ovoga puta pisati?

Nisam ju video preko 20 godina, njen je lice prisutno samo u ovim pismima bez mnogo značaja. Tek nekoliko riječi do novog mjeseca.

Neugodno mi je priznati da sam zaboravio kako uistinu izgleda, pamtim tek bezizražajan pogled prije no što je otišla, iako bih ga najradije pohranio u samo podzemlje svoga pamćenja.

Pogled na njen rukopis uzburkava mi nekadašnja drhtanja i spomenem se kako sam ju čvrsto držao dok je plakala.

Vilinski ukošena, cijelom dužinom ispisana slova u riječi bivše ljubavi koja je nestala bez objašnjenja i ostavila me čekati bez obećanja.

Nije rekla mnogo, no ja nisam mnogo ni očekivao.

Razmaci između čitko ispisanih riječi natjerali su me na pomisao da je neiskrena, da od mene skriva koliko je zapravo sretna što me napustila.

Sjedam na pohabanu sofу u pred sobljу osjećajući se kao nemila obaveza.

Ne govori kako se smijala. Kako je plakala.

Nekoliko svakidašnjih informacija za koje nisam mario, a ona je to oduvijek znala.

Desetljećima kasnije obuzima me sumnja.

Što ako je 30. studenog njezina posljednja pošiljka?

Na mjestu gdje mi šalje „puno pozdrava“ i gdje pismo završava stoji masna mrljica koja me dovodi do ludila - izigranost; nikada me nije voljela.

Mijenjanje njena rukopisa zadnjim rijećima daje mi do znanja da nije poput mene koji spavam na lijevoj strani usamljenog kreveta. Tišinom mi govori kako ju on privlači k sebi dok dodirujem ovaj papir kojeg je, pišući mi, držala u rukama.

Godine koje ne možemo vratiti sada me udaraju o prsa poput bumeranga pa sklonivši pismo u ladicu pisaćeg stola, ustajem u suzama.

Mrzeći ju svakom stanicom čovjeka koji ju je nekad volio poput djeteta, nadam se da je pronašla onoga kojemu pripada.

Mattea Merdita, 4. razred

LINigra

Voditeljica: Sanja Mataga

„Život je crtanje bez brisanja“ (O. KOKOSCHKA)

Nema povratka. Možda želimo živjeti ovaj život unazad. Tada bismo više pazili koga ćemo voljeti, sanjati, trebati, no, nema nazad. Nema gumice. Koliko smo postigli u našim životima? Što smo sve obećali? Jesmo li odlučili kamo ćemo i što je ispravno? Želim živjeti sa spoznajom da ništa nije vječno, noseći svoj križ, ne bojeći se. Život je rat promjena. Ponekad se izgubimo u njima, no netko će nas pronaći i pokazati nam kako da mi opet budemo mi.

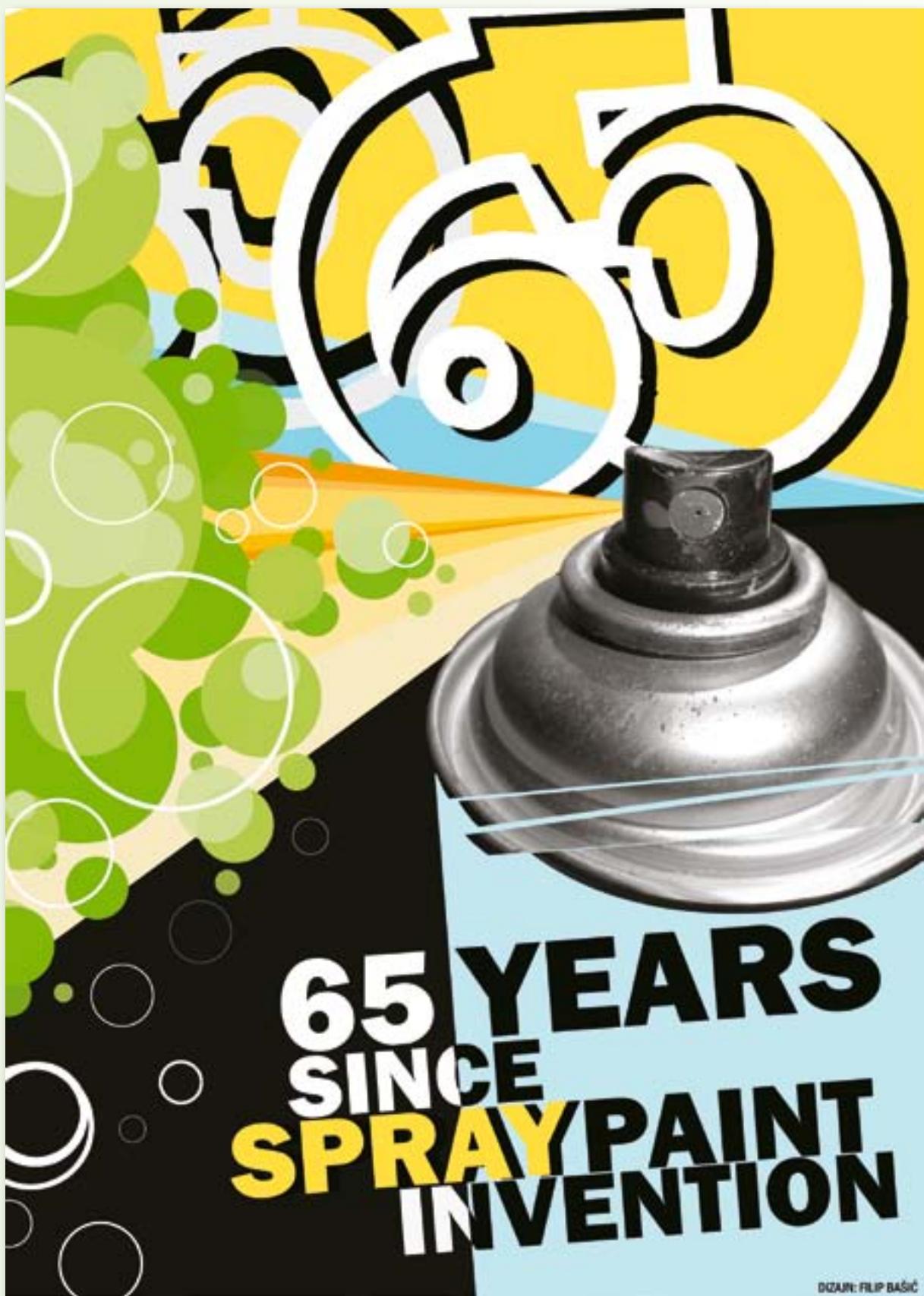
Koliko straha ima u ljudskim očima kada se govori o životu. Svugdje vidimo ljudе, no nigdje ljudskosti. Svi žele izbrisati neki trag u svojoj prošlosti. Svaki čovjek ima mračni dio sebe koji ga barem jednom natjerao na nešto loše zbog čega možda više nikada neće mirno spavati. Život je jedan veliki test, nitko nam ne daje upute o tome kako trebamo živjeti. Meni barem nije.

Bilo je to davne jeseni. Započeti rat nije se stišavao. Sjećam se prvih objava u novinama kako će Vukovar uskoro pasti. Žene, djeca, stari i nemoćni napuštali su grad. Ja nisam želio. Prijavio sam se u dobrovoljne branitelje grada Vukovara čiji se sati do pada broje. Znao sam da mi je zbog toga život obilježen. Od moje ruke su ginuli ljudi, a ja sam samo branio svoje. Znao sam da nikada više neću biti ista osoba. U snovima me proganjaju potoci krvi ljudi koji su umrli od hladnog metka još hladnijih ljudi. Svi smo tada trebali heroja. Zvali smo Boga u hladnim noćima i molili ga da još samo jednom vidimo svoje obitelji. Prije nego što sam se odlučio prijaviti u dobrovoljce, rekao sam ženi da moli andelete da me čuvaju. Rekla mi je: „Andeli ne čuvaju andelete.“ Tad me poljubila kao nikad prije i sa suzama u očima okrenula leđa. Prateći kolonu ljudi, odnijela je mog sina u naručju. Za nju sam heroj.

Danas, kada je Hrvatska slobodna, kada u svojoj sobi u jesenskim noćima pokušavam zaspati, čujem jecaje poginulih ljudi, molitve nedužnih, padanja mrtvih trupala na tlo. Proganja me prošlost. Što sam trebao? Borio sam se za slobodu, a dušu sam zarobio zauvijek. Za sebe nisam heroj, daleko sam od toga. Da mogu, izbrisao bih te godine, bez razmišljanja.

I tako heroj u tuđim očima, u ogledalu vidi ubojicu koji je, žrtvovavši sebe, oslobođio ime hrvatsko.

Irena Šimunović, 3. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Sanja Vlahović-Trninić

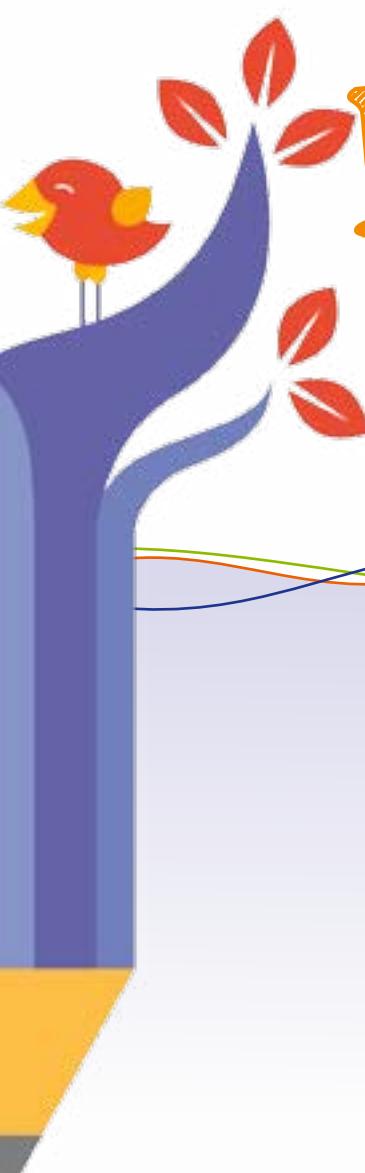
DIZAJN: FILIP BAŠIĆ

Filip Bašić, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

PREDLOŽENI*

Literarni radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi radovi za Državnu smotru

Bijeg

Željeznički kolodvor bio je ispunjen ljudima raznih oblika i želja. U središtu mramorne dvorane stajao je visoki sat oko kojeg su ljudi nervozno čekali. Unatoč ispranoj boji zidova i ponekoj strganoj klupi, ovaj kolodvor je disao životom. Djeca su povlačila roditelje za rukave, turisti su zbunjeno pogledavali na karte, neki su u žurbi nepristojno gurali druge, bilo je i onih koji viču i onih koji tiho šapuću, bake su plačući pozdravljalje unuke u nadi da će ih opet vidjeti, grlili su se prijatelji koji se dugo nisu vidjeli, a našao se tamo na najvišem prozoru i jedan zalutali golub. Usred tog nereda nije ni bilo čudno što ju nitko nije primijetio kako je kao sjena ušetala na ulazna vrata i brzim se korakom našla ispred ploče s voznim redom. Nervozno je prolazila očima kroz brojeve i slova. U lijevoj ruci snažno je stiskala jednosmjernu kartu za mjesto kojem nije mogla izgovoriti ime. Glavu je sakrila ispod crnog šešira, dok joj je zeleni kaput sezao do koljena. Torbe nije imala pa je zato morala džepove napuniti s ono malo starog kruha što ga je ukrala. Pronašla je peron svoga vlaka i sjela na klupu s opuštenim izrazom lica. Sve je završilo sada. Patnje koje je proživljavala zadnjih nekoliko godina su polako nestajale iz njezina sjećanja. Ona ih je uvijek nastojala potisnuti i uvjeriti se da se neki od događaja nikada i nisu dogodili. No, svaka ona suza i želja da nije u svojoj koži i svaki onaj vrisak koji je ispustila bili su stvarni tamo negdje u, čini se, dalekoj prošlosti. Trebao joj je novi početak. Nije više mogla gledati u bijelo i imati u nosu isti prazni miris, željela je boje i raznovrsne mirise prirode. Željela se šetati šumom, ležati u travi i čitati knjigu. A najviše od svega željela se ponovo smijati i držati za ruke sa srećom, kao što to rade djeca. Zato je snalažljivo ukrala kartu i pobegla dok nisu bili oprezni. Osobe koje je jednom voljela nisu je trebale tamo ostaviti. Kako je netko drugi mogao prosuđivati što je za nju dobro, a što loše? Na njoj je da odlučuje za sebe. Vratila je svoje misli na onaj lijep dan koji će provesti čim vlak dođe i makne ju iz ovog sivog grada. Dok je zatvarala oči da još bolje vidi slike svoje budućnosti u glavi na drugom kraju perona ljudi su se počeli komešati. Red policajaca je marširao prema naprijed, a za njima red naizgled običnih ljudi kojima su ispod kaputa virili bijeli rubovi odjeće. „Pomaknite se! Napravite nam mesta da prođemo. Moramo do one djevojke. Molimo vas da joj ne prilazite jer je bolesna „, vikali su policajci. Kada je vidjela kako joj se približavaju počela je trčati. Oni su trčali za njom. Gurala je ljudi trčeći tako da joj je kruh bježao iz džepova. Njezin vlak je došao do perona i putnici su ulazili u nj. Kako je već bila daleko odmakla mogla je samo okrenuti glavu i promatrati vrata na koja je trebala ući. Nije primijetila da još uviјek trči i tako gledajući u vlak nije vidjela stepenice na putu. Počela je padati. Ljudi su je pokušali zaustaviti, no njezino tijelo se kotrljalo niz stepenice kao da ne želi biti zaustavljeno. Policajci su je sustizali, ali bili su ipak prespori da je zaustave od udarca u glavu na dnu stepenica. Ljudi su se počeli okupljati oko nje željni informacija kao galebovi oko ribara željni ribe koju ovaj čisti i koju im ne će dati. Policajci su radili red među nemirnom gomilom. A njezino je tijelo nepomično ležalo na podu. Ljeva ruka joj je grčevito stiskala jednosmjernu kartu. Neprimjetan osmijeh nalazio joj se na usnama. Uspjela je. Pobjegla je na mjesto u kojem će upoznati sreću.

Iva Horvatić, 3. razred

II. gimnazija

Voditelj: Leo Juko

Iz škrinje bake Pavice

Mišji oblaci do zuba. Tko još u takav dan razmišlja o životnim radostima?! Pa ipak, sjetih se bakinih riječi „Iz svakog ti grma ptiček popeva“. Nije li prava umjetnost dignuti glavu, a upravo si dobio vritanjek od Sanje. Ni školska zadaća iz hrvatskoga nije ispala naročito. Sve se pošemerilo današnjim danom...

Vučem se ulicom i vrškom cipele gurkam kamenčiće. Iza ugla sretnem Ivana. „Kako si?“-pitam. „Baka je ozdravila, a već sam mislio...“ - odgovara. Da je bar i moja, pomislih.

Na televiziji govore da se ne mičemo od partizana, ustaša i afera. A ja se ne mičem od bake. Jer u bakinoj škrinji ima svašta. Od „Kuharice“ iz Domaćinske škole u Začretju iz godine 1939.-te, pisane bakinim urednim rukopisom, punom domaćih, starinskih recepata za štrukle, Štefani-tortu, u koju ne dođe brašno, već samo orasi, čokolada i maslac (jer, kolače s praškom za pecivo i s puno brašna baka ne priznaje. „Malo, pa dobro. Puno se na kolima vozi.“- njeno je geslo) pa do kojekakvih poslijeratnih zgoda i nezgoda.

Noć je u Klanjcu. Naša kamena kuća zidova debelih sedamdeset centimetara i boltastih svodova u blizini je dućana gospodina Vilibalda Novaka. Djed skače na prozor, jer, vani je bučno. Na ulici kamion. U njeg se tovari sve živo, od punih pletenki do punih vreća. Silueta koja ordidnira Glavni je iz „Ozne“. Sutradan ujutro djed prijavljuje da su ti i ti pokrali Vilbertov dućan. Da ne bi okrivili nedužne. Nitko drugi ništa nije video ni čuo. Djed ne odustaje, iako sluša savjete sa strane, da šuti. Za nekoliko dana stiže crna limuzina i spodobe u crnim, kožnatim, dugim kaputima. Jedan od njih je M. Šmiljak, Kroflinka je zapisničarka.“ Došli su“- odjeknulo je našim malim mjestom. Djed se ne zbunjuje, ispija dva deci gemišta. Kao petnaestogodišnjak bio je pisar kod fiškala i zna da treba govoriti uvijek isto, i istinu.

Predstava živaca počinje. No, djed se drži svoje istine pa slijedi pitanje-„ Druže, kako to da si oženio klerikalku?“ „Čujte, kad idemo spat, moja žena čita molitvenik, a ja „Kapital“ i sve što“- reče djed. „Bogamu Milčiću, daleko bi mi dogurali da su svi ko ti“-čuo se odgovor. „Čudo da tad nije ostao bez glave“-klimne baka, dobacivši. Nudili su djedu i zemlju na dar. A on opet po svom - „Imam svoje dost!“ Doba neizvjesnosti... Napokon se pojavljuje gospod Novak. Prethodnih je dana boravio u svojoj zagrebačkoj vili na Sv. Duhu. „Kaj ste mi to napravili, gospod Božo! Došli su po me u noći i otpelali me u Petrinjsku, da potpišem da mi niš ne fali iz dućana“- potužio se gospodin Novak. U Zagorju se kaže „Za falu su rekli mu da je bedak“.

A priča prabake Jozefine (to je baka Horvat koja je stricu Joži šila jastučuće na rit jer je obično dobivao batine. Navodno se spuštao po žljebovima školske zgrade van, na friški zrak) govori - „U to su doba u našoj šupi u dvorištu partizanke trebile buhe sa svoje odjeće, dok je Jozefina u podrumu skrivala vojnika koji je cijeli rat popravljač između njemačkih vojnika“ - Bit će da se strah upio u te stare zidine jer mama se po mraku, još i danas, trčećim korakom uspinje stubištem.

Naše dvjestogodišnje zidine ugostile su i mamine prijatelje iz Japana, Amerike, Njemačke, Engleske, Indije, Nizozemske. Za to šareno društvo našao se nedjeljom bar „eingemahtec“. Usamljene su one danas... Kao što reče, davno pradjed - „Bratac mio, ma koje vjere bio.“ - I doista, kako reče djed - „Dosta je svega za sve nas“. Kod kleti je zavladala akacija, otkako ga nema. I vinogradarske su se breskve osušile. Zasadit ćemo ih ponovo. I orahe i lješnjake. Bit će za nas i za susjede i za vjeverice. Ovaj će Božić biti kao nekada, kod bake... Penjemo se stubama, a već nas dočekuju mirisi vanili kiflica i borovice. Baš kao nekada...

Karlo Kvesić, 2. razred

Druga ekonomска škola

Voditeljica: Brankica Vrnoga

Izgubljeno vrijeme

Ovdje je dosadno. Dosadnije nego doma kada ne radim ništa. Dobro, ne držim ovdje baš noge na stolu, ali ne mogu reći da sam produktivna. Kažu da su ljudi najrazvijenija bića na planetu. Ako je to istina, kako se onda uspijemo dovesti u situaciju da nam je dosadno? Okruženi smo svime što bi nam ikad moglo trebati, tisućama stvari koje bi nam mogle zaokupiti pažnju, ali nama je i dalje dosadno. To je možda zato što nikada nismo potpuno zadovoljni, uvijek tražimo više, a možda ima veze s tim što sjedimo u učionici kada je vani lijepo vrijeme. Priznajem, vrijeme baš i nije lijepo, ali je bolje od ovog pakla. Užasno je vruće ovdje. I dosadno. Možda mi, ako prestanem misliti da mi je dosadno, više neće biti dosadno. Evo, baš se zabavljam slušajući o... O čemu ona priča? Naravno, o sebi. Znam što će. Od sljedećeg sata počinjem zapisivati apsolutno sve što ona kaže i do kraja godine će moći objaviti njezinu biografiju. Cijeli se razred nasmijao. I ja s njima, makar nemam blage veze o čemu je riječ. Ha-ha-ha! Ovo je zvučalo tako lažno. Nisam rođena s glumačkim darom. Kunem se da mi život ovisi o jednoj dobro glumljenoj sceni, više me ne bi bilo. Poput Kristen Steward u Sumraku. To onda poduplam i na toj sam razini. Da, tako sam loša. Film je tako loš. Nije ona ni toliko kriva što je film loš. Scenarij je kriv što je film loš, a knjiga je izvor svih tih zala. Pročitala sam ju jednom. Bilo je bolno. Pomalo tragikomično. Doduše, pročitala sam i gore. Pada li to kiša? Pada. Ne volim kišu. Poslije nje je sve mokro. Onda mi promoče starke. Najgori osjećaj ikad. Upravo sam shvatila koliko sam razmažena. U Africi jedva čekaju kišu, a ja se žalim zbog gluposti. Ili porezotina od papira! To je gore od promočenih starki. Jednom sam se tako porezala dok sam brojila novčanice. To mogu samo nadareni poput mene. Možda da krenem crtati? Ne, ja ne znam crtati. Moje je najveće dostignuće čovječuljak s crtom za tijelo. Nije sve tako sivo. Mogu razmišljati o... o... aktualnim temama. Stvarno mi ponostaje ideja. Što uopće imam razmišljati o tim temama? Samo će se iznervirati. Ima toliko nesreća i zlih ljudi. Ja sam inače vječan optimist. Vjerujem u dobro u ljudima i sve to, ali ako orobiš nekoga zbog tisuću kuna, onda si stvarno dno dna. Osim što taj novac nikada nećeš vidjeti, sam sebi odrediš gdje ćeš provesti sljedećih nekoliko godina. Možda je i to samo izraz nemoći. Evo, sad sam ljuta! Savršeno. Zašto nikada ne razmišljam o lijepim stvarima. Poput mačaka. Te su životinje tako smiješne. Pogotovo ona koja se zabijala u kutiju. Zatrči se i zabije. Hah, luckasto stvorenje. Psi su bolji. Oni barem ne kuju plan za dominaciju svijetom. Valjda. Ili možda kuju i vladat će ljudskom rasom tako što će maknuti mačke, kraljice interneta, i oni će onda zavladati njime! Ili su jednostavno psi i ne misle ništa od navedenoga. Što bih dala da smijem uključiti internet na mobitelu? Otišla bih na YouTube i gledala ljude kako padaju. Na neki me čudan način zabavlja. Komentari su najbolji. Upravo je fascinantno koliko je malo potrebno kako bi se ljudi posvađali. Xbox 1 je bolji od Playstationa 4! Marihuana treba biti legalna! Pobačaj je ubojstvo! Toličko malo je potrebno. Bilo što od navedenoga dovoljno je da se započne treći svjetski rat. U svijetu komentara, naravno. Bilo bi jako loše kad bi stvarno došlo do takvog rata. Ne bojim se rata kao takvog, ali se bojim što bih u njemu mogla izgubiti. Ako bi uopće itko preživio. A zbog čega? Zato što je netko poželio više nego što posjeduje. Sve se svodi na to. Zar ne? Zvonil! Mislim da slijedi veliki odmorazred

Ivana Benić, 1. razred

Klasična gimnazija

Voditelj: Zoran Čorkalo

Moj tata

Ja sam Martina
I petnaest mi je godina
Nakon što se tri mjeseca nismo vidjeli danas sam u gradu srela tatu
S njegovom drugom ženom Ksenijom
Bili su jako ljubazni
Ksenija me zagrlila i poljubila
A ja sam ostala hladna
Tata me pitao kako sam
I kako je u školi
Imam li dečka
Što sam sramežljivo zanijekala
Glupača
Inzistirao je da mi u obližnjem dućanu kupi nove tenisice
Ali ja sam to odbila
Nije mi bilo ni do kakvih stvari pa ni do novih tenisica
Rastali smo se nakon tri minute
A Ksenija mi je krišom stavila 200 kuna u džep
Znam da sam nepravedna
I znam da ne mogu sve to što mi se zbiva prihvati samo tako
Ali nisam sretna
I ne razumijem te odrasle i takozvane odgovorne ljude
I ne mogu shvatiti da je tata mogao napustiti mamu i mene
I pitam se da li sam ja kriva za to
Nikad ne ču zaboraviti dan kad sam prije tri godine došla doma
I čula mamu kako u zaključanoj kupaonici plače
Pokucala sam i zazvala ju nekoliko puta
Ali ona se nije odazvala
Nakon desetak minuta došla je u moju sobu
Blijeda i zaplakana
I sjela pored mene
I zagrlila me
I nekim čudnim glasom
Koji nikad prije nisam čula
Pokušala mi objasniti da tata više ne će živjeti s nama
Da voli drugu ženu
I da će živjeti s njom
Što ne znači da mene ne voli
Svoju Martinu
Koju je nosio na rukama
I ljubio
I pričao joj neke bajkovite priče
Koje nikad ne ču zaboraviti

I s kojom je trčao niz Cmrok
I smijao se
I koju je učio plivati na Kosirini
Onom čudesnom zaljevu na Murteru
I koju je uspavljivao na svojim grudima

I sad u nosnicama osjećam njegov miris i sjećam se njegovih brižnih ruku
Dugo mi je trebalo da shvatim da i odrasli ljudi mogu biti slabi
I ranjivi
I da mogu patiti
Nisam rekla tati da mama već neko vrijeme donosi doma vino
I da pije
Nastojeći da ja to ne vidim
I da se promijenila
Da zaključava vrata i zatvara prozore i kad je sunčano
I da bez glasa zuri u zid
I sluša chopina
I čeka da zazvoni telefon
Koji uporno šuti
I da mene ne vidi
I ne čuje
Da je postala nedostupna
A kad padne večer ne pali svjetlo
Ponekad zaželim da se ujutro probudim u sobi koja nije moja
U gradu koji nije moj
Gdje nikog ne poznam
I gdje me nitko ne pozna
I gdje nitko na mom licu ne vidi koliko mi nedostaje moj tata.

Maja Kamber, 2. razred
Geodetska tehnička škola
Voditelj: Nikola Butorac

Magdalena Zorićić, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Na podu u kuhinji leži mrtav čovjek

Na podu u kuhinji leži mrtav čovjek.

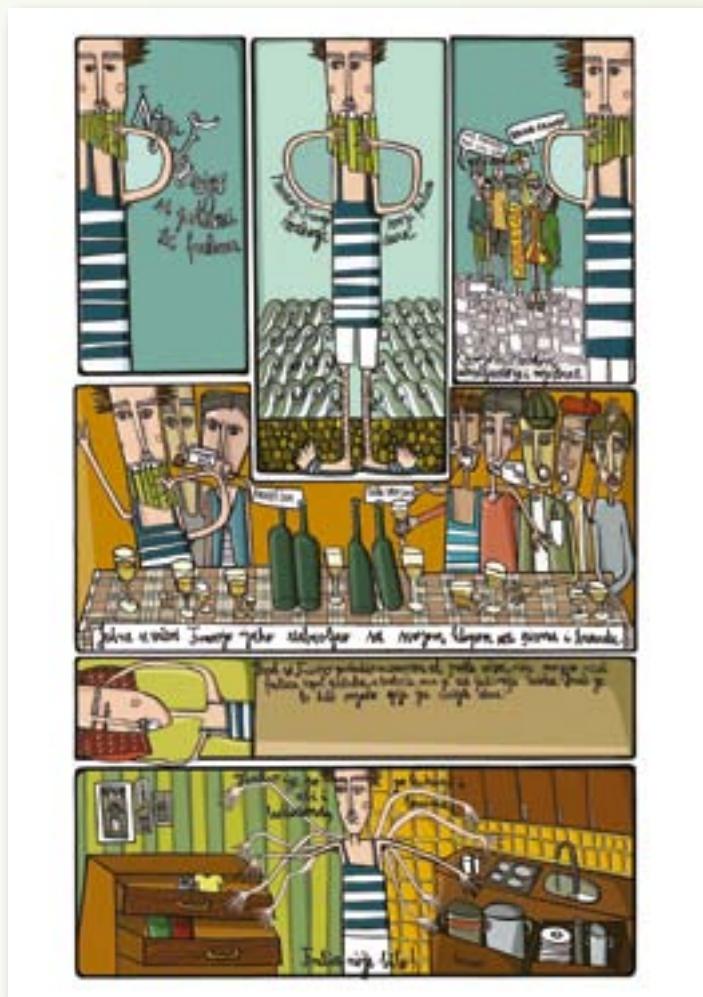
Ne trune, već odmara,
ne krvari, već razmišlja,
ubi ga riječ, ne oštrica,
ne kljucaju ga vrane, nego pitanja,
ne smrdi trulež, nego izdaja.
nevažno.

Na podu u kuhinji leži mrtav čovjek.

Lovro Maretić, 3. razred

Opća privatna gimnazija

Voditeljica: Lada Rutić

Agata Lučić, mentor: Mario Jurjević, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Na to ni televizija nije imuna

Zašto mi svemir svaki dan iznova spašava život?

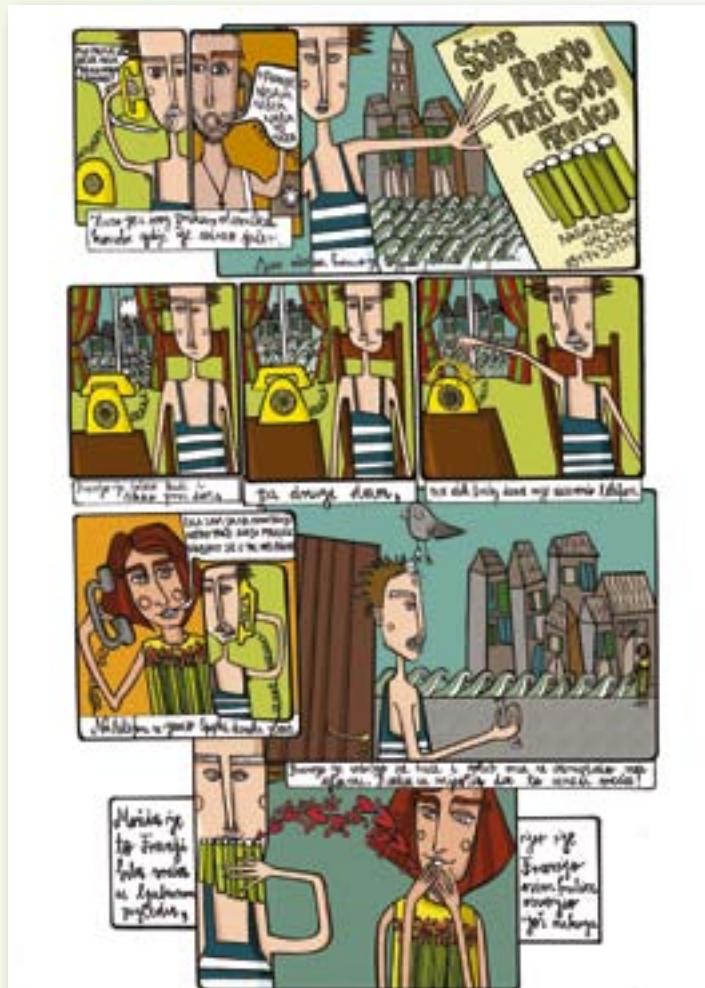
Lijeno uspavano čudovište guta mi snove
Krikom
U pohlepnjoj ionako staroj noći
Koja se namreškava i mršti na obzoru
Jedna je zvijezda

Svetlo iz Božje palače
Bog piće čaj
I izranja sunce koje sam mu bacila na dno šalice

Ana Smajo, 4. razred

Srednja škola Sesvete

Voditeljica: Marija Križanac

Agata Lučić, mentor: Mario Jurjević, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Obožavam plažu

Masa je poludjela. Polugola tijela su se gurala jedno o drugo u orgiji znoja. Nacionalnosti, dob, i religija nisu bili bitni, sve kulture svijeta su bile ujedinjene u uništavanju već i ovako oštećenog ekosistema jednog metra kvadratnog. Ušao sam u tu zavrzlamu na nagovor roditelja, u istoj poziciji kao svi oni najstariji sinovi koje njihove obitelji šalju u vojsku, da bi postali muško, pa se u vrlo skoroj budućnosti nađu u zatvorenom lijesu, sa sestrama i djevojkama koji plaču nad njima. Odjednom, osjetio sam bol u zatiljku. Žrtva rata, nisam se uspio iskrcati na Normandiju. Zatvorio sam oči iščekujući najgore, mlaz krvi koji bi potvrđio da sam umro u borbi za svoju obitelj, tj. da sam umro u borbi da osiguram mjesto za luftić mojoj obitelji. Nakon što sam se uvjerio da rana nije smrtonosna, okrenuo sam se i uvidio da je bila uzrokovana vrškom suncobrana podebljeg turista.

- Mama, ja ne volim plažu! - to je bilo sve što sam uspio izustiti tog trenutka.

- Daj, Dinko, nemoj histerizirat, koliko imaš godina, šest ili šesnaest!? - koliko god bih volio da sada imam šest godina, pa da sam razriješen ovakvih dužnosti, moja mama ne posustaje i rado zloupotrebljava njezino više mjesto u obiteljskoj hijerarhiji.

- Mama, danas stvarno nisam raspoložen, samo bi htio da se izležavam po kući. Fakat nisam za ništa.

- Mali, ići ćeš se kupat i gotovo. - kaže ona finim diktatorskim tonom.

Baka se pojavljuje iz grmlja, profesionalno prolazi Čehe sa svojim klompama i dolazi do mene.

- Nataša, on to ne govori namjerno, samo ga je od sunca tlak puko. Evo, pojedi nektarinu - pokaže mi tu voćku s takvim ushićenjem i poštovanjem, kao da je to sveti gral, a ona vitez Kamelota koji se upravo vratio s višegodišnje potrage za svetom nektarinom.

- Ne volim nektarine! - odrusim joj jednostavno

- Mali, kakav je ovo bezobrazluk? - javlja se mama iz zadnjih linija, iza redova turista koje uspijeva nadglasati svojom mamljom rikom.

Prepostavljam da je ovo zadnje bilo retoričko pitanje, te idem izvan takozvane plaže, doma, zaobilazeći sve rute, te konačno do slobode. Dok slušam kako se mama dere, pokušavam ne misliti o lekciji o tome kako se ponašam i kako će moje ponašanje dovesti do mojeg neupitnog padanja u jamu droge i kriminala, iz koje ću izaći vodoravno. Ponovo osjetim nekakvu bol na zatiljku. Bila je to bakina mirna ruka koja mi sada gura batak u usta i ključ od kuće u ruku, jer ne želi da razbijem prozor ili išta takvo. Bacam batak u koš te hodam uz cestu, i gledam prema briježu na kome se nalazi naša vikendica, pa se u naglom naletu lijenosti, odlučim prošetati po obali i pogledati da li se nekakva interesantna stvorenja šeću ovim krajevima. Prohodam pokraj obližnje sladoledarne i između stracitelle i banana cookija vidim sebe, u kratkoj mahovinasto zelenoj košulji kratkih rukava i kupaćim gaćama s cvjetekima raznih boja te zaključujem da trenutno nisam u svojem najboljem izdanju. Dolazim u obližnju, svježe posjećenu šumu koja sada služi kao livada za turiste, te sjedam na užarenu klupu na sredini parka. Odjedanput, ispred mene se pojavi jedno od onih rijetkih božanskih stvorenja, onih savršenih homerovskih muza čiju ljepotu možemo do kraja cijeniti samo mi pjesnici i balavci. Hopsa dok joj se kestenjasta kosa vijori zrakom, maše svojom glomaznom torbom, obučena u prozračnu žutu ljetnu haljinicu, krpica za koju bi bila kamenovana koju godinu ranije. Sjedne pokraj mene, očito ne zamjećujući moje postojanje, i vadi famozni sveznajući mobitel, te počinje raditi nekakav veoma važan zadatak na njemu. Progutam knedlu, približim joj se i smjelo kažem:

- Je li vama zgodnim curama jednako vruće kao nama običnim smrtnicima? - to je jedino što sam mogao smisiliti.

Ona se nato nasmiješi i kaže: - Tako nekako.

Pružim joj ruku i kažem: - Ja sam Dinko.

Ona kojim čudom odluči primiti moju znojnu ruku, na kojoj su svi nokti tako ekspertno pogriženi, te kaže: - Doris, draga mi je.

Izmijenimo nekoliko generalnih informacija, poput našeg grada, škole, dobi (nikad se ne zna) i glazbe, te na osnovu našeg obostranog obožavanja Nore Jones, odlučimo popiti kavu zajedno. Sjednemo, ona naruči cappuccino a ja nekakav čudan koktel sa kojim se dobije zdjelica kreker-a, a ja, eto, baš ogladnio. Nekoliko minuta pokušavam odgovoriti na njezine ekspertne flertove, sve dok ona svečano ne objavi da mora ići na zahod, ostavljajući mene da mislim o njezinim plavim okicama, prćastom nosiću i finim pjegicama. Uzmem kreker i mislim kakva bi nesreća bila da me sada baka vidi. Ona izade iz zahoda u badekostimu, te kaže: - Meni je dosadno ovdje, ajmo na plažu!

- Doris, ja obožavam plažu. - odgovaram.

Dinko Sokol-Kvesić, 2. razred

XV. gimnazija

Voditeljica: Senka Škrnija

**Agata Lučić, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić, prof. savjetnik
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna**

Odrastanje

„Svako zlo za neko dobro!“ uvijek je govorila moja baka, no mene je nekako ta poslovica neopisivo živcirala. Za mene je primjerice dan bez sladoleda bio loš dan ili tako nešto. Prijatelje i jesam i nisam imao, bio sam užasna svađalica i svi su to znali. Što se tiče roditelja, normalno je da volite mamu više, tako je bilo i kod mene, no uvijek sam nekako osjećao da je tata, kako Amerikanci kažu, *my person*. Uvijek sam osjećao da ču u budućnosti imati veću podršku od tate nego od mame. Hm, zbilja bih volio da je sada uz mene...

Pubertet pred vratima, još uz to, kao što rekoh, svađalica i sve je to nekako bilo u redu. Odjednom kao nekakav mač... Sjećam se, bio je to sasvim običan dan. Moj brat sjedio je za stolom u blagovaonici, mama preko puta, a tata je stajao na drugom kraju sobe. Čim sam ušao osjetio sam veliku napetost i nervozu. Bez pozdrava mama mi je samo rukom pokazala na stolicu. Nakon dubokog uzdaha rekla je: „Tata i ja vam imamo nešto važno za reći i molimo vas da ne reagirate previše burno.“ U tom trenutku noge su mi se odsjekle, očekivao sam da će nam reći da se razvode ili nešto slično, no nikako nisam bio spremjan za ono što će reći. „Vaš otac ima zadnji stadij raka“, rekla je. Brat je brzinom svjetlosti izjurio iz stana i zalupio vratima i to će mu sljedećih nekoliko mjeseci postati česta praksa, bježanje od problema koji će napasti našu obitelj kao parazit, baš kao što je i tumor napao tatina jetra.

Moja prednost je bila i to što sam bio još dijete i nisu mi dosta stvari niti govorili, a osim toga nisam imao pojma o bolesti. Mama i tata bili su stalno na nekakvima pretragama. Osjećao sam se dosta usamljeno, bio sam sebičan klinac i jako me počeo ljutit taj rak. Uvijek sam mislio kako priđaju previše pažnje bolesti i da se tata jednostavno mora trgnuti. Nezamislivo je da sam u takvoj situaciji mislio na sebe, ali izgleda da sam, na kraju krajeva, osim optimizma imao i taj štit... Nekoliko mjeseci poslije, stalni mamini i tatini posjeti onkolozima urodili su plodom. Tata je dobio priliku primati najnovije kemoterapije koje su bile neopisivo skupe, ali s obzirom da je mlad osiguranje mu je to, kako se kaže, pokrilo. Mama je mjesecima poslije rekla da je, dok su čekali odluku osiguranja, bila spremna prodati stan. Ova vijest o kemoterapijama poslužila je kao hrana mome optimizmu. Bože, gledati sad na tog dječaka je tako smiješno, ali i fascinirajuće koliko sam ja, zapravo, bio u neznanju i koliko je nade bilo u meni. Svaki vikend tata je odlazio u bolnicu. Pustio bi glazbu na najjače samo da bih se ja bolje osjećao. Bio sam fasciniran veličinom bolnice, sjećam se makete u predvorju, sjećam se svih malih sitnih glupih detalja, sjećam se apsolutno svega...

Tata se već polako bližio kraju svoga životnog putovanja, no naravno ja to nisam i dalje uviđao. Hodao bi sve teže i teže. Došlo je i do velike prekretnice za svakog oboljelog od raka: morao je obrijeti glavu. Njemu je to poprilično teško palo i dok sam ga gledao, nekako nešto me pogodilo ravno u srce: „Ma odlično ti stoji, ne brini.“

Došli su jesenski nalazi. Posjeli su nas baš kao i prvog dana i rekli da se rak proširio. „Kemoterapija više nema!“ zavapila je mama i bacila se u plač, dok je tata stajao pored nje i samo joj stavio ruku na rame, onako kao što stavite ljudima kad im umre pas pa ih hoćete utješiti. Sve ovo promatrao sam kao nekakav vanjski čovjek koji uopće nije dio obitelji. Moj optimizam me počeo odvajati od njih.

Tata kojega sam poznavao sve je više nestajao. Nisam mogao vjerovati dok sam gledao ljudе u bijelom, nisam vjerovao da je ovo, zaista, moj život i moja realnost. Poslije, sve se dogodilo brzo. Dolazak hitne bio je i posljednji put da vidim tatu živog. Odveli su ga iz stana, a i iz moga života

zauvijek. Sjećam se da sam samo provirio iz sobe i mogao sam uhvatiti pogledom kako ga voze u kolicima i imao je onu svoju smeđu vestu koju smo zajedno kupili. Potrčao sam za njima, ali noge su samo stale. Nikada mi to nisu učinile. „Moj tata će umrijeti”, izgovorio sam naglas. Te noći riječ nikada ponovio sam bezbroj puta.

Sutradan smo mama, brat, stric i ja zajedno otišli u bolnicu. Mama i stric ušli su prvi i rekli da pričekamo. Opet se sjećam kako sam gledao hodnik ispunjen različitim tonovima zelene. Poslije su nam rekli da podđemo kući jer, ipak, ne puštaju puno ljudi. Vozili smo se, a iz bolnice su nas zvali svakih pet minuta pitajući jesmo li stigli. Meni to nije bilo nimalo sumnjivo, no bratu se sve posložilo u glavi. Samo je šutio i vozio. Kada smo došli doma, brat je pekao kajganu, a ja sam se igrao na kompjuteru. Sjećam se da je u žurbi ispustio tavu i opekao se. I dalje nisam povezivao da je sve oko mene čudno, da se nešto događa, da je brat nervozan...

Mama je nazvala i rekla da dolaze. Vidio sam hitnu kako ulazi u našu ulicu i još sam više bio zbumjen. Čuo sam bratov plač. Iz vozila je izšla mama s vrećicom u kojoj sam video onu istu vestu koju sam video i one noći kada su ga odveli, moje noge opet su me izdale i našao sam se na podu s licem već prepunim suza.

Tjednima poslije, kada bih ostao sam doma, otišao bih do njegova ormara. Osjetio bih njegov miris, još jednom, zadnji put. Vratio sam se na trenutak u dane kada je dolazio po mene u vrtić i kada bih ga snažno, snažno zagrljio i osjetio taj miris. Taj miris bio je moj miris sigurnosti.

Dino Musić, 3. razred

Klasična gimnazija

Voditeljica: Andjela Vukasović Korunda

Petra Zemljic, mentor: Filip Pintarić, prof. mentor
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna
Fotografija: Danijel Berković PIXSELL

Plava kao val

Sjeo sam za stol kavane i zapalio cigaretu. Nakon što sam upaljač vratio u džep sakoa, do stola je došao konobar. U prvi tren nisam mogao jasno razaznati crte njegova lica. Bilo je previše ravnodušno i hladno. Ozbiljnim glasom upitao me što želim naručiti. U ruke sam uzeo cjenik i počeo prelistavati stranice. Kroz maglu nastalu od dima zapaljenih cigareta mogao sam vidjeti kako do-tični preokreće očima, nervozno iščekujući narudžbu. Ispuhao sam dim i rekao kako bih volio popiti viski. „*Dupli, s ledom,*“ nadodao sam. Uz kiseli osmijeh odgovorio mi je da moja narudžba odmah stiže, okrenuo se na vrhovima peta i promarširao kavanom do šanka. Pratila su ga prigušena svjetla i pjesma naziva *Lutka*, koja je dopirala iz obližnjih zvučnika, savršeno pristajući u cjelokupnu melankoličnu atmosferu.

Prelistavao sam današnje novine dok sam čekao piće i zgražao se nad pročitanim naslovima koji pune novinske stranice. Danas se samo može pročitati o porastu broja ubojstava, krađa, cijena, o sveopćem kaosu i nesrećama. Počeo sam se pitati kamo ide ovaj svijet...

Začuo sam udarac o stol i shvatio da je moja narudžba stigla. Nesvesno sam se osmjehnuo i upitao još uvijek neraspoloženog konobara kolika je cijena mog željno iščekivanog viskija. „*Dvadeset četiri kune,*“ odgovorio mi je. Posegnuo sam u džep i izvadio novac. Pružio sam trideset kuna i rekao mu neka zadrži ostatak. Vidno se šokirao mojom gestom spremajući novac u novčanik. Mislim da sam na odlasku uočio trag smiješka na njegovu licu. Ponovo sam se sam sebi osmjehnuo i dok sam se vraćao na čitanje novina, pogled mi je zastao na zidu kojeg je krasilo mnoštvo starih fotografija. Na fotografijama su bili prikazani mladi ljudi. Smijali su se, bili su sretni. Na jednoj su fotografiji pecali, na drugoj kitili božićno drvce, na trećoj se opijali i izgledali kao da im ništa ne nedostaje. No pogled mi se zadržao na fotografiji koja je uvećana stajala na sredini zida. Bila je uslikana na plaži, u zalazak sunca, gdje je cijelo društvo sjedilo oko logorske vatre. Jedan je muškarac u rukama držao gitaru pa pretpostavljam da su pjevali. U pozadini se mogao vidjeti veliki val koji im se približava, no to ih nije ni malo brinulo. Smijali su se, bili su sretni. Za oči mi je zapeo muškarac koji je sjedio najbliže vatri, a na njegovu koljenu smjestila se djevojka plave kose. Držali su se za ruke i u pogledu im se moglo vidjeti da su bili zaljubljeni. I sretni. Otpio sam gutljaj viskija i osjetio kako mi žari grlo. Razmišljaо sam koliko su ta vremena zasigurno bila lijepa. Pitao sam se zašto sada ne može biti tako. Razmišljanje mi je prekinuo glas koji je sjedio za stolom pored mene. „*Posebna slika. Lijepa je, zar ne?*“ obratio mi se. „*Da, zaista je,*“ odgovorio sam s prigušenom dozom oduševljenja fotografijom i radoznalošću zašto je netko započeo konverzaciju baš sa mnom. Muškarac se nasmijao iz srca i pitao me želim li čuti priču o tome danu. S veseljem sam prihvatio ponudu, bivajući pomalo zbumjen, što je čovjek primijetio. Rekao mi je da toliko dugo posjećuje ovaj kafić da je tu priču čuo već tisuću puta i da je zna ispričati baš kao da se njemu dogodila. Kimnuo sam glavom kao znak da može početi priču i dok sam uvlačio dim cigarete u sebe, muškarac je započeo: „*Bilo je to ljeto prije 30 godina. Slikano društvo nalazilo se svaki dan i zabavljalo se onako kako se tada zabavljalo. Nikada nije nedostajalo glazbe, žena ni alkohola. Toga dana odlučili su zapjevati na plaži u znak pozdrava za kraj ljeta. Skupili su se i naložili vatru. Jedan od njih imao je gitaru i uvijek je podizao atmosferu.*“ Uz izgovaranje te rečenice, muškarac je naglo trznuo glavom na lijevo i posmislio sam da ima tik. Nastavio je pričati: „*Ovaj muškarac na kojem sjedi zanosna plavuša, otvorio je pivo i otpio gutljaj te je iz frižidera izvadio za svakoga po jedno. Dok su im se grla osvježila, zapjevali su iz svega glasa, smijali se i ljubili... U trenu kada je fotografija dokumentirana, približavao im se veliki talas i oni...*“ Pročistio je grlo viskijem, ja sam učinio isto, te sam podigao prst u znak da ga želim nešto upitati. „*Oprostite što Vas prekidam,*“ rekao sam. „*Možete li mi, molim Vas, poj-*

sniti što je to... talas?" zbumjeno sam ga upitao bojeći se reakcije i odgovora. Muškarac mi se blago osmehnuo. Rekao mi je da je to val. Priču je završio anegdotom u kojoj govori kako društvo nije vidjelo da im se val približava, a i oni koju su ga vidjeli, nisu se obazirali. Kada je došla do obale, velika količina vode zalila ih je i ugasila logorsku vatru. Na tren je nastala tišina, nakon koje je ponovo uslijedio val, drugačiji od ovoga koji ih je potopio. Val oduševljenja i pozitivne energije. To je ono što je toliko posebno kod ove fotografije. Nakon što je završio priču, muškarac je negdje odlutao mislima i izgovorio ponovo tu riječ, *talas*. Nesvesno se nasmiješio i rekao koliko ju je volio. Trgnuo se iz svijeta fantazije i pogledao me ravno u oči. U njemu sam video pogled čovjeka sa slike i shvatio da je on onaj koji uživa u ljubavi lijepe plavuše. Slavodobito se nasmiješio. Znao je da znam. Obojica smo šutjeli u trenu kada je pored nas prošao konobar i na stolu ostavio bocu piva. Potapšao je muškarca po ramenu i produžio dalje. Pratio sam ga pogledom do kraja kavane, u čijem sam kutu ugledao prašnjavu gitaru i gospodru plave kose koja sjedi za šankom. Tada sam shvatio zašto mi je muškarac počeo pričati o tome danu. Trojac sa slike na istom je mjestu. Muškarac koji voli ženu, žena i prijatelj sa svojom gitarom. Više mi ništa nije bilo jasno i to je muškarac također shvatio. Naposljetku mi je ispovjedio dušu. Rekao mi je da je volio plavušu više od ikoga, i ona je voljela njega. Bili su sretni. No onda se između njih našao jedan mrzovoljni konobar koji je uvijek znao napraviti dobru atmosferu i muškarac je ženu prepustio prijatelju s gitarom. „*Taj dan sa slike bio je poseban jer sam je tada posljednji put mogao poljubiti i voljeti javno*”, objasnio mi je glasom boje koju nikada nisam čuo. Bila je to boja ljubavi i bola. Krajičkom oka video sam kako je plavuša okrenuta prema nama. Zanima me koliko dugo prati razgovor o sebi samoj. On nju još uvijek voli. Voli i ona njega. I to ne vidi nitko osim njih.

Muškarac je otpio viski naiskap i krenuo ustati sa stolca. Zamolio sam ga da zastane na trenutak i upitao ga može li mi objasniti zašto je upotrijebio riječ *talas* umjesto vala. Odgovorio mi je: „*Tada se, momče, drugačije živjelo, govorilo i ljubilo. Vremena se mijenjaju i mijenjamo se i mi u njima. No taj dan, taj talas i ona ostaju vječno. Ona će uvijek biti plava, prevrtljiva i nagla, ali nakon nje će mi ostati sreća. Baš kao nakon onog talasa. Ona će vječno biti moj val. Bez obzira na moga prijatelja i njegovu gitaru. Val koji će samo mene voljeti. I to nitko neće znati, osim nas.*” Ustao je sa stolca, pogledao me u oči i razbio čašu o pod. Rekao je: „Neka ga talas nosi! Nitko to neće znati, osim nas.” I poput vala, napustio je kavanu...

Silvija Dumić, 3. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Valerija Bilić

Samac i mòre

Kao i svakog jutra, gospodin M. je bosonog stajao ispred ogledala i brižljivo namještao nekoliko pramenova koji su preživjeli udare bure, nalete seborejičnog dermatitisa, sušila koji rigaju vatru te ostalih nepogoda. Pramen iznad lijevog uha spojio bi s pramenom koji bi razvukao od desnog uha točno na vrhu čele, vješto ih preplićući. Potom bi sve učvrstio „Taftom“ za svaku vremensku priliku. Gospodin M. se zadovoljno ogledao, ponosan na postojano zdanje na glavi, obuo cipele, uzeo ceker i krenuo na *plac*.

Najprije je skoknuo do kioska po „Jutarnji“ i strpao ga pod mišku. Prokleti je vjetar fijukao kroz tunel od isprepletenih pramenova te uzdignuo frizuru u zrak pa je gospodin M. stekao na glavi nešto nalik na kuću s krovom. Mlatarao je novinama boreći se s vjetrom te nervozno otpuhivao tapkajući pločnikom.

Na uglu je zastao i osmatrao Ciganina koji je imao bunt remenja o ramenu. Dotični je vlasnik bronhialno-spazmatično-sekrecijskog kašla. Usprkos toj činjenici, cigareta mu je trajno instalirana u lijevi kut usana. Između gušenja, hripanja te krkljanja povremeno bi izvikivao: „ReMEni, reMEni, jeBEni reMEni!“ Baš tako naglašavajući. Gospodin se M. zaštitio novinama od hripajućeg prskatelja i nepočudnog mu teksta te žurno nastavio dalje. Imao je naviku prije kupovine sjesti na najisturenije mjesto - srce *placa* i promatrati konfuzne žitelje koji se bore s porilukom i rotkvicama. Uvijek je sjedao za isti stol i želio je da bude prazan kad on dođe. Ako bi se tko zatekao za njegovim stolom kružio bi kao morski pas uokolo. U beznađu bi znao sjesti za susjedni stol i vrebati dok se kolonizatori ne dignu. Brzo bi grabio novine, kavu, ceker i trčao zauzeti kotu. Konobarica se već uhvatila pripravljanja produžene kave sa šličicom pjene i mrvicom šećera. Bez obzira na svoje sedmo desetljeće pazio je na liniju, stoga je šećer bio na crnoj listi. Srkao je vruću kavu, natukao naočale na polovicu nosa te rastegnuo novine. Svako malo zirnuo bi preko ruba novina, i suverenim pogledom nadzirao okolinu. Nasuprot stolu stajao je štand na kojem se prodavala hrpa uskrasnog kiča: naljepnica, plastičnih jaja, pilića i slično. Između ostalog tu se našla i promašena kopija glasovitih Fabergeovih jaja - dakako u plastičnom izdanju. Točnije, kineskom plastičnom izdanju. Gospodin M. je prezrije zirkao na štand i pokušavao pogadati mentalni sklop potencijalnih kupaca plastičnog inventara. Uto štandu pride neka nakindurena gospođa i pita prodavača: „Jesu li to ona poznata ruska jaja?“ A prodavač će na to: „Jesu, jesu! Prave ruske babičke.“

Gospodin se M. zagrcnuo kavom i umalo da nije doživio kulturološki šok. Gotovo uvrijedeno skrenuo je pogled na drugu stranu.

Pokraj njega je ordinirala na svojem štandu prodavačica okrugla lica purpurne boje, potaknute dijabetesom i visokim tlakom. Prezrije je promotrio ugojenu figuru prodavačice koja ga je podsjećala na rakovicu dok je pokušavala spojiti debele ruke kako bi izbrojila sitni novac. Odjednom se debela gospođa sagnula, a gigantska stražnjica se našla ravno ispred nosa zgroženog gospodina M. i zaklonila mu obzorje poput bagera. Grozničavo je dograbio novine i počeo mlatarati njima tjerajući golemu stražnjicu kao da je muha.

Kad je opasnost prošla, rastegnuo je novine s očitim olakšanjem. Pogled mu je privukao članak s naslovom: „Gay brak u Hrvatskoj“.

„Sodoma i Gomora!“ uzrujao se. U njegovo vrijeme nije bilo takvih tema. Dečke se čeličilo u vojsci, a djevojke su vezle goblene. Znalo se tko je tko i gdje je kome mjesto. Danas ne znaš tko je žensko, a tko muško! Danas muškarci kupuju grincage, *dadiljaju* djecu, dok žene voze viljuškare i mašu macolom. Kakva budućnost očekuje čovječanstvo kad ovakvi *likovi* vitlaju zastavama u dugim bojama sa stručkom balona u rukama i skakuću u tangama po gradskim trgovima?! Za sve je to kriva Amerika! Batinom bi on to otjerao da kopaju kanale!

Pogledao je na sat i zaključio da mu vrijeme curi. Pograbilo je novine i cekar i uputio se u grotlo zvijeri zvane *plac* ne bi li se upustio u borbu za opstanak. Usput je, kao i obično, u odrazu stakla odlučio provjeriti stanje krhkog *stajlinga* na glavi. Ovlaš je potapšao konstrukciju i zaključio da se dobro drži. Pohitao je u kupovinu, predao listić lota s brojevima kojima je bio vjeran čitavih pola stoljeća. Ponekad bi dobio tek nešto novca da uplati sljedeći. Sve mu se činilo kao još jedna zavjera prokletih kapitalista. Ipak, imao je potrebu životnu kolotečinu začiniti s malo adrenalina: iščekivanjem glavnog zgoditka.

Požurio se kući. Putem je razmišljao kako je dobro što ga je život poštudio dječurlije koja sišu krv i ceketavim žena. Baš je neki dan čuo da mu je njegova simpatija iz srednjoškolskih dana preminula. Ugušila se palačinkom. Imala je stotinjak kila i nalikovala vodenkonju. Rekao bi čak da ga je šišala u gustoći i debljini dlaka na bradi. Sjetio se tog slatkog lišca kojem je *fulirao* i pleo vijence od tratinčica kao šesnaestogodišnjak. Ničime se nije dalo naslutiti da će s vremenom poprimiti oblik glavate želve. Da mu život nije bio sklon, mogao je zabrazditi s takvom spodobom i (Bože sačuvaj!) uništiti si život. Ušao je u svoj ulaz, pokupio poštu - točnije račune, bijesno izgužvaо letke s reklamama. „Prokleti gulikože!“ procijedio je. Čuo je korake. Navirio se i spazio susjeda s petog kata. Šmugnuo je u hodnik i pričekao da prođe. Taman posla! Nije želio potratiti sljedećih pola sata slušajući litanije o sv. Franji.

Gospodin M. je krenuo na 1. kat, otključao gornju bravu, donju bravu, skinuo lokot sa zasuna i povukao. Zatvorio je vrata, malo se naslonio, oslušnuo tišinu i zadovoljno krenuo pospremiti namirnice. Odmah je upalio TV. Bez TV-a nije mogao zamisliti život stoga je bio upaljen cijeli dan. Tako je imao osjećaj da nije sam i, bez obzira što nije mrdnuo iz svoga kvarta, osjećao se kao da je sve video, svugdje bio. Zavalio se udobno u fotelu, dograbio *daljinac* i prepustio se medijskim ralijama. Ugledao je sliku moćnika koji je u svojem podrumu uskladištilo hrpu prepariranih medvjeda i muflova, a i gomilu slike. Reportaža je bila osvježena podatkom da je spomenuti maznuo i nekoliko desetaka milijuna eura. A on se bakće sa svojih dvije tisuće kuna mirovine i nitko ga ne pita kako živi!

Lopovi! Zar još imaju uopće što krasti?! pitao se i nastavio čačkati po programima. Na Filipinima je uragan pomeo kuće i sravnio gradove sa zemljom. Instiktivno je pogledao u strop i ušuškao se u deku poput djeteta. Vani se već počelo mračiti, a to je značilo da počinje prava poslastica na TV-u. Konačno! Brzo je skoknuo do kuhinje, pripremio vrući kakao, dograbio kekse i jabuku. Potom je odjurio do spavaće sobe i spustio rolete. I ovdje je imao TV. Samo veči. Ugnijezdio se u svojem krevetu i radosno dočekao „Raymonda“, i to nekoliko nastavaka! Prava sreća! Čudno, kad god bi gledao tu seriju osjećao bi se zaštićeno - u krugu obitelji... U san je potonuo vragoljasto se smijuljeći misli Franka Baronea: „Bog je stvorio muškarca da sije sjeme gdje god može, a ženu da ograniči sjetvu na jednog poljodjelca.“

Odjednom iz ekranu prokulja ogromna stražnjica visokotlačne rakovice i prignječi gospodina M. Batrgao se rukama i nogama, trzao glavom kao nemoćni kukac. Iskočio je iz postelje poput ratnika iz rova, zaklanjajući se pokrivačem, sav u znoju i strahu... Trebalо mu je neko vrijeme da se vrati u zbilju, da shvati da straha od pogubne stražnjice više nema. Izmučen kao nakon teška boja, vrati se u krevet mrmljajući poluglasno: „Bože sveti, Bože sveti! Kakav san, kako ružan san!“

Vilen Đerek, 3. razred
Geodetska tehnička škola
Voditelj: Nikola Butorac

Tata

sinoć sam sreo
tatu u tramvaju.

primijetio me tek nakon tri stanice.
one prethodne tri ja sam se trudio
da me ne primijeti.

sjeo je nasuprot mene i mahnuo mi.
rekao da je jako hladno.
malotko bi rekao da
smo otac i sin.

mutno je gledao prema naprijed,
a ja unazad.

iako je trebalo biti obrnuto.

Hrvoje Korbar, 4. razred
XVI. gimnazija
Voditeljica: Jadranka Tukša

U retrovizoru

Dok si nas zaigrano vozio
krivudavom zemljom ispučanih cesta,
ja sam se hvatala za okrajke tvojega šala. Tko zna
gdje putujemo? Ali ti si
uskoro parkirao točno u milimetar. More

je zimi ničije. Nismo uzeli jakne.

...

Kamenje
se mora bacati na poseban način
pa
se
ja
s t o g a
u to i ne upuštam. Nemam ništa protiv
dosadne okruglastosti kopna.

Ne znam ni kako se kaže
da si nakon dugo vremena ipak kraj mene...

...ili što bi se uopće moglo reći
o moru
ugniježđenom
u naboru tvojega šala.

Hladan nas zrak postupno potkrada i jedino je što
preostaje - vjerovati koži.

Otresam ostatke sunca iz tvoje kose
i već krećemo.

...
Na povratku,
promatram umorno plavetnilo
neba u retrovizoru. Vozиш
nešto opreznije, a i ja sam se uplašila
plavog prostora

koji se proširio u nama.

Katarina Kukavica, 4. razred
Gimnazija Lucijana Vranjanina
Voditeljica: Dragica Dujmović Markusi

Vrijeme umiranja, vrijeme ljubavi

Jesen je, umire priroda, ali i ljudi često odlaze na put bez povratka praćeni zrakama zubatoga sunca, šuštanjem mrtvoga lišća i tihim rominjanjem kiše.

U mjesecu Svih svetih i Dušnoga dana kao da je i smrt malo manje bolna, malo manje absurdna. Možda bih stoga trebao biti zahvalan sudbini što sam i baku i djeda ispratio s ovoga svijeta (da li i jedinoga?) baš u studenome.

Djedova se sprovoda već vrlo slabo sjećam jer je odonda prošlo desetak godina, a svaka sa sobom odnosi poneko zrnce sjećanja. Jedino što dobro pamtim je to da sam gubitak drage osobe doživio nekako površno, kao da se to događa nekom drugom. Jednostavno sam bio premlad da svjesno pristanem na trajni gubitak.

S bakom je sve bilo drukčije. Zvijezde su joj darovale dug život, i kad su odlučile da ga ugase, učinile su to poput tinjalice lagano i gotovo neprimjetno.

Tiho, u snu, bez боли, preselila se moja baka u vječnost.

Sretne li smrti!

Sve nas je tješila ta pomisao i nijemo smo ponavljali da je bakica imala sreće u životu. Čini nam se čak da je pred kraj života postajala sve sretnija, pomirena sa svima i sa svime, pa i sa svojom smrću. Osobitim me mirom ispunjavala spoznaja da je gotovo do samog kraja mogla davati i primati ljubav svojih najdražih: svoje djece i svojih unuka.

Pamtit će i ono vrijeme kad je bakica, još uvijek vitalna, dolazila k nama u posjet, njezinu srdačnost, osmijehe i milovanja po kosi, pa i neizostavno vađenje novčanice iz novčarke:

- Djeco, baka je dobila mirovinu pa uzmite „jelačića”, za kinol!

Za rođendane, Nikolinje ili Božić našlo se tu i „gundulića” i „mažuranića”. Kad je postala već prilično senilna, znala je zaboravljati komu je što dala, pa se znalo dogoditi da jedan od nas dvoje dobije dvostruko. Uz smijeh smo joj objasnili da se zabunila i da ćemo mi to pravedno podijeliti. Da bismo se družili, ponekad smo joj predlagali kartašku igru koju je bakica ponekad igrala –šnaps i šuster. Jednostavne i priglupe igre uz bakicu su postajale nešto više, nešto što nas je zbližavalо i zabavljalo. Rijetko kad da bi se netko od nas dvoje naljutio, čak i kad smo igrali s njom čovječe, ne lјuti se. Osjećali smo da se uvijek trudila da jedan od nas dvoje pobijedi, a poslije, kad je ostala samo s jednim igračem, i dalje bi nastojala ne rušiti protivničke figure. Njezin je cilj bio naša pobjeda. Iako je to značio njezin poraz, ona je uživala u tome da nam pruži pobjedničko zadovoljstvo.

Pratit će nas još dugo u životu trenutci provedeni uz njezina kolica ili njezinu postelju. Svi oni mali znakovi prepoznavanja pri našem dolasku, njezin smiren osmijesi, pozornost kojim je pratila zvuk poznatoga glasa, prihvatanje naših malih slatkih iznenađenja ili pristajanje na pjevanje pjesmica iz djetinjstva...

Moja majka i baka imale su tijekom cijelog života, a naročito zadnjih nekoliko godina uzoran odnos koji ne mogu drugačije nazvati nego - čista ljubav.

Vodila me je ponekad baki u dom za starije i nemoćne. Isprva nisam pravo razumijevao majku koja je posvećivala toliko vremena mojoj baki. I u domu su zaposlenici znali reći:

- Gospodo, blago Vašoj majci, rijekost je da neki naš štićenik ima posjete gotovo svaki dan. Rekao sam joj, a zvučalo je kao zamjerka, da pretjeruje s posjetima, a mene ili sestru ponekad protiv naše volje vuče sa sobom. Odgovorila je mirno: - Nadam se da ćete me jednom kad odrastete razumjeti, osjetiti koliko su mi volje za život davali ti susreti s majkom, koliko su značili i njoj i meni!

Priznajem da onda nisam potpuno shvaćao što mi želi reći, ali sam osjećao da je nakon tih susreta majka bila puna topline i blagosti prema svima nama, iako i sve tužnija: osjećala je da je kraj blizu...

Tko bi sa strane gledao što se zbiva između majke i kćerke, možda i ne bi shvatio da naoko banalno pjevanje dviju odraslih osoba čuva skrivena osjećanja trajne privrženosti. Kao kad neka majka svojem djetetu pjeva uspavanku, tako je moja majka započinjala pjevati bakine pjesmice iz djetinjstva. Baka je nastavila sljedeći stih ili kiticu, i tako su se izmjenjivale pjesmice „Zeko i potocić, Juri zeka izdaleka, Ivica i Marica, Veselo, Zagorci!, Vila Velebita... sa brojalicama Išo medo u šumicu, Išo medo u dućan, Mali palac kruha prosi, En-ten-tini...“

Sve je to baka naučila majku prije mnogo godina, kad je majka bila djevojčica. Sada su se uloge promijenile: kad bi baka stala, majka joj je malo pomagala da se prisjeti, i dalje nastavi sama. Znalo bi se dogoditi da bakica sasvim neočekivano promijeni tekst, ubaci novu riječ, što bi majku, pričala mi je o tome mnogo puta, znalo iznenaditi i nasmijati. Nije ju prekidala i ispravljala, pustila ju je da pjeva ili recitira dok se nije nauživala svojih pjesmica.

A onda je na red došla *papica*, nešto fino i slatko, a bakica je obožavala čokoladice „Životinjsko carstvo“, razne voćne sirupe, pudinge. Izgledalo je da joj nikad nije dosta, iako smo morali paziti da ne pretjera i ponekad skrivali ostatak za kasniji obrok. Bakičine najčešće i posljednje riječi su bile vezane za hranu:

- Daj, daj! Fino! Još! Još!

Moglo bi se reći da je uživala u hrani više nego ikad ranije, a i majka je hranjenje bake držala obredom koji mora potrajati što duže. Baka je postala mokino dojenče, nakon 80-ak godina zamjenile su uloge.

Pred sam kraj pronašao sam malo slobodna vremena tako da me majka nije morala moljakati za pratnju u dom. Ali tada joj je majka već bila u agoniji, polusvjesnom stanju u kojem je komunikacija svedena na držanje za ruku, gotovo neuzvraćen stisak i trenutačno poluotvorene oči koje ništa oko sebe nisu zapažale.

Shvaćam tek sada kad bake više nema, koliko je veliko i vrijedno bilo to višegodišnje druženje majke i kćerke. Istovremeno sam bolno svjestan da sam voljenim ljudima propustio pružiti više ljubavi: baki - što nisam više vremena provodio s njom, majci - jer bi je moji odlasci baki u dom itekako razveselili.

Tješim se mišlu da će jednog dana možda i ja biti u prilici pružiti svojim roditeljima barem dio onoga što je dobila moja baka. I osjećam u sebi kako me već sada grije ta sveta dužnost, i da će od njenog žara, kao i majka danas, ponosno i smireno kročiti svojim putem...

Ivan Deur, 4. razred
Geodetska tehnička škola
Voditelj: Nikola Butorac

Zvijer

Kasna je subotnja noć. Tišina vlada ulicama kao i smog koji obgrluje cijeli grad. Samo pokoji sumnjivi krik i prigušeni laveži hujaju između zgrada ovoga natrpanoga mjesta. Svi već spavaju osim jedne osobe. Profinjeni gospodin, odvjetnik. Samo jedan u nizu besramnika što su sagradili temelje za krađu ove državice koja visi na koncima propasti. Hrapavim usnama mirno cucla led iz čaše najfinijeg viskija u sobi gotovo potpuno zamaglienoj dimom cigareta. Ne mari previše za sebe, a nije niti previše uredan što se vidi po 3 prazne kutije cigareta u obližnjem kutu i razbacanim slikama sa raznim domoljubnim temama po cijeloj dužini zida. Živi sam, ali prostorije su mu ipak ispunjene čudnom energijom ovu noć. Već se nekoliko puta zapitao zašto ga san ne zove u krevet, ali nije se previše zamarao. Ionako sutra nema nekog važnijeg posla, kao ni inače. Možda se nije zamarao, ali imao je osjećaj da je ova noć posebna za njega. Bez sumnje, bila je ispunjena mnoštvom razbacanih komadića slagalice jednog novog, složenog iskustva koje će se tek posložiti na svoje mjesto. Možda ne onakvim kakvim je zamišljao, ali impulzivan rascjep oka sa druge strane ogledala svakako se bližio njegovoj savjesti. Njegov zamišljen pogled kroz prozor u istom položaju tijela već je postao sasvim karikaturalan portret kao u srednjovjekovnih velikana. No sumnjiv zvuk unutar njegove raskošne kućerine ubrzo zaustavi tu stagnaciju i već formirani grč u licu. Nešto je u njegovoj blizini, nagli vatreni trnci na zatiljku nagovještaju to svim silama, a hrapavi, prigušeni zvuk grebanja šupljeg drveta potvrđuje da to nešto pokušava otvoriti vrata. Zvuk je sve glasniji, a izraz na odvjetnikovom licu sve više očrtava suze i izraz očaja koji nikada prije nije osjetio. Srknuo je čašu viskija do kraja čisto iz nervoze, više ne zna šta bi sa sobom, a grebanje po vratima postaje sve intenzivnije i zvuči kao da će se vrata svake sekunde raspasti. U trenutku kada više nije bio siguran da li je u snu ili javi, cigareta koja mu se zaljepila za nepomična usta, mokra, znojna i pomalo gnjecava, pala mu je na ruku i trznula ga naglo baš kada je i grebanje naglo prestalo. Uhvatio je taj trenutak svijesti i žustro ustao sa svoje krznate fotelje. Neodlučnim koracima, polako, ali sigurno, približavao se vratima u tom razdoblju tištine. Premotavao je uglavnom sve loše stvari koje je učinio do tada, a što je više pokušavao, to je manje uspijevao pronaći ikakvu pozitivnu stranu svoga potračenoga života. Već je čvrsto odlučio da barem neće umrijeti kao kukavica, makar mu to bilo zadnje. Upali svjetlo i otvori vrata. Lagani povjetarac probudi mu trnce po cijelom tijelu i ohladi mu znojno lice. Na njegovo čudo, u hodniku se ne nalazi ništa neobično. Vrata su potpuno čitava, a hodnik je samo ispunjen mrakom. Zvučalo je kao da će se vrata slomiti svakog časa što je izazivalo veliku izbezumljenošć. Ali već potpuno smireno, izbacio je olakšavajući uzdah uvjeravajući se da je samo nešto umislio zbog nesanice koja ga je držala. Brišući hladan znoj sa čela, mirno je zatvorio vrata i ostao nepomičan koju sekundu, a ubrzo nakon se onesvijestio i udario glavom u jednu od onih slika. Tjedan dana se nije budio iz kome. Nedjelja je, noćna smjena drži bolnicu pod kontrolom. Probudio se baš kada ga je jedna od sestara išla provjeriti. Sve što je mogla ugledati bio je nepomičan čovjek u sjedećem položaju, skvrčen na krevetu i nervozno škrgućući zubima. Odvjetnik, traumatiziran od nedavnih događaja zaurla hrapavo i bespomoćno: „Maknite ogledala iz sobe, ne mogu ih podnijeti!“ Sestra polegne 2 ogledala što su se nalazila u sobi i potrči ka njemu, pokušavajući ga smiriti: „Sve je u redu gospodine, vaša soberica našla vas je na vrijeme. Zaključila je po gotovo zvjerskim ogrebotinama s unutarnje strane vrata da ste bježali od nečega.“, osmjehnula se u nadi da olakša situ-

aciju i u šali pitala: „Možda od neke zvijeri?“ Odvjetnik luđački naglo okreće glavu prema sestri, a pogled kojim bode ne nagovješta ništa dobro. Sestra se na sekundu prepadne, a potom se smireno okreće i ode do ormarića. Dok je tražila bočicu sedativa za odvjetnika, nije ni sumnjala da bi nagla tišina koja je vladala sobom mogla biti zadnje što će ikad čuti. Zadnje što će ikad osjetiti. Tišina kao da se primicala prema njoj sve više i više. Nagli osjet trnaca na zatiljku, odgrižen vrat. Mrak. Tišina.

Matija Pajas, 2. razred
Tehnička škola Rudera Boškovića
Voditeljica: Žaneta Gerovac

Marija Matić, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Pojedinačni dramsko- scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Jerina Stefanović,
Učenički dom Dora Pejačević
Ranko Marinković: Ruke
Voditeljica: Anita Matković

Ema Drokan, XVIII. gimnazija
Alenka Mirković: Glasom protiv
topova
Voditelj: Zoran Ferić

Martina Maruna, Prirodoslovna
Škola Vladimira Preloga
Sylvia Plath: Tata
Voditeljica: Goranka Lazić

Anton Malbašić, Prirodoslovna
Škola Vladimira Preloga
Mirko Jamniciki Dojmi: Ponoćni
tulum u školi
Voditeljica: Goranka Lazić

Petra Blažeković, III. gimnazija
I. Barišić: Portir
Voditeljica: Valerija Bilić

Ana Rogać, III. gimnazija
F. M. Dostojevski: Idiot
Voditeljica: Maja Ilić

Iva Sabljak, I. gimnazija
Luko Paljetak: Rasap mene
Voditelj: Ivan Janjić

Filip Sever, I. gimnazija
Daniil Harms: Pomalo neobični
slučajevi
Voditelj: Ivan Janjić

Tihana Martinjak, IV. gimnazija
Nikolaj Koljada: Murlin Murlo
Voditeljica: Marijana Janjić

Klara Čuljak, II. gimnazija
Vjekoslav Majer: Plinska
lanterna na Griču
Voditelj: Ivan Pavlović

Tomislav Cindrić,
Tehnička škola
Miroslav Krleža: Khevenhiller
Voditeljica: Anela Bošnjak

Karmela Ljubičić, V. gimnazija
Janusz Glowacki: Tanjin
monolog iz teksta Četvrta sestra
Voditeljica: Majda Bekić Vejzović

ODABRANI*

Pojedinačni dramsko-scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*odabrani nastupi za Državnu smotru

Filip Grgić, Prirodoslovna škola
Vladimira Preloga
Tristan Tzara: Parabola
Voditeljica: Goranka Lazić

Lucia Luque Akrap,
Hotelijersko-turistička škola
J. Anouilh: Antigona
Voditeljica: Ljiljana Lež-Drnjević

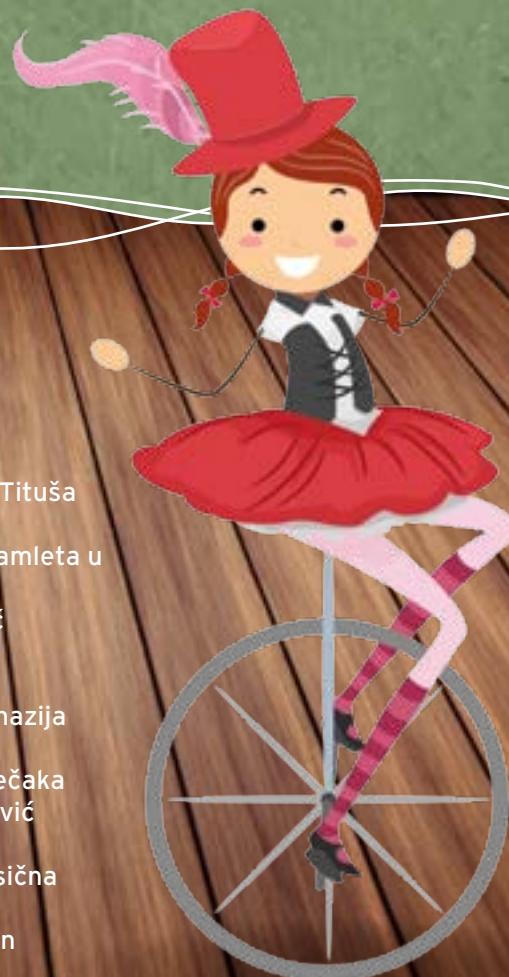
Manuela Bajan, V. gimnazija
Samuel Beckett: O, divni dani
Voditeljica: Vesna Muhoberac

Filip Bošnjak, Škola
primjenjene umjetnosti i dizajna
I. Brešan: Predstava Hamleta u
selu Mrduša Donja
Voditeljica: Irena Labaš-Veverec

Luka Šatara, Gimnazija Tituša
Brezovačkog
Ivo Brešan: Predstava Hamleta u
selu Mrduša Donja
Voditeljica: Sandra Vukić
Gjeldum

Ian Tomljenović, X. gimnazija
„Ivan Supek“
Howard Korder: Život dječaka
Voditeljica: Andrea Kosović

Marija Stjepanović, Klasična
gimnazija
A. P. Čehov: Ivanov (Sašin
monolog)
Voditeljica: Nevenka Šuvajić

Skupni dramsko- scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Dramska skupina II. gimnazije
Smrt Smail-age Čengića
Voditelj: Ivan Pavlović

Dramska skupina XI. gimnazije
Sanja Nikčević: Siguran sef
Voditelj: Matija Grgat

Dramska skupina V. gimnazije
Marin Držić: Skup
Voditeljica: Vesna Muhoberac

Dramska skupina I. gimnazije
Ivan Slamnig: Kad mi svega bude dosta
Voditelj: Ivan Janjić

Dramska skupina Gimnazije i ekonomске škole
Benedikta Kotruljevića
W. Shakespeare: San Ivanske noći
Voditeljica: Ines Vinovčić

Dramska skupina Srednja škola Jelkovec
Skupni rad: O lijepa, o draga, o slatka S.
Voditeljica: Leda Franić

Dramska skupina Tehničke škole Ruđera Boškovića
Skupni rad: Lola iz 3. B
Voditeljica: Ženata Gerovac

Dramska skupina III. gimnazije
Koliko uboda?
Voditeljica: Maja Ilić

Dramska skupina X. gimnazije „Ivan Supek“
Nick Hornby: Tresak
Voditeljica: Andrea Kosović

Dramska skupina Ženske opće gimnazija Družbe sestara milosrdnica
Skupni rad: Pakao
Voditeljica: Višnja Jukić

Dramska skupina Privatne klasične gimnazija
Tonći Maleš: À La Plaut
Voditelj: Tonći Maleš

ODABRANI*

Skupni dramsko-scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*odabrani nastupi za Državnu smotru

Dramska skupina Prirodoslovne škola

Vladimira Preloga

Skupni rad: Ruke

Voditeljica: Goranka Lazić

Dramska skupina Gimnazije Lucijana Vranjanina

Učenički rad: Zašto (ne) volim čitati

Voditeljica: Dragica Dujmović Markusi

Dramska skupina XV. gimnazije

Annamaria Serda (učenički rad): Crvenkapica

Voditeljica: Ljiljana Crnković

Samostalni novinarski radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

BOJAN JAMBROŠIĆ:

2013. bila je moja godina

Za talentiranog mladog pjevača Bojana Jambrošića brojka trinaest očito je sretna jer je prošle godine nizao uspjeh za uspjehom. Osim što je izdao drugi studijski album, nastupao je u dva mjuzikla, „Jadnici“ i „Footloose“, a s prijateljima je obišao mnoge škole gdje su predstavili projekt „Glazbom protiv nasilja“.

Slavu mu je osigurao talent šou „Hrvatska traži zvijezdu“, a već njegov prvi singl „Ne govori da me znaš“ postigao je izvanredan uspjeh pa su hrvatske djevojčice i djevojke u mладom pop pjevaču doatile novoga idola. Unatoč velikom uspjehu i popularnosti, nije se nimalo promijenio ni umislio. Dogovorili smo intervju nakon njegovog nastupa na tradicionalnoj sesvetskoj manifestaciji „Dani zahvale i zajedništva“. Stigao je na vrijeme, jednostavan i sa širokim osmijehom, odjeven u traperice i majicu i spremno nam otkrio zanimljive činjenice o sebi i svojoj karijeri.

Prvi ste put nastupili na manifestaciji *Dani zahvale i zajedništva*. Kakvi su Vaši dojmovi?

Moram reći iskreno kako je mi je bilo jako lijepo. Malo mi je žao što je padala kiša, ali na kraju krajeva, kiša nas nije uspjela zaustaviti. Bili smo jači od kiše i od svega.

Poznati ste po nastupima u dobrotvorne svrhe, primjerice za *Zakladu Ana Rukavina*. Koliko Vam to znači?

Humanitarne akcije mnogo mi znače. Zapravo, pokušavam se odazvati na svaki humanitarni koncert na koji me pozovu. Naravno, koliko mi to vrijeme dopušta. Uvijek volim reći da sam dobio priliku biti poznat i istaknuti se među ostalima pa to i koristim da pomognem ljudima kojima to zista treba.

Vaš singl *Na dobroj strani ljubavi* postigao je odličan uspjeh. Jeste li to očekivali?

Nikako nisam očekivao baš tako dobar uspjeh, naime ljetos je više od dva mjeseca bio na službenoj HR TOP 40 listi gdje se dosta teško naći.

Jeste li zadovoljni uspjehom svog novog, drugog po redu albuma *Zapisano u zvjezdama*?

Iznimno sam zadovoljan uspjehom albuma i drago mi je što se mogu pohvaliti što je svaka pjesma s albuma, koja je bila izbačena kao singl, ušla na službenu HR TOP40 top listu i tako bila jedna od najčešće puštanih pjesama. Drago mi je da su radijski urednici, a naravno i publika, prepoznali trud koji smo uložili u stvaranje samog albuma. Najveće mi je zadovoljstvo kad publika na mojim nastupima pjeva pjesme zajedno samnom.

Ima li na novom albumu koja autobiografska pjesma?

Volim reci kako je svaka od njih na neki način autobiografska iako nijednoj pjesmi nisam napisao tekst. Prilikom snimanja tekst dobro proučim kako bih iznio pravu emociju i povežem pjesmu s nekom stvarnom situacijom u svom životu. Kako su na ovom albumu **ljudske pjesme uglavnom pozitivno intonirane**, nije bilo teško sjetiti se lijepih trenutaka i tako unijeti cijelog sebe u interpretaciju.

Ispašta li Vaš privatni život zbog karijere?

Ne, nikako ne ispašta iako bismo možda mogli reći kako ponekad trpi zbog nekih medija ili lažnih natpisa. Naučio sam ne opterećivati se takvima stvarima. Jednostavno, ja znam kako je i što je, a oni neka pričaju što žele. Uvijek će ljudi pričati svašta, bila to istina ili laž, no treba se naučiti nositi s time i ne pridavati tome mnogo pozornosti, pogotovo kad si poznata osoba jer svaki čovjek ima svoj ukus i drugčije vidi stvari.

Imate mnogo obožavateljica. Čime su Vas dosad *iznenadivale* na koncertima i u javnosti?

Uhhh, bilo je svega i svačega. Jedna cura mi je usred grada skočila na leđa i izljubila me. Bilo je to zaista nenadano, nisam to očekivao. Doživio sam svakakve lude stvari poput uzvika „Bojane, oženi me!“. Zaista, uza sve te lude i nezaboravne stvari, bilo je stvarno predivnih plakata i postera, bilo je stvarno svega. Ne mogu se čak ni sjetiti svega što je bilo. Jednom sam čak dobio i pljusku, zaista ne znam zašto (smijeh).

Što Vam je najveći životni san?

Iskreno, teško pitanje za mene zato što sam ja svoj san već velikim dijelom ostvario, da mi pjevanje bude životni poziv, nešto u čemu ću uživati i svaki dan iznova raditi taj posao s jednakom srećom i voljom. Volio bih u svakom slučaju i dalje napredovati. Nikako ne bih želio nešto nemoguće, ali tko zna. Ja sam mislio kako je nemoguće pobijediti na ovakvom nekom šou pa jesam.

Što si želite u 2014.?

Nemam neke velike želje. Volio bih da se sve nastavi ovako kako je krenulo, s novim pjesmama, spotovima i nastupima. I dalje ću se truditi ispunjavati svoj život i uveseljavati one koji me slušaju.

Otkrijte nam tajnu, ima li netko poseban u Vašem životu?

Ako je ovo pitanje o ljubavnom statusu, onda mogu reći da sam slobodan. Nisam jedan od onih koji „traži ljubav“, već vjerujem da će se dogoditi kad se mora dogoditi. Uz posebnu potporu prijatelja i obitelji koračam kroz život i gradim svoj glazbeni put te se trudim ljudima pokazati kakav uistinu jesam i pokazati svoj maksimum u glazbenom i privatnom smislu.

Valentina Meglaj, 3. razred

Srednja škola Sesvete

Voditeljica: Marina Maričić

BUĐENJE SVIJESTI O OKOLIŠU

Ne ljepoti, ali da smradu

Trebamo li se stvarno dovesti na rub izumiranja da bismo shvatili što trebamo napraviti?

Kada bismo pitali ljudi što je ekologija i čime se ona bavi, velika većina odgovorila bi da je to prirodnja znanost koja proučava odnose živih bića. Upravo zbog takvog razmišljanja mnogi ekologiji shvaćaju olako.

Otapanje ledenjaka, gomilanje smeća, efekt staklenika, izumiranje biljnih i životinjskih vrsta, kisele kiše i još velik broj drugih nedaća koje su zahvatile današnji svijet potpuno su nevažne većem dijelu populacije. Čak nije dovoljno ni to da nas mediji svakodnevno sa svih strana obasipaju činjenicom da globalno zatopljenje više nije stvar budućnosti.

Fosilna goriva živi su fosili

Ekološki problemi danas veći su nego ikada prije, ali, nažalost, malen je broj onih kojima je stalo do očuvanja ovog planeta. Čovječanstvo je prestalo misliti na buduće generacije i njihovo pravo da od nas naslijede Zemlju vrijednu divljenja, Zemlju jednako lijepu kao što je nekad bila, a ne potrošeni planet bez prirodnih ljepota koji služi jedino za iskorištavanje.

Globalno je zatopljenje trenutačno najveći i najozbiljniji problem koji se ne može riješiti u nekoliko godina. Nesvesno i neodgovorno ponašanje svakog pojedinca i brojnih kompanija tijekom mnogih godina dovelo je cijeli svijet u probleme velikih razmjera. Najveće onečišćenje prouzročila su fosilna goriva bez kojih je danas jednostavno nemoguće zamisliti život. Unatoč tome što postoje brojni obnovljivi izvori energije, kao što su voda, sunce, vjetar, i dalje se okrećemo štetnim načinima održavanja cijelokupne civilizacije jer je to uobičajeno. Zašto bi se cijeli svijet morao promijeniti kada je ovo ustaljeno i sasvim prihvatljivo?!

Vjerujem da je velika većina upoznata s činjenicom da dolazi do otapanja ledenjaka. Samim time more se uzdiže i moguće je da će potopiti brojne gradove uz obalu. Ispušni plinovi iz automobila, kojih je u svakom slučaju previše, stvorili su efekt staklenika. Teška industrija gotovo je i zaboravljena, ali i dalje se osjete posljedice onečišćenja zraka u velikom radiusu oko tvornica u kojima je ona bila glavna industrijska grana. Tvornice, koje su nekada zapošljavale velik broj radnika, sada propadaju jer ne ostvaruju profit, a poduzetnici koji su se dugi niz godina bogatili na njima, proglašavaju stečaj i otpuštaju mnogo ljudi.

Budućnost je zacrtana

Unatoč svim ovim problemima koji uništavaju Zemlju i dalje nema dovoljno organizacija i akcija koje će na globalnoj razini napraviti neke drastičnije promjene. Naravno, postoje manje organizacije koje se unutar države pokušavaju izboriti za očuvanje prirodnih ljepota i dobara koja su važna svima nama. Ipak, želimo li nešto veće što će možda i „probuditi“ svijet, potrebna je velika akcija koja će zahvatiti gotovo cijelo čovječanstvo jer sve ostalo ima malen ili gotovo nikakav utjecaj na globalnu situaciju i na budućnost - pod pretpostavkom da će daljnja budućnost uopće postojati. U većini slučajeva tako velike akcije gotovo su nemoguće jer mnogo ljudi nema razvijenu ekološku svijest i misle samo na trenutačne potrebe.

Ako budemo imali budućnost, kako će ona izgledati? Trebamo li se stvarno dovesti na rub izumiranja da bismo shvatili što trebamo napraviti ili ćemo reagirati dok još imamo vremena za pro-

mjene? Nažalost, neki znanstvenici smatraju da je možda već prekasno za bilo kakve promjene, da je sve gotovo jer prave poteze nismo napravili na vrijeme, ali nada možda još postoji. Nada da će se problemi prestati povećavati čak i ako se ne mogu u potpunosti otkloniti.

Ništa nam nije sveto

Mi, kao živući pripadnici vrste s najrazvijenijim osjećajima i sviješću, jednostavno nemamo pravo uništiti planet i nadati se da će naši nasljednici izmisliti nešto novo i riješiti probleme koji se gomilaju desetljećima (i stoljećima!). Ljudi obolijevaju od raznih respiratornih bolesti. Smog koji je nezaobilazan u svakom gradu uzrokuje pojavu astme, a sve češći problem su i jake alergije. Kako je krenulo, GMO hrana postat će hranom budućnosti. Tako nastala hrana, koja je otporna na sve uvjete, moći će prehraniti stanovništvo cijelog svijeta i riješiti problem gladi. Nažalost, utjecaj koji ostvaruje na zdravlje proučavaju rijetki, mali laboratorijski, a rezultati nisu obećavajući.

Gradovi, sela, jezera, mora, sve je pogodeno katastrofom koja se naziva čovjek. Indijanska poslovica glasi: „Hoćeš li ikada početi shvaćati značenje tla pod svojim nogama? Sve je sveto - od zrnca pjeska do planine.“ Potrebno je shvatiti koliko smo problema, svojom nesmotrenošću i nemilošću, zadali našem planetu. Moramo se osvijestiti i živjeti odgovorno, a prvi korak ka lješjoj i čišćoj zemlji očit je: prestanimo se razbacivati smećem!

Nikolina Martinec, 3. razred

III. gimnazija

voditeljica: Maja Ilić

Ana Milić, mentor: Filip Pintarić, prof. mentor
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna
Fotografija: Danijel Berković PIXSELL

Film za pet

Film za pet jedinstven je projekt naše Gimnazije. Barem jednom mjesečno odlazimo u kino pogledati film iz novije domaće produkcije. Ideja projekta je odlična jer nam omogućava upoznavanje s domaćom kinematografijom.

Trenutno su kina i televizijski programi preplavljeni stranim produkcijama, a dominiraju američki filmovi. Oni su tehnički savršeno napravljeni. Ti filmovi obiluju kompjutorskim animacijama, specijalnim efektima, često nam pružaju dojam trodimenzionalnosti. Moglo bi se reći da su noviji američki filmovi čudo kinematografije jer predstavljaju maštovitu primjenu modernih tehničkih i informatičkih dostignuća. No, teme tih filmova često su nam daleke jer ne govore o našem društvu, o našim problemima. Upravo je to prednost naših domaćih filmova. Privlače nas svojom tematikom jer je to vrijeme u kojem živimo, koje razumijemo, u kojem prepoznajemo sebe i brojne svoje svakodnevne teme i dileme. Zato su domaći filmovi, iako skromnije produkcije i tehnički na nižem nivou od američkih filmova, interesantni i potiču nas na razmišljanje. U ovom smo polugodištu pogledali filmove različite tematike. Od složene društveno-političke problematike u filmu *Obrana i zaštita*, preko duhovitih *Kauboja*, krimića *Nije sve za lov* do dječjeg filma *Hlapić* i komedije *Visoka modna napetost*.

Ovogodišnji ciklus započeli smo filmom *Obrana i zaštita* redatelja Bobe Jelčića. Film govori o problemu podijeljenog društva u Mostaru. Nažalost, to je svakodnevica za taj grad u kojem postoji vjerska/nacionalna podijeljenost, a posljedica toga je podjela u društvu.

Slavku umire prijatelj Đulaga te bi on, po svojoj savjesti, želio otici na pogreb. No, ova naoko jednostavna i uobičajena moralna obveza za Slavka predstavlja problem. U društveno podijeljenom Mostaru takvi se postupci prate i mogu Slavku dovesti u nezavidan položaj. Slavko se brine tko će sve primijetiti njegov dolazak. Moralna dilema je još veća jer je Slavko svjestan da će razočarati suprugu, ožalošćenu obitelj i samoga sebe ako ne ode na Đulagin pogreb.

U ovom filmu redatelj je prikazao čovjeka koji gubi vlastitu osobnost nakon složenih političkih odnosa u Mostaru.

Izborom planova i kadrova, te kretanjem kamere, postignut je tjeskobni ugodaj koji najbolje odgovara problemu kojim se film bavi. Takav je ugodaj pridonio snažnijem doživljaju filma. Dominacija nelagode i klaustrofobičnosti te težina same teme ostavljaju gorčinu i potiču na razmišljanje.

Sljedeći film koji smo pogledali bio je ovome potpuna suprotnost. Film *Kauboji* redatelja Tomislava Mršića je duhovita priča s pomalo nemogućim sadržajem. Govori o redatelju kojem ambiciozni gradonačelnik daje zadatak da napravi predstavu. Odraditi povjereni zadatak za redatelja postaje problem kada shvaća da nema pravih glumaca, nego na audiciji mora birati amatere. „Kao da radim predstavu sa pet i pol idiota od kojih nitko nikada nije bio u kazalištu?”, rečenica je koja nas je već na samom početku filma dobro nasmijala. A onda su se zaredale smiješne situacije. Od same audicije s osebujnim likovima, preko njihovog nastupa na audiciji i niza drugih duhovitih situacija. Uz izvrsnu glumačku ekipu, koja je djelovala spontano i odlično odglumila, kostime i šminku, koji su u potpunosti dočarali likove, scenografiju koja je sa skromnim namještajem i staromodnim zastorima bila oličenje zaboravljenoga socijalističkoga interijera, uz profesionalno odrađenu režiju te uz duhovitost i napetost fabule, naš je doživljaj filma bio izuzetan. Uz to smo se i dobro zabavili.

Nije sve u lov je moderan film kriminalističke tematike što je vrlo rijetka tema za jedan hrvatski film. Početak filma donosi napetost. Glavna protagonistica Ines se u mislima vraća u prošlost. Iz tog *flashbacka* saznajemo da su ona i njezin dečko Robi dužni kamataru koji je nemilosrdan i prijeti im ubojstvom ako pravovremeno, u roku od tjedan dana, ne vrate novac. Redatelj u fabulu uvodi treći lik, dobrostojećeg bankara Marka. Ines i Robi vjeruju da bi im on mogao posuditi novac i tako

pomoći. Ines i Marko postaju bliži, a film interesantniji, jer se formira ljubavni trokut (Ines/Robi/Marko). Zanimljiv je neočekivani kraj filma.

Ovako prepričan sadržaj djeluje zanimljivo, ali sam film nije bio naročito uspješan.

Dobru ideju uništila je loša realizacija. Loša gluma, dugi kadrovi, manjak dinamičnosti i neke nelogičnosti u razvijanju fabule razlog su lošeg dojma.

Šegrt Hlapić je poznati lik iz hrvatske domaće literature. On je dio naše kulture, koji nas povezuje s djetinjstvom. I dok smo čitajući knjigu maštali o malom, jadnom i siromašnom šegrtu kojeg muče razni problemi i kojeg život ne štedi, redatelj Silvije Petranović nam je u filmu *Šegrt Hlapić* donio svoj doživljaj knjige Ivane Brlić-Mažuranić. Po nekim karakteristikama film asocira na Harryja Pottera. Primjerice, Stari Mlječar svojim izgledom u kojem se ističe duga sijeda brada jako podsjeća na Dumbledorea, a Crni čovjek na profesora Snapea. Ipak, filmu nedostaje dinamičnosti i mašte, spontanosti, skromnosti i nereda. Iako je sama knjiga bila veći doživljaj nego ovaj film, dobro je upoznati i jedan drukčiji, tj. redateljev umjetnički doživljaj teksta Ivane Brlić Mažuranić.

Film *Visoka modna napetost* redatelja Filipa Šovagovića je neobična komedija. Film govori o načelniku mjesta na jednom malom dalmatinskom otoku kojemu je cilj da mjesto dobije status grada. No, za to je potrebno da na otoku bude 100 stanovnika. Kako otok ima samo 99 stanovnika, načelnik nastoji riješiti problem dolaskom slavnoga talijanskoga modnoga dizajnera. Iako je sadržaj filma pomalo nemoguć, ipak u njemu prepoznajemo neke situacije iz stvarnog života u današnjoj Hrvatskoj. Sama obitelj, u kojoj je jedan brat političar, drugi kriminalac, a treći svećenik, prezentira hrvatsko društvo u malom. Ovaj film uključuje hrvatsku društveno-političku situaciju, podsjeća nas na događaje iz naše povijesti i sadašnjosti, potiče na razmišljanje te je zbog toga više od obične komedije.

No, projekt *Film za pet* nisu samo projekcije. Razgovor s redateljem je još jedna posebnost tog projekta. To je jedinstvena prilika da mi, PUGovci, upoznamo redatelja te u direktnom razgovoru s njim saznamo brojne informacije o snimanju filma, o njegovim dilemama i doživljajima sa seta. Tački detalji, inače, nisu dostupni publici. Iz njih možemo dosta toga saznati i naučiti o filmskoj umjetnosti općenito te o posebnostima naše domaće kinematografije.

Iako hrvatska kinematografija nije popularna u svjetskim razmjerima i u tehničkom smislu ostaje u odnosu na svjetske *blockbustere*, smatram da su naši filmovi vrijedni pažnje. Oni su odraz vremena i prostora u kojem živimo, naše povijesti i svakodnevnice, kulture i običaja. Projekt *Film za pet* odlična je ideja i potrebno ga je podržati i u buduće. Možda nismo uvijek oduševljeni viđenim, ali trebamo biti upoznati s događanjima u hrvatskoj kinematografiji, a svatko može imati svoj doživljaj i mišljenje o filmu.

Vladimir Novak, 3. razred
Privatna umjetnička gimnazija
Voditeljica: Nina Kuljiš

HNK RIJEKA OSVOJIO SRCA ZAGREBAČKIH DINAMOVACA

Armada Zagreb

HNK Rijeka ove sezone pokazao iznimnu srčanost i fantastičnu igru te se po prvi put u povijesti kluba plasirao u skupinu europskoga klupskega natjecanja Europske lige. Tim uspjehom HNK Rijeka izazvao je veliku pozornost javnosti i potaknuo je dodatnu podršku u svome gradu. Osim toga, i zagrebačka nogometna publika prepoznaла je uspjeh HNK Rijeke kao vrijednost i zaslženu nagradu za kvalitetan rad i za predani pristup igrača sportskom natjecanju. Razlog tomu obratu jest nesobično prepoznavanje i priznavanje kvalitete sportskoga rada i truda riječkoga kluba, ali i krajne nesportski pristup upravljanju Dinamom koji gledamo već godinama.

Nezadovoljstvo i razočaranje dinamovaca uzrokovan je otporom prema neprimjerenoj, primativnoj i bahatoj maniri kojom moćnik kluba obnaša svoju dužnost, a onda i neskladom između velikih obećanja, a nikakvih rezultata zagrebačkog Dinama. Činjenica da je Dinamo i dalje rezultatski, a vjerojatno i igrački, bolji od Rijeke, ne mijenja ništa. Zagrebački su dinamovci shvatili da u Dinamu ne postoji više ništa od onoga što se može nazvati sportom pa su, poneseni upravo sportskim pristupom i sukladnim rezultatima riječkoga kluba, prihvatali Rijeku kao svoju.

Priča o uspjehu počela je puno prije onog presudnog dana kada je Rijeka iz kvalifikacija izbacila veliki Stuttgart. Ipak, ta je pobjeda bila izravan povod za navijački „preljub“ koji se dogodio dinamovcima iz Zagreba. Površno gledano može se reći da se takvi navijači okreću kako vjetar puše. No to nije istina! Dobra igra, srčanost i vjera u sport kakav bi u svojoj zamisli trebao biti izazvala je respekt i emocije koji se neće tako lako ugasiti. Rijeka je danas za Zagrepčane koji su joj odlučili dati podršku ono što su nekada vidjeli u Dinamu, ono čega u hrvatskom nogometu već dugo nema.

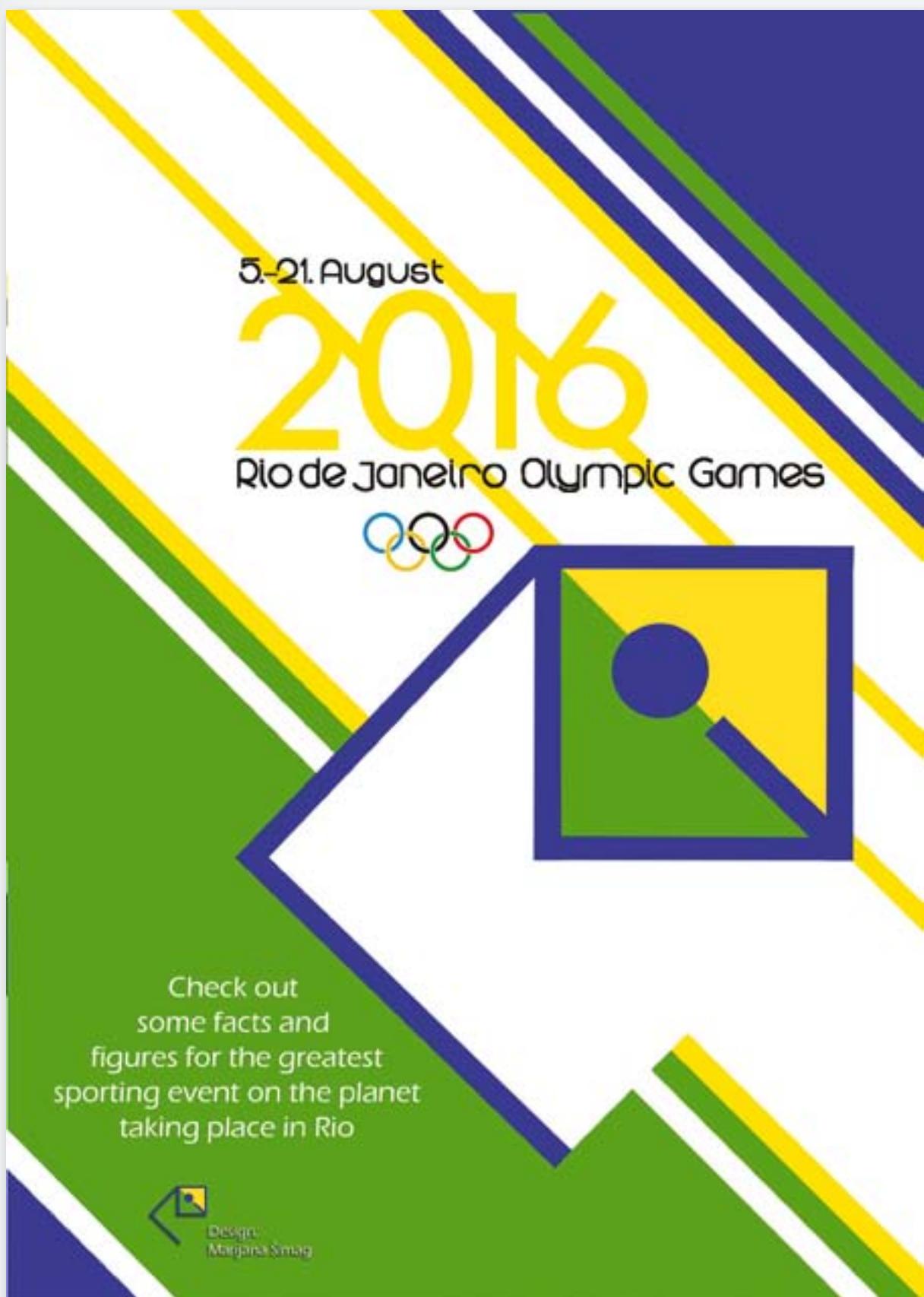
Dojam je da uprava Rijeke uspijeva pomiriti profesionalizam i poslovnu stranu projekta sa sportskim idealima. Sudjelovanje, odnosno igra, važnije je od brze zarade i pobjede! Klubu mora biti stalo do kvalitete i pravih vrijednosti, kao i do njihovih navijača. Odgovorni ljudi trebaju znati da jedna lasta (čitaj: pobjeda) ne čini proljeće, kao što ni jedan poraz nije razlog za smjenu inače uspješnog trenera. Posljedica je takvog zdravog pristupa i zdrav odnos prema vlastitom „radnom mjestu“ - stadionu. Za razliku od žalosnog primjera maksimirskoga stadiona i Dinama, Riječani očito znaju da klub treba investirati i u svoj stadion, pa će tako uskoro HNK Rijeka igrati na novoj Kantridi, a klubu je jasno da od cijene ulaznica ipak više vrijedi povjerenja navijača!

Konačno, fenomen opisanog „preljuba“ dinamovaca pokazuje da kod nogometne publike, uz emocije lokalnog identiteta, postoje i čak prevladavaju plemeniti sportski ideali. Ta je spaznaja tim vrednija jer zasjenjuje, u zadnje vrijeme dominantno, krajne nesportsko ponašanje dijela navijača u Hrvatskoj te vraća sportski i pristojan obraz navijačima. Očito je da atribut „građanski“ u ovom trenutku više pristaje Dinamovim navijačima nego samom klubu! Tako je jedan mali klub velikog srca uspio proširiti slavu i donijeti ponos u srca razočaranih zagrebačkih ljubitelja nogometa!

Juraj Borić, 4. razred

Klasična gimnazija

Voditelj: Alen Orlić

Marijana Šimac, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

INTERVJU S AUTORIMA „NOVOGA” HRVATSKOGA PRAVOPISA

Greška ili grješka, neću ili ne ću, sudci ili suci?

Tako u pravopisnim pravilima prema standardnojezičnoj uporabi razlikujemo preporučenu inačicu, dopuštenu inačicu i istovrijedne inačice. Preporučena je inačica ona koja ima normativnu prednost i ona koju preporučujemo za školu i školsku uporabu.

Vođen mišljem da trebam razgovarati s jednim (ili svim) od autora/autorima radne inačice novog Hrvatskog pravopisa, (razgovor je vođen kad je postojala samo radna inačica; op. g. u.) otiašao sam na web stranice Pravopisa i poslao mail autorima. Nakon nekoliko dana iščekivanja, dobio sam podugačak odgovor na svoja pitanja. Na pitanja mi je odgovorila dr. sc. Ermina Ramadanović, koja je i sama bila učenica Pete gimnazije te mi je sa zadovoljstvom odgovorila na pitanja i raduje se objavi časopisa. Objasnjava kako joj je profesorica hrvatskoga jezika bila prof. Majda Bekić Vejzović, a razrednica - prof. Mirela Kurnik.

1. Zašto još uvijek nisu izbačene dublete (sudac - suci/sudci)?

Kako bismo dvostrukosti sveli na najmanju moguću mjeru, u Hrvatskome smo pravopisu razradili sustav s pomoću kojega smo jedinicama koje se mogu pisati u dvama likovima odredili normativni status. Tako u pravopisnim pravilima prema standardnojezičnoj uporabi razlikujemo preporučenu inačicu, dopuštenu inačicu i istovrijedne inačice. Preporučena je inačica ona koja ima normativnu prednost i ona koju preporučujemo za školu i školsku uporabu. Preporučena i dopuštena inačica razlikuju se i svojim mjestom u tekstu. Preporučena se inačica naime nalazi u osnovnome tekstu pravopisnih pravila, a dopuštena se inačica nalazi u napomeni.

Oprimjerit ću Vam na riječi sudac (sudac - sudci). Preporučena je inačica sudci, tj. t i d ne ispadaju u imenicama muškoga roda na -dak, -tak, -dac, -tac u kojima je samoglasnik a nepostojani. To je sustavno provedeno na sve imenice osim na imenicu otac (otac - oca). Oblik suci dopuštena je inačica. Tako je i s primjerice neću/ne ću, tj. neću je preporučena inačica, a ne ću dopuštena. Situacija s kratkim jatom iza pokrivenoga r samo je naoko zamršena. Naše je pravilo da se kratki jat iza pokrivenoga r uvijek bilježi s e. Tek onda dolaze neke iznimke. Tu su primjerice preporučene inačice strelica i pogreška, a dopuštene su strjelica i pogreška. U tome poglavljiju postoje i istovrijedne inačice, npr. bezgrešan i bezgrješan, crepovi i crjepovi, sprečavati i sprječavati itd. One se nalaze u tekstu (u pravopisnim pravilima) i između njih je moguće izabrati. Jedina je iznimka riječ ogrjev, koja se piše samo s je. S druge je strane važno imati na umu da bilježenje kratkoga jata iz pokrivenoga r zapravo i nije pravopisni problem. Onaj tko govori grješan, bezgrešan i strelica trebao bi te riječi na taj način i izgovarati.

2. Kao i u prethodnim verzijama pravopisa, glasovne su promjene dio pravopisa. Zašto je to tako, kad su one same po sebi gramatički problem, iako se primjenjuju i pravopisna pravila?

Mnogo je dijelova u pravopisu i pravopisnih pravila koji su samo uvjetno rečeno pravopisni. Naime, neki se gramatički problemi, najvjerojatnije u nedostatku njihove obrade u gramatici, još od Brozova pravopisa (1892.) nalaze u pravopisu. I to se tradicijski prenosi iz pravopisa u pravopis.

3. Što Vas je, zapravo, nagnalo na okupljanje grupe ljudi koja će raditi na usavršavanju hrvatskoga pravopisa?

Hrvatska nema službeni pravopis! Zbunjenost profesora hrvatskoga jezika i učenika kulminirala je višestrukim dopisima Društva profesora hrvatskoga jezika resornome ministarstvu još krajem 2009. godine u kojima se traži žurno propisivanje jedinstvene pravopisne norme zbog neodrživosti stanja u kojem se našlo hrvatsko školstvo. Ne samo da se ništa nije riješilo, nego je otad izišlo još nekoliko pravopisa. Dakle, pravopis Stjepana Babića, Božidara Finke i Milana Moguša, koji je Ministarstvo kulture i prosvjete Republike Hrvatske odobrilo za uporabu u osnovnim i srednjim školama 1994., propisuje dvostrukosti, npr. zadaci i zadatci, strelica i strjelica, neću i ne ču. Za pravopis Stjepana Babića, Sande Ham i Milana Moguša, kojemu na naslovnicu piše uskladen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izdalo je preporuku kojom se odobrava njegova uporaba u osnovnim i srednjim školama. U tome je pravopisu propisano samo zadatci, strjelica i ne ču. Agencija za odgoj i obrazovanje ove je godine (2013.) odobrila Matičin pravopis kao pomoćno nastavno sredstvo, a u tome pravopisu propisano je samo zadaci, strelica i neću. Hrvatski pravopis Stjepana Babića i Milana Moguša (2010.), koji nosi označku uskladen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika, nema odobrenje za uporabu u školama. Svjesni svega odlučili smo načiniti jedan i jedinstven pravopis, pravopis koji bi vrijedio za osnovne i srednje škole, ali i za visoko školstvo i javne ustanove. Pravopis koji će biti na internetu, javno dostupan i besplatan (tad se još nije govorilo o tiskanju; op. g. u.).

4. Ruska prezimena poput Mihajlović, Nikolajević, Sergejević pišu se s č, ali Rusi ta prezimena/očinstva izgovaraju umekšano. Zašto se onda u pravopisu navodi oblik s č?

Ruski patronimi <https://hr.wikipedia.org/wiki/Patronim> (rus. отчество) najčešće završavaju na -(в)ич. U transliteraciji se rusko ч zamjenjuje hrvatskim č. Ja naime nisam rusist, ali u radnoj su skupini dvoje rusista koji su iznijeli stav o ovome pitanju. I na katedri za ruski oprečni su stavovi i različita mišljenja. Ja Vam međutim kao kroatist mogu reći sljedeće. Situacija s ruskim je veoma komplikirana jer su ruska imena (općenito) ulazila na različite načine u hrvatski jezik. Najčešće je to nešto između transliteracije i transkripcije. Uvjerit se možete ako uzmete samo Lava Nikolajevića Tolstoja izvorno, na ruskoj cirilici. Ni transliteracija, ni transkripcija neće vam pomoći da dobijete ono što je u hrvatskome uobičajeno - Lav. Naše je pravilo da se sva imena (i opće riječi) iz jezika koji se ne služe latinicom preuzimaju prema fonološkome načelu. Dakle, izgovori i napiši. Zašto? Zato što ih inače uzimamo preko engleskoga. Tako primjerice propisujemo Fukušima, a ne Fukushima jer u hrvatskome imamo š, a engleski ga nema. Isto je dakle i s russkim, a č je najvjerojatnije tradicijski. Mi ga tako i izgovaramo, vjerojatno zato jer je naša percepcija izgovora „zavedena“ transliteracijom. Veoma je mnogo čimbenika koji utječu na strane riječi i njihov ulazak u hrvatski jezik, a mi smo pokušali pronaći neki sustav i voditi se tim načelom da bismo bili dosljedni načelu jednostavnosti i primjerenosti korisniku.

5. Decimalni zarez se u matematici ne koristi već oko deset godina. Zašto se on ovdje u pravopisu opet navodi (99,90 eura)?

Decimalni zarez ili decimalna točka? To je veoma često pitanje. Naime, nije se u matematici u posljednjih deset godina uvriježilo pisanje decimalne točke, nego i puno prije. I ja sam tako učila. Međutim, prema hrvatskoj normi HRN ISO 31-0:1996, Veličine i jedinice - O. dio: Opća načela (ISO 31-0:1992) utvrđen je decimalni zarez kao decimalni znak za uporabu u Republici Hrvatskoj. Ta je norma istovjetna međunarodnoj normi ISO 31-0:1992 koja također utvrđuje uporabu decimalnog zareza i koja je dogovor na najvišoj međunarodnoj razini o načinu pisanja decimalnoga znaka (npr. 1,234 - jedan cijeli, dvjesto trideset i četiri).

Decimalni je zarez i u tradiciji hrvatskoga pravopisanja decimalnih brojeva pa smo ga i mi propisali.

6. Za kraj, možete li mi reći kako se pravopis uči? Nitko nije rođen s poznavanjem jezika u malome prstu, tako da ga svatko mora učiti. Postoji li neki efikasan razlog osim „uči“?

Ne postoji formula za učenje pravopisa, ali kad se jednom usvoji pravopisna norma, sve se nove, pravopisno zanimljive riječi mogu riješiti s pomoću načela analogije. Pravopisna je norma samo jedna od norma standardnoga jezika, a što vrijedi za nju vrijedi i za druge norme. Standardni je jezik hibrid, nitko se ne rađa s njegovim znanjem. On se uči, njeguje, cjeni i ljubi. Zašto to napomnjam? Zato što jezik živi kroz svoje govornike. Jezik živi kroz sve funkcionalne stilove. Ne budemo li se naprimjer sustavno bavili nazivljem i ne budemo li stvarali nove izraze za već postojeće sadržaje, jezik će nam postati manjkav i neće moći pratiti suvremene civilizacijske tekovine. Što tomu slijedi, svatko od nas u dubini duše zna. Zato se jezik ponajprije mora voljeti znanjem!

Danijel Osmić, 3. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

ЛУДОВИЋА
ЛІВІСОНДА
VЛАРО
РУЂА

INTERVJU S PICKSIEBNEROM

Anarhičan country

Stvar jeispala očekivano. Vesela skupina, veseli ljudi, jedna velika vesela obitelj. Osjeti se nekakav topli osjećaj koji prožima cijeli backstage. Zanimljivo je koliko se uživo ne razlikuju od viđenoga na pozornici. Bilo kako bilo, Picksiebner je ne tako star hrvatski bend koji provlači svoj jedinstveni žanr već neko vrijeme. U trenucima prije koncerta Picksiebnera u Vintage Industrial baru, raspoložen za razgovor, postavio sam par pitanja jednom od članova benda, Vedranu Ciprianoviću- Cipri, bas-vokalu

Je li je, po vašem mišljenju, moguće biti originalan na vaš način bez ležernosti?

Kada radiš s kalkulacijama, to će ti se kad-tad obiti o glavu, prije ili kasnije. Treba se prepustiti osjećaju, ekipi koja radi s tobom i tu rezultata mora biti. Naravno, moraš biti uporan u rješavanju problema benda. Ni bez toga nema zvuka.

Osjećate li kao umjetnik da imate svu slobodu izražavati se?

Koliko je bend povezan energetski, koliko bend osjeća zajedništvo, toliko se sve to manifestira na rad. Jer ako ti netko ne može ukazati na pogrešku, onda opet neće biti dobro. Potrebno je da ti taj netko bude frend pa da savjet prihvatiš u potpunosti.

Osjećate li vi zadovoljstvo u tome što svirate baš u Hrvatskoj?

Slušaj, jednostavno se ne možeš roditi negdje drugdje ako si se rodio u Hrvatskoj. Mislim, mi sviramo glazbu kakva se nama sviđa. Uopće nije bitno u kojem dijelu svijeta, glazba je univerzalna.

Kako se osjećate što ste svjesni toga da ste dašak originalnosti na sceni?

Osjećamo se jako dobro. Lagano je pitanje, lagani je odgovor. Naš producent, na našem posljednjem albumu, rekao je da postoje dvije vrste glazbe. Svi govore: „Nekvalitetna muzika, „kuruza“, sweetmetall, ovo, ono“. Veli frajer, postoji samo kopija i original. I u principu, tu je puno rekao. Jer ako se hoćeš utopiti u masi, onda ćeš to i učiniti, ali ako radiš originalniju muziku doprijet ćeš do manje ljudi, no bit će zadovoljniji. Možda ima ekipe koja se pali na masu i na grupnjake, ali mi nismo to.

Mislite li da biste možda bili zadovoljniji da svirate pred širom masom, čisto radi uspjeha?

Pa mi smo svirali pred puno većom hrptom ljudi, nego što ćemo danas svirati. Svirali smo mi i na festivalima pred pet, šest tisuća ljudi, možda i deset, ali ako si ti unutra, ako si ti zadovoljan, ako je ekipa prava i ako se energija poklopi, broj ljudi ne mijenja stvar. Možda ima ekipe koja se pali na masu i na grupnjake, ali mi nismo to.

Dakle, vama je komunikacija s publikom manje važna od one unutar benda?

Energija kola i bez toga. Gledaj, bolje petnaest pravih nego pred pet tisuća drugih.

Svirate li puno u regiji i orijentirate li se više na Hrvatsku ili „šarate“ okolo po festivalima?

Mi se orijentiramo tamo gdje nas zovu. Sutradan odmah dođemo tamo. Još uvijek najčešće sviramo u Hrvatskoj. Sviramo i u Bosni i u Srbiji... Još uvijek smo u regionu. Bilo je govora o nekakvoj njemačkoj turneji. Navodno je u Hrvatsku došao neki lik koji je vlasnik nekog radija u Bremenu. Kupio je CD te smo dobro kotirali na njihovim ljestvicama. Sve u svemu, zasad još ništa od toga.

Najviše ste svirali po motorijadama i sličnim festivalima, no u usporedbi s klubovima, možete li se požaliti na kvotu klubova koji održavaju svirke tog tipa?

Naravno da bi dobro bilo da toga bude više. Mi bismo i željeli da toga bude više. Zagreb je miličunski grad, a opet imaš jednu dvoranu, jedan pravi klub i dva do tri mjesta u kojima možeš održati isplativu svirku. Rekao bih da je možda Zagreb prije miličunsko selo, nego što je grad. U svakom slučaju, pre malo je. Mislim da to nije slučaj samo ovdje, tako je i u ostatku Hrvatske.

Idemo svirati! Volimo svirati. Ne znamo svirati? Naučit ćemo.

Iz čega je sve krenulo?

Pa frendovi su krenuli svirati. To je bila ona tipična kvartovska priča: „Idemo svirati! Volimo svirati. Ne znamo svirati? Naučit ćemo.“ Ponavljam, Zoki je baš imao viziju i on je jednom snimio svoj bendžo i htio je imati takav nekakav „anarhičan“ zvuk. I to je ono što se sada događa. Jer tu ima svega: rocka, bluesa, ali ima tu i funka. Netko je jednom rekao „hardcountry“, ali ne ograničavamo se takvim stvarima. Više imamo neku emulziju, ja bih rekao.

Jeste li ikad mislili da ćete svirati baš ovakav žanr? Imate li „To je to!“ osjećaj?

U principu, ovaku viziju je Zoki imao jako davno, još prije Picksiebnera. Bez te njegove vizije, bend nebi izgledao ovako. Ovo je podosta „miješana skupina“, jer mi smo slušali svašta u svoje vrijeme, a i sad slušamo. No, svi imamo taj nekakav zajednički nazivnik koji nas veže. Zahvaljujući tome sve se to kanaliziralo u ovo što sada imamo.

Je li se osjećaj zajedništva u bendu osjetio odmah u početku ili je to nešto se treba razvijati?

Pa mislim da je, jer smo svi bili frendovi prije. To nije bilo ono preko oglasa i slično, nego više „frendovska priča“. Nakon nekog vremena postali smo obitelj. Družimo se puno i van glazbe. Naše obitelji su povezane i sada se su sve spojile u jednu. Živimo kroz tu glazbu privatno i poslovno.

Tijekom vašeg procesa improvizacije, je li nužna povezanost između svih članova benda na jednoj razini ili je više svatko u svojoj frekvenciji?

Dogodi se na probi da nije dan. Ovaj je tu, ovaj je tamo, a ovaj je ondje. I dok svi nisu na istom, nema zvuka. Bend se jednostavno mora energetski poravnati. S iskustvom shvatiš kako to postići, poravnaš se.

Svirali ste i s Majkama, Hladnim pivom. Osjeti li se nekakav jaz u trenutku kada svirate s nekim tko je duže na sceni? Kakav je osjećaj svirati s vidno poznatijim bendom?

Lijepo je kada te kolege sa scene uočavaju i prihvaćaju. Jako je lijep osjećaj kada se uzajamno cijenimo, jer sve su to prijateljski bendovi. Gostovali smo s Hladnim pivom jednom i to nam je bilo pravo zadovoljstvo. Takva stvar posebno godi u počecima, jer se sada zbog toga iz te suradnje stvorilo prijateljstvo.

Koliko je bend utjecao na prijateljske odnose između članova?

Enormno. Mi smo bili frendovi i prije, ali ovo te jednostavno puno jače veže. Prihvatali smo jedni druge kao članove obitelji i to je nešto što se ne može stvoriti normalnim putem.

Možemo li očekivati još kakvu suradnju s Hladnim pivom?

Pa prijatelji smo. Družimo se intenzivno i nije rečeno da neće biti neke daljnje suradnje u smislu gostovanja negdje, studijskih produkcija i slično. Takve stvari dolaze same od sebe, ne planiraju se.

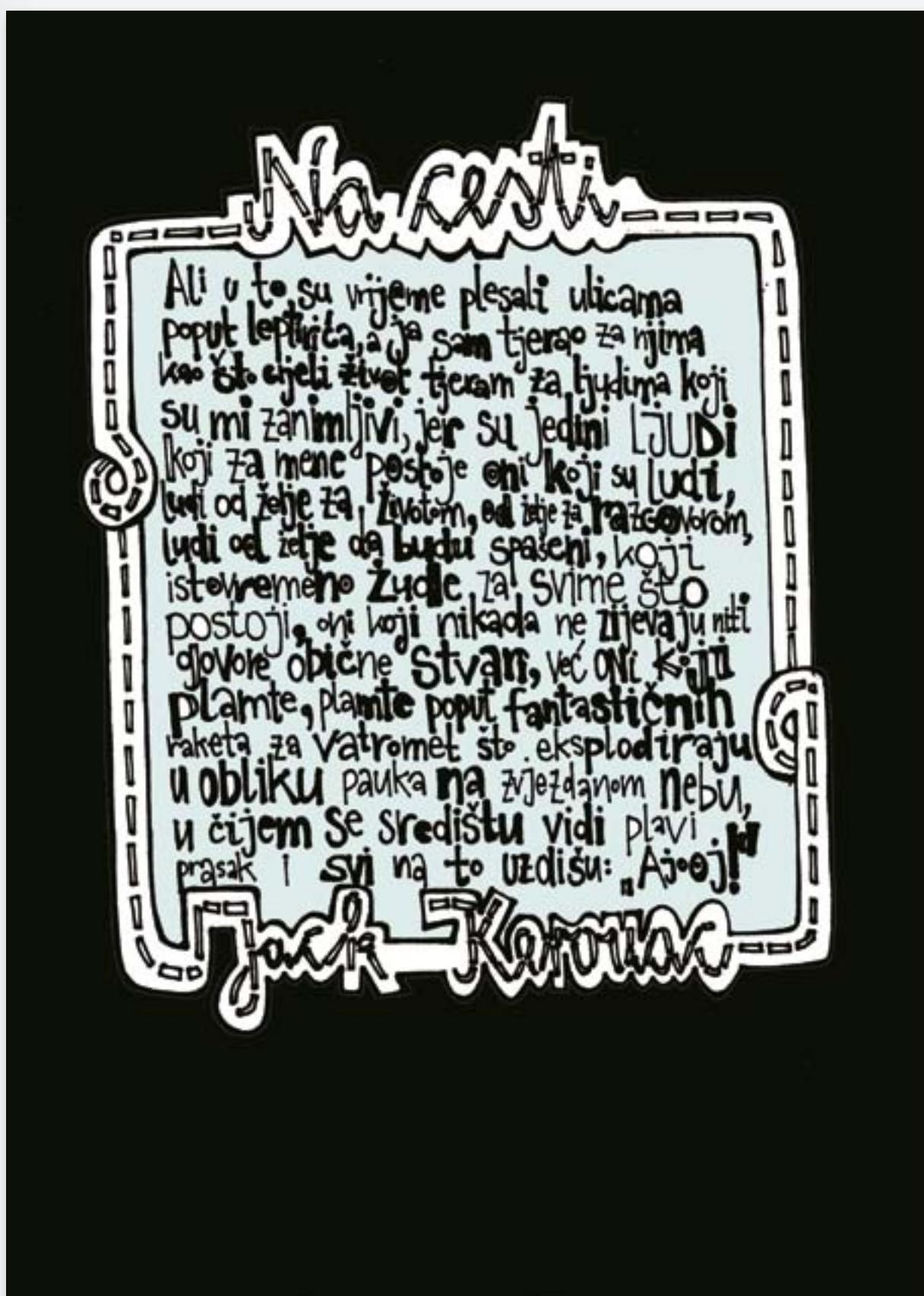
Biste li voljeli postati i stvoriti nešto poput onoga što je Štulić uspio svojom pojavom, postati „kult ličnosti“?

Pa mislim da s ovim svojim smjerom nećemo nikada svirati na stadionima, nismo mi takav bend. Držimo se toga da punimo dvorane od dvije do pet tisuća ljudi. To je čisto u redu, to je ugodna atmosfera. Evo, recimo, Tom Waits neće svirati pred pet, šest tisuća ljudi, neugodno mu je to.

Marin Đaković, 3. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Lana Rušnov Perić

Agata Lučić, mentorica: Vinka Mortigija Anušić, prof. savjetnik
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

INTERVJU: IVAN PAVLOVIĆ, PROF.

Junaci Ispitnog kataloga

O radu s dramskom skupinom razgovarali smo s profesorom hrvatskog i latinskog jezika Druge gimnazije u Zagrebu Ivanom Pavlovićem koji se profesionalno bavio novinarstvom, amaterskim kazalištem i glazbom (kao svirač saksofona). Dramsku skupinu vodi treću godinu, od 2012. kada su se predstavili apokaliptičkim igrokazom Svit se konča 2012., po motivima srednjovjekovne poezije, Krležinih *Balada*, H. Lucića, I. Gundulića i drugih autora, a prošle su godine nastupili na državnoj smotri LiDraNo malom farsom o odrastanju Čekajući *Goriota*, po motivima drama E. Ionesca i Sofokla.

Koliko dugo djeluje dramska skupina u vašoj školi, imate li dugu tradiciju?

Grupa na različite načine djeluje već dugo vremena, a iznimno kreativno razdoblje bilježi u drugoj polovici devedesetih kada su, pod vodstvom profesorice Gordane Prodanović, njezini aktivni članovi bili tadašnja učenica, danas dramaturginja Maja Sviben (sada glumac) Marko Maković te su pet puta nastupali na državnim smotrama... Posebna je vrijednost bila i u tome da su učenici sami pisali tekstove ne ustručavajući se pritom i nekih vrlo provokativnih, aktualnih, tabuiziranih tema...

Je li velik interes učenika za glumu, kako prepoznaješ talentirane učenike?

Sami se prepoznaju. Naša je grupa u tom smislu vrlo otvorenog tipa. Tko god osjeća bilo kakvu potrebu nešto scenski izvoditi, hodati po sceni, oko scene ili jednostavno boraviti u blizini dok se izmišlja bilo kakva scenska aktivnost, dobro je došao. S druge strane, već to što je tu, bilo da ga tjerat znatiželja, neka unutarnja potreba ili su ga nagovorili prijatelji, znak je, uvjeren sam, da već posjeduje onu neophodnu količinu talenta koja mu je potrebna ne bi li se na neki način bavio tom aktivnošću. Koliko ga je, koje je vrste i u kojem će ga smjeru koristiti, potrebno je da, u jednoj ležernoj atmosferi i nizom zajedničkih aktivnosti, svatko za sebe opipa i otkrije što ga je uopće privuklo da se pridruži toj grupi čudnih ljudi koji skakuću po pozornici, izgovaraju nekakve rečenice i ispuštaju neobične zvukove, odnosno što mu se tu uopće sviđa i čini zanimljivim. Neki otkriju da to nije baš onako kako su zamišljali, a neki da je još i bolje ili pak to oduvijek i znaju pa se odluče time baviti još češće i intenzivnije. Prošle je godine tako jedna naša učenica nakon mature upisala zagrebačku ADU odlučivši se glumom baviti i profesionalno.

Što sve učenici nauče dok pripremaju predstavu? Mogu li kroz taj proces nadvladati neke svoje mladenačke nesigurnosti?

Kazalište u tom smislu koristi onaj najmoćniji spoznajni model - igru. Kad smo bili mali, nitko nas nije trebao tjerati da se idemo igrati, radili smo to spontano i bez naprezanja, mogli smo na taj način provoditi sate, maštareći sami sa sobom uz bojice, plastelin, kocke, lopatice ili se u grupi igrajući lopova, kauboja, Pokemonu, manekenki, itd., ulazeći u te naše maštarije gomilu strasti i energije, a bez vidljive potrošnje. Štoviše činilo se da nas te aktivnosti obnavljaju, a kroz njih bismo vrlo učinkovito, s lakoćom usvajali i najkompleksnije vještine. Na sličan način i kazališna predstava

objedinjuje sve te aktivnosti - ona mora biti prvenstveno veselje, za sve koji u njoj sudjeluju i za one koji je gledaju i tada se stvara ona osobita vrsta energije koja pomaže da se dosegnu i prepoznaju i oni najlucidniji sadržaji, a koji pak nešto otkrivaju i o ljudima, svijetu, samima sebi... Naravno da je preduvjet bilo kakve igre da se osjećamo opušteno i da se onda iz tog osjećaja možemo zafrkovati tijelom, glasom ili najrazličitijim tekstovima, a otkriti o sebi da si u stanju biti opušten pred različitom grupom ljudi pa onda i pred nekom tamo nepoznatom (ili još gore poznatom) publikom te k tome i da si kadar, bez obzira na mnoge početne sumnje, izmislišti nešto vlastitom dovitljivošću, strašcu i pameću te to pokazati drugima, sjajan je i svakako koristan osjećaj, čime se god kasnije bavili u životu. U takvim se okolnostima zajedničkog fantaziranja stvara, normalno, i specifično ozračje zajedništva, druženja i međusobne povezanosti što je također odlično iskustvo.

Prošle ste godine pozvani na državnu smotru LiDraNa. Zašto ste odabrali baš Ionescov tekst?

Uvijek prije nego što počnemo, nastojimo razgovarati o čemu bismo uopće željeli raditi predstavu, postoje li neke teme koje nas provociraju ili nam se jednostavno iz bilo kojeg razloga čine zabavnima i vrijednima da se njima bavimo. Tako je netko dobacio da bismo mogli napraviti nešto o odrastanju, odnosno o tome kakav svijet čeka srednjoškolce nakon što napokon polože ispit zrelosti i integriraju se u tu zajednicu odraslih koja ih očekuje te je li moguće sačuvati neki idealizam i individualnost koji posjedujemo kao srednjoškolci, a istovremeno biti punokrvan funkcionirajući član zajednice. Kao zgodno polazište učinio nam se Ionescov *Nosorog* koji u jednom drugom kontekstu govori o tome kako se ljudi spontano pretvaraju u nosoroge pristajući na kompromise i konformizam jer je uvijek lakše biti dio gomile, no shvatili smo da bi se ta tema najbolje mogla ilustrirati nizom scena iz kulturnih Ionescovih drama (dvije se čitaju i za školsku lektiru) koje smo ispre-sijecali jednom korskom pjesmom iz Sofoklove *Antigone* - odi o moćnom čovjeku koji je sposoban za najnevjerljatnije i zadivljujuće stvari dok se pak u Ionescovim „pričazima iz stvarnog života“ odraslih, čini se, svodi na beskrvni automat koji ponavlja niz redovitih besmislenih radnji. Pokušali smo malo odgometati zašto se to ljudima događa i hoće li naš individualac idealist preživjeti integraciju u društvo odraslih - kraj smo ostavili negdje između horora i happyenda, ni sami zapravo nismo sigurni...

Što pripremate za ovogodišnji LiDraNo?

Ideja je poigrati se kulnim naslovom hrvatskog romantizma, Mažuranićevom *Smrti Smail-age Čengića*. Gruboj i tlačiteljskoj sili u liku Smail-age pokušat ćemo suprotstaviti četu superjunaka, svojevrsnih *Avengersa*, sastavljenu od poznatih junaka srednjoškolske lektire koji se svi većinom nalaze u Ispitnom katalogu za maturu te provjeriti imaju li šanse osjećajnost, ljubav, strast, optimizam, idealizam i malo malo vjere, odnosno Werther, Fedra, Pečorin, Antigona, Don Quijote, Candide, Emma Bovary i opat Držiba protiv grube i beskrupulozne sile u liku Smail-age. Ne znamo još kako će završiti, ali navijamo za naše.

Marija Zefkić, 1. razred

X. gimnazija „Ivan Supek“

Voditeljica: Ružica Filipović

INTERVJU: BORIS ŠKIFIĆ, PROF.

Ljepota će spasiti svijet

Razgovarali smo s profesorom Borisom Škifićem, voditeljem Dramske družine Druge jezične gimnazije u Splitu.

Kazalištem se počeo baviti početkom rada u školi jer kako kaže: „Drama i pozornica su slika kao prikaz i kritika svijeta u kojem živimo pa su, osim toga, odličan medij i pomoć pri odgoju učenika, naime pomažu jasno razdvojiti svjetlo od tame, dobro od zla, a mladim talentiranim učenicima omogućuju ostvarenje glumačkog sna.“

Profesor Škifić se bavi i pisanjem, autor je poetičnog romana o odrastanju na otoku *Priča o četiri čempresa* i dviju zbirk pripovjedaka, *Let leptira* i nedavno tiskane *Od jutra do sutra/Adios amigos*.

Zbog posebnog, često nekonvencionalnog pristupa podučavanju te zalaganja za dobro, lijepo i istinito, omiljen je među učenicima, a gostovao je i u televizijskim emisijama (Safari duha i Normalan život) te je u javnom životu ponekad prisutan kroz intervjuje u novinama i u javnim predavanjima.

Svoje stavove iznosi bez autocenzure, otvoreno i beskompromisno.

Već sedam godina zaredom sa svojim dramskom skupinom sudjelujete na državnoj smotri Liderano, šest godina sa skupnim nastupima i sedmu godinu s pojedinačnim scenskim nastupom. U čemu je tajna vašeg uspjeha koji, očito, nije slučajan?

Tajna uspjeha je u učeniku. Sve što se u školi može nazvati uspjehom, na ovaj ili onaj način, povezano je s učenikom. U tom procesu k uspjehu pri odrastanju važnu i ponekad ključnu ulogu ima učitelj. Biti stalno među najboljima u lidranovskom okruženju, i to u najzahtjevnijoj i najprestižnijoj kategoriji, skupni dramski iskaz, jeste uspjeh. Posebno za učenike, ili samo za učenike, jer mnogi od njih kroz to djelovanje ostvaruju svoje snove. Svakako ne treba zaboraviti da bez rada nema uspjeha jer ključ svakog uspjeha je rad i to i nije neka tajna.

Što se događa na vašim probama, jesu li zanimljive?

Na probama je strašno veselo i razigrano, učenici se smiju bez prestanka. Uostalom takva bi atmosfera trebala biti i u razredu pri nastavnom procesu. Vesela i opuštena. Sve naše predstave su na neki način smiješne, a učenici na probama svojim duhovitim upadicama sve skupa učine još smješnjim. Zanimljiv je taj proces stvaranja predstave, zanimljiviji i od same konačne izvedbe. Kada započnemo s radom to je jedno, a na kraju to je nešto sasvim drugo. To je kao neko čarobnjaštvo. Nikada ne znamo kako će to sve skupa završiti. Zanimljivo putovanje u kojem su oni glavni putnici, a ja sam tu kako bih pokrenuo brod, kormilar, spasio ako se neko utapa i dodavao naftu u motor kako se ne bi ugasio.

Kako birate predloške za vaše predstave?

Uglavnom biramo neke klasične prepoznatljive tekstove koje osvremenimo. Sve te predstave u sebi nose na neki način provokaciju, katarzu i poticaj na razmišljanje. To nam je osnovni pokretač stvaranja predstave. Tako smo osvremenili Revizora i svu gradsku vlast stavili u velike kante za smeće, pa pomoću Antigone prikazali tiraniju vlasti naših primitivnih vlastodržaca i naglo obogaćenih lopova kojima ništa nije sveto, pa preko Andela u ofsjadu sa zahodskom školjkom na pozornici

smo oslikali stanje u našem školstvu gdje nema ni papira u zahodu te dvoličnost crkvenih institucija, a Gospoda Glembajevi su nam poslužila za prikaz novovjekovnih besramnih bogataša i ratnih profitera, Hamlet je bila slika suvremene ljudske nehumanosti.

Izaći na scenu, izložiti se pogledima, vlastitim glasom i tijelom oživjeti neki lik nije lako. Kako prepoznajete učenike koji se mogu nositi s takvim izazovom?

To me često pitaju. Ima nešto što je na prvi pogled prepoznatljivo kod učenika kada u njemu tražiš glumca. Nešto u njegovom pogledu, pokretu, stavu, nešto u izgovaranju riječi, nešto kao čarobna spontana izvorna snaga, nešto čemu ja ne znam ime. Vjerovatno profesionalci znaju o čemu se radi i mogu to imenovati. Osim odabira jednako je važno podijeliti im uloge koje im odgovaraju kako se ne bi mnogo mučili pri transformaciji.

Škifićizam?

Nije to moja ideja, naziv, značenje i ostalo. Učenici su to izmislili. Kažu oni da su škifićisti i da vjeruju u škifićizam. Nešto kao, urbi et orbi, nova vjera koja vjeruje u Svetu trostvo od poštjenja, istine i dobrote. Zar to nije prekrasno? Ako me uvjerite da je škifićizam promašaj, ja ću se zapaliti nasred nekog splitskog trga ili negdje u nekoj mračnoj ulici kako ne bi moje samospaljivanje shvatili kao neku predstavu, ili ne daj Bože, kao neki performans.

Što vam je najvažnije u životu?

Bez dileme, dobrota. Čovjekova dobrota je smisao života. Ništa ljepše nema niti važnije od ljudske dobrote koja se očituje u čovjekovom djelu. Ili bolje reći plemenitost, dobrota bez računa. I ljubav. Naime, dobrota je izbor, a ljubav nužnost. Bez dobrote se može, možeš biti zločest, sebičan, bijeda od čovjeka, kukac izgubljen u prašini svakodnevnice, to je tvoj izbor, ali bez ljubavi, kao i bez kisika, nema života. I ljepota, ona je kao vječna potraga za svrhom života.

Kakvi su vam kriteriji pri ocjenjivanju?

Više vrijedi jedna pohvala nego tisuću pokuda. Mislim da bi bilo pametno ukinuti ocjenjivanje jer kada učenik uči za ocjenu, to je sigurni promašaj. Ne trebam vam napominjati da se finski učenici počinju nešto malo ocjenjivati tek nakon šesnaeste godine i postižu daleko najbolje rezultate na europskoj razini. Ne stvaram neku posebnu filozofiju oko ocjenjivanja. Nikada se ne postavlja pitanje oko neke nagrade ako je zaslужena, no tražim odgovornost za ponašanje kao i za učenje i zbog toga ponekad djelujem strogo pri objašnjenjima i ocjenjivanju, ali prije svega s dobrom namjerom. Ako nekome pri zaključivanju nedostaje ocjena za bolji prolaz, ni oko toga se ne pravi nikakav problem. Izaći ususret učeničkom htijenju, po meni je osnovni zakon svakog učiteljevanja. Jedinica je prolazno stanje, nikada konačno. Konačna jedinica je poraz za svih nas.

Na kojeg se pisca ugledate? Koje vam je najdraže književno djelo?

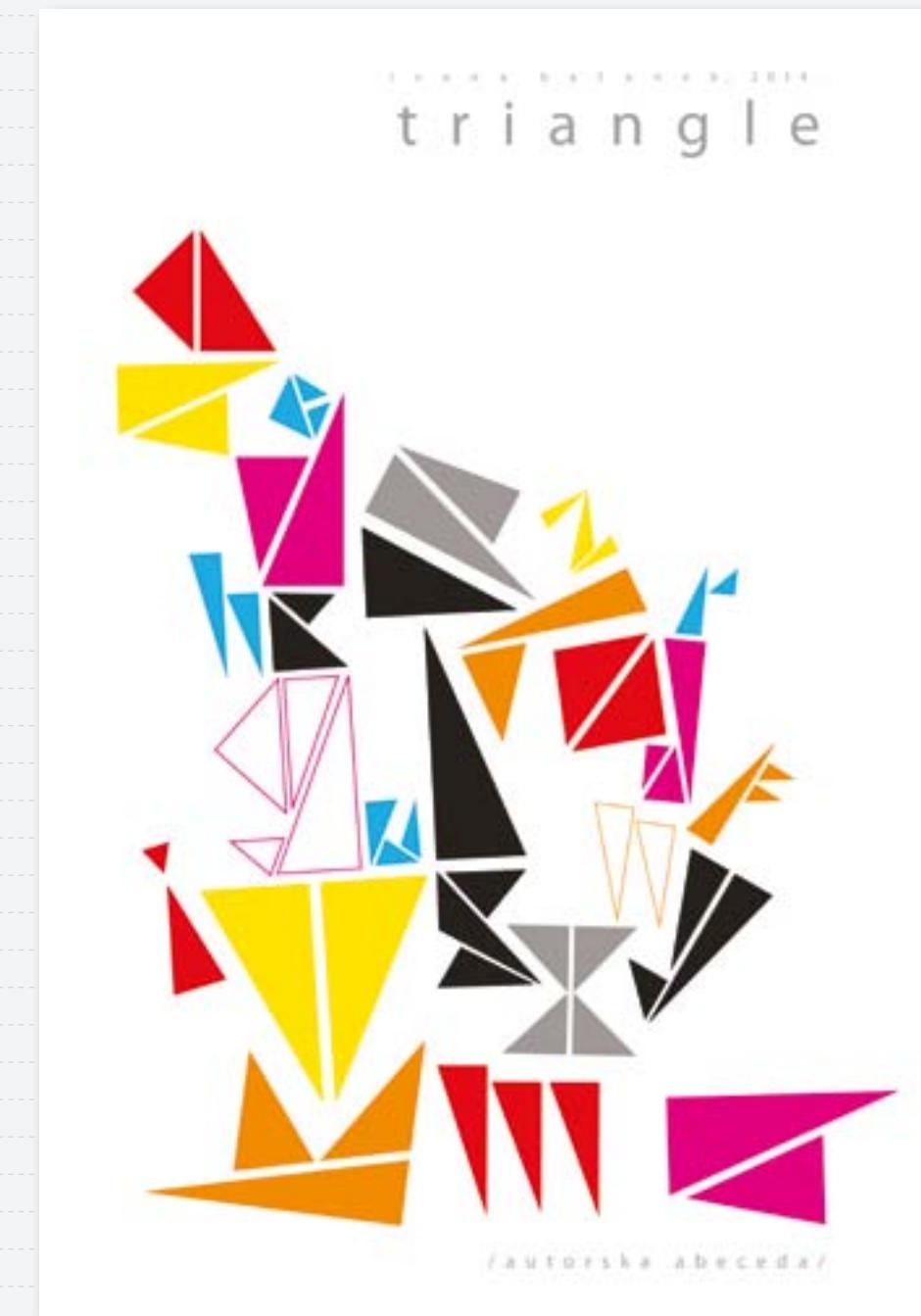
Ne znam odgovor na to pitanje. Mogu reći koje pisce volim, možda sam se na nekog od njih i ugledao. Ruske realiste volim posebno, to je ljubav na prvi pogled i tu ja nisam mogao ništa promjeniti da sam i htio. Kada pomislim na Gogolja, srce mi stane, čega bi se on svega napisao da se probudi u ovoj Našoj Lijepoj. A tek Dostojevski, kakve bi on sve lihvare pronašao i oslikao, svake vrste onih koji su se obogatili na tuđoj nevolji. Idiot je moja Biblija. Mogu ga čitati bilo kada i bilo gdje. Ne ostavlja me nada da će se neka događanja drugačije rasplesti u romanu. Posebno kada se pred Miškinom susretu Aglaja Ivanovna i Nastasja Filipovna u borbi za čovjeka kojeg vole i bez kojeg bi mogle umrijeti. Pokušavši stvoriti savršenog dobrog čovjeka, Dostojevski je idiota Miškina stvorio

spojivši don Quijotea i Isusa, meni pored Miškina, dva najdraža lika iz ljudske povijesti od nastanka civilizacije do danas. Eto, ako postoji kakav pisac kojega bih volio sresti i popričati s njim, onda je to Dostojevski i Gogolj, rado bih sreо i Camusa, trio fantastikus, no iznad svega volio bih cijeli svoj život putovati s Isusom, don Quijoteom i Miškinom. Zauvijek viteški. Naša Dulcineja, kojoj bismo poklanjali sve naše uspjehe na putu, bila bi Aglaja Ivanovna.

Marija Zefkić, 1. razred

X. gimnazija „Ivan Supek“

Voditeljica: Ružica Filipović

Ivana Bačanek, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić, prof. savjetnik
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

INTERVJU: DR. SC. DAVOR PAVUNA

Svi ćete uspjeti u životu, ako to iskreno želite!

U listopadu 2013. godine Peta je gimnazija navršila 75 godina života. Posebno zainteresiran za znanost, istraživao sam što danas rade neki od bivših učenika Pete. Na popisu sam naišao na jedno poznato ime, Davor Pavuna. Onaj Davor Pavuna? Dr. sc. Pavuna? To nisam mogao propustiti. Vjerujem da će sve vas zainteresirati što sam saznao o nadasve zanimljivu životu znanstvenika i izumitelja. Uživajte.

1. Zanima me kako je izgledao Vaš život u Petoj gimnaziji. Čime ste se bavili izvan nastave, koliko ste radili za školu? Koji je bio Vaš prosjek ocjena i mislite li da su ocjene bitne za daljnje školovanje?

Pa, mi smo te davne 1966. morali polagati prijemni ispit za Petu gimnaziju! Ja sam došao iz Osijeka i kako sam se pripremao, pa sam na prijemnom imao 100% iz - matematike, što mi je odmah stvorilo vrlo pozitivnu reputaciju u razredu i među profesorima :). Akademski, Peta je uvijek bila elitna, po reputaciji najbolja gimnazija u Hrvatskoj, a i u ondašnjoj Titoslaviji. Imali smo izvrsne, stimulativne, ali zahtjevne profesore matematike, fizike, jezika, književnosti, filozofije i geografije, a kasnije sam saznao da su većina bili - vjernici! Iako sam već vrlo aktivno svirao gitaru u raznim bendovima po plesnjacima u Zagrebu, skupljao sam petice iz ovih stimulativnih predmeta, a nekako sam uspijevao *nategnuti* četvorke iz ovih ostalih disciplina i (p)ostati „odlikaš“. Danas mislim da je dobra gimnazija bitna za većinu osoba, te je za mnoge važnija od fakulteta. Mi smo tada naučili više fizike i matematike negoli ja predajem inženjerima na prvoj godini na Švicarskom institutu za tehnologiju! Prema mome mišljenju, svakako treba imati odličnu nastavu jezika, te književnosti i svih osnovnih prirodoslovnih disciplina i znanja. To tzv. ocjenjivanje je, mislim, krivo postavljeno i pojasnit ću, ako želite, svoje uvide kako postaviti optimalnu gimnaziju. Jer, najbitnije jest formirati karakter i ličnost.

2. Kada ste završili Petu gimnaziju, upisali ste PMF. Kako se Cambridge nametnuo kao Vaše odredište za daljnje školovanje? Je li Vam znanje koje ste stekli ovdje bilo dovoljno dobra podloga za nastavak školovanja u inozemstvu?

Diktatura partije je posvuda bila sveprisutna, osim donekle u fizici (matematici). Nisam ni mogao pomisliti otici recimo na režiju, glumu ili književnost, discipline koje sam itekako volio u to vrijeme. Na fizici mi je predavao profesor Boran Leontić koji se vratio iz Amerike i koristio je iznimno zahtjevne udžbenike (na engleskome) genija, Nobelovca, Richarda Feynmanna s Caltecha. Da, odmah sam se zaljubio u fiziku i toj strasti zahvaljujući sam i danas evangelizator *Physisa*, originalne znanosti o prirodi! A za vrijeme pripreme diplomskoga rada pitao sam svoje profesore, Leontića, Emila Babića, Slavena Barišića i Johna Coopera (on je danas profesor u Cambridgeu) hoće li me preporučiti Englezima, i svi su me podržali! Naprotiv, u glazbenoj školi su mi rekli da nisam dovoljno dobar za „klasičnu“ glazbu :). Imao sam izvrstan, originalan diplomski rad i svi su moji profesori su mislili da ću uspjeti ostvariti pristojnu karijeru, no nismo tada očekivali da ću se kasnije toliko probuditi i postati vrlo kuražan istraživač, planetarno uspješan. A Engleska je stvarno bila kolosalan civilizacijski šok. Moja opća kultura bila je izvrsna (Petoj zahvaljujući), moje poznavanje fizike adekvatno, ali sam bio bez istinskog samopouzdanja i na Zapadu su me svi profesori pitali: „Davore, a

što je u tome TVOJE mišljenje ili TVOJA ideja!?" - ni Englezi ni Francuzi nisu trpjeli moje (u početku) citiranje raznih „autoriteta". Bio sam vrlo motiviran, marljiv student i uvijek sam tvrdoglavio išao do kraja sve dok nisam neku temu stvarno shvatio, npr. tu „nerazumljivu" kvantnu fiziku. A to jest bitno, ta totalna posvećenost u životu, baš kako su me poučavali u književnosti, A. B. Šimić: „Čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda".

3. Kako se nakon doktorata, ili čak za vrijeme njega, razvijao Vaš život kao znanstvenika? Na kojim ste područjima najviše radili? Jesu li i umjetnost i sport također dio Vašeg zanimanja?

Uvijek sam slušao mudrije i pametnije od sebe i trudio se raditi i surađivati s najboljima. A već u prvih godinu dana sam bio toliko nadahnut da sam konstruirao izvrsne uređaje za pravljenje amorfnih metala i to smo komercijalizirali jer bilo je puno zahtjeva! Te moje „melt-spinning" uređaje imate od Cambridgea do Bombaya, od Canberre do Parisa ... s 29 godina sam već bio planetarno vidljiv i držao sam poslijediplomska predavanja u Australiji, širom Indije, u Barceloni ... te u Americi. Imao sam ponudu prijeći na Harvard, ali otac mi je bio teško bolestan, pa sam prihvatio poziv iz CNRS-a (Grenoble) jer, uz izvrsne laboratorije, i skijanje je atraktivno! Pa, ne samo da sam „ispekao" svoj francuski i skijanje, nego sam se ubrzo i oženio :). A tajna mojih uspjeha jest što sam uvijek sam konstruirao svoje laboratorije i uređaje, te izabirao izazovne teme visokog rizika za koje su svi rekli da neće uspjeti. Npr., kad sam za Božić 1995. odlučio konstruirati uređaje za naparivanje ultratančih supravodljivih filmova u *synchrotronu* u Wisconsinu (USA) i rekao da želim „in-situ" mjeriti njihova elektronska svojstva, svi recenzenti su rekli da je to nemoguće jer da će površina filmova biti zagađena nakon naparivanja (u kisiku) na 1000 kelvina, te nakon dva sata prebacivanja uzoraka u vakuumsku fotoemisijsku komoru na 4 kelvina. I Švicarci i Amerikanci su me ipak financirali i sve smo to izgradili i nakon 7 godina neuspjeha uspjeli pokazati taj koncept, bitan za svaku nanoznanost i tehnologiju strateških materijala i sklopova. A kad sam 2010. održao pozvano predavanje u Shanghaiju, svi planetarni kompetitori i kolege su mi čestitali, a danas takve uređaje opet imate od Züricha do Berkeleya, od Tokija i New Yorka do Beijingu i Singapura. Budući da sam u *dnevnom* životu vrlo otvoren i „raspjevan", moji kolege po svijetu vole surađivati sa mnom i, kako čujete, uspješni smo, a i ove godine imamo - iznenađenja :).

4. Kako danas, nakon dugog školovanja, izgleda Vaš život kao znanstvenika? Koje su Vaše ideje kako unaprijediti svijet? Često u intervjuima govorite kako sanjate o Rajscom vrtu na Zemlji; kako mislite to ostvariti i mislite li da je Vaša ideja, koju odobravaju mnogi, ipak prepredna za današnje društvo?

Zapravo, i dan i noć strasno ŽIVIM - *Physis*. To mi je opsesija, no ipak se relaksiram i sviram gitaru, plivam ili skijam. A u kino i u teatar rijetko stignem, TV nemam, novine ne čitam. Naravno da se trudim biti s obitelj i pomoći lokalnu i planetarnu zajednicu, jer sve je to ipak dio te cijele vizije plemenitije civilizacije i Hrvatske. Jer savršeno je jasno da ova „siva" civilizacija manipulacije strahom, te tehnologije nafte nisu optimum za život istinskih ljudskih bića. Zajedno s kolegama želim izbaciti taj sveprisutni pojam sile, koji je hipnotizirao i cijelo društvo, pa se stalno netko silom nameće. Puno bolje jest međudjelovanje i harmonija (postkvantnih) polja, te mudra ekviparticija energije jer Sve(mir) jest ionako svijest i energija. Danas je jasno da možemo i moramo ostvariti bolji izobrazbeni proces, te posljedično, bitno bolje i harmoničnije društvo.

Jer ova ovakva „civilizacija" eksploracije je gotova na skali dviju generacija i biosfera. Planet neće preživjeti ovakvo ponašanje 7-9 milijardi humanoida. Ako želimo preživjeti, u konačnici sve ovisi o nama ljudima, o našim intencijama i ponašanju. No, budući da je sve u biosferi visoko korellirano, sadašnje eksploracijsko ponašanje planetarnih manipulatora vodi nas sve u propast. Eto, zato sam toliko glasan jer sve to znam u detalje i još puno više.

5. Kako religija utječe na Vaš život kao znanstvenika? Što Vi mislite o tome može li religija, konkretno katoličanstvo, pomoći u naprednjim razmišljanjima za ostvarivanjem boljeg života na Zemlji?

Ako proučimo istinsku povijest i filozofiju, jasno je da je naša znanost povjesno proizašla iz religiozne filozofije: Newton, Kopernik, Bošković, Maxwell, Einstein, Tesla ... su svi bili vjernici i na određeni način „svećenici“ :). Čak je i Descartes itekako branio postojanje Boga (32 postulata), iako nije imao pravo: *cogito ergo sum* je neispravno. Nije: *mislim, dakle jesam nego jesam Jesam*, ili *sum ergo Sum = jesam, dakle Jesam*. Nije bitno misliti da jesam i spoznavati da jesam, nego sama činjenica da je čovjek svjestan sebe, svjestan Jednote. Konačno, kao i sve, i to sam osobno, eksperimentalno proučio i odradio iskustveno svaku religioznu metafiziku i praksi i odgovorno potvrđujem da je dragi Bog Živ, no to neću ovdje razmatrati. Radije ću vam reći da je i Svemir već živo biće! :). Kad spoznate da je Vaših 10^{28} atoma u tijelu zanemarivo u odnosu na 10^{83} , (10^{83}), broj atoma u Multiversu (a ti su atomi tek <5% cijelog Svemira), onda postajete skroman i skrušen prema Zakonu Prirode koji je očito Savršen! A onda ubrzo shvatite i da je Svemir inteligentno - Živo Biće (to još nije Bog), jer Svemir je stvorio Vas, intelligentne (nije ni bitno kako), a ne Vi Njega ... ne može skup (Svemir) biti manje intelligentan nego podskup (čovjek)!

6. Kako gledate na činjenicu da Vas neki ljudi gledaju kao na čudaka i čovjeka koji u nekim trenutcima zvuči ludo u svojim idejama? Gledate li na to kao na pozitivnu stvar, jer Vas tako nazivaju iz čistog neznanja i nerazumijevanja Vaših ideja ili se priklanjate nama koji govorimo da ste ispred našega vremena?

Mene to sve ne dira jer kad ste znanstvenik, imate kulturu neslaganja, a bitno mi je sve što iskreno spoznajem i bitna mi je MOJA svijest i savjest, a ja ne ubijam, niti imam neke negativne namjere. Pa, znanstveno je poznato da na 60 000 misli u danu, mi imamo 95% negativnih. Promjenite to i generirajte pozitivne misli i vizije i imat ćete (osobni i) kolektivni raj! Zar nije jasno kad činjenično pokazujem da je Hrvatska predivna zemlja i u svemu je među najboljih deset ili dvadeset: od ljepote i uspješnosti u sportu ili znanosti do glazbe ... Jedino smo 60. u gospodarstvu !?! Pa, budući sam bio recenzent strategije Hrvatske koju je pripremio HAZU još 1992. - odgovorno tvrdim da se dogodila - sabotaža u tom segmentu. Naša partitokracija stvara od nas koloniju, a ne samosvojnu naciju probuđenih kreativaca i znalaca. Recite Vi meni - što je u tome kontroverzno!?

7. Što biste, za kraj, rekli učenicima Pete gimnazije, a i drugima koji bi se htjeli baviti znanosću?

Svi ćete Vi uspjeti u životu ako to iskreno želite u pozitivnoj viziji. I znajte da posvuda iznimni biraju bolje od sebe, a tek mediokriteti vole ulizice i poltrone. Zato sam uvijek slušao i učio od najboljih i uvijek tražim suradnike koji mi ne povlađuju nego me bude i kritički izazivaju kuražnim duhom istraživača. A ključni zadatak i zajednički izazov profesora i učenika u gimnaziji jest: 1) Razvoj i jačanje karaktera i samosvojne ličnosti svake osobe. 2) Vrlo rano otkrivanje USP-a („unique selling point“), odnosno najvažnijih predispozicija te njihovo razvijanje u svake individue! Jer svaka osoba i svaki gimnazijalac ima 2-3 posebno izražene i često već probuđene iznimne predispozicije. 3) Ipak, i svakom talentu treba >10 000 sati intenzivnog treninga! Ako imate samo 8 000, tek ste odlični, ali tad ne dostignete status lidera u svom izabranom području: istinska strast i totalno posvećenje nužni su za planetarni uspjeh.

Matko Kralježa, 3. razred

V. gimnazija

Voditeljica: Vesna Muhoberac

INTERVJU: KREŠO DOLENČIĆ

Volim kada u Engleskoj lupaju nogama

U listopadu smo pogledali predstavu Candide premijerno izvedenu u Gavelli 5. travnja 2013. godine. Razgovarali smo s redateljem Krešimirom Dolenčićem o procesu nastanka te predstave, njenom uspjehu i redateljskom pozivu.

Vaša predstava „Candide“ postigla je veliki uspjeh u „Gavelli“. Jeste li zadovoljni uspjehom?

Jako, jer već dugo volim taj roman. Bio je kao ispit na Akademiji pa je jedna generacija studenata prije dvije i pol godine diplomirala s Candideom. Neke zasigurno i znate: Gogo Bogdan, Mia Bjondić, Jan Kerekeš i ta ekipica. Pozvali su me da ga radim u Gavelli gdje sam ga naravno napravio sa svim drugačije i doradio zajedno s dramaturgom Dubravkom Mihanovićem. Dakle, zadovoljan sam.

Koliko ste dugo radili na predstavi?

Probe službeno traju oko dva mjeseca, ali uračunava se i rad na predstavi. Zato se volim dogovoriti za predstavu puno ranije i onda mi je u takvom razmišljanju godina dana strašno malo. To se zapravo stalno kuha. Čovjek neprestano režira i stalno skupljaš informacije pa zapišeš nešto što bi bilo zanimljivo. Konkretno, na ovoj predstavi radio sam sedam do osam mjeseci.

Neke dijelove predstave doživjela sam kao kritiku pozitivnog mišljenja. Mislite li u naše vrijeme postoji teror pozitivnog mišljenja?

Stvari sigurno ne stoje tako kao što to prikazuju reklame, mediji i televizija, niti su toliko crne, niti su pak toliko bezbrižne. Doista mislim da je ovaj svijet lijep, da je dobar i da je većina ljudi s kojima se družim i s kojima radim zanimljivo, drago i dobro. Dogode se ratovi pa iz čovjeka izade ono zvjersko. Užasno je puno strahova i tu nastaje plašilački svijet s kojim se onda lako manipulira. Postoji i cijela kasta ljudi koji se nimalo ne vide ni u kakvoj budućnosti i žive od danas do sutra. S takvim ljudima se vrlo lako manipulira i tu dolazi do potrebe za čvrstom rukom. S druge strane, „think positive“ i „be good“ je također svojevrsna manipulacija. Uvijek su se svi sporili što znači ta zadnja rečenica u Candideu, da čovjek treba obrađivati svoj vrt. Tu rečenicu svatko si treba objasniti. Ona može značiti da postaneš teški konformist, imaš svoj vrtić i baš te briga za sve. Ili, ono što ja mislim, trebaš obrađivati svoj vrt i djelovati na neku svoju malu okolinu, prijatelje, obitelj. Ako uspiješ djelovati na pet, šest ljudi i oni na tebe, pa to pomnožiš s milijun, to je cijeli svijet. Mislim da je strašno važno bježati od manipulacije pozitivizma kao i negativizma.

Koliko je teško režirati predstavu?

Nije to teško. To je jako lijep posao i ja sam jako sretan i zahvalan da to je to moj posao, da me veseli i da od njega živim, a ne znam baš ništa drugo niti raditi. Iscrpljujuće je, npr. četiri sata koncentrirano raditi i u sve ulaziti fokusiran, u sekunde, u dahove, u pauze. Ja sam djevica, pa strašno volim peglati po detaljima. Poslije nekih premijera ne znam hodati preko ceste dva dana, može me i auto zgaziti. Skidanje sa svega toga traje sedam do osam dana. Čudan je to posao, uopće ga ne znam definirati niti kako se to studira. Na Akademiji sam stjecao neka znanja i iskustva od ljudi koji nisu direktno bili režiseri nego su se bavili filmom, poviješću umjetnosti, teatrolologijom... Puno sam učio asistirajući, jer kazalište je sve, od portira do teksta kojeg igraš tu večer. To je zanimljiv osjećaj i to je lijepo. I naporno je, i troši fizički, i stres je velik. Potpuno je neprirodno da stojiš pred

tristo ljudi i nešto radiš. Tu organizam puca adrenalin, sreća, veselje. Koliko god iskustva imao ili pak znanja, imaš i tremu...

Režirali ste predstave u Velikoj Britaniji, Kini, Njemačkoj... Razlikuje li se publika tih zemalja od hrvatske publike?

Ne. Nigdje se nitko ne razlikuje, svi su ljudi isti. Razlikuju se kad plješcu. Volim kad u Engleskoj lupaju nogama, to mi se jako sviđa. U Njemačkoj su, recimo, strašno zahtjevni oko razmišljanja o predstavi. Razlikuju se neki običaji, ali kazalište dopire do jednostavnog i bazičnog u svakom čovjeku. Uvijek su slični karakteri ljudi u kazalištu koji rade određene poslove. Uvijek nađeš neku primadonu koja gnjavi ili glumca koji ne može zapamtiti tekst, a njegov partner, kad ga vidi, već ga je naučio. U kazalištu si uvijek doma.

Je li vas odmalena privlačilo kazalište? Jeste li već tada znali da ćete biti redatelj?

Nisam. Doktorsko sam dijete i tako je to nekako trebalo biti pa je onda u neko doba postalo jasno da ništa od moje biologije, fizike i matematike. Zapravo me strašno uredila Klasična gimnazija, možda i najviše u životu što sam od obrazovanja dobio. Iz nje su brojni ljudi otišli na Akademiju. Bila je tu jedna profesorica koja je vodila dramsku grupu, gdje smo se mi super zabavljali i pronalazili. Ja nisam glumio, nego sam radio glazbu. Zapravo, uopće se ne mogu sjetiti trenutka kada sam rekao da ću ići probati studirati režiju. Međutim, ima jedna lijepa stvar iz moje povijesti, tj. povijesti moje obitelji. Moj tata, koji je doktor, igrao je u gimnaziji u Koprivnici i to čak i velike uloge u predstavama, ali mu dida nije dao da ide na Akademiju. Pronašao sam i neke prastare fotografije svoga dide kad je bio mlad u nekakvima kostimima. Može biti da sam ja prvi koji je taj led probio, premda ne do kraja. Svirao sam i klavir i dosta nastupao, a možda sam nerealizirani glumac. Možda nisam do kraja otišao, premda sam mnogo glumio kao klinac u svojim predstavama, kazališnim grupama, nešto na televiziji i na filmu... Da li sam oduvijek znao da ću biti redatelj? Ne, nikada.

Mnogi učenici naše škole sanjaju o kazališnoj karijeri. Možete li im dati neki savjet koji bi im pomogao da ostvare svoje snove?

Neka gledaju što više filmova i to ne samo hitova koji su manje - više slični jedan drugom. Neka gledaju stare filmove, neka čitaju i neka idu u kazalište. To je strašno zanimljivo i neka poslije toga razgovaraju. To je isto učenje zanata. Najbolji savjet na svijetu je da doista što više „upijaju“. Kazališna karijera je nešto jako lijepo. Svatko bi trebao bar malo probati raditi u kazalištu, glumiti, svirati, slikati... Uđeš u neki drugi svijet.

Što je najzabavnije u vašem poslu?

Na probama je svakodnevno zabavno. Pogotovo s ljudima okrenutim komediji. Kad neka predstava ide već stoti put, onda si stvarno negdje trebaš dati oduška i zafrkavati se s kolegama. Volio sam uletavati sam sebi u predstave. U opernama gotovo redovito napravim neke cameo situacije. Primjerice, uletim na scenu, obučem se u kostim i kad me nitko ne očekuje, zeznem ih. Jednom sam preko pozornice HNK prošao u punoj skijaškoj opremi s pancericama i skijama i naravno nitko više nije mogao pjevati sljedećih pet minuta. Volim napraviti takve neke spačke.

Katarina Širanović, 3. razred

X. gimnazija „Ivan Supek“

Voditeljica: Ružica Filipović

Mir i pravda

„Svako njihovo djelovanje koje im se čini kao djelovanje njihove slobodne volje”, kaže Tolstoj, „u povijesnome je smislu poduzeto nevoljko i odnosi se na cijeli uzrok povijesti i predodređen je od vječnosti.“ Kažu da povijest pišu pobjednici, velikani. No, velikani se skrivaju iza beskonačnog broja ljudi, onih običnih. Oni su samo jahali grub povjesnih valova koji su bili u pokretu od sila koje su izvan njihove kontrole. Svi veliki ratovi, veliki događaji koji su brisali i stvarali nove koncepte kulturnog doživljavanja određenih društvenih i socijalnih pojava i pitanja. Manifestacija tih problema kroz stoljeća se mijenjala. Ta težina, težina povijesti je na ramenima malog čovjeka, običnih ljudi, koji kao zaboravljeni individualci postaju četa s već predodređenom sudbinom. Oni određuju povijest i pišu je. Činovnici, vojnici na bojištu, oni ljudi koje ne bismo ni pogledali na cesti, drže „oružje oslobođenja“ u rukama s naredbom da u obranu krenu ubijati druge ljudi koji se nalaze u istoj situaciji. Oni nose tintu sudbine koja će poslijeratne generacije upijati s više ili manje obzirnosti. Pravila nisu određivala zločinačke, opresivne postupke agresora već zanemarivanje normi i discipline, gdje čovjek postaje gori od zvijeri. Dok ljudi vide hrabrog domobrana, ja vidim prestrašeno sedamnaestogodišnje dijete koje ne zna još ni pisati ni čitati, a kamoli držati i koristiti oružje u ruci. Vidim ljudsko biće, vršnjaka kako mu djetinjstvo umire sa svakim ispuštanim metkom. Djeca koja ubijaju djecu. Tko je tu zapravo agresor? Ima li čovjek pravo na određivanje što je ispravno, a što nije nakon toliko pogrešnih shvaćanja. Možemo li, imamo li uopće pravo generalizirati nešto toliko teško i kompleksno poput rata?

Teško je čovjeku kojem je oduzeto sve radi komada zemlje, reći da bude pacifistički nastrojen i da ne mrzi. Lakše je utopiti se u vlastitoj mržnji, nego opet voljeti i krenuti dalje. Mir nije nešto što se nameće, već se postiže razumijevanjem. Mir se gradi na međusobnom povjerenju. Strpljivi proces kojemu treba vremena. Treba istinski vjerovati da bi se moglo raditi na njemu. Baš zato što ne želimo da se rađa netolerancija u mladoj generaciji koja živi u neznanju o ratu, da sačuvamo njihovo djetinjstvo, treba prestati širiti i stavljati teret nepromjenjive prošlosti starijih generacija na mlađe, nadolazeće.

Ratovi se vode iluzijom pobjede, manipulacijom, iskorištavaju se razlike u naciji, vjeroispovijest, i da bi se navelo ljudi koji se znaju i koegzistiraju na zlodjela. Da se izvuče ono iole sumnje, nepovjerenja u njima kako bi im dali razlog i opravdanje da se ubijaju. Opravdanje bezrazložne agresije. Nema tolike zemlje koja je mogla biti osvojena koliki su veliki razdori u ljudskim srcima. Dano im je da brane domovinu, napadajući tuđu, svoje ljudi, ubijajući druge. Branimo se i štitimo živote oduzimajući tuđe. Bez ikakvih pitanja. I tu dolazi do ludosti, gubljenja razuma uvida u što je ispravno, a što neprihvatljivo. Moć oružja u čovjeku budi osjećaj svemoći i dominacije. I još u sklopu čopora ubija se i krade bez obzira na strane. Čovjek će raditi u svoju korist odgovaralo to iti jednoj strani. Ne možemo generalizirati ljudske duše radi etikete, materijalnog značenja koje nam se nameće od rođenja.

„Mir nije samo udaljen cilj kojega tražimo, već sredstvo kojime dostižemo taj cilj.“ - Martin Luther King Jr.

Nije mir cilj, već značenje tog puta kojim dolazimo do cilja kroz humanost i uvid u ono što je drukčije. Svi imamo istu sposobnost, razmišljanje i shvaćanje, ali vidimo etiketu, gledamo ljudi onako kako nam je rečeno da bi ih trebali gledati. Najveća iluzija ovog svijeta je iluzija o njegovoj podijeljenosti.

Rođenjem dobijemo nacionalnost, odrede nam kako se moramo ponašati, uče nas nekoj vrsti pripadnosti većini. Kroz patnju shvaćamo svoje mogućnost, granice, i time znamo tko smo i što smo. Ne držimo se kao nacija u pojedinostima i autentičnosti pojedinca, već se držimo zajedno samo po tome što smo isti. Ne isti jer smo svi ljudska bića, već da smo isti po tome što nam piše u

rodovnici. Nitko nas ne pita, nas ujedinjene, kakvi smo ljudi već od kuda smo. Kao da tlo određuje neku granicu određenih karaktera, a ako pojedinac gubi identitet u nametnutoj mržnji onda i cijela nacija, kultura gubi smisao. Hoćemo li biti oni koji podignutih glava u znoju radimo na razumijevanju drugih ili oni koji će radije još krvariti da bi zaštitili ono što nestaje.

„Što se više znojimo u miru, manje krvarimo u ratu.“ - Vijaya Lakshimi Pandit.

Ubijanjem se ne zadržava mir, već mržnja iz straha ako odstupimo iz okvira, bit ćemo odbačeni. Iz mržnje nastaje želja za osvetom. Dok ubijaš drugog, samog sebe truješ istim otrovom. Emocijom koju nasljeđuju generacije. Baš zato što se ljudi drže za taj jedan izvor, tu jednu perspektivu, ograničavamo sebe i vlastite kapacitete. Zaboravlja se ono što je bitno, gubi se ravnoteža. Iskrene promjene se ne mogu ostvariti ako su vezane za ograničenja, pretpostavljanja i imaginarnost. Ljudi žive svoj život vezani za ono što oni smatraju i prihvaćaju kao točno i vjerodostojno. Ali što to točno znači biti „u pravu“ i „biti točno“? To su samo nejasni pojmovi... njihova „realnost“ može biti varljivo privlačenje. Možemo ih smatrati da jednostavno žive u svom svijetu oblikovanom vlastitim uvjerenjima. Ako sami sa sobom nismo u skladu, ne možemo uspostaviti ni ravnotežu sa svijetom. Mahatma Gandhi rekao je da se ne možemo rukovati sa stisnutom šakom. Rat ostavlja ljudе povrijeđene i u strahu. Pretrpljuju se veliki gubitci, no ljubav je energija, kruži između nas. Ljubav voljenih nije nas napustila već je i dalje u ljudskim srcima i rođena je u novoj formi, obliku. Ne ljubav za nečim, zbog nečeg, već ljubav koja je bit duše kojoj ne trebaju materijalna priznanja. Kada se sjetimo koliko smo bili sposobni voljeti i koliko još ima mjesta u našim srcima, shvatit ćemo da ne želimo otvarati mjesto mržnji.

„Kada moć ljubavi nadide ljubav za moći, svijet će upoznati mirazred“ - Jimi Hendrix.

Ključno je izvlačiti mudrost iz različitih mjeseta. Ako je uzimamo samo s jednog mjeseta, ona postaje kruta i ustajala. Imajući razumijevanja za ostale ljudе, kulture, nacije, pomoći će nam da postanemo potpuni. Ako slušaš dovoljno uporno, možeš čuti da sve živo diše zajedno, možeš osjetiti da sve raste. Svi živimo zajedno, iako se neki ljudi tako ne ponašaju. Svi imamo iste korijene, svi smo grane istog stabla. Svi smo jedan narod, ali živimo podijeljeni. Nikad se ne smijemo predati očaju. Treba si dopustiti i okliznuti s tog puta i predati se svojim ispravnim instinktima. U najtamnijim trenutcima nade je nešto što nam ostaje. To je pravo značenje unutarnje snage.

Petra Marijanović, 3. razred

Privatna umjetnička gimnazija

Voditeljica: Nina Kuljiš

MORA LI SE ZAISTA BIRATI...

Obitelj i (li) karijera

Sve se više mlađih odlučuje za karijeru, a osnivanje obitelji ostavlja za kasnije

Svaki tinejdžer sanja o trenutku kad će završiti školovanje i napokon ostaviti sve knjige i brige o školi iza sebe. Nažalost, stvarnost je malo drugačija od naših očekivanja. Nakon završetka školovanja ulazimo u novi i većini nepoznat svijet odraslih koji nam donosi nove brige, dileme i probleme.

Obveze - najveća prepreka

Uz mnogo truda i malo sreće nekoliko godina nakon završetka fakulteta možemo se zaposliti i krenuti u radnu rutinu prosječnog čovjeka. Nakon zaposlenja u našim glavama u većoj mjeri počinju razmišljanja ne samo o lovnu na karijeru nego i o osnivanju obitelji. Nekima ta razmišljanja dođu ranije nego što bi trebalo, a nekima, koji danas čine većinu, dođu prekasno ili nikada.

Sve se više mlađih odlučuje za karijeru kao primaran cilj, a osnivanje obitelji ostavlja za kasnije. Ali zašto je tome tako? Što je potaknulo mlađe da sve rjeđe stupaju u brak i sve kasnije rađaju djecu?

Izgovor koji najčešće čujemo za ovaj, ne baš pozitivan trend, jest prevelik broj obveza. U današnje ih je vrijeme teško sve uskladiti. Stanje u svijetu, pa tako i u našoj državi, to nam iz dana u dan sve više otežava. Možda zbog toga osnivanje obitelji za većinu mlađih predstavlja samo još jedan teret. Nakon napornog radnog dana ono malo svojeg slobodnog vremena žele provesti odmarajući se uz TV i udobnost svojeg naslonjača ili bavljenjem omiljene aktivnosti.

Uzveši u obzir prijašnje generacije žena koje su bile u istim situacijama, ako ne i gorim, i istodobno bile odlične majke i isto tako dobre poslovne žene, jasno nam je da se ovdje radi samo o još jednom izgovoru.

Samo žene moraju birati?

Postavljajući pitanje izbora između karijere i obitelji, gotovo uvijek obraćat ćemo se upravo ženi. Što se tiče ovog pitanja, žene su u većoj „prednosti“ nego muškarci. Svi znamo kakvu su ulogu žene imale u prošlosti. Njihov jedini zadatok bio je briga o kućanstvu i odgoju djece. Žene su i danas glavne što se tiče kućanskih poslova, ali, naravno, nalaze se u mnogo boljoj poziciji nego ranije.

Ipak, još uvijek je premalen broj muškaraca podvrgnut ovom izboru. Lako je zaključiti da je samo žena pred teretom ovog izbora. Tako je još jednom potvrđeno da nije lako biti žena.

Karijera ili obitelj

Ukoliko ste zagovornik karijere kao primarnog cilja najvažniji argument vam je vjerojatno zadovoljstvo koje donosi uspješna poslovna karijera. Osim zadovoljstva tu je i potpuna finansijska samostalnost za koju su se žene naporno zalagale u prošlosti i čemu teže i danas. U prilog vam idu i nova istraživanja koja pokazuju da su žene ambicioznije i da im poslovni uspjeh donosi više zadovoljstva nego muškarcima. Uz sve to, danas imamo puno primjera u kojima su se žene pokazale kao sposobne i jako dobre poslove suradnice.

Neosporivo je da poslovna karijera ima mnogo pozitivnih strana, no jesu li one dovoljne da prekriju i očigledne nedostatke? Možemo se složiti da uspješna karijera olakšava život, ali nije baš najvažnija i ne bi trebala biti prioritet čovjeku.

Obitelj, a pogotovo djeca, donose ispunjenost, sreću i ljubav koju nijedan posao ni novac ne može nadomjestiti. Osjećaj sigurnosti i ljubavi koju pruža topli obiteljski dom ne možemo usporediti ni s jednim poslovnim priznanjem. Obitelj je ipak nešto posebno čemu treba težiti svaki čovjek.

Obiteljski život, naravno, nije lagan. I za njega treba mnogo predanosti, pažnje, snage, dobre volje i, naravno, najviše ljubavi. Često mi, djeca, znamo otežati već ionako težak „posao“ roditelja. Ipak, kada sve mane i prednosti zbrojimo i oduzmemos, rezultat daleko odlazi na stranu pozitivnih čari roditeljstva.

Odabir nije lagan

Svima je jasno da odabir nije lak. Na jednoj strani imamo posao koji nam nudi zadovoljstvo i užitak u finansijskoj samostalnosti, ali na drugoj strani imamo sigurnost, sreću i ispunjenost koje nam donose djeca i obitelj.

Možda smo postali toliko lijeni da si ne želimo natovariti previše obveza. Možda je modernizacija društva i razvoj znanosti i tehnologija od društva, pa i pojedinca, napravila egoista koji teži samo svojem zadovoljstvu. Možda više obitelj ne nudi onu potporu i ispunjenost kao nekad. Sve u svemu previše pretpostavki, a premalo sigurnih odgovora.

Ustvari, najviše me muči zašto bismo uopće morali birati između te dvije „krajnosti“. Karijeru i obitelj ne moramo označavati kao dvije krajnosti između kojih svaka žena mora birati. Zapravo, one se ne isključuju međusobno. Besmisleno je težiti zadovoljstvu u materijalnome ako to nemamo s kime podijeliti, a opet ne možemo osnovati obitelj i pružiti joj sve potrebno ako nismo finansijski stabilni.

Ravnoteža

Kao optimalno rješenje nameće mi se misao da je potrebno pronaći ravnotežu. Nije dobro odustatи od svojih snova jer je izrazito važno biti zadovoljan, bez toga nema ni poslovog ni obiteljskog uspjeha. Trebalo bi se prestati mučiti odabirom, a pažnju usmjeriti na pametnu organizaciju vremena. Naravno, za to je potrebna dobra volja i puno truda, ali smatram da svatko može pronaći svoju savršenu ravnotežu. Važno je samo pametno raspodijeliti vrijeme i ne zaboraviti na vlastite potrebe.

Darija Đukić, 3. razred

III. gimnazija

voditeljica: Maja Ilić

NAJRADIJE NA ČETIRI KOTAČA

Na virtualnom putu s Goranom Milićem

Iskusni ste putopisac po svim kontinentima. Kamo ste željeli oputovati, a niste uspjeli ostvariti?

Iz profesionalne znatiželje najviše sam maštao o serijalu iz Kine. Dugo sam pregovarao s Kinnezima, ali su postavili previše barijera i na kraju sam odustao. Nisu mi dopustili snimanje običnih ljudi; napravili su vlastiti scenarij koji bi malo koga zanimalo.

U djetinjstvu ste se često selili. Koliko je to obilježilo Vaš život? Koje su dobre i loše strane odrastanja „na putu“?

Nisam seksist, ali iz iskustva mi se čini da ženska djeca teže podnose selidbe. Meni je bilo jednako uzbudljivo seliti iz Zagreba u Beograd kao i Strasbourg, Montevideo, London, živjeti u New Yorku, Sarajevu. Žene teže prihvataju preseljenje iz većega grada u manji, a kod muškaraca je karijera veći motiv. Možda to danas više nije tako - u moje je vrijeme bilo.

Koja su Vam mjesta ostala u sjećanju kao najzanimljivija? Jeste li se u nekoj zemlji osjećali kao kod kuće i što Vas je podsjećalo na domovinu?

Najmanje sam se osjećao kod kuće u anglosaskim zemljama. Iznimka je Australija, ali ondje sam putovao nakon svoje šezdesete. A baš sam se osjećao doma u Južnoj Americi, Španjolskoj, Francuskoj. Naravno, u svim državama bivše Jugoslavije, ali ne i u zemljama oko njih.

S obzirom da ste radili u Beogradu, Sarajevu i Zagrebu, koliko Vam je politika odmogila ili pomogla u karijeri?

Političari imaju običaj da „svojataju“ novinare, što je ponekad prednost, ali je dugoročno siguran gubitak. Političarima je to u opisu posla; oni moraju širiti svoju bazu i utjecaj inače padaju s vlasti. Ako im se previše približite, javnost vas poistovjeti s nekom političkom opcijom pa gubite kredibilitet kao novinar. Ja sam s većinom bio u korektnim odnosima, ali sam izbjegavao zajedničke večere, kućne posjete, privatno ispijanje kava. Nijedan mi ništa nije dao - bio sam zadovoljan ako nije eksplicitno tražio moju smjenu. Za sve ostalo sud je bila javnost.

Trenutno radite na Al Jazeera. Koja je njezina svrha i kako funkcioniра na ovim prostorima?

Golema je prednost što Al Jazeera financira Katar, najbogatija zemlja na svijetu s BDP-om višim od 100.000 \$! Nemamo financijskih ograničenja, ali smo veoma racionalni. I štedljiviji od svih TV-postaja na kojima sam radio. Ljudi imaju veoma pristojne plaće, ali za njih profesionalno i odgovorno rade. To je jedina istinski javna televizija na svijetu. Druga je stvar 19 kanala Al Jazeera sport koji su komercijalni.

Kako uspijevate predstaviti neku zemlju u samo jednoj reportaži? Što prvo pogledate? Što zapravo najbolje predstavlja kulturu i običaje nekoga naroda?

Sreća je moja što imam mogućnost uspoređivanja pa sam dosta rezerviran prema prijedlozima domaćina. U nekoj afričkoj zemlji zabiti ljudi će vam pokazivati neku novoizgrađenu robnu kuću jer je to za njih velika stvar. A ja opet znam da takvih šoping centara ima posvuda. Međutim, ako spoznam da u nekoj zemlji nema nijedne knjižnice (kao u Maliju), onda je to vijest. Ili kada vidim da u nekoj

državi (npr. skandinavskoj) roditelji iz principa ne kupuju djeci skupe darove nego ulazu u njihovo školovanje - to mi se čini zanimljivom porukom za naše gledatelje.

Koji je najbolji način putovanja? Kako se nosite s nepredviđenim situacijama?

Najviše volim putovati automobilom sa snimatelskom ekipom utroje. Stanemo kada hoćemo, spavamo gdje hoćemo, snimimo stvari koje nismo predvidjeli; nema čekanja u zračnim lukama i skidanja cipela. A nepredviđenih situacija ima. Ljudi su svugdje sumnjičavi prema kamerama. Uvijek nas netko zaustavlja, pita što i za koga radimo. Nekad nas privode u policijske postaje, ispituju... Dosadno. To se događa u manje razvijenim zemljama. Čini mi se da je u Sovjetskom Savezu u vrijeme komunizma bilo lakše snimati nego u današnjoj Rusiji.

Kontakt s ljudima zasigurno je najzanimljiviji dio svakoga putovanja, ali vjerojatno su Vam se dogodile i neke nezgode. Koje su anegdote najdojmljivije?

Svega je bilo. U Peruu su mi postavili bombu u automobil koja je eksplodirala u dva ujutro kada sam otisao u hotel. U Argentini su me uhapsili i držali u podrumu predsjedničke palače Casa Rosada iz koje se mnogima tih 70-ih godina prošloga stoljeća gubio svaki trag. U New Delhiju bio sam s curom iz ambasade u noćnoj šetnji parkom, a napali su nas mladići koji su je htjeli silovati, a vjerojatno i mene. Srećom, dokopao sam se neke grane, udario jednoga, a onda smo se polako povlačili do automobila i uspjeli pobjeći. Na reliju Pariz-Dakar napali su nas Tuarezi, u njuorškom Harlemu opljačkali su me uz prijetnju nožem. Ma dobro je, živi smo.

Kako Hrvatsku i Hrvate doživljava ostatak svijeta? Koje su tipične predrasude?

Ako izuzmemmo one „ideološke“ predrasude kojima se hranila moja generacija ili oni stariji, Eropljani i Amerikanci imaju bolje mišljenje o Hrvatskoj od samih Hrvata. Doživljavaju nas kao veoma lijepu, kulturnu zemlju sa sjajnom gastronomijom. Misle da su kod nas sigurni, ali ne vide sirotinju i beznađe o kojemu mi stalno pričamo. No, ne dijele ni naše uvjerenje da smo gostoljubivi, otvoreni i srdačni.

Kakva je turistička Hrvatska - jesmo li se koncentrirali na masovni turizam i veću zaradu, a zaboravili prave ljepote svoje domovine?

Svaki je turizam određen cijenom jer je to najstarije međunarodno tržište usluga. Najbolji je, po meni, francuski turizam. Tamo i dolazi najviše turista na svijetu, tamo je i najskuplje. A francuski je turizam točno toliko bolji od španjolskog koliko je i skuplji (oko 30%). Španjolski je bolji od portugalskog za 20%. I opet je portugalski bolji od turskog za 20%. A Hrvatska je negdje u rangu Portugala. Slične cijene - slična usluga. Sve u svemu, u turizmu smo visoko na ljestvici. Tko ima iluzije da bi seoski turizam, putovanje po Zagorju i Slavoniji, mogao strahovito unaprijediti našu turističku ponudu, neka proba. Ali sa svojim, ne s državnim novcem.

Danas je uobičajeno da ljudi nemaju previše interesa za upoznavanje drugih kultura, sve je komercijalizirano. Hoće li se sve pretvoriti samo u posjećivanje hotela? Što kažete na današnje putnike i njihove putne navike, a kako zamišljate putovanja budućnosti?

Otkud vam ta teza? Danas se putuje više nego ikada, a upravo je glavni motiv upoznavanje drugih kultura i običaja. Nije li dokaz austrijski turizam u zemlji bez mora na kojem se zarađuje više nego u Hrvatskoj!?

Što mislite o učeničkim razmjenama kao načinu putovanja i upoznavanja različitih kultura i običaja? Što bi mladi trebali naučiti iz toga? Što biste im savjetovali?

Učeničke razmjene su sjajna stvar. To su godine kada se strani jezici uče bez naglaska, to je životno razdoblje kada se znanje najlakše upija. Ali, dobro bi bilo prije svakog odlaska u drugu zemlju predočiti učeniku što ga tamo očekuje. Kakve su tamošnje vrijednosti? Što je nepristojno u Americi i Engleskoj, a što u Francuskoj? To je važno jer iz iskustva znam da se naša djeca ne prilagođavaju lako novoj sredini.

Stvaraju li jezik i kultura velike barijere ili je svijet danas uistinu globalno selo?

Na razini putovanja i svakodnevice ni nepoznavanje jezika nije prevelika prepreka. Ali, za bolje izglede u globaliziranome svijetu engleski je imperativan.

Josipa Kajić, 3. razred

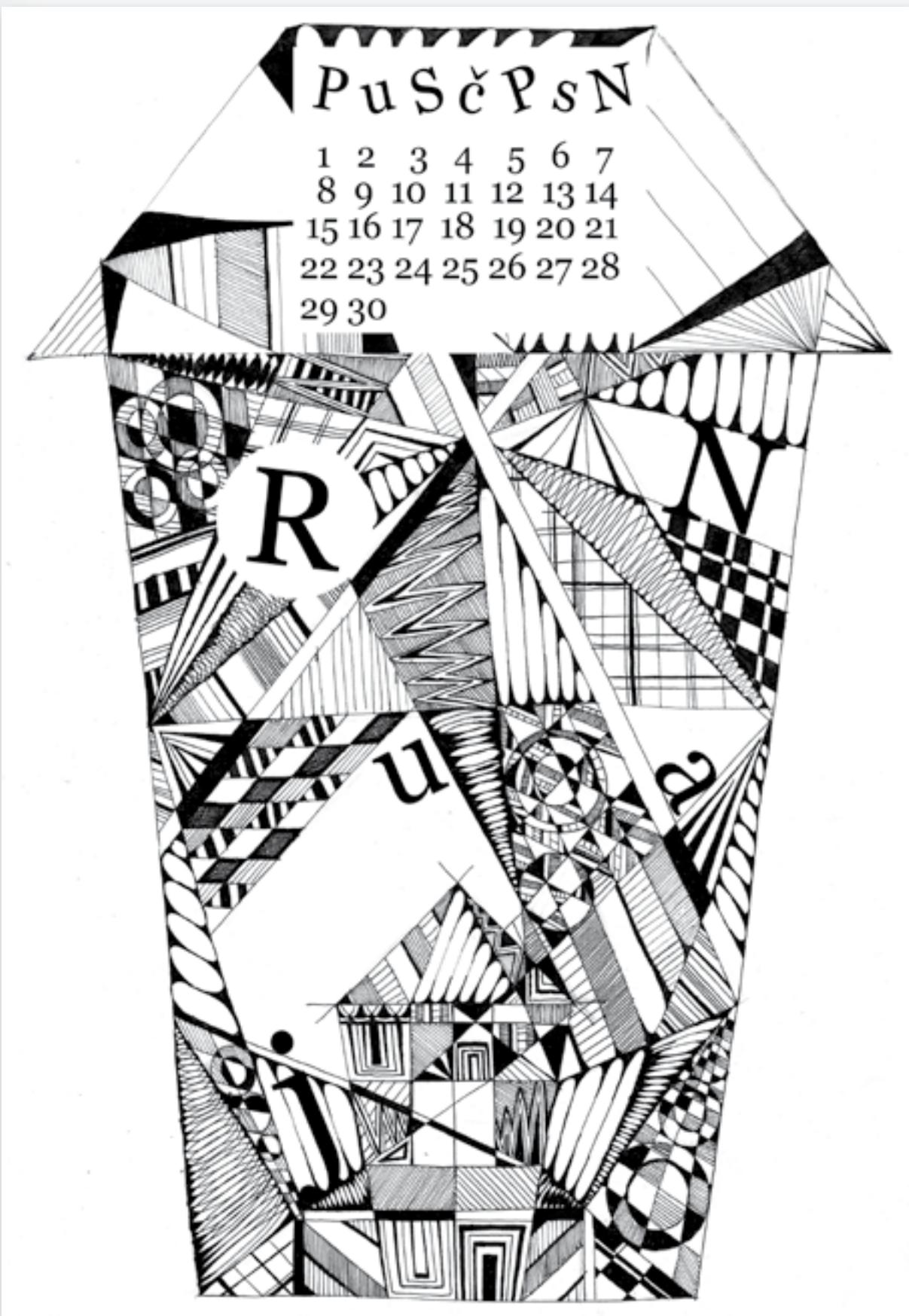
I. gimnazija

Voditeljica: Antonia Sikavica Joler

FRAGARIA VESCA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 6 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Lora Elezović, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

OSVRT: SPORT - ZABAVA ILI OBVEZA?

Uime obitelji

Trening djece trening je roditelja

Često se kaže da je bavljenje sportom važno radi zdravlja i razvoja psihomotornih sposobnosti, da sportom učvršćujemo tijelo i jačamo duh, družimo se s vršnjacima i pritom se odlično zabavljamo. Međutim, u današnje vrijeme bavljenje sportom mnogo više od zabave, ono je obveza i posao za cijelu obitelj.

Treninzi - zajednički rad cijele obitelji

Vrlo je važno sa sportskim aktivnostima započeti već u vrtićkoj dobi. Roditelji tada često odbiru sport kojim će se baviti njihovo dijete prema svojim, a ne djetetovim sklonostima. Budući da u dobi od pet-šest godina dijete još nije moglo razviti zanimanje samo za jedan sport, djeca u toj i u osnovnoškolskoj dobi rado mijenjaju sportove: počnu igrati nogomet, pa im se učini zanimljivim neki od borilačkih sportova, a onda im prijatelji krenu na tenis itd. Kad se dijete konačno odluči za neki sport i počne se njime ozbiljnije baviti, mijenja se životni raspored cijele njegove obitelji. Treninzi se u početku održavaju dva do tri puta tjedno. Ako se trening održava izvan mjesta stovanja ili u večernjem terminu kada djeca ne mogu sama otići na trening i vratiti se kući, tada ih roditelji moraju voziti, čekati dok trening ne završi i tek se tada vratiti kući. Roditelji koji imaju dvoje ili troje sportski aktivne djece, naročito ako treniraju različite sportove, na različitim mjestima, a u isto vrijeme, moraju u život svoje uže obitelji uključiti i djedove i bake.

Obiteljski život podređen sportu

Napredovanjem i postizanjem dobrih rezultata, povećava se i broj treninga: trenira se svaki dan, ponekad i subotom. Vikendom se igraju utakmice ili se održavaju sportska natjecanja. Obiteljski život biva podređen sportu. Hoće li obitelj otići na izlet, u kino ili u posjet rođacima ovisi o rasporedu treninga i natjecanja njezina sportaša. Ali i o obiteljskim financijama: za sportsku opremu, troškove prijevoza do mjesta treninga, klupsku članarinu, pripreme i ljetne kampove treba izdvojiti pravo bogatstvo, pa je svima jasno da obitelj sportaša velik dio svojih mjesecnih prihoda odvaja za sport.

Ima li dijete talenta i sreće da trenira u vrhunskom klubu te da postiže izvrsne sportske rezultate, situacija će postati složenija. Klub će očekivati da dolazi na dodatne treninge, neće trenirati jednom već dvaput dnevno po nekoliko sati. Nadobudni će roditelji platiti i dodatne sate treninga kako bi njihovo dijete postizalo još bolje rezultate na sportskim natjecanjima. A za vrhunske rezultate potrebna je i zdrava prehrana s pravilnim omjerom unesenih ugljikohidrata, masti i bjelančevina. Roditelji moraju kupovati ne baš jeftine vitamine i minerale, u klubu se dobivaju proteini za izgradnju mišićne mase jer ti dodatci prehrani omogućuju mladom sportašu da izdrži velike fizičke napore koji često dovode i do ozljeda.

Odlični sportaši i odlični učenici

Međutim, vrhunski rezultati ne ispunjavanju roditeljska očekivanja: mnogi roditelji od svoje djece ne očekuju da budu samo odlični sportaši već i odlični učenici. A školske je obveze, naročito u srednjoj školi, teško uskladiti sa sportskim, pa su učenici sportaši često neispavani, umorni, razstrgani obvezama i nemaju dovoljno vremena za učenje i pisanje zadaća. Zato i nije neobično što mnogi vrhunski sportaši (i njihovi roditelji) odustaju od redovnog školovanja i obično završe neku od dopisnih škola kako bi se mogli potpuno posvetiti sportu.

Nova Janica, nova Blanka, novi Ivica ili Dražen

Pokaže li dijete talent za neki sport, a postiže i odlične rezultate, mnogi će roditelji u njemu vidjeti novu nadu hrvatskog sporta: novu Janicu, novu Blanku, novog Ivicu ili Dražena. A statistika je neumoljiva: samo će jedno od tisuću djece postati profesionalni sportaš, a samo će jedno od njih sto tisuća postati međunarodno priznati sportaš koji će zaradivati velike novčane iznose, osiguravši budućnost sebi i svojoj obitelji. A upravo su medijski natpisi o milijunskim iznosima koje zarađuju neki profesionalni sportaši poticaj djeci, ali i njihovim roditeljima da sve u životu podrede sportskom uspjehu svoje djece. Nije rijetkost da roditelji napuštaju svoja radna mjesta ili svoj dom da bi se radi sportskog uspjeha svoga djeteta preselili u drugi grad, državu, pa čak i na drugi kontinent ako treba.

Sport je posao iz snova

Ako znamo da prosječna plaća hrvatskih liječnika ili odvjetnika iznosi oko deset tisuća, a nastavnika u školi ne više od šest tisuća kuna i da je trebalo puno godina napornog učenja i uloženog truda da bi se steklo potrebno znanje i zanimanje, ne treba čuditi da se bavljenje sportom - u kojem se u jednom mjesecu može zaraditi i više od nečije godišnje plaće - smatra poslom iz snova, pa se tada ni roditeljska žrtva ne čini prevelika jer je to za dobrobit svih članova obitelji. U današnje vrijeme bavljenje sportom puno više od zabave i rekreacije, ono je postalo nalik dobrom ulaganju koje će mlađom sportašu, usprkos velikim odricanja cijele obitelji, ali u njezino ime, možda jednog dana, osim sigurne budućnosti donijeti i slavu.

Karlo Balja, 1. razred
Škola za medicinske sestre Vinogradska
Voditeljica: Sanja Tomljenović

Prava djece i njihova uloga u izgradnji mira

Iako sam sa svojih 17 godina još uvijek dijete, volim se prisjetiti zgoda i nezgoda, veselih i dragih trenutaka iz svog ranijeg djetinjstva. Moji dječji dani bili su ispunjeni igrom i zabavom, a okruživala me ljubav moje obitelji. Bio sam sretno dijete. I sada, kad mi je teško, i kada sam tužan zamislim neki meni dragi dječji doživljaj i osjećam se bolje. Moje sretno djetinjstvo je moja snaga za život.

Iako sam jedan od onih, koji su imali pravo i mogućnost biti razigrano i veselo dijete, iako sam uživao u svom djetinjstvu, svjestan sam da je to bila moja privilegija. Znam da danas ima mnogo djece koja su zakinuta za svoje pravo na djetinjstvo, koja ne žive veselo i neopterećeno. Oni dane ne provode u igri, njihovi domovi ne odzvanjaju bezbrižnim dječjim smijehom, a za mnoge od njih roditeljska toplina i ljubav su neostvarivi snovi.

Mnogo je uzroka nesretnom djetinjstvu. Crne kronike dnevnih novima obiluju člancima o roditeljima koji zanemaruju svoju djecu, o zlostavljanju djece, o trgovini djeecom i raznim oblicima kriminala nad djeecom. Televizijske reportaže donose potresne snimke katastrofa velikih razmjera koje pogadaju i djecu. Zgrožen sam podacima o elementarnim nepogodama, velikim nesrećama, epidemijama, gladi i ratovima, koji svakodnevno mnogoj djeci diljem svijeta otimaju pravo na sretno djetinjstvo.

Povjesno gledajući, bez obzira na prostor i vrijeme, nezaštićenost djece odrasli su često iskoristivali. Podaci nam govore da su od antičkog doba, preko srednjeg vijeka, industrijske revolucije pa sve do današnjeg modernog doba djeca bila zlostavljana i izrabljivana. Taj pogled u prošlost rastoji, jer potvrđuje da je kršenje prava djece nešto za što se može reći da postoji oduvijek i zauvijek. No, treba li zaista biti tako? Trebaju li nezaštićena djeca biti obespravljeni? Gdje su odgovorni, koji trebaju prepoznati problem, koji se trebaju zamisliti nad pravima djece i koji se trebaju zapitati: imaju li djeca pravo na bezbrižno djetinjstvo?

Bez sumnje, djeca imaju pravo na sretno djetinjstvo, ali ga ne mogu sama ostvariti. Potrebna im je zaštita odraslih. U odgovornom svijetu danas postoje velika nastojanja da se zaštite prava djece. Ta su prava regulirana zakonom, a postoji i niz institucija koje se bave zaštitom prava djece. Jedna od takvih organizacija je i UNICEF. Naša zemlja je velika zagovornica očuvanja prava djece. Hrvatska ulaže značajne napore u očuvanje prava djece te je i sama potpisnica UN-ove Konvencije o pravima djeteta.

Nažalost, naša novija povijest donosi niz primjera kršenja prava djece i odraslih. Događanja u Domovinskom ratu onemogućila su miran rast i razvoj djece. Bombe na dječjim igralištima, iznenadni neprijateljski napadi, nemogućnost slobodnog kretanja, razrušeni domovi samo su neki od primjera ograničenja dječjih sloboda. Tragedija postaje veća kada se prisjetimo da je mnogo djece ostalo bez svojih najdražih: bez svojih roditelja, bez svoje braće i sestara, bez svojih djedova i baka, bez svojih dragih prijatelja. Mnoga su djeca u Hrvatskoj krajem devedesetih godina prošlog stoljeća djetinjstvo provodila u strahu, bijegu, progonu, bez roditeljskog doma, bez svojih najmilijih. Trebaju li se ta djeca sjećati svog tužnog djetinjstva? Kad bi mogli zaboraviti svu tu patnju i bol bilo bi im lakše. Proživiljeni ratni trenuci, neizbrisiva su tjeskobna i ružna sjećanja. No, istovremeno oni su trajan podsjetnik i poticaj da se slično više nikada ne smije ponoviti. Djeca i odrasli, koji su prošli ratna stradanja, iz svog iskustva, a mi ostali iz njihovog iskustva naučili smo cijeniti mir. Shvatili smo da je mir neophodan za dobrobit društva, za zadovoljstvo svih ljudi, za sretno djetinjstvo. Tražićna iskustva stradalnika iz Vukovara, Škabrnje, Osijeka, Slavonije, Korduna, Banije i drugih ratom zahvaćenih dijelova Hrvatske, potiču nas da se zalažemo za mir, za izgradnju bolje Hrvatske, boljeg svijeta, ma gdje bili.

Djeca nas svojom iskrenošću i otvorenošću uče voljeti, ona nas uče kako bit voljen. Djeca nas uče toleranciji. U igri, oni ne zaziru od druge djece zbog neke različite boje kože, nekog drugog jezika ili neke druge nacionalnosti. Sjećam se svojih ljetovanja dok sam bio dijete i svojih dana u vrtiću, kada nisam niti primjećivao da djeca s kojima se igram ne znaju hrvatski. Moja velika prijateljica iz tih mlađih dječjih dana bila je tamnoputa Engleskinja. Pomagala mi je u svemu, zabavljala me, ludovala je sa mnom na ljuljačkama, slagala je sa mnom Lego kocke, a pričala je samo engleski. Glavno nam je bilo da se zabavljamo i igramo. Siguran sam da su sva djeca takva. Njihov je cilj igra te se ne opterećuju ograničenjima koje postavljaju odrasli. Svi smo primijetili da djeca izbjegavaju nasilne i razmažene vršnjake, ali se rado igraju s onom djecom koja se žele i znaju lijepo igrati. Djeca samo žele biti vesela, zadovoljna i bezbrižna, oni žele biti djeca.

Od djece možemo naučiti biti iskreni, voljeti, biti tolerantni, razumjeti. Neposrednost, nesputnost i izražavanje vlastitog stava i mišljenja svakodnevni su u dječjoj komunikaciji. Kada bi se samo dio te dječje otvorenosti prenio u svijet odraslih, politika i svakodnevni život bili bi manje komplikirani.

Zapravo, kada bi se sva ta shvaćanja i ponašanja, koja možemo naučiti od djece prenijela u svijet odraslih, u svijet prava i politike ostvarili bi se preduvjeti za mir, miran suživot, za ostvarenje temeljnih prava djece i odraslih, za zadovoljstvo i uspjeh u životu. Sreća i zadovoljstvo obitelji preduvjet su za sretno djetinjstvo.

Svako dijete želi biti voljeno, svakom je djetetu potreban topli zagrljaj, a roditeljska pažnja i ljubav su mu neophodni. Pravo je svakog djeteta da bude dijete, pravo je svakog djeteta da živi u miru i da ima djetinjstvo dostojno djeteta.

Povijest ne možemo mijenjati, ali ne smijemo dozvoliti da se ono loše iz povijesti ponovi. Svatko od nas može tome doprinijeti. Svatko od nas može biti dobar sin, pravi prijatelj, pouzdan susjed, pošten čovjek. Svatko od nas može pomoći kada je to potrebno, nasmijati kad je to primjereno, ispraviti grešku kad je to neophodno. Svatko od nas može uljepšati dan sebi i drugima, svatko od nas može biti bolji.

Mi ne trebamo mijenjati svijet, ali trebamo razmisliti što svakog dana možemo poduzeti da budemo bolji, da nam život bude ljepši, da svi mi i djeca oko nas ostvare prava koja nam pripadaju, da postanemo i ostanemo sretni i zadovoljni.

Vladimir Novak, 3. razred

Privatna umjetnička gimnazija

Voditeljica: Nina Kuljiš

S DVAJU KULTURNIH DOGAĐAJA

Među besmrtnicima

19. i 20. studenoga 2013. održani su dani otvorenih vrata u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti

„Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti je krovna kulturna institucija u Hrvatskoj, ustrojena na način kao što je to i Strossmayer zamisljao, da to bude jezgra gdje će se sabirati sve napredne ideje, svi napredni radovi kulturnih pregalaca znanstvenika i umjetnika”, rekao nam je Borivoj Popovčak, viši kustos i ravnatelj Strossmayerove galerije starih majstora.

Akademija je osnovana odlukom Hrvatskog sabora 1861., a 2013. posjetili su je učenici 4. razreda X. gimnazije uz pratnju razrednice Ružice Filipović. Učenici su se okupili u atriju palače gdje se od 1934. godine nalazi Baščanska ploča, a potom su razgledali Salon, najreprezentativniji prostor u palači. Najveći ukras je tapiserija nepoznatog francuskog umjetnika pod nazivom *Vojnički logor*, a legenda kaže da je nekad bila u dvoru Zrinskih u Čakovcu.

Dani otvorenih vrata ideja su nove uprave HAZU na čelu s predsjednikom Zvonkom Kusićem o čemu Popovčak kaže sljedeće: „Od njih je potekla ideja da se svake godine održi ta manifestacija otvorenih vrata kako bi se privukli ljudi koji bi došli i vidjeli kako izgleda Akademija iznutra, ne samo Strossmayerova galerija nego i saloni, radni prostori Akademije, da se upoznaju malo sa načinom funkciranja Akademije. Jer možda je slabo poznato to da je Akademija ustrojena također kao i škole prema razredima. Dakle, postoje razredi za književnost, razredi za matematičke znanosti, razred za likovne umjetnosti, to je tzv. „sedmi razred” gdje spada i Strossmayerova galerija.”

Učenici su uočili kako u salonima svaki Akademijin razred ima svoj stol, tako da kad se u salonima organiziraju primanja, svečanosti i druga događanja svaki akademik zna gdje mu je mjesto. Osim salona, vidjeli su i Strossmayerovu sobu i u njoj brojne njegove osobne predmete te njegovu galeriju i kip u logu Akademije koji je obnovljen 2005. godine. O samoj galeriji Popovčak je rekao ovo: „Najvrednija djela su ona koja je poklonio biskup Strossmayer. Dok je on nabavljao umjetnine preko svojih posrednika u Italiji, kanonika Nikole Bošaka iz Zavoda svetog Jeronima u Rimu i slikara Ivana Simonetija, još se moglo naći dosta vrijednih i originalnih djela. Svakako da su najvrednija djela „Stigmatizacija svetog Franje” od Fra Angelika, zatim sveti Sebastijan od Vittore Carpaccia, pa tu je još jedan diptih ugledne venecijanske obitelji Bellini, dakle rad Giovannija Bellinija. Najvrednija slika u galeriji je „Virgo inter virgines” iz 15. stoljeća, rad jednog flamanskog slikara kojem se do danas ni ne zna pravo ime, nego se zove po jednoj slici iz Reichsmuseuma u Amsterdamu. A od 19. stoljeća istaknuo bih „Madam Recamier” Jeannea Françoisea, što je stvarno remek-djelo.

U Akademiji smo imali priliku vidjeti i radove akademika Ivana Supeka po kojemu je naša gimnazija dobila naziv. Također smo saznali da je on zaslužan i za osnivanje „devetog razreda” - razreda za tehničke znanosti.

Rano umrli genij

Zagrebačka Moderna galerija obilježila je stotu obljetnicu smrti Miroslava Kraljevića otvaranjem dosad najveće retrospektive ključne ličnosti slikevstva prve polovice 20. stoljeća

19. prosinca 2013.

„Puno smo se namučili i puno truda uložili, jer su djela u više od dvadesetak privatnih vlasništva. To su jako vrijedne kolekcije od kojih se ljudi jako teško odvajaju, i treba biti jako vješt u pre-

goveranju. Posao prikupljanja slika traje duže od godinu dana. Ali mi smo se potrudili i skupili sva Kraljevićeva djela i zbog toga smo jako ponosni", kaže Biserka Rauter Plančić, ravnateljica Moderne galerije.

Stotinu godina je prošlo je od posmrtnе izložbe slika Miroslava Kraljevića u Salonu Ullrich koju je promocijskim esejem popratio A. G. Matoš. Iako je Kraljević bio kratko vrijeme prisutan na našoj likovnoj sceni, hrvatskoj i europskoj umjetnosti ostavio je iznimno bogat i raznolik opus. „Unatoč golemoj prisutnosti njegova stvaralaštva u literaturi i na izložbama, Kraljeviću su se rijetko organizirale retrospektive pa je ovo prva nakon 52 godine, ali i prva koja će putovati diljem zemlje i u inozemstvo", rekla je Biserka Rauter Plančić. Niz inovacija upravo je Kraljević unio u hrvatsku likovnu umjetnost, a radovi koji su obilježili njegov opus su „Autoportret" iz 1906., „Autoportret s psom", „Divlje patke", „Bik"... Unutar motiva velegrada važna su Kraljevićeva tema kavane i barovi. Prvi je u našu likovnu umjetnost uveo i pariška kazališta, kurtizane i njihove klijente.

Mladi A. B. Šimić, izrazito kritičan kad je pisao o književnicima i slikarima, pozitivno ocjenjuje Kraljevićeva djela, o čemu Biserka Rauter Plančić kaže: „Obojica su bili očarani Parizom. Bili su veliki artisti, svaki u svom mediju, jedan u riječima, drugi u slikama. Također, nemojmo zaboraviti A. G. Matoša, koji je pisao panegirike o Kraljeviću. Koliko su bili avangardni, toliko su prepoznali jedan drugog. Kraljević je želio napraviti korak dalje i ne vraćati se na staro. Oni su bili u Parizu u to vrijeme, svaki po svojim ambicijama, željama... Svaki od njih je ostavio vrijedna djela za razvoj moderne umjetnosti."

Nakon premijernog izdanja u Požegi, izložba je u Zagrebu postavljena u 12 dvorana prvog kata Galerije s gotovo 200 Kraljevićevih najvažnijih ostvarenja, koja Biserka Rauter Plančić ovako predstavlja: „Mi tu nemamo 5 ili 6 crteža, mi imamo 170 crteža. Sad možemo vidjeti koliko je Kraljevićovo slikarstvo aktualno, pogotovo ako se uzme u obzir novi povratak pravoj slici. Danas mladi umjetnici vide veliku inspiraciju u Kraljevićevim djelima. Tko zna gdje bi Kraljević završio da nije umro sa 28 godina. Ali ovo što nam je ostavio veliko je bogatstvo i ta umjetnost ne završava s nama, već i dalje traje."

Kraljević je retrospektivno bio izlagan zadnji put 1961, a ova se izložba nakon Zagreba u travnju seli u Ca Pesaro, venecijanski Muzej moderne umjetnosti, u kojem do sada nije izlagao nijedan hrvatski slikar. Potom ide u Split, Osijek i Dubrovnik. Na otvorenju smo susreli i prošlogodišnju urednicu Cenera, Luciju Sukalić, danas studenticu skandinavistike i povijesti umjetnosti kojoj smo postavili pitanje je li Kraljevićeva umjetnost intrigantna mladim generacijama: „Meni kao studentici jesu. Iako su neka staromodna, u njegovom slikarstvu me fascinira to što može dobro približiti svakodnevnicu, neke sebi bliske ljude i sebe kroz autoportrete."

Izložbu prati katalog s više od 200 reprodukcija na 285 stranica, sa stručnim tumačenjima djela i znanstvenim tekstovima, među ostalim o velegradu i animalistici u Kraljevićevu slikarstvu te njegovu odnosu prema Požegi. Na otvorenju izložbe u Zagrebu bio je prisutan velik broj ljudi iz hrvatskog javnog i kulturnog života. Zamolili smo za komentar književnika Predraga Matvejevića: „Postoji mit o rano umrlom geniju. Ova izložba je događaj koji smo čekali dugi niz godina, a tek danas smo uspjeli da napravimo jednog kompletног Kraljevića, jednu izložbu koja može pokazati genijalnost tog slikara."

Ines Babić, 4. razred
X. gimnazija „Ivan Supek"
Voditeljica: Ružica Filipović

SUVREMENO DRUŠTVO I KULTURA

Tko se boji kulture još?

Europska istraživanja o konzumaciji kulturnih sadržaja u Hrvatskoj pokazala su prilično poražavajuće rezultate za sve grane kulture i umjetnosti. Tko je sve odgovoran za takve rezultate koji nas smještaju na samo europsko dno?

Istraživanje Eurobarometra provedeno je od 26. travnja do 15. svibnja 2013. u svim tadašnjim državama članicama Europske unije, ali i u Hrvatskoj. Istraživanje je provedeno na tisuću ispitanika metodologijom osobnih intervjua na materinjem jeziku ispitanika. Rezultati istraživanja na razini čitave Europske unije ne nude mnogo prostora za optimizam, a u Hrvatskoj je situacija, u većini rubrika, ispod europskog prosjeka.

Kad ste posljednji put bili u operi?

Domaće statistike bolje su od europskih samo u rubrici posjeta koncertima, dok nam ostale govore kako je tek 56% Hrvata pročitalo barem jednu knjigu u godinu dana, 29% posjetilo je muzej ili galeriju, a samo 12% posjetilo izvedbu baleta, suvremenog plesa ili opere. Racionalno objašnjenje potonjeg fenomena moglo bi biti itekako visoke cijene ulaznica, ali čak 45% ispitanika tvrdi da balet ili opera nisu pogledali isključivo zbog nedostatka interesa, a tek 14% navodi novac kao razlog. Zanimljivo je da čak 18% tvrdi kako u mjestu u kojem žive postoji ograničen izbor ili loša kvaliteta opernih ili baletnih izvedbi, što je i razumljivo budući da baletni ansamblji djeluju u tek tri nacionalna kazališta.

Istraživanje se bavilo i sudjelovanjem u raznim umjetničkim aktivnostima, a rezultati na razini Hrvatske naprosto su nevjerojatni - čak 79% ispitanika nije sudjelovalo ni u kakvoj umjetničkoj ni kulturnoj aktivnosti. Iako su neki od takvih programa (glazbene škole, razni tečajevi) skupi i iziskuju novac, većina ispitanika ponovno navodi nedostatak interesa kao glavni razlog.

Kultura u medijima - ugrožena vrsta

Nakon ovakvih rezultata, vrijedi se zapitati tko su glavni krivci za ovakve rezultate istraživanja. Osim domaće kulturne politike, koja je loše planirana i organizirana u svim segmentima pa tako i u onom promidžbe vlastitih proizvoda, jedan od glavnih krivaca su nesumnjivo mediji. Hrvatska radiotelevizija, kao javni servis koji ima dužnost informirati i educirati građane, gotovo čitav svoj kulturni program smjestila je na treći program radija, odnosno televizije. Potonji čak nije niti dostupan svima, a na prva dva programa kultura (emisije o knjizi, filmu i kazalištu, prijenosi kazališnih predstava, nezavisni filmovi, dokumentarni filmovi) može se vidjeti tek u opskurnim terminima nakon 11 navečer.

Ostali mediji u većini slučajeva u potpunosti marginaliziraju kulturu. Najtiražniji domaći dnevni list u svom nedjeljnog izdanju rubriku „kultura“ uopće ni nema, dok inače u svim medijima možemo primijetiti potpuni izostanak ozbiljnije umjetničke kritike, već prevladavaju marketinški tekstovi. Kultura je rezervirana za specijalizirane tjednike i mjesecačnike koji ponovno ne dopiru do šire publike, te ih vjerojatno čita barem dio od onih 12% posto koji su u posljednjih godinu dana posjetili izvedbu opere ili baleta.

Kultura festivala i obljetnica

Unatoč poražavajućim statistikama o konzumaciji kulturnih sadržaja i aktivnoj participaciji građana u kulturnim i umjetničkim aktivnostima, u Hrvatskoj cvate produkcija najrazličitijih festivala. Tako se, uglavnom u negativnom kontekstu, govori o „festivalizaciji“ domaće kulture, uslijed koje se svaki niz od pet filmova, predavanja ili kazališnih predstava mora nazivati „festivalom“, što automatski znači i drugačija pravila za financiranje, mogućnosti pristupanja europskim fondovima i slično.

Osim festivala, tu je i stari dobar običaj obilježavanja raznih obljetnica - rođenja, smrti, objavljanja knjige i sličnih događaja iz života naših velikih ličnosti. Takav način koncipiranja kulturnog života, kroz festivala i obljetnice, ne nudi dugotrajne rezultate. Festivali i slični događaji privlače publiku kratkotrajno, ali takva publika neće steći naviku posjećivanja kulturnih institucija redovito.

Naposljetku, vrijedi spomenuti hvalevrijedne projekte kao što su Noć muzeja i Noć knjige. Noć muzeja, koja se održava u vrlo lošem terminu krajem siječnja tijekom kojeg se temperature često spuštaju ispod ništice, već je godinama poznata po prepunim muzejima i galerijama i redovitim redovima ispred izložbi bilo kojeg malo poznatijeg imena domaće ili svjetske umjetnosti. Osim te jedne noći u godini, naši muzeji najčešće zjape prazni, što u ostalim europskim gradovima doista nije slučaj. Muzeji su vrlo često prepuni školske djece koja s posebnim animatorima i radnim materijalima razgledavaju muzej i dobivaju gotovo detektivske zadatke.

Neke navike vrijedi graditi od malena, a jedna od takvih jest i odlazak u knjižnicu, kazalište i muzej. Posljednji pokušaj Ministarstva kulture da nešto učini po tom pitanju jest „Ruksak pun kulture“, umjetničko-edukativni program namijenjen svim obrazovnim institucijama koji će provoditi stručnjaci i autori iz područja različitih umjetničkih praksi. Preostaje nam samo nadati se kako će „Ruksak“ zaživjeti i na duži rok, te kroz nekoliko desetljeća utjecati na pozitivne promjene ovih i sličnih statistika.

Hrvoje Korbar, 4. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Jadranka Tukša

Agata Lučić, mentorica: Vinka Mortigija Anušić, prof. savjetnik
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

VUKOVAR NA RASKRIŽJU PROŠLOSTI I BUDUĆNOSTI

Oživjeti Vukovar

Vukovar je stari barokni grad. Među mnoštvom vrlo atraktivnih, ali u ratu teško stradalih građevina, ističu se dvorac Eltz iz XVIII st., barokne zgrade, franjevački samostan, župna crkva sv. Filipa i Jakova i pravoslavna crkva sv. Nikolaja. Izvan grada na obali Dunava nalazi se Vučedol, bogato arheološko nalazište...

Vukovar je poznat po mnogočemu što nema veze s ratnim i poslijeratnim zbivanjima, s onime na što najčešće budi asocijacije, a to je život prije rata. Suživot dvaju naroda u jednom gradu i jednoj okolini. Nevjerojatno je što rat učini ljudima, što prekine toliko prijateljstva i poznanstva, što razori i uništi cijelu mladost.

Rat uništava pojedince: ljudi koji na rat nisu ni pomisljali dok nisu čuli prvi pucanj, dok nisu čuli kako pada prva granata u njihovu parku: *Nema izloga u kojem ste se divili vlastitim radostima, nema kina u kojem ste gledali najtužniji film, vaša je prošlost jednostavno razorena i sada nemate ništa. Morate iznova graditi. Prvo, svoju prošlost, tražiti svoje korijenje, zatim, svoju sadašnjost, a onda, ako vam ostane snage, uložite je u budućnost. I nemojte biti sami u budućnosti. A grad, za nj ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. Da ga krvnik ne nađe. Grad - to ste vi.*

D.P. čovjek je koji na rat nije ni pomisljao dok nije čuo prvi pucanj, dok nije čuo kako pada prva granata u njegovom parku, na njegovo kino, po njegovim izlozima.

Sve se dogodilo odjednom; živio je svoju mladost punim plućima ili ju je tek počeo planirati: izlasci u klubove, prve simpatije, djevojke, prvi puta kada je zamolio curu za ples onako crven u licu i od straha da ne dobije nogu pa se osramoti pred svojim prijateljima. Prvi puta kada ga je prihvatala i usred plesa podarila mu prvi poljubac, usred maštarija i kojekakvih djetinjarija, odjednom, trese mu se tlo pod nogama.

Jedno zna: nikada više njegov grad neće biti ono što je bio

Jedne ljetne večeri, koja je naizgled bila poput svake dotadašnje, dolazi u park. Odjednom vojni zrakoplovi probijaju zvučni zid, njegova rodna kuća je u plamenu, njegovi prijatelji su nestali. Ništa mu više nije kao prije, možda i dalje ne shvaća kako i zašto je do svega došlo, zašto baš njegov grad od sviju drugih gradova, zašto je baš u njegovom gradu došlo do drugačijeg suživota dvaju naroda.

Jedno zna: nikada više njegov grad neće biti ono što je bio.

Nikada više neće moći pogledati u oči onima za koje zna gdje su bili i što su radili, za koga su se borili. Izgubio je svoju mladost, ne, oteli su mu je, stranci koji su se do jučer izdavali za prijatelje.

Dvadeset i dvije godine kasnije vrijeme je da se učini nešto više od tek simboličnog i prigodnjačkog spominjanja Vukovara kao *grada heroja*, grada koji je pao za Hrvatsku, grada koji je podnio tragediju da bi ostatak države bio lišen te kazališne igre. Takav pristup Vukovaru čini grad mrtvim i građane depresivnima. Dunav odmah sporije teče, cvijeće vene, na grad se spušta magla, magla koja izaziva strah i ružna sjećanja koja ponovno bude mržnju, diskriminaciju, provokacije i sukobe. Vukovaru treba Sunce, treba mu svjetlost koja obasjava put. Grad treba znak podrške i suosjećanja, a građani Europe trebaju vidjeti naša djela i našu volju.

**Naučimo djecu kako poštivati povijest i svoju kulturnu baštinu, različitost kultura i tradicija.
Naučimo jedni druge na toleranciju**

Volja i čvrst stav, odlučnost koja će nadvladati emocije samo da grad opet bude živ. Da Vukovar bude kakav je zaslužio biti. I *površni* mir početak je podizanja Vukovara na noge, vraćanje Vukovaru bar vjerne kopije onoga što je nekada bio. Rat se nikada neće zaboraviti, i ne smije, najviše zbog žrtava koje su tamo pale, no rat je gotov i mržnja treba nestati. Ne želimo da se u Vukovaru do daljnjega događaju verbalni i fizički sukobi između mlađe i starije generacije. Ne smijemo i ne želimo otvarati ranu vukovarskim braniteljima i općenito hrvatskim braniteljima, a ponajviše žrtvama koje su dale život za slobodu. Ne valja na sve gledati crno-bijelo: Uvođenjem dvojezičnih natpisa na cirilici potiče se na razdor, ali cirilica je i pismo koje je dio hrvatske prošlosti i kulturne baštine. No ima i još jedno *ali*: cirilica danas u Vukovaru, na žalost, većini predstavlja samo sjećanje na teške ratne dane.

Vrijeme.

Ćirilica treba vrijeme; naučimo djecu kako poštivati povijest i svoju kulturnu baštinu, različitost kultura i tradicija. Naučimo jedni druge na toleranciju, podsjetimo se što nas to kao narod izdvaja: poštivanje različitosti, jer nas one kao jedinke obogaćuju. Kada naučimo nove i podsjetimo stare generacije na naša blaga, pronađemo tisuću i šesto nestalih... tada ćemo moći reći da smo nešto napravili, da smo nešto primjenili.

Predstoje dani žalosti i nakon dvadeset i dvije godine. Dani sjećanja na tri mjeseca opsade i odlaska iz svoga grada u koloni plača za svojim muževima, sinovima, obitelji koje nisu vidjeli, zbog onih tisuću i šesto nestalih koji se i dalje traže.

Poštujmo njihovu potrebu za mirom, zaslužili su.

Ne napuštajmo Vukovar nakon tolike hrabrosti koju je pokazao u najtežim trenucima

Odustajem od svih traženja pravde, istine, odustajem od pokušaja da ideale podredim vlastitom životu, odustajem od svega što sam još jučer smatrao nužnim za nekakav dobar početak, ili dobar kraj. Vjerojatno bih odustao i od sebe sama, ali ne mogu. Jer, tko će ostati ako se svi odrekнемo sebe i pobegnemo u svoj strah? Kome ostaviti grad?

Ne dajmo da građani posustanu, da se gube u danima. Ne dajmo da Vukovar i dalje raste u sjeni tragedije, u sjeni mračne sile, sile koja se nadvila nad Vukovar i ne pušta ga na svjetlo. U sjeni tuge i boli, jada i očaja.

Ne dopustimo da brod na Dunavu samo stoji.

Maknimo Vukovar iz te sjene koja ga konstantno omaložava šapćući mu vjetrovima, munjama i gromovima da ga ništa spasiti neće. Ne napuštajmo Vukovar nakon svega što je učinio za nas, ne napuštajmo ga nakon tolike hrabrosti koju je pokazao u najtežim trenucima.

Lovro Romic, 4. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Henrieta Barbarić

BONJOUR, MESDAMES ET MESSIEURS!

Moje ime je Natalie

Zagreb je glavni grad Hrvatske. Ne bih ni ja znala da nisam u Marie Claire pročitala kamo to Angelina Jolie odlazi ljetovati.

Dolazim iz Pariza iako sam originalno rođena u Provansi, točnije u Nici. Za godine je nepristojno pitati, ali napomenut ću vam –nešto između 20 i 40. Muža više nemam! Ne, nije umro, nego me, gad jedan, prevario, pa sam mu uzela pola imovine. Glavna zanimacija u životu su mi cipele i prona-lazak novog muža. Možda vam to zvuči plitko i nesamostalno, ali vjerujte, prilično sam se namučila za svoju kolekciju louboutinki i manolica.

U slučaju da želite saznati što ja radim u Zagrebu, predlažem da nastavite čitati moj dnevnik koji uopće nije bio namijenjen objavi.

Za one koji ne znaju, Zagreb je glavni grad Hrvatske. Vjerujte, ne bih ni ja znala da nisam u Marie Claire pročitala kamo to Angelina Jolie odlazi ljetovati. I tako sam nakon Dubrovnika otišla u takozvanu hrvatsku metropolu. Nakon Pariza, Zagreb ne bih tako nazvala, no to ne umanjuje njegov šarm. Smjestila sam se u hotelu Esplanada, koji je izgrađen za putnike Orient Expressa.

Zgodan dečko koji se smiješi s reklamnih plakata, mislim da se zove Vlaho, sad se nasmijao meni.

Očito su uživali u životu jer je ubrzo otvoren casino, a tu se i odvijao prvi striptiz u Hrvatskoj. Ne znam samo je li bio muški ili ženski. Počela sam s razgledavanjem grada baš kao što je red - ispijanjem kave. Malo sam se raspitala i saznaла da, ako želim biti viđena, Kava Tava je savršeno mjesto! Preporučili su mi američke palačinke složene jedna na drugu s preljevom od bijele čokolade, a između svake red svježih jagoda, sladih od šumskih, s premazom marmelade od jagoda. Za istinskog jagodoljupca poput mene ovo je bio raj! Jedina mana im je što prekratko traju. Sigurna sam da vas ne zanimaju spomenici i muzeji, pa ću odmah prijeći na ono bitno. Tu večer izašla sam u kasnonoćnu šetnju i pogodite na koga sam našla! Onaj zgodni dečko koji se smiješi s reklamnih plakata, mislim da se zove Vlaho, sad se nasmijao meni. Moguće da je razlog tomu neugodna situacija u koju sam ga dovela neprestano piljeći u njegovo isklesano tijelo, ali bilo kako bilo, ovaj grad mi se počinje svidati. Ostajem dok ne nabavim njegov broj!

Sramim se priznati, ali ja jednostavno nisam našla vremena za Picassa u Parizu, a kad sam čula da slike gostuju u Zagrebu u isto vrijeme kad i ja, shvatila sam poruku - ne smijem to propustiti! Put do Klovićevih dvora vodio me preko glavnog gradskog trga prekrivenog golubima. Odvratno. Mrzim golubove. Osim što prenose ptičju gripu, izbacuju ostatke neprobavljenе hrane na tek sfriziрану kosu. Vjerujte, inače nisam gadljiva.

Možda mislite kako je dosadno gledati igrače koji trče za loptom, ali vjerujte, isplati se čim skinu dres.

Vratimo se umjetnosti. Ljudi moji, taj lik je bio genijalac! Istina, prilično pomaknut, ali ipak genijalan. Zapamćen je ostao po kubizmu, slikarskom pravcu koji ćete prepoznati po tome što ne prepoznajete što je na slici, iako je to bilo suprotno Picassoovom cilju. Sorry, majstore, ali ja ne prepoznam tebe na slici lica i profil. Osim bogate zbirke slika, skulptura i fotografija, imao je i bogatu zbirku žena. Usprkos njegovom prepotentnom nastupu, ja mislim da je apsolutno fantastičan. Ručala sam u restoranu u centru, savršenom za poslovne sastanke što dokazuje velik broj laptopa na stolovima i biznismena u skupim odijelima. Nažalost, ta odijela nisu pridonijela njihovoj privlačnosti, a oni koji su bili prirodno takvi, već su imali pratnju. No sasvim je logično da se najbolje ribe prve upecaju...

Navečer sam planirala slušati neku spisateljicu koja je čitala tekstove na Noći knjige, ali kako je bila prilično dosadna, otišla sam do Cvjetnog namjeravajući naručiti čašu vina, dvije, tri... U mojoj namjeri spriječila me gužva izazvana prijenosom utakmice Barcelona - Bayern. Možda mislite kako je dosadno gledati igrače koji trče za loptom, ali vjerujte, isplati se čim skinu dres.

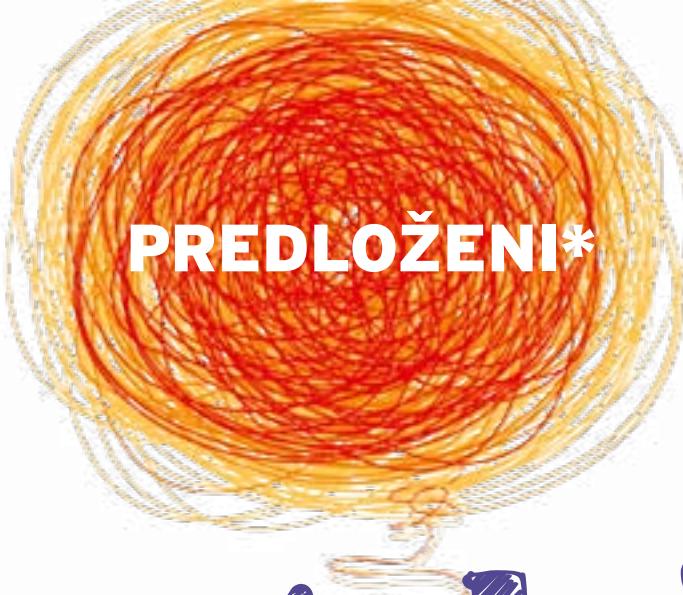
Silazeći s Kaptola, začula sam zvuk Edith Piaf iz jedne tres chic slastičarnice! Svojim imenom, Amelie, shabby chic namještajem, francuskim šansonama i zavidnom ponudom francuskih slastičica teleportira vas ravno u Pariz. Makarona od limuna nije bilo, ali mi je konobar preporučio njemu najdražu naranču. Svojom hrskavom koricom, mekim i pjenastim unutarnjim dijelom u kojem se miješaju okusi naranče i badema i kremastim punjenjem od bijele čokolade nadmašio bi i makarone Pierra Hermea. Vjerujte mi, Amelie ima najbolje makarone u Zagrebu!

Zadnjeg dana sam preskočila zagrebačke slastice jer su se posljedice onih prijašnjih već osjetile na gumbima mojih Chloe traperica

Za kustosicu u Muzeju grada Zagreb prilično sam zabrinula. Pričala je kao navijena i mislila sam da će se srušiti od nedostatka kisika uzrokovanog nedisanjem. Njezino predavanje bilo je kao tijesto bez soli. Poruke pisane krasopisom nabile su mi komplekse pa sam odlučila upisati tečaj kaligrafije čim sletim u Pariz. Zagrebom su u baroku šetale dame odjevene u bogate krinoline načinjene od desetaka metara materijala, ukrašene čipkom i prilično dubokih dekoltea. Nije mi samo jasno kako su takve haljine nagurale u svoje evidentno premale ormare. Žuta građevina zelenog krova, pomno osmišljenih i majstorski izvedenih reljefa i ukrasa potpuno me opčinila. Slučajni prolaznik rekao mi je kako se radi o Hrvatskom narodnom kazalištu. To je jedino mjesto u Zagrebu u kojem se balet izvodi cijele godine. Kao balerini amaterki, u meni se pobudila želja da vidim hrvatske balerine kako odraduju posao. Sveznujući Google pronašao je Pepeljugu, ali dva dana nakon mog odlaska. Zadnjeg dana sam preskočila zagrebačke slastice jer su se posljedice onih prijašnjih već osjetile na gumbima mojih Chloe traperica i požurila u Esplanadu spakirati veliku količinu odjeće, cipela, licitarskih srdaca, paprenjaka, bajadera i prošvercanih štrukli u naše LV kofere, a sutra čim Grički top prepolovi dan, uskačem u taxi do zračne luke. Rastajem se od Zagreba, ali samo nakratko. Vratit ću se pogledati Pepeljugu i po nove zalihe štrukli.

Mirna Ilijanić, 3. razred
Privatna klasična gimnazija
Voditeljica: Anita Žalac

PREDLOŽENI*

Samostalni novinarski radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi radovi za Državnu smotru

DUBRAVKO IVANIŠ RIPER (PIPS CHIPS & VIDEOCLIPS)

Autor mora slušati pjesmu, a ne pjesma autora

Glazba koju stvara Dubravko Ivaniš Riper nije ograničena ni vremenom ni prostorom. Ona već više od dvadeset godina okuplja oko sebe ljude specifičnoga duhovnog sklopa, kojih ima u svim generacijama. Tu nema „zlatne“ sredine, ili si fan, jer ta glazba u tebi otkrije osjećaj koji je postojao a ti ga nisi znao definirati, ili ništa ne razumiješ pa ti je to sve bez veze. Mnogi naši očevi slušali su Pips Chips...a znam i škvadru koja kada god može prati sve njihove svirke.

Kako ste dobili nadimak Ripper?

Dao sam ga sam sebi prije dvadeset godina.

Kako biste sebe definirali u glazbenom smislu?

Istraživač, konstruktor, graditelj, rovokopač i profesionalni lopov.

Je li vam glazba sada samo posao ili je način života?

Muzika je poslanje, a ne posao. Da vam približim: poslom si zauzet, a poslanjem obuzet.

Jeste li se promijenili od vaših ranih dvadesetih godina?

Mnogo. Stvari su dvadeset i pet godina kasnije u mnogočemu demistificirane. Ako me tada interesiralo i fasciniralo njihovo lice, sad se već duže vremena bavim introspekcijom, bavim se biti. Utoliko sam većini startno manje čitljiv, ali se trudim ne biti samodopadan i samom sebi dovoljan. Taština je super stvar ako ona služi tebi, a ne ti njoj. Taština te ponekad štiti od toga da se ne raspadeš na proste faktore, ali moraš prepoznati tanku liniju u kojoj ona postaje brana otvorenosti prema novim iskustvima i znanju.

Ima li vaša adresa stanovanja (Pantovčak) veze s vašim svjetonazorom?

Naravno da ima. Prvo, ja sam iz Zagreba, on me bitno obilježava. Drugo, ja sam bio iz novozagrebačkog kvarta koji me odgojio, a sad sam, recimo to tako, iz šume. Nama su vjeverice u dvorištu, a često iz predsjedničkih dvora dođu i jeleni koji preskoče ogradu. Da sam život proveo u Londonu bio bih jako drugačiji, radio bih drugačiju muziku. Da sam rođen u Sraćincu bavio bih se, po svoj prilici, peradarstvom. Sociopatologija određene sredine ključna je odrednica svim internetima usprkos.

Što mislite kakvu ćete glazbu pisati za petnaest, dvadeset godina?

Nemam pojma. Možda se više neću baviti muzikom, stvarno ne znam. Ovo je poslanje, a ne posao. Nemam pojma hoću li i ubuduće imati dozvolu da se bavim muzikom. To se može promijeniti od danas na sutra. Muzika je zajebancija, ali nema svatko i uvijek pravo na tu zajebanciju.

Tko su bili vaši uzori?

Psihomodo, Haustor, Idoli, Orgazam....novi val početkom osamdesetih bitno je formirao moju estetiku i pogled na svijet.

Da možete birati, s kime biste rado odsvirali koncert, od svih živih ili mrtvih, naših ili stranih glazbenika, i zašto?

Da zaista to mogu, promatrao bih kako nastaju pjesme Beatlesa šezdesetih, ušao bih u Lenonov svijet. Ne znam, štimao bih im gitare, samo da malo upratim taj duh. Danas bih volio doživjeti kako radi i biti s Damonom Albarnom, Caveom ili Radioheadom kad rade pjesme. Ni s kim od nabrojanih ne bih suradivao, samo bih promatrao kako i što rade. To bi bio kvantni skok za mene.

Od kud vam ideje za pjesme i kako one nastaju?

Zapravo, svaka pjesma nastaje ili sama od sebe ili naporno radim dok nešto ne pogriješim i slučajno stisnem na klavijaturi. Moraš naporno raditi svaki dan da bi se doveo u poziciju da pogriješi. U slučaju i grešci temelj je svega znanja.

U pjesmi „Sin“ s albuma „Pjesme za gladijatore“ napisali ste stihove: „Kad bih smogao snage napisao bih pjesmu u kojoj govorиш stvari onakve kakve jesu“. Jeste li u međuvremenu napisali takvu pjesmu?

Mislim da je nemoguće napisati takvu pjesmu jer pjesme ne podnose volju autora. Mislim primjerice na dobre pjesme. Autor mora slušati pjesmu, a ne pjesma autora.

Što mislite zašto je turbofolk toliko popularan? Je li za to kriv nedostatak dobre glazbe u Hrvatskoj?

Fakat ja cijeli taj fenomen ne kužim i gnušam se površnih zaključaka. Više mi je ta problematika medijski nametnuta nego što bi me to mučilo samo po sebi. Ja sam odrastao u Jugoslaviji i svi se ljadi su slušali ogavnu narodnu turbo folk muziku. Dakle, nije to meni ništa novo. Meni turbofolk nit“ je kriv nit“ je prav. J... mi se, u mom mikrokozmosu njega nema. Isto kao što nema ni dj-a, a bome nema ni utrka pasa, niti skakanja žaba u dalj. Vjerujem da takav oblik zabave pogoduje vladajućoj oligarhiji svuda na svijetu, jer ga je lako kontrolirati, jer se ne buni, ne pita i zapravo ništa ne želi. Daj im dop i pištolje i poubijat će se sami.

Zašto u Hrvatskoj nema više nasljednika ex-yu rocka?

Rokenrol je svjedočanstvo i jedan od nusprodukata društva s bitnom prisutnošću takozvane srednje klase. Hrvatsko društvo je upravo dovršilo jedan bitan proces: završila je dvadesetogodišnja strogo kontrolirana i dirigirana faza raslojavanja na bogate i siromašne. Po tom pitanju u budućnosti neće se puno toga dogoditi. Kao što vidite, tu nema mjesta za srednju klasu koja je ovdje tanka poput najtanjeg slajsa salame. Koliko je tanka srednja klasa, toliko je tanak njoj pripadajući rokenrol. Koliko je tanak rokenrol, toliko je tanka ona provocirajuća, razmišljajuća kritična masa. Rokenrol se i u svijetu izrodio u konformistički antipod samome sebi.

Mogu li glazbenici mijenjati svijet?

Ne mogu mijenjati svijet, niti su ikad mogli. Ali mogu bitno utjecati na određen krug ljudi, na formiranje njihovih stavova. To nije globalno presudno, ali“ je vraška stvar!

Imate li političku opciju ili barem zamjenu za to?

Ne poštujem demokraciju, riječ je o manipulaciji interesnih skupina. Sam izborni sustav, kako kod nas tako i vani, već je strašna manipulacija i ljudi usmjerava na negativan odabir, a ne na afirmaciju. Kad ste se zatekli da ste „za“ nešto ili nekoga? Dakle, vaš izbor je izbor „protiv“ i taj se „protiv“ ciklički izmjenjuje na dvije ponuđene opcije. Ja mislim da su zamorci pametniji od ovoga.

Kapitalizam, kao takav, će propasti. Nositelji kapitala u relativno bliskoj budućnosti više neće biti striktno vezani za planetu Zemlju. Kapital, pri tom ne mislim na novac nego na tehnološka dostignuća i Ideju više neće biti potrebno ni moguće zaštititi na Zemlji. Na ovoj planeti ostat će drugorazrednici i uvijek će biti frka.

Jeste li optimist?

Realist.

Koje uspomene nosite iz školskih dana?

U srednju sam išao, igrom slučaja, s nekim jako fora frajerima. Nikad se nisam posebno isticao i definitivno nisam bio vođa čopora, nego samo „jedan od njih“. Ti tipovi su bili ekstremno inteligentni, beskrupulozno su se suprotstavljali autoritetima i, jednom riječju, nisu j....živu silu. Gradivo koje bi netko savladavao mjesecima, oni su usvajali za tjedan dana, ostalo vrijeme uopće nisu bili u školi. Monstrumi. Dugo poslije toga shvatio sam da sam kroz to frajersko školovanje stekao vještine koje me u bendu predodređuju za onog koji sve pokreće i vodi, ili će u suprotnom propasti. Onaj tko nešto predvodi, istodobno preuzima rizik i odgovornost. Malo sam takvog kalibra ljudi upoznao nakon srednje škole!

Jeste li markirali?

U osnovnoj sam to napravio jednom i ispaо poprilični glupan. U srednjoj je markirao cijeli razred, što je genijalno, jer cijelom razredu ne može nitko ništa. Recimo, vanjski suradnik nam je trebao držati dva dupla sata. Ako bi kasnio petnaest minuta, mi smo svi napuštali školu, otišli u birtiju i nismo se vraćali na 5. i 6. sat jer nismo bili pri sebi, tako da je to bilo čisto okej.

Koja je najveća „glupost“ koju ste napravili u školi?

Nisam radio gluposti, bio sam odličan učenik i kao takav među rijetkim sam u ondašnjem školskom sustavu oslobođen polaganja mature. Ponavljam, markirao sam zato jer nisam bio izdajica i zato što je tako bilo bolje za sve.

Koliko vas je očinstvo promijenilo?

Kompletno. Uglavnom, roditeljstvo je, kompjuterskim rječnikom, formatiranje diska, samog sebe kroz svoje dijete pišeš iz početka. Postoji samo mutno sjećanje na život prije roditeljstva. Sad sam bitno bolji čovjek.

Nikola Havrl, 3. razred

Elektrostrojarska obrtnička škola

Voditeljica: Dominika Papić Kukić

BAJKE

Piktogrami

Karlo Mikić, mentor: Damir Brčić, prof.
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

INTERVJU S IVANOM BODROŽIĆ SIMIĆ

Pisanje lišeno patetike

Književnost je bespoštедna i vjerna preslika života

Ivana Bodrožić Simić rođena je 1982. godine u Vukovaru, apsolventica je filozofije i kroatistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Za prvu zbirku poezije *Prvi korak u tamu* dobila je nagradu Goran te nagradu Kvirin. Godine 2010. objavila je autobiografski roman o vukovarskoj traumi *Hotel Zagorje*, nagrađen Kiklopom, a poslije toga i drugu zbirku poezije *Prijelaz za divlje životinje*. S njom smo razgovarali u Mjesecu hrvatske knjige na promociji zbirke kolumni *Za što sam se spremna potući* u Knjižnici Ivana Gorana Kovačića. Popularnost je stekla jednostavnim, otvorenim i iskrenim načinom pisanja a njezina su djela dokaz da se i o teškim temama može govoriti bez uzvišene patetike a o ratu bez bijesa i mržnje.

Mislili ste da Vaša djela neće nikoga zanimati, no dobili ste razna priznanja, pohvale i nagrade. Je li Vas to iznenadilo?

Da, iznenadilo me zato što nikad nisam o sebi razmišljala kao o nekom piscu, nego sam pisala zato što sam imala potrebu za tim, a onda kada radite nešto što vam je velik užitak i ne ide vam teško, ne možete shvatiti kako to može izazvati takav veliki interes, jer obično mislite da biste se morali silno pomučiti da napravite neke stvari koje dobiju priznanja. Tako da mi je to bilo čudno i nikako nisam očekivala da će izazvati takvu reakciju. Mislila sam da će to čitati ljudi koji prate ono što ja radim. Počela sam s poezijom. Sigurno nije velik broj ljudi koji bi čitao poeziju jer većina više voli prozu. Mislila sam da će moji čitatelji biti prijatelji, rodbina, ali eto dogodilo se drukčije što me iznenadilo.

Iza naslova *Hotel Zagorje* ne može se očekivati djelo s ratnom tematikom. Kako dajete naslove svojim djelima?

Ne želim da čitatelji shvate po samom naslovu o čemu je riječ u knjizi, a s druge strane važno je da naslov bude pomalo ironičan, zanimljiv i neočekivan. Kada sam počela pisati tu knjigu dugo vremena nisam imala naslov. Jedan dan sam sa svojom šogoricom Mimom razgovarala o mogućem naslovu i ona me zapitala: „Pa, kako se zvalo to mjesto gdje ste vi bili?”, pa politička škola, pa hotel Zagorje, pa smo mislile da bi Hotel Zagorje bilo zanimljivo jer je Zagorje više ruralni dio Hrvatske i nije pretjerano poznat po hotelskom turizmu.

Napisali ste: „Ne nosi svako srce jednakom lakoćom teret ovoga svijeta.” Kako Vi nosite teret ratnih događanja opisan u knjizi?

Kad je nešto vaš život, vi ste onda naviknuti na njega i svatko od nas ima neku svoju priču i nisu sve priče jednake. Neke su komplikirane, neke jednostavnije, ali svi mi imamo neka iskustva gubitka. Uvijek vam se za tuđe iskustvo čini da bi vam bilo užasno teško i da to ne biste preživjeli, ali na svoj život se nekako naviknete i sve što ste doživjeli postane dio vas. Ne razmišljate o sebi kao što razmišljaju drugi ljudi koji vas gledaju. Ono što je meni možda najteže vezano na to ratno razdoblje jest ovo što se događa danas, današnja politička situacija u kojoj se manipulira žrtvama rata, ljudima koji mogu biti beskrajno tužni i izgubljeni. Meni to osobno najteže pada, makar sam se uspjela maknuti iz toga, ali opet, s druge strane, neprestano sam u to uronjena. Ratna događanja su me obilježila i izgradila.

No, kada pišete o tragičnim životnim situacijama ili o površnostima današnjeg društva činite to ironično i s humorom. Imate li uvijek snage za to?

Mislim da je takav pristup životu jako važan, ako ga netko može imati, jer ne možete sve mjeriti po svojoj slici svijeta. To je posebno važno u literaturi zato što su pisci skloni upasti u patetiku kada pišu o tragičnim stvarima. U životu i kada vam se događaju najgore stvari, uvijek postoji nešto što je dobro! Jednako kao kada vam se događaju neke fantastične stvari, uvijek postoji neka sjena, nešto zbog čega se pribojavate da će sve pasti u vodu. Pisci često izostave jedan od ta dva elemenata da bi naglasili tragičnu komponentu ili smiješnu i radosnu komponentu, ali onda ne dobiju od književnosti ono što bi ona trebala biti - uvjerljiva preslika života, kao da čitamo o nečijem životu, a ne o nečem što je potpuno izmišljeno. Nekad se treba prisiliti u svim lošim stvarima naći nešto dobro, nešto smiješno jer naprosto toga ima i život je takav. Ako se život preslikava u književnost, treba pokušati tu komponentu života zadržati, a ne biti umjetan do te mjere da isklizneš u patetiku i na kraju ne dobiješ ni jedno ni drugo. Ja iznad svega volim jednostavnost u pisanju, ali nekad je veoma teško jednostavnim riječima reći nešto što je izuzetno komplikirano.

Uhvati li Vas ponekad tjeskoba i strah da biste ponovno mogli sve izgubiti?

Kada jednom padnete s bicikla i slomite nogu, drugi put kad sjednete na bicikl, osjetit ćete određeni strah, što je realno, ali to ne znači da ćete pasti. Naprsto jedan dio životnog iskustva oblikuje i naša razmišljanja u jednom smjeru tako da nije to neka tjeskoba koja je stalno prisutna, ali je u nekim trenutcima uvjetovana time što se dogodilo prije. Svi mi imamo slična iskustva i svatko se od nas negdje opeče ili mu se neki tip nepravde ureže u pamćenje i sljedeći put naravno da ćeš se toga prisjetiti i vidjet ćeš ga negdje na horizontu.

Pišete vrlo iskreno i otvoreno, čak ste se spremni i potući. Kakve su posljedice toga?

Kad se odlučim pisati o nečemu, kad se uhvatim neke teme, onda imam jedan jedini uvjet koji mi se čini najvažniji, a to je da ne štedim temu, druge, ali da ne štedim ni sebe. Važno je ići do kraja i sve raditi iz unutarnje potrebe, jer ako nije tako, onda će ispasti poluproizvod. Da sam razmišljala što će reći ovaj, što će reći onaj, kako će to izgledati na kraju, vjerojatno ne bih nikad ništa napisala jer su to onda prevelike kočnice. Jednostavno morate slijediti priču i ne smijete nikoga štedjeti. Većina slavnih pisaca ne razgovara s pola svoje obitelji, što je potpuno logično, jer likove uzimate iz stvarnog života i prije ili kasnije svi dođu na red. Osmislila sam lik jedne bake, a meni je trebalo da tu ženu ubijem u romanu, mada je ona još uvijek živa, i došla je na promociju - nije znala da se radi o njoj! Kad pišete, priča vas odvede u svojem smjeru.

Neobično jedaste Vii Vaš muž pisci idaste oboje svojem prezimenu dodali prezime drugoga. Zašto?

Bili smo zaljubljeni pa nam se to činilo kao pametna ideja da uzmemu prezime jedno od drugoga, ali kada smo se suočili s birokracijom, požalili smo jer je trebalo absolutno sve mijenjati. Između nas u pisanju nema nikakve konkurencije jer pišemo potpuno različitim stilovima i sam čin pisanja nam je potpuno drukčiji, pa s jedne strane kao da se i ne bavimo istim poslom, ali s druge strane dijelimo zajedničke interese prema literaturi i to je lijepo jer me netko može razumjeti. Ako živiš s nekim tko je informatički tehničar ili kuhar, možda mu je malo teže shvatiti zašto tri sata sjediš i gledaš u ekran, ali ako se pored tebe netko bavi istim zanimanjem, onda će uzeti djecu i odvesti ih u park jer razumije da ti treba tih par sati za pisanje. Ta razmjena informacija je dragocjena.

Zaljubljenost je drukčija od ljubavi, ali što je s ljubavi? Je li ona vječna?

Mislim da ljubav dolazi u raznim oblicima, to je ono što mogu s trideset i jednom godinom reći. Apsolutno je najvažnija, ali mislim da se može mijenjati tijekom života i da možemo razgovarati o

različitim tipovima ljubavi: prema obitelji, djeci, partneru, i da nijedna od tih ljubavi nije obojana samo rozom, već da ima jako puno različitih nijansi i da se svi ti odnosi mijenjaju, i to je nešto što ti nitko ne kaže! Recimo majčinstvo, meni je to osobno najvažnije i najljepše, ali s druge strane i najstrašnije. Tako je i odnos s partnerom, jer može vam se činiti da ste pronašli pravu osobu i znate ju dugi niz godina, međutim stvari se počinju mijenjati i čitav je niz faktora koji utječu na to. No, ljubav je zasigurno pokretač svega.

Čini se da je obitelj nepresušna tema Vaših djela?

Roman koji sam napisala govori o ratu, ali mislim da je rat samo okvir i da priča jest o jednoj obitelji, o gubitku unutar obitelji, o odnosu majke i djece, djece međusobno itd. O tome da su oni uspjeli ostati zajedno i proći sve to skupa zajedno i, unatoč svemu, koliko-toliko uspješno. Meni su odnosi najvažniji i ne znam pisati izvan odnosa. Ne mora to biti obitelj u nazužem smislu riječi jer sam zaista uvjerena da obitelj mogu činiti različiti ljudi i da na različite načine mogu ući u tvoj život i postati obitelj bez obzira što ti nisu muž, žena ili dijete. Mislim da o tome već pišem i da ću nastaviti i dalje pisati o tome.

Jeste li pod pritiskom da i nova djela budu uspješna?

Da, jesam, ali tako nije samo s pisanjem nego sa svime. npr. kad u školi prođete prva dva razreda s odličnim, očekujete da ćete biti sve bolji i bolji ili barem da ostanete na istoj razini. Tako je i u pisanju, kada dobijete silna priznanja i kada nešto postignete, ne očekujete da idete ispod toga, već da idete dalje. Imala sam osjećaj kao da mi svi ti ljudi i sva ta priznanja stoje iza ramena i čekaju što ću napisati i to me nerviralo i trebalo mi je neko vrijeme da se oslobodim toga osjećaja. Pritisak postoji, ali treba ga svesti na neku razumnu mjeru i toga se pokušati riješiti koliko god je moguće. Naravno, s jedne strane to je poticaj jer sam samu sebe počela ozbiljnije shvaćati, kao osobu koja se bavi pisanjem, kao pisca.

Mislite li da književnost može promijeniti svijet?

Ne bih išla tako daleko. Pišem prvenstveno iz vlastite potrebe, ali ako to može napraviti mali pomak kod čitatelja u nekom pozitivnom smjeru da bude promišljeniji, da sagleda stvari iz neke druge perspektive, mislim da je to najviše što književnost može napraviti. Ne mislim da može radicalno promijeniti svijet, ali može učiniti neke male pomake u ljudima pa ga tako pomalo i neprimjetno mijenjati. Ako napravi neke pomake u vama, vi ćete to ispričati svojoj prijateljici a ona svojoj itd. Voljela bih pisati takve knjige i nadam se da za nekoga one to i jesu.

Martina Orsag, 3. razred
Škola za medicinske sestre Vinogradarska
Voditeljica: Mila Mikecin

AUTORSKA ABECEDA
Strawberry

INTERVJU: SINIŠA LABROVIĆ

Radost, nada i bol**Uz video instalaciju „Kuća“ provokativnog hrvatskog konceptualnog umjetnika**

Hladnog prosinačkog ponedjeljka posjetili smo video instalaciju „Kuća“ Siniše Labrovića u zagrebačkom Jedinstvu. U dvorani nas je iznenadila tama i tišina. Jedini izvor svjetlosti bile su videoprojekcije, a izvor topline je bila peć iza instalacije. Instalacija predstavlja kuću čiji su obrisi napravljeni od bodljikave žice, a plohe predstavljaju platna na koja se projiciraju videosnimke gorućih predmeta. Unutrašnjost kuće je ispunjena bodljikavom žicom. Projicirani elementi su predmeti koje gotovo svaka kuća sadrži: jedna haljina, televizor, stolac, ruža u vazi i jedna lutka. Predmeti su cijelo vrijeme u vatri i gore. Ideja instalacije je prizivanje kuće kao mesta topline i sigurnosti, ali i sigurnost može postati prekomjerna pa nas onda tlači, okupira ili postaje opasnost.

Siniša Labrović rođao se u Sinju, hrvatski jezik i književnost diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1977. Živi i radi kao slobodni umjetnik izražavajući se kroz pristup performansa, body arta, videa i fotografije. Izlagao je na brojnim samostalnim i skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu. Neka od djela su mu „Zavijanje ranjenika“, „Oblačenje Golog otoka“, „Stado. org.“, „Perpetuum mobile“, „Dnevnik moje obitelji“. Autor je i priručnika za samopomoć „Postdiplomsko obrazovanje“ po kojem je nastala kazališna predstava.

Kako ste od studija na Filozofskom postali performer?

Imao sam i još imam životnog prijatelja koji je u vrijeme studija bio jako zainteresiran za performans. Bili smo živahno društvo te nam se činilo da bi neke stvari koje smo životno proizvodili mogle lijepo stajati kao performans. Gajio sam neke potajne ambicije, ali nisam mislio da bi me život mogao odvesti u tom smjeru. S vremenom sam se, čitajući, prateći te obilazeći neke galerije zaljubljavao u konceptualnu umjetnost. Jako je važno usvojiti formalni jezik umjetnosti. Javljale su se ideje, počeo sam prepoznavati i analizirati stvarnost u hodu. Prošlo je dugo vremena dok se nisam usudio ozbiljnije time baviti, sve dok se 2000. i 2001. nisam usudio kontaktirati neke ljudе, počeo slati prijedloge na natječaje zagrebačkih galerija. Neki od tih prijedloga su bili prihvati, što mi je dalo nadu. Gotovo nijedan od mojih prvih prijedloga nije bio odbačen i onda je sve nekako vrlo brzo krenulo pozitivnim smjerom.

Vi ste svojedobno izazvali ministra kulture Biškupića na boks-meč. On se nije pojavio, pa ste vi bili proglašeni ministrom kulture. Kako je to prošlo u javnosti?

Kukavica! Da, mislim da su Zarez ili net.hr popratili taj događaj i bili mu medijski pokrovitelj. Ne znam može li nešto od mojih radova subverzivno odzvoniti i izazvati neku vrstu diskusije ili reakcije koja bi bila šira. Ako neki rad doista ozbiljno postavlja neko pitanje, vidimo da jedan krug ljudi nalazi da je ono vrijedno te pokušava odgovoriti ili ne odgovoriti na njega. Nikad ne možemo odgovoriti, niti je moja ambicija pronaći odgovore, ali se mogu naći neke izvedenice zašto je ono postavljeno i slično.

Jesu li vas ikad prozivali neki moćnici ili institucije?

Zapravo i ne, zato što oni znaju da je najbolje prešutjeti. Najbolja reakcija je ne obraćati pažnju na to. Reakcija je, najčešće, ispod žita. Recimo, kad sam zavijao jedan spomenik stradalima u Dru-

gom svjetskom ratu u Sinju, koji je bio oštećen, kad sam ga, dakle, tretirao kao ranjenika i zamotao ga zavojima, nije bilo nikakve reakcije. Samo što ja u Sinju osam godina poslije toga nisam mogao dobiti posao profesora hrvatskog jezika i književnosti. U kafiću mi je neformalno, od nekoga tko je znao o čemu se radi, bilo poručeno da se mogu pozdraviti s poslom i da ga za mene nema. Poslije toga sam bio 10 godina nezaposlen, a od 2009. sam samostalni umjetnik.

Posljedica nekih drugih radova je to što sam očekivao neku lakšu realizaciju novih radova, ali ne u smislu komfora i nezasluženog uzimanja novca ili privilegija, nego stvarno potrebnog novca. Mislio sam da će taj novac lakše stići nakon sudjelovanja na istanbulskom bijenalu, gdje sam bio dio hrvatskog predstavljanja, te na venecijanskom bijenalu arhitekture 2012. Očekivao sam da će nakon takve vrste profesionalne potvrde biti moguće lakše realizirati neke radove, ali sam se prevario. Ta lova nikako da stigne do mene. Traženi novac je u odnosu na neke druge kulturne segmente, ne u smislu kvalitete, teško dobiti. Dobiva se po 400.000 kuna za videa ili kratke filmove, dok je meni užasno problematično dobiti više od 5.000 kuna da bih realizirao petodijelni video rad. To je također jedna vrsta odgovora. Ako ćeš se ti pačati, onda ćemo se mi pačati u tebe pa se ti s tim nosi kako znaš. Oni mudro prešute, ali kasnije - jer je lova kod njih, a s njom raspolažu kao da je njihova, a ne naša - mogu zanemariti bilo kakve strukovne ili profesionalne kriterije i ponašati se kao da je lova zaista njihova i da mogu s njom što hoće.

Je li vaš rad s ovama, u povodu „Big Brothera”, htio reći da su ljudi ovce?

Ne, ne, ne. Moji radovi uključuju i mene i nisam onaj koji je iznad te situacije. Nije bila ideja da su ljudi ovce, jer ako jesu, ni ja ništa manje nisam ovca u metaforičkom smislu. Radi se o tome da je sama televizija izložila svoju moć. Ako je doista moguće da ljudi sudjeluju u reality showovima bez absolutno ikakvog socijalno vidljivog ili za društvo važnog dosega, očito je da doslovno bilo što na televiziji postaje društveno važno. Pa ako ti ljudi postaju javni uzori i javne vrijednosti te postanu važni, onda to nije prikaz njihove važnosti, nego televizija na taj način pokazuje svoju moć i važnost. I onda, kako je potrebno imati neki sadržaj, čini mi se da televizija sve češće pokazuje samu sebe.

Čak i ovo, tako banalno i jadno, i u svakom smislu pomalo ponizavajuće za one koji sudjeluju i eventualno za nas koji to gledamo, postaje važno, što znači da je absolutno sve moguće te da televizija sebi uzima za pravo da radi što hoće, to je doista demonstracija njene moći. Ne mislim da nisam uspio. Te ovce su doista postale zvijezde pa su i za tih deset do petnaest dana bile neka vrsta malog problema jer su reagirala i društva za zaštitu životinja, prijatelji životinja, ovi i oni. I lijepi broj svjetskih medija bio je zainteresiran i izvještavao je o tom reality showu. Pokazalo se koliko mediji vole sami sebe.

U djelima česti su elementi боли, npr. u „Kući” bodljikava žica, bič, rezanje žiletom i slično.

Kako se vi nosite s bolima i kako ju podnosite?

Pa, i meni je bilo bolno i neugodno, ali za sve izvedene radove onog trenutka kad sam imao ideju i kad je ona prošla reviziju, bol postaje manje važna. Ona postaje individualna stvar ili privatno nevažna jer to treba napraviti, a s druge strane, bol je sastavni dio života i nalazi se na samom izvoru života. Ako žene rađaju i boli ih, kad bi u jednom trenutku zbog boli odlučile više ne rađati, stao bi sav život. Radi se o dijelu života, boli nas tamo gdje najviše i jesmo. Tamo gdje je najviše radosti i najviše nade, tamo je i najveći potencijal za bol. Bol je naprosto dio rada i ništa drugo.

Marta Kubala, 2. razred

X. gimnazija „Ivan Supek“

Voditeljica: Ružica Filipović

NEZADOVOLJNI SMO SVIJETOM U KOJEM ŽIVIMO

Zavijeni u crno

Najveći problemi ne kreću od Illuminata, ubaša i anonimnih ljudi krivih za sve, teorija zavjere i urota, već od nas samih

Okruženi smo lošim situacijama, vijestima i ljudima. Upalite li televizor, na vijestima gledate političare koji pričaju o krizi i velikim planovima od kojih nema ništa, na naslovcima novina uglavnom ubojstva ljudi zbog dugova, ponovno političari ili neka „glamurozna“ tema. Na radiju također rijetko ima lijepih vijesti, no oni bar imaju nagradne igre i uveseljavaju lude kartama za kul događaje.

Vode se iscrpljujuće rasprave koje ne donose nikakva rješenja, prebacuje se odgovornost uvijek na onoga drugoga, mažu nam oči raspravama o LGBT zajednici, cirilici u Vukovaru i sličnim temama koje je nehumano dovoditi u pitanje. Nije ni čudo što mlađi žele pobjeći što dalje, vide da ovdje kruha nema.

Plati pa diši

Ne znam jeste li primijetili, ali ljudi su jedina stvorenja na Zemlji koja plaćaju da bi na njih i živjeli. I to skupo plaćaju. Istina je da je čovječanstvo veoma napredovalo od onda kada za život na Zemlji nije trebalo plaćati, već se uzela toljaga i vuklo se ženu za kosu, međutim trenutačno su svi dužni svima, dug izgleda ogroman, ali da svatko oprosti svakome, države bi imale manji dug, stabilniju valutu te se ni ljudi ni tvrtke ne bi trebali zaduživati kod banaka koje imaju velike kamate. Dakle, do određene mjere taj je dug prividan.

Oprostite dio duga ili jednostavno uzmite novac, podijelite ga ravnopravno i neka svatko krene ispočetka. Kakve smo sreće (i pod kojim vodstvom), Hrvatska bi ponovno završila u krizi.

Svijet je pun skupih stvari i jeftinih ljudi

Najčešće je pitanje „Kuda ide ovaj svijet?“ I pitanje je na mjestu, naš se svijet ne kreće u dobrom smjeru, a pri tome ne mislim na kretanje planeta oko Sunca (iako se i to u zadnje vrijeme pomaknilo). Nestalo je humanosti u našim životima, svemu smo odredili cijenu, pa čak i čovjeku. Ljudi nemaju tolerancije ni obzira prema drugima. Veličinu duše počeli smo mjeriti veličinom mobitela, auta i bankovnog računa.

Pitala sam prijateljicu što joj najviše smeta u svijetu. „Dvolični ljudi koji su tu samo kad nešto trebaju pa odlepršaju kad ih ti trebaš, još malo ljudi kao što su naši nesposobni političari, činjenica da ćemo završiti faks i nećemo imati posao, činjenica da svijet ostaje na našoj generaciji, a naša generacija nije sposobna imati vlastito mišljenje i pročitati knjigu, i to što Japanci misle da su muški grudnjaci super.“ Ja bih dodala i da mi smeta to što postoje muški grudnjaci, a još više od toga smeta mi što na internetu postoji članak o tome da Japanci misle da su muški grudnjaci super. Novinarstvo, počivaj u miru.

Nemoj mislit', budi sritan, budi glup

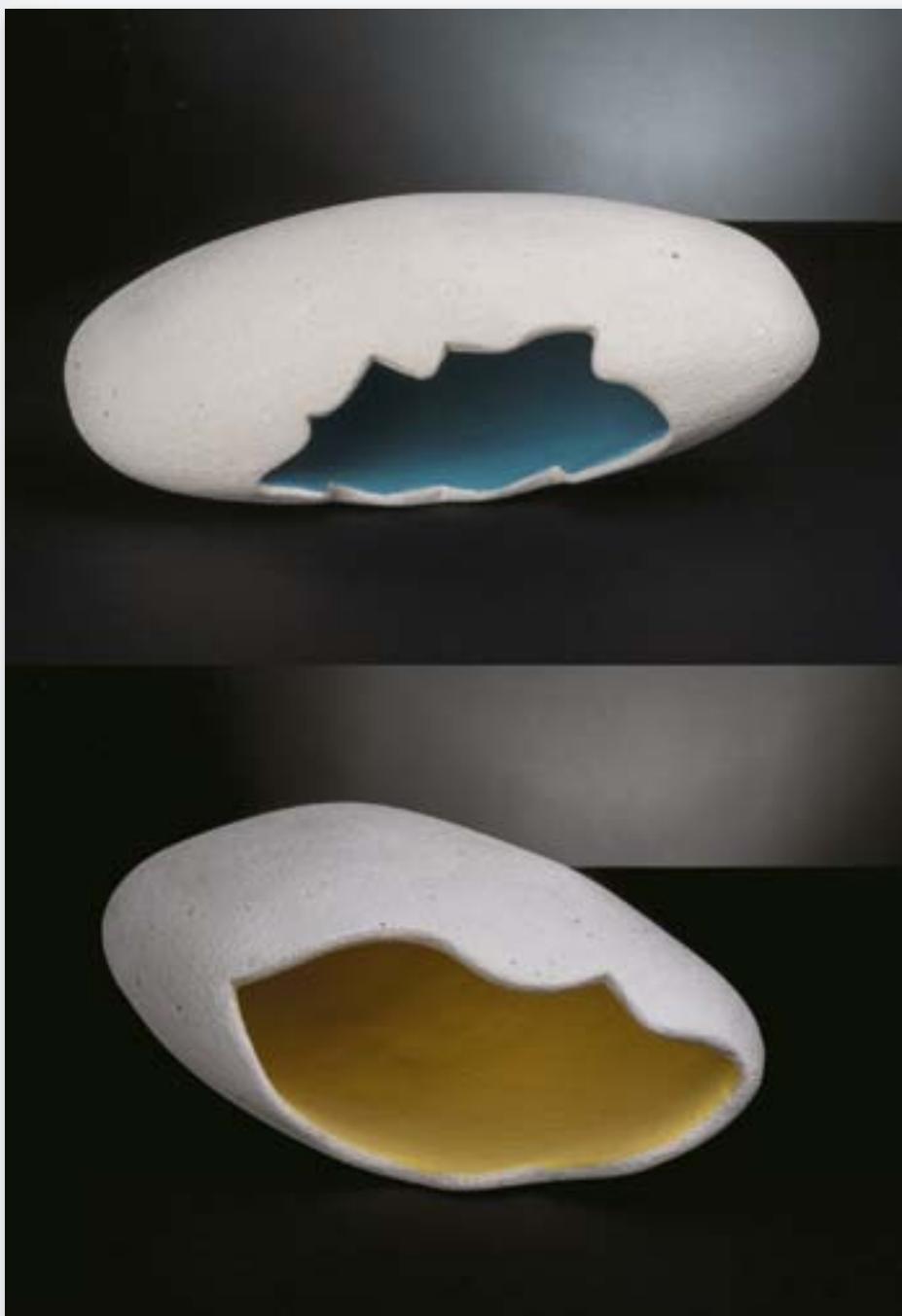
Hoćemo li početi misliti vlastitom glavom i srcem ili ćemo se povoditi za reklamama koje nam nameću, moramo sami odlučiti. Osobno bih radije provela dostojanstven život od onoga što sama stvorim svojim znanjem i rukama nego lagodno živjela i ovisila o tuđem džepu i to na krivo stečen način.

„Nemoj mislit”, budi sritan, budi glup” stih je splitske grupe TBF koji nam može pojednostaviti stvari. Ipak mislim da je znanje ključno za izlaz iz svake situacije, no ako nismo dovoljno mudri da možemo obući tajice umjesto najlonki i takvi se pojaviti na Trgu bana Jelačića, kako samo možemo izaći iz krize?

Lucija Gregić, 4. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Katarina Smešek, mentorica: Lucija Gudlin, prof.

Fotografija: Mario Bužančić i Ivan Čizmić, mentor: Vladimir Šimunić, prof. savjetnik

Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

OČUVANA ARHITEKTURA, TOČNOST I GOSTOLJUBIVOST „ILITIGA“ ŠVICARSKA

Daleko putovanje za partiju ping-ponga

„Obećana zemlja“

Sivi tmurni oblaci komešali su se nad Karavankama dok smo čekali na slovensko-austrijskoj granici. Sparina je ubijala život u meni, a zvukovi limenih beštija odzvanjali su planinama. Na pola puta smo do „obećane zemlje“. Krajolik isklesan u ledeno doba neodoljivo podsjeća na onaj iz filma o Hobbitima i prstenu. Visoke planine zakrivene teškim oblacima odavale su dojam Maglenoga gorja, a manje udoline širokih prostranstava između Mordora i Gondora, no ostavimo sada usporedbe alpskoga područja s prostorima Tolkienovih uspješnica. U ljetu 2012. stric i ja zaputili smo se prema Švicarskoj gdje on živi i radi u gradu zvanome Winterthur. Toliko sam već puta bio ondje, ali prvi sam put ovu živopisnu zemlju u potpunosti doživio. Prošli smo ju „uzduž i poprijeko“ te obišli četiri najpoznatija švicarska grada: Bern, Ženevu, Luzern i Zürich.

Ženeva ili Zagreb - pitanje je sad

Jednoga sunčanog subotnjeg jutra krenusmo na „turneju“ Švicarskom, koja je započela na našoj najudaljenijoj točki - u Ženevi, gotovo tri sata udaljenoj od „matičnoga“ grada Winterthura. Krajolik kojim smo prolazili mogao je biti opisan samo riječima pjesnika, a ono što izbjie pred pustolova jednom kada prođe Lac du Neuchâtel jest priroda neprocjenjive vrijednosti. Visoko gorje planinskoga lanca Alpi „strši“ iznad Ženevskog jezera ponovno neodoljivo podsjećajući na vrhove planina zloglasne Zemlje sjena iz Tolkienovih priča, a površina jezera cakli se i daje prekrasan odsjaj sunca i neba. Ni grad nije drugačiji. Raskošne stambene zgrade, veličanstvena fontana u luci, jedinstvene crkve, katedrala i bazilike te smirujući parkovi i perivoji - svi oni odišu daškom švicarske pedantnosti i upornoga rada. Pažljivo oko uočit će mnoge sličnosti sa Zagrebom - perivoji poput Zrinjevca, glavna ulica podsjeća na Ilicu, a nekoliko zgrada (poput zgrade Ženevskoga sveučilišta) podsjeća na zagrebački Muzej Mimara, što nam daje do znanja da je i Zagreb, iako skromniji, išao u korak s razvijenom srednjom Europom. Katedrala svetoga Petra kroz povijest je nekoliko puta rušena i nadograđivana, a sadašnji oblik dobila je prije dvjestotinjak godina. Građena je u dvama stilovima: klasicističkom (ulaz) i gotičkom (tornjevi). Najpoznatija je po tome što sadrži stolicu francuskoga reformatora Jeana Calvina. Nedavna iskapanja ispod katedrale otkrila su kako je ovo mjesto bilo napućeno još u pretpovijesno i rimsко doba, što daje mnogo informacija o razvitku vjere na ovome području. Ženevom smo krstarili puna četiri sata, a ostavili smo ju kasnoga poslijepodneva krenuvši prema glavnemu gradu Bernu.

Bern i Parada ponosa

U Bernu, koji je tek gradić u odnosu na Ženevu, zatekli smo *Paradu ponosa* kako ponosno iskaže svoju seksualnu orientaciju tražeći veća obiteljska i bračna prava uz minimalnu pratnju policije (nešto što je u nas nezamislivo). Sastali su se na glavnome gradskom trgu gdje su postavili svoje štandove i pozornicu, a oduševljenu masu zabavljaо je lokalni DJ. Nošeni znatiželjom obišli smo štandove očekujući nešto spektakularno. Dijelili su hranu i letke kojima pozivaju vlast na usvajanje zakona o istospolnim brakovima, ali to nas se nije posebno dojmilo nego palača parlamenta koja nosi naziv *Curia Confederationis Helveticae*. Naime, Švicarska u službenome nazivlju koristi latinski jezik kako bi izbjegla favoriziranje stanovnika bilo njemačkoga, francuskoga, talijanskoga

ili retoromanskoga govornog područja. *Sweizerisches Bundeshaus* ili Federalna palača građena je u prijelaznim stilovima 19. stoljeća, a vanjskim izgledom podsjeća na mješavinu Mimare i Umjetničkog paviljona. U blizini Federalne palače smjestila se katedrala građena u gotičkom stilu s jednim tornjem koji prevladava krajolikom. U večernjim satima Bern je nestajao za nama u moru bregova, a mi smo planirali izlete za sljedeći dan.

„Jesi li za partiju ping-ponga?“

U Bernu, na terasi iznad rijeke Aare jedan me Francuz upitao na tečnome njemačkom bi li s njim zaigrao partiju stolnog tenisa. Naime, pokraj katedrale postavljeni su stolovi i mnogi ljudi ondje krate vrijeme igrajući stolni tenis. Odbio sam ponudu, ali me začudila i poprilično dojmila švicarska pristupačnost i optimizam. Sličnu situaciju doživio sam u Winterthuru kada sam jeo kebab u sendvič baru. Čovjek koji je sjedio pokraj mene i pričao sa svojom ženom okrenuo se prema meni i zaželio dobar tek. Potpuno me prenerazilo i jedva sam čovjeku zahvalio jer takvo što u Hrvatskoj nikad ne bih očekivao. Mit o hladnim Švicarcima rasplinuo se u trenu!

Luzern i Zürich

Dan poslije otišli smo na jednodnevni izlet u Luzern i Zürich. Odlučili smo otpustovati vlakom s obzirom da su ta dva grada vrlo blizu, a karte su relativno jeftine. U Luzernu smo posjetili tehnički muzej *Verkehrshaus der Schweiz* - ogromno zdanje za koje su potrebna 4 sata kako bi se u potpunosti obišao i detaljno pogledao svaki eksponat. Luzern je omanji grad najpoznatiji po *Kappelbrücke* (Most kapele), a mnogi ga posjećuju zbog obližnjega skijališta na planini Pilatus. Nakon obilaska muzeja zaputili smo se u Zürich - najveći i najbogatiji švicarski grad. Nažalost, posjetili smo samo kolodvor kako bih kupio karte za povratak u domovinu.

SBB više nego HŽ

Putovanje vlakom u Švicarskoj je posebno iskustvo. Ne ističu se samo brzina i komfor nego i kapacitet sivih željeznih (tristotinjak metara dugih) grdosija koje se nazivaju vlakovima. Iako je tristotinjak ljudi na stanici, ne trebate se bojati da ćete „izvisiti“ - kompozicije neće biti ni upola popunjene.

Ausländer i švicarsko državljanstvo

Švicarska ima golem priljev stranaca iz svih dijelova svijeta. U prosjeku ih ima oko 25% i svi su oni „Ausländeri“ bez obzira na nacionalnost. Taj naziv uglavnom budi određene negativne konotacije. Mnogi desni političari provociraju i vrijedaju strance propagandnim materijalima, a „na piku“ im je posebice crnačko stanovništvo. Tako je jedna stranka stavila sliku pet bijelih ovaca i jedne crne uz popratni tekst „Izbaci uljeza!“. U nastojanju da izbjegnu ksenofobične ispade strani se državljeni odlučuju na promjenu državljanstava koje, međutim, nije za svakoga. Naime, kako bi strani državljanin dobio švicarsko državljanstvo, mora živjeti i raditi u jednome gradu preko pet godina, a tek onda smije polagati ispit koji je sve samo ne lagan. Za ispit se uči iz ispitnih knjižica i kataloga, ali sve ovisi o ispitnoj komisiji i „njihovom danu“.

National feiertag

Svake godine 1. kolovoza Švicarska slavi svoj glavni državni praznik - *Nationalfeiertag* ili Dan državnosti. Prije više od sedamstotin godina, točnije početkom kolovoza 1291. tri vladara svojih kantona (Uri, Schwyz i Unterwalden) sklapaju vojni savez kako bi se zaštitili od Habsburgovaca. Iako je bio samo obrambeni savez, Švicarci uzimaju taj datum kao osnutak Švicarske Konfederacije. Svake

godine slave ga uz vatromet, roštilj i paljenje velikih lomača. Za proslavu Nationalfeiertaga pripreme započinju gotovo tjedan dana prije samoga događaja i u svakoj ulici u središtu gradova i sela vijore se zastave na svakome koraku. Švicarci su veliki domoljubi veoma ponosni na svoju zemlju i njezinu neutralnost.

Mislav Sajko, 4. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonia Sikavica Joler

Kristina Slapar, mentor: Filip Pintarić, prof. mentor

Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Fotografija: Danijel Berković PIXSELL

OSVRT NA PREDSTAVU JEFFA BARONA U POSJETU KOD GOSPODINA GREENA

Osuđivanje da bi se odala počast tradiciji

Drama američkoga autora Jeffa Barona *U posjetu kod gospodina Greena* prevedena je na dvadeset i pet jezika, igrana u više od četrdeset zemalja u više od dvjesto i pedeset produkcija te je najizvođeniji suvremenii tekst u posljednjih deset godina

Kada neka predstava ljudi sviju generacija drži prikovane za kazališne stolce u mjeri to čini ova, uglavnom je riječ o predstavi univerzalnih vrijednosti. U režiji Aide Bukvić i produkciji Kazališta Planet Art teče već osma godina izvrsne posjećenosti i nagrada koje osvaja.

Gospodinu Greenu, ortodoksnom, ogorčenom Židovu, vlasniku kemijske čistionice koji se, nakon ženine smrti, zatvoren unutar svoja četiri zida, potpuno otudio od ostatka svijeta, spletom okolnosti (sretnih ili nesretnih - to će tek predstava pokazati), zbog jedne *zamalo prometne nesreće*, dodijeljen je naizgled uspješan, zadovoljan mladić, kriv samo zato jer nije računao da starac neće pogledati lijevo i desno prije nego li zakorači na prometnicu, mladić koji mu, jer tako nalaže američki zakon, od tog, mogli bismo reći, sudbonosnog trenutka, mora pomagati u kućanskim poslovima. Prolaskom vremena dolazi do promjena u njihovu odnosu: starac polako prihvata mladića i njih se dvojica počinju otvarati jedan drugome, priznajući si ono što su dugo skrivali u sebi, priznajući si ono što ih najviše bolji, ono što ih je i otuđilo od ostatka svijeta, ali i ono što ih čini toliko sličnim.

U tom trenutku dolazi do glavnog sukoba u drami, do sukoba generacija i vremena, sukoba svjetonazora, sukoba različitosti koji, na žalost, zbog nepremostivih predrasuda traju među svima nama: Ross Gardiner, iako gotovo savršen (jer je, poput gospodina Greena, Židov), nažalost je - homoseksualac. A Židovi, dotada je vjerovao gospodin Green, ne mogu biti homoseksualci!

Naše društvo, poručuje Baron, umjesto da prosperira, ostaje zarobljeno u okovima prošlosti, sputano netrpeljivošću i predrasudama

Gospodina Greena možemo promatrati kao bespriječno utjelovljenje tradicionalista, izveštaćenog patriota koji se užasava svega i svih koji su drugačiji: drugačiji po izgledu, stavovima, vjeri ili izostanku iste i, kao u slučaju koji se problematizira u drami, seksualnosti.

Iznimno je zadivljujuća sposobnost takvih osoba da homoseksualnost povežu s konačnom propašću ljudske rase, potkrepljujući to činjenicama logičnima poput predizbornih podizanja križeva i kipova bivših predsjednika u zemlji koja se i bez toga utapa u dugovima. Kada se uz te apokaliptične zaklučke nadoveže koja teorija da je sve to zapravo neka zakulisna ustaška ili partizanska urota, ovisno o desničarko-ljevičarskim stavovima (čak i onih koji se u doba vladavine spomenutih opredjeljenja još nisu ni rodili!), krug se zatvara i ostajemo zarobljeni u vremenu za koje smo vjerovali da je već odavno prošlo.

Moguće je srušiti zidove kojima smo se odijelili

Gospodina je Greena utjelovio Pero Kvrgić, glumac koji je tijekom svoje karijere sasvim zasluženo primio mnoge nagrade. I u ovoj je predstavi pokazao iznimno glumačko umijeće, na sebi svojstven način oživljajući Židova sputanog mješavinom svih mogućih predrasuda, te njegovu gorljivu radikalnost, ali i skrivenu, duboko potisnutu borbu s vlastitim emocijama.

Drugi član savršeno uskladenog glumačkog dvojca, Luka Dragić, jednostavno je, ali vješto prikazao mladog i pristojnog Rossa Gardnera, suprotstavljajući se, a to je ono ključno za ovu predstavu, uvijek samo predrasudama, a ne i samom gospodinu Greenu. Baronova ideja nije bila ikoga osuditi (jer, da je to učinio, to bi značilo da je poput gospodina Greena, da stvara vlastiti sustav vrijednosti pritom ne razmišljajući hoće li time ikoga diskvalificirati), već ukazati na nužnost prihvaćanja heterogenosti društva, na prihvaćanje činjenice da ono, bez obzira na prividnu entropiju koja može djelovati zastrašujuće, upravo tim svojim karakteristikama čini da se društvo razvija. Rossa možemo promatrati kao lik koji upotpunjuje gospodina Greena, neprestano ga preispisujući, propitujući njegove vrijednosti ukazivanjem na crne rupe njegova privatnoga života, nastale zbog nemogućnosti da stvari sagleda iz jedne drugačije perspektive.

Iako je od objavlјivanja drame prošlo više od šesnaest godina, ona sasvim vjerodostojno ilustrira stanje u društvu koje, umjesto da prosperira, ostaje zarobljeno u okovima prošlosti, sputano netrpeljivošću i predrasudama.

Povezivanje homoseksualnosti i Drugog svjetskog rata samo je jedna u nizu slikovito prikazanih, vrlo maštovitim uspostavljanja zdravom razumu nespojivih relacija: gospodin Green, kao simbol osobe koja osuđuje jer je to tradicija njegova naroda (i zato jer je to daleko lakše no promišljati vlastitom glavom), u homoseksualnosti vidi nastavak Holokausta. O homoseksualcima, tim hereticima koji se usuđuju tražiti prava, posljednjih je mjeseci u našim medijima dovoljno pisano: traženje ljudskih prava za neke je kolosalna bezobraština; ljudi s pravima, tko je to video? Pogotovo kod nas.

U drami oba lika nadilaze predrasude i za to bivaju nagrađeni

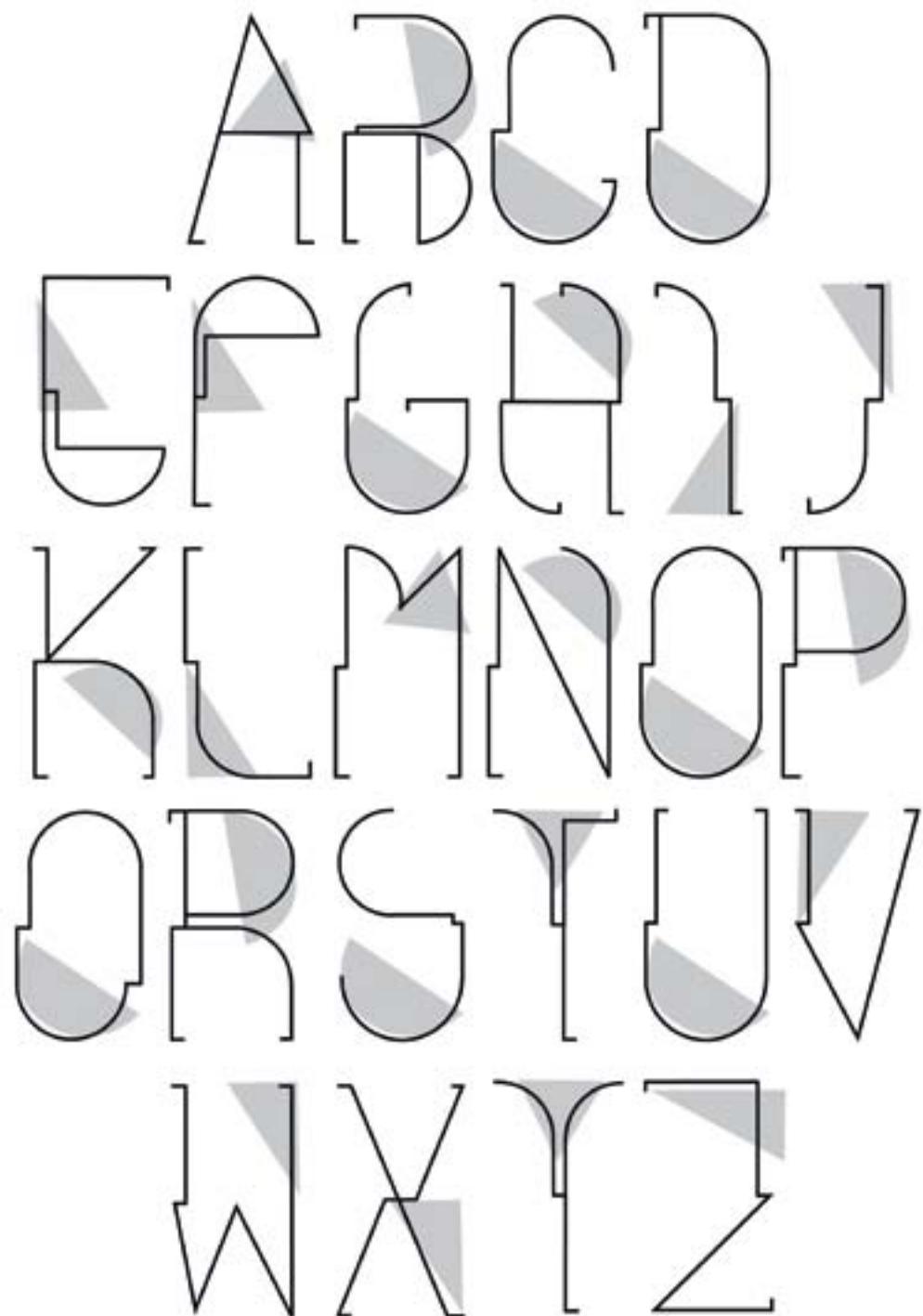
Dok god smo preopterećeni predrasudama ne možemo napredovati, a likovi ove predstave, kroz razgovore protkane inteligentnim humorom, žele nam poručiti da je promjena moguća. U drami oba lika nadilaze predrasude i za to bivaju nagrađeni trajnim, iskrenim prijateljstvom i uzajamnim poštovanjem te ponovno uspostavljenim obiteljskim vezama koje su godinama patile zbog imaginarno stvorenih podjela.

U posjetu kod gospodina Greena drama je koja promiče toleranciju i daje nam lekciju da je moguće srušiti zidove kojima smo se odijelili, da je moguće prevladati ograničenja koja smo si sami postavili, moguće je prevladati predrasude i, najvažnije od svega, za to nikada nije kasno.

Antonia Šantek, 4. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Henrieta Barbarić

Patricia Prevarek, mentorica: Vinka Mortigjija Anušić, prof. savjetnik
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Osvrt na strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije

Kao učenik trećeg razreda gimnazije i osoba kojoj je stjecanje obrazovanja, zasad, najveća životna obveza i odgovornost, sa zanimanjem sam pročitao sažetak Nacionalne strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije Vlade RH.

Iako nemam puno godina (nisam još ni punoljetan) ni puno životnog iskustva, svakim sam danom svjesniji društvenih zbivanja, „aktualnog društvenog trenutka“. Pitam se kako komentirati ovaj važan dokument u vrijeme dok svjedočimo kako važne osobe hrvatske političke scene izbjegavaju odgovoriti na pitanje gdje i kako su završile srednju školu, gdje su diplomirali, koja im je tema diplomskog rada, dok svjedočimo kako DORH procesuira kupoprodajne aktivnosti po fakultetima, a policija u blindiranim automobilima prevozi u Remetinec korumpirane Sveučilišne profesore koji, eto prodaju dokumente o stečenom znanju i sposobnostima.

Kao učeniku trećeg razreda II. gimnazije, nijedna mi ocjena nije prodana. Nije ni poklonjena. Sve one izvrsne ili manje dobre, zasluzio sam sjedeći u klupi ili za knjigom u svojoj sobi.

Moja majka ne vozi Audi A6, a putuje svakog dana 65 km na posao, autobusom. Jučer sam je pitao što je bila tema njezina diplomskog rada, ispalila je kao iz topa temu, datum obrane, imena članova komisije, mentora i rekla kako joj je to jedan od najvažnijih dana u životu koji će zauvijek pamtitи. Nakon tog dana u svojem je obrazovanju preskočila još mnoge prepreke: specijalizaciju, postdiplomski studij, subspecijalistički studiji i danas se za svoja prava i egzistenciju mora boriti štrajkom.

Čitam kako je ministar znanosti i obrazovanja, gospodin Jovanović izjavio: „Ovom strategijom izmijenjena je cijelokupna zakonska vertikala u sustavu odgoja, obrazovanja i znanosti. Naš ključni cilj je osigurati da Hrvatska bude društvo jednakih šansi za sve. Društvo u kojem se gospodstvo i sve ključne vrijednosti temelje upravo na znanju. Samo tako Hrvatska može biti ravnopravni član Europske unije koja želi graditi konkurentnu zajednicu država s pametnim, održivim i uključivim raštom i razvojem. Sve se to temelji na trokutu koji čini - cijelokupno životno učenje, inovacije i znanost.“ Istaknuo je da je ovo jedinstveni dokument u povijesti hrvatskog znanstvenog i obrazovnog sustava jer se nikada prije nije radila strategija koja obuhvaća sve segmente odgoja i obrazovanja, od ranog i predškolskog odgoja preko osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja do obrazovanja odraslih, uključujući znanost i tehnologiju.

Izuzetno cijenim ove riječi ministra, čini mi se iznimno humanim da ovo društvo bude jednakih šansi za sve te da znanje i sposobnost budu temelji svih vrijednosti. Dva su glavna cilja Strategije: prvi je kvalitetno obrazovanje dostupno svima, pod jednakim uvjetima, a drugi cilj odnosi se na znanost, koja pridonosi boljitu društva koja bi trebala biti vrhunska i u svjetskim razmjerima.

Mišljenja sam da takav koncept teško može proći u sadašnjem trenutku osiromašenja i pojave velikih socijalnih razlika u društvu. Znamo da se pojedinim školama ruše krovovi, da nemaju ni grijanja, a kamoli sofisticiranu opremu za interaktivno učenje i nastavu. Pojedinci ne mogu ni dopuniti do škole zbog nedostatka prometnih veza i sredstava za put te da za jednake uvjete trebamo temeljne promjene gospodarske situacije, porast standarda itd.

Što se tiče „cjeloživotnog učenja“, ono je definirano kao učenje koje se odnosi na sve aktivnosti stjecanja znanja i vještina tijekom života s ciljem njihovog unaprjeđenja ili proširenja, i to u okviru osobnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog razvoja i djelovanja pojedinca. Takav koncept obuhvaća učenje u svim životnim razdobljima, tj. uključuje programe formalnog obrazovanja, ali i spontano stjecanje znanja i vještina i predstavlja osnovu za prilagodbu pojedinca okolnostima u osobnom životu.

Taj koncept smatram prirodnim i neminovnim i slažem se s njim u potpunosti, ali za njegovu realizaciju potrebni su motivirani i kvalitetni pedagozi, učitelji, nastavnici, profesori i andragozi. Jesu li u našem društvu doista motivirani? Potplaćen, često izvrgnut agresiji učenika i roditelja, rad učitelja i profesora u Hrvatskoj je premalo cijenjen. Društvo, koje se temelji na znanju, trebalo bi znati cijeniti one koji mu ga daju!

Velika je novost da će se osnovna škola prodlužiti na devet godina s ciljem povećanja razine obrazovanosti na razini obveznog obrazovanja. Time će se naše osnovno obrazovanje uskladiti s obrazovnim sustavima u Europi, što smatram da je dobro, pogotovo ako se ovom godinom produženja osnovne škole rasterete učenici od preopširnog nastavnog gradiva, tj. ako se ono preraspredeli na ovu dodatnu godinu.

Što se tiče srednjoškolskog obrazovanja, Strategija predviđa optimizaciju mreže programa strukovnih škola te uspostavljanje regionalnih Centara kompetentnosti za strukovno obrazovanje. Planiraju se uvesti sustavi za samovrednovanje i vanjsko vrednovanje ishoda učenja nacionalnim ispitima itd. Ovo smatram vrlo bitnim i korisnim, posebice podržavam izradu kataloga znanja i potrebnih vještina koje učenici trebaju savladati tijekom školovanja. Ono što smatram nužnim, bilo bi davanje mogućnosti učeniku da sam bira više izbornih predmeta, sukladno svojim interesima i životnim opredjeljenjima te reduciranje gradiva iz predmeta koji mu nisu od interesa.

Što se tiče visokoškolskog obrazovanja, u njemu nemam nikakva iskustva, ali podržavam ideju o ulaganjima u studentski standard, kontrolu kvalitete rada sveučilišnih nastavnika, kontrolu nastave, ulaganja u kvalitetu komunikacijske infrastrukture, itd.

Na kraju, što se tiče razvoja znanosti vidljivo je da će izdvajati veća sredstva za istraživanja, osnovati Centri izvrsnosti, osnovati više doktorskih studija, specijalizacija i raditi na povezivanju naših znanstvenih djelatnika sa svjetskim.

Vraćajući se na početak ovog teksta i svjestan sadašnjeg stanja u društvu, pitam se hoće li se to ikad realizirati, koliko vremena treba proći da to postane zaista tako. Hoće li ova strategija ostati mrtvo slovo na papiru?

Filip Hrastić, 3. razred

II. gimnazija

Voditelj: Leo Juko

PRISUTNOST I POSLJEDICE KOMERCIJALNE TEHNOLOGIJE

Napad modernih ovisnosti na osovinu čovječanstva, razum

Razvojem i usponom tehnologije te industrije, kao posljedica neizbjegnog uplitanja komercijalizacije u iste, razvio se određeni materijalistički kult tehnologije. Približno 5,5 milijardi mobilnih telefona trenutno je u uporabi, od čega je najmanje 1,1 milijarda tzv. „pametnih telefona”. Navedene brojke samo potvrđuju brojnost uzročnika činjenice koju smo u mogućnosti zamijetiti tijekom nastave, u našim osobnim društvenim krugovima, obiteljima te svim područjima grada, od kafića do vozila javnoga prometa, činjenicu da „gadgeti”, bili to pametni telefoni, dlanovnici ili glazbeno-reprodukcijski uređaji odjeljuju korisnika od okoline te ga čine kako socijalno inertnim tako i potpuno nesvesnjim okruženja.

Savršen primjer za prethodno spomenuto pojavu jest slučaj iz američkih novina, ubojstvo studenta J.V. (20) od strane N.T. (30). Naime, vozeći se vlakom kroz San Francisco, N.T. je izvukao vatreno oružje kojim je naočigled „prisutnih” mahao te ga više puta vadio i spremao sve do trenutka kada je zapucao i usmratio J.V. „Prisutni” putnici te kasniji svjedoci ubojstva bili su zaokupljeni uporabom svojih pametnih telefona te su prema tvrdnjama bili potpuno nesvesni napadača i njegova ponašanja. Svojevrsna izolacija i nedostatak svijesti o okruženju samo su površne te trenutačne posljedice uporabe telefona, dlanovnika ili mp3-playera. Uporabom na dnevnoj bazi postaju klimava grana obrambenog mehanizma adolescenata koji i bez toga imaju dovoljno slab i poljuljkan odnos sa svjetom te društvom u globalu. Izolacija te umrtvljavanje, s namjerom da se ublaži teret i napor stresa što ga izaziva moderni način života mladih, samo potpomažu konceptu sveprisutnije dehumanizacije i općenitog otuđivanja čovjeka kao sastavnice društva. Upravo ti procesi napadaju ionako ranjivu mladenačku samouvjerenost, sposobnost izražavanja te kvalitetnog razmišljanja i donošenja odluka, s opipljivim, trenutačnim i trajnim posljedicama, za razliku od onih virtualnih. Stara je novost, no od izuzetne važnosti, da je brojnim istraživanjima znanstveno dokazan utjecaj modernih ovisnosti ne samo na decizivne i opće orientacijske vještine, već i na one verbalne i pisalačke. Potreba adolescenata da se izraže te budu dijelom društva prije se očitovala interakcijom licem u lice kojom su se razvijale prethodno spomenute vještine te se stvarale čvrste i kvalitetne poveznice, ne samo sa svjetom i društvom već i s općenitom sposobnošću za stvaranjem boljeg života sebi kao pojedincu, ali i društvu kao cjelini. Što se samoga izražavanja tiče, vokabular, kao i govorničke sposobnosti, atrofiraju pod utjecajem i navalom bezbojnog, kaotičnog, nestalnog i svepristunog „chat” govora. Cilj je samo prenijeti poruku, emocije, toplina ili čak hladnoća, boja koju glas nosi, kao i značenja čestih stilskih figura padaju pokošene i beskorisne u uporabi ovakvoga govora.

Tech-ovisnost kao nusprodukt komercijalističkog društva

Naravno, generalna namjena takvih tehnoloških mreža, koja podrazumijeva olakšano povezivanje, prijenos podataka kao i opću informatizaciju, nadasve je hvalevrijedna i pozitivna, no granice dobiti i kontrole davno su postale mutnima i nejasnima u svijetu komercijalizma sa ostvarivanjem zarade kao glavnim ciljem. Upravo takva fasada morala i generalnog shvaćanja namjene postavlja ultimatum potrošačima, što ih tjera da kupuju navedene uređaje u svrhu ostvarivanja socijalnog

statusa, ne samo na materijalističkoj osnovi već na onoj društvenoj, interakcijskoj, jer u slučaju ne-posjedovanja navedenih prijeti se, naravno bezrazložno i loše utemeljeno, no svejedno začuđujuće učinkovito, ekskomunikacijom te svojevrsnom degradacijom u očima društva. Ovakav koncept ne nalazi se još u svome punome jeku, no kreće sigurnim tempom ka globalnoj i sveopćoj rasprostranjenosti. Zasada čvrste prepreke i dalje čine kako kulturološke i finansijske tako i dobne granice.

Televizija i internet, maticice mravinjaka informacija i snova

Moderne ovisnosti kao dio stvarnosti mladih ne manifestiraju se samo mobilnim telefonima, dlanovnicima ili glazbeno-reprodukcijskim uređajima, naime, upravo televizija i internet čine osovine zabave i izvora informacija gotovo pa cijeloj populaciji. Televizija, iako u odličnome startu u utrci za medijsku premoć, biva praćena ostalim sredstvima izvora informacija poput prethodno spomenutih. Unatoč tome, održava se na prvom mjestu upravo radi činjenice da je ona na neki način portal, čarobna vrata u svijet trenutačne i vividne mašte, u svijet razonode i informacija. To je dojam koji ona ostavlja na mlađe naraštaje te rezultira našim podavanjem njenom utjecaju te čestoj ovisnosti o programima i ponudi koja se emitira u našim toplim domovima svakog od trenutaka tijekom 365 dana u godini. Isto vrijedi i za tek nešto svježiji medij, internet. On nije samo sredstvo razonode, već je ključna sastavnica kako poslovног, znanstvenog tako i društvenog života pojedinca. Bivajući tako ključnom sastavnicom života mladih, on se razvio te proširio na veliki dio aspekta naših života. Sukladno tome, društveni krugovi u pravome svijetu kao da su se odzrcalili u stakleno mirnoj vodi jezera te stvorili svoje preslike, društvene mreže. Facebook, Twitter, u posljednje vrijeme Instagram, Tumblr, Keek, Snapchat, čiji korisnici kreirajući mreže poznatih i nepoznatih lica, usavršenih figura i neprepoznatljivog karaktera s obzirom na stvarnu osobu, stvaraju svijet sam za sebe. Nerijetko sudionici istih mreža kreiraju idealne i zavidne slike svog karaktera i figure time pokušavajući nadoknaditi nepostojanost istih karakteristika u stvarnom svijetu, uzimajući tako uzorke izražaja, stila svojih idola, a još češće korisnici istih mreža provode vrijeme proučavajući te „profile“ i savršene slike time dodatno rušeći svoje samopouzdanje i osobnu sliku sve do točke kada zapadaju u troma stanja gdje se samo hrane snovima i ispraznim kreacijama drugih. I tako se taj depresivni lov za publicitetom, pet minuta slave, vrti dok se pod njegovim kotačima drobe i rađaju snovi mnogih mladih. Tijekom cijelog spomenutog lova za slavom mnogi postaju žrtvama cyberbullinga, kao i seksualnog zlostavljanja (nerijetko kao posljedica sextinga).

Tehnologija kao dodatak životu, ne i on sam

Apstinencija nije način; ravnoteža jest. Ovom mišlju može se zaokružiti općenito pravilo za izbjegavanje situacije kada izrabljivanjem namjene naših ljubljenih spravica za razonodu oni postaju vlasnici, a mi samo potrošno meso u velikom aparatu razonode i zarade. Jer ovdje se ne radi o tome aparatu, već o životu pojedinca, o jednomo licu sa svim svojim čarima i manama, ne o bezličnoj masi osvijetljenoj LCD ekranima. Uređaji bi nam trebali pomoći da se opustimo od stresa razonodom koju pružaju, da iskoristimo njihovu brzinu i dostupnost podataka za brže obavljanje zadataka, time smanjujući mogućnost za iscrpljivanjem naše volje, a ne da ih koristimo kao sisaljke upravo te volje. Njihovo postojanje ima svrhu, cijeli mehanizam proizvodnje, prodaje i uporabe trebao bi imati simbiotski odnos s potrošačkim društvom, no trenutnim razmišljanjem i djelovanjem ono ima parazitsku ulogu. Njihova sveprisutnost i uplitanje u svaki aspekt života, čak i onaj intimni te ta silna potreba za publikacijom svakog savršenog trenutka ozbiljan su i neoprostiv napad na osovinu čovječanstva, razum. Kao potrošači, u našoj submisivnoj poziciji naspram tehnologije, odričemo se svake kontrole nad našim umom, u zamjenu za svjetovne užitke. Sada je najgore vrij-

me za degradaciju, ali je zato najbolje vrijeme za napredak, za razvijanje odnosa, nas samih te cijelog svijeta. Uz ponuđeno i dostupno mladima u ovome stvarnome svijetu, ne onome skrivenom u nulama i jedinicama što paraju svakim mm² ovog modernog svijeta, bila bi izuzetna budalaština ne zgrabiti priliku i iskoristiti tih 75 godina jednoga jedinoga života pametno i konstruktivno.

Filip Matijević, 3. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

Lucija Celižić, mentor: Filip Pintarić, prof. mentor
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna
Fotografija: Danijel Berković PIXSELL

PROBLEM DISKRIMINACIJE U VREMENU „RAVNOPRAVNOSTI”

Tko je sljedeći?

Za demokratsku državu, čiji je temelj ravnopravnost, prilično smo netolerantni prema „drugačijima”

Svi su ljudi na ovaj svijet došli jednaki. Mali, sami i nemoćni. Je li zaista potrebno da neki od njih tako prolaze životom i da na kraju umru osuđivani zbog onoga što jesu, bilo da su sami odlučili biti drugačiji ili su takvi rođeni? Nitko nam ne daje pravo činiti razlike i osuđivati, uostalom, tko zna, možda smo i mi sljedeći koje će zbog nečega diskriminirati.

Dvije strane priče

Danas se većina država smatra demokratskim zemljama punim razumijevanja za sve doseljenike, nacionalne manjine, pripadnike drugih rasa, vjera i seksualne orientacije, no je li doista tako? Što bi se dogodilo osobama negroidne rase da ju ostavimo u prostoriji punoj rasista? Bi li osoba koja se deklarira kao homoseksualac izašla neozlijedena iz društva homofoba? Za demokratske države, kojima je temelj ravnopravnost, prilično smo neravnopravni prema onima koje smatramo drugčijima, čudacima ili čak nakazama.

Nama najbliži primjer nedavno je održani referendum o braku koji je pokrenula inicijativa U ime obitelji. Njime se tražila promjena Ustava Republike Hrvatske, točnije definiranje braka kao životne zajednice muškarca i žene. Referendum je pokrenut kao odgovor na zahtjev LGBT osoba o istospolnim brakovima.

Homoseksualnost mnogi prikazuju kao psihičku bolest, a one koji se tako osjećaju nazivaju teškim bolesnicima. Svojedobno su u Americi postojale ustanove za „preobraćenje” homoseksualaca u heteroseksualce i neki od načina „ilječenja” bili su udarci i elektrošokovi. Vrhunac tog mučeničkog tretmana bio je puštanje gay pornografije „oboljelima” i brutalno kažnjavanje ako bi i pomislili na spolni odnos s nekim istoga spola. Nijedna bolest ne može se izlječiti batinama, a pogotovo ako se to pokušava učiniti nekome samo iz mržnje, „izlječiti” nešto što uopće nije bolest.

U nekim zemljama svijeta (Španjolska, Argentina, Danska, Island, neki dijelovi SAD-a itd.) dopušteno je sklapanje istospolnih brakova, a hrvatski homoseksualci bezuspješno su se pokušali izboriti za isto to pravo. Nisu tražili dozvolu crkvenog braka (koji im brani samo Sveti pismo), već državnog. Kad srce nekog izabere, taj izbor je teško (gotovo nemoguće) promijeniti. Nerijetko se događalo da dvije osobe istog spola čitav život provedu u izvanbračnoj zajednici (jer im ova druga nije dopuštena) i sve dijele, a nakon smrti jednog člana zajednice onaj drugi ostane bez ičega. Ako si život proveo gradeći nešto s nekim koga voliš, odakle državi pravo oduzeti ti to nakon što si izgubio životnog suputnika, samo zato što niste „službeno” zajedno?

Nebrojeno mnogo puta homoseksualci su trpjeli fizičko i psihičko maltretiranje. Tučnjava u javnosti kazneni je prekršaj, a udaranje homoseksualaca smatra se nečim sasvim normalnim. Dovoljno nam govori da na postavljeni pitanje: „Što imate protiv homoseksualaca?” dobijamo odgovore poput: „Boksere, palice i lance.” Neki od homoseksualaca radije bi kupili batine nego trpjeli psihičko maltretiranje samo zato što su drugačiji i zato što vole nešto što drugi ne vole. Psihičko maltretiranje uništi čovjeka. Masnice se povuku, krv prestane teći, ali osjećaj manje vrijednosti ostaje.

Kako biste reagirali da saznate da vam je brat, sestra, priatelj ili dijete gay? Biste li ih gledali drugim očima i odnosili se prema njima kao prema nekom nenormalnom? Prijatelja moramo birati prema tome kakvu dušu i srce ima, a ne prema tome kome to srce pripada.

Veličina nije bitna

Hrvatska se nalazi na visokom, ali ne pohvalnom petom mjestu po pretilosti u svijetu. Na tu poziciju popeli smo se zahvaljujući prehrani u fast food restoranima, izbjegavanjem zdrave prehrane i nedostakom kretanja. Današnja djeca ne znaju što je bakina kuhinja i da prije nije postojalo: „Ja to ne volim. Neću to jesti”, ili nešto slično. Ili se jelo ono što je toga dana bilo skuhano, ili se nije jelo ništa i sve ono što se pojelo, potrošilo se u večernjim igrama lovica i jurnjavama za loptom.

Sve je više pretile djece kojima je normalno ne jesti ručak kod kuće ako se u njemu možda nalazi list salate, a da to nije onaj koji ispada iz hamburgera u McDonald'su. Zbog toga, a očigledno i zbog premalo kretanja (kompjuteri, televizori i video igrice nepravedno su zamijenili dane provodene na igralištima i na ulici), sve je više djece s prevelikim brojem kilograma.

Djeca, posebice u ranom djetinjstvu, ne znaju lagati i sve prikazuju onako kako je, brutalno iskreno i bez trunke uljepšavanja te često dolazi do maltretiranja popunjene djece, počevši već od vrtićke dobi. U to rano doba još uvijek je, vjerovatno, riječ o nesvesnom maltretiranju, ali u osnovnoj školi podbadanja postaju svjesna i namjerna. Period proveden u osnovnoj školi bitno utječe na kasniji emocionalni i psihički razvoj osobe. Ako neka djevojčica svakodnevno sluša bezobrazne komentare na račun svoga izgleda, logično je da će to htjeti promjeniti. A koji je bolji način za to nego dijeta? U njihovim očima to je jednako trenutačnom prestanaku uzimanja hrane što nerijetko dovodi do depresije, a sve češće i anoreksije i(lj) bulimije.

Kako na najjednostavniji način objasniti djevojci od 17 godina da nije nenormalno građena ako ima bokove ili malo veću stražnjicu? Kako joj dokazati da je lijepa bez obzira na to kako joj trbuš i poprsje izgledaju u dolnjem rublju i da je sasvim u redu ako ne može stati u hlače konfekcijskog broja 32? Današnje društvo, uključujući i medije, snažno je utjecalo na rušenje samopouzdanja djevojkama koje nisu ravne kao daska, što se od njih očekuje želete li biti smatrane „lijepima i poželjnima.” Zaista bih željela da pojedinci shvate da komentari tipa: „Vidi onu debelu kravu”, neće njih učiniti frajerima, nego primitivcima koji ne poštuju djevojke, a samim time i sebe jer će se jednoga dana zaljubiti u osobu koja je bila vrijedana zbog onoga što jest, a ona mu neće moći vjerovati jer je previše puta bila povrijedena.

Želim da postane vidljivo da je svaka osoba zaista lijepa na svoj način i da u svakome od nas postoji nešto što nas čini posebnima. Izgled će uvijek biti jedna od bitnijih karika u životu, ali ponekad trebamo razmišljati o tome da nas ni drugi neće voljeti ako sami sebe ne volimo onakve kakvi jesmo. Uvijek moramo imati na umu da negdje sigurno postoji neka osoba kojoj smo mi najljepši baš takvi kakvi jesmo, nosili broj 32 ili 44!

Tvorničke greške generacije

Pripadnici subkulutura diskriminirani su na svakom koraku. Mladi ljudi, odjeveni u crno, crne duge kose i glasne muzike koja dopire iz slušalica, tzv. metalci, gotičari ili punkeri vrlo su često osuđivani samo zbog svoga izgleda. Stariji ljudi smatraju ih antikristima ili sotonjarama kada ih vide na ulici, a mladi njihovih godina osuđuju ih jer nisu idalna preslika onih tinejdžera koji su od glave do pete odjeveni u markiranu odjeću i slušaju danas toliko popularne narodnjake.

Njima nije cilj biti poput ostalih i, iako su navikli na to da ih okolina ne prihvaca baš uvijek, oni su dobar primjer ljudi na koje se treba ugledati jednostavno zato što ih nije briga što drugi o njima misle. Furaju svoj stil i, ako se nekome ne sviđa, ne mora ih gledati. Ljudi im se smiju jer su drugačiji, a trebali bi se smijati sami sebi jer čine presliku sljedeće osobe u tramvaju.

Nije li ovako bolje?

Kakav bi to bio život da su svi ljudi isti? Nije li zanimljivije svakodnevno biti okružen različitim ljudima koji ti možda mogu pokazati neki drugi svijet? Mislim da je krajnje vrijeme da prestanemo

biti toliko zadrti i da prihvatimo to da svatko od nas ima svoje ja i da to ja nikada neće biti savršeno. Što prije to prihvatimo, to će nam prije život biti ljestvi.

Razlike i detalji ono su što nas čini posebnima, a mi te razlike neprestano prikazujemo kao nešto negativno. Koga sve diskriminiramo, bojim se da možemo početi strahovati što će se sljedeće naći na listi. Hoće li mi netko zamjeriti to što sam žensko, što se školujem ili što nosim crvene starke? Nemoj diskriminirati nikoga tko je drugačiji od tebe jer, ne zaboravi, i ti si pojedinac koji se od nekoga razlikuje. Tko zna, možda si baš ti sljedeći.

Silvija Dumić, 3. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Maja Ilić

Ivana Jandri, mentor: Filip Pintarić, prof. mentor

Fotografija: Neven Muretić

Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Propadanje hrvatskoga jezika

Smatram da iz ovoga članka, koji će 82% učenika u samom „startu“ preskočiti zbog njegova naslova, i sami možete zaključiti da volim hrvatski jezik i tugujem zato što on iz dana u dan gubi svoje čari. Stoga sam jednostavno morala s ovih 18% vas koji i nakon prve rečenice još uvijek čitate podijeliti svoje nezadovoljstvo i ukratko vam ispričati o glavnim krivcima cijelog tog problema, iako znam da vam vjerojatno teško pada što na hrvatski jezik trošite i ona četiri sata tjedno pa se ne žalite previše zbog navodnog nestajanja aorista i pluskvamperfekta koje će se ubrzo dogoditi ako nešto ne poduzmemo.

Ne znam jeste li obratili pozornost na interpunkcijske znakove, veliko i malo početno slovo i redak riječi u rečenicama posljednjeg novinskog članka koji ste pročitali. Ne mora to biti novinski članak, dovoljno je da, prilikom prolaska ulicom, pogledate velike plakate kojima je vaš grad obiljepljen, odgledate neku televizijsku emisiju ili jednostavno otvorite jednu od bezbroj internetskih stranica. Nisam mogla ne primjetiti jer se znaci zanemarivanja jezičnih pravila i posebnosti danas pojavljuju na svakom koraku.

Sloboda izražavanja u medijima

Toliko sam puta poželjela potrgati list novinskog papira da sam već i prestala brojati. Lektura i korektura su očito apstraktni pojmovi za izdavače novina koje se kod nas izdaju. Svako malo nailazim na nekakve tipfelere pa se borim s odgonetanjem autorovih misli. I u redu, svakome se dogodi da koji put izostavi poneko slovo ili slovima obrne poredak (iako nikome ne bi škodilo da se ipak malo više novaca potroši na korigiranje nečega što čita cijela Hrvatska). Strašan je onaj dio „namjernih“ pogrešaka, onih koje ne nastaju kada se nekome zapetljaju prsti iznad tipkovnice, već onih koje se pojavljuju jer onaj tko ih piše, zaista misli da to tako treba biti, primjerice zamjene č i ċ, ije i je, tu i tamo ime nekakvoga grada napisano malim početnim slovom te, meni osobno najdraže, spojene negacije. Da, to su novine. Njih mnogi odrasli vole pročitati uz jutarnju kavu, iz njih neka djeca uče slova, a jezikoslovci, ako su ekološki osviješteni, ih prije čitanja zadnje riječi prvoga reda, od muke bacaju u kontejnere za stari papir. No novine barem možemo reciklirati, što napraviti s televizijskom emisijom? Možemo slušati nepravilne naglaske i one nekakve, nepostojeće miješane dijalekte koji su zamjenili standardni jezik ili ugasiti televiziju i ne odgledati Dnevnik.

Utjecaj društvenih mreža

Internet je, ipak, apsolutni pobjednik. Ta naša nepismenost svoj vrhunac dostiže na, svima nam dobro znanom, Facebooku i ostalim društvenim mrežama kojima se mladi danas služe. Tko će u „boxu“ napisati punu rečenicu sa svim pravilno iskorištenim razgovorcima i pritom paziti da svi padaži, lica, rodovi, brojevi te glagolska vremena budu ispravno napisani? To nam se jednostavno „neda“ pa se ni ne trudimo provjeriti eventualne nedoumice o pisanju pojedinih riječi ili izraza.

Prvi problem nastaje kada ja, kao učenica drugog razreda srednje škole, u bilježnici pod „Ispravak školske zadaće“, moram imati zapisane najučestalije pogreške svojih vršnjaka. Znam, zvuči poprilično „drugogimnazijski“ i „štrebberski“, ali radi se o razdvajanju negacija, pisanju „-i“ na kraju infinitiva glagola i tvorbi prvoga kondicionala (to je ono bih, bi, bi, bismo...). No dobro, neka, idemo u školu, još se uvijek školujemo, imamo vremena naučiti, ali što je s onima koji više ne pohađaju obrazovne ustanove, koji cijeli život žive u ovim krajevima pa još uvijek nisu u stanju sročiti, a još manje napisati rečenicu u skladu s pravopisno-gramatičkim obilježjima materinjeg jezika jer im je mozak „ispran“ tuđim Facebook statusima? Oni će nastaviti trovati nove mlade generacije svojim umijećem izražavanja dok sva pravila našega jezika ne postanu nebitna i u potpunosti ne iščeznu.

Anglicacija

U našim krajevima, iz nekog nepoznatog razloga, vrijedi pravilo da je daleko bitnije poznavati engleski jezik od onoga koji u Lijepoj Našoj govorimo. I sve je to sjajno, nove generacije uče engleski, već u najranijoj životnoj dobi tečno govore taj jezik i znaju se sporazumijevati sa strancima diljem svijeta. Sve je to divno i krasno dok u novom broju nekog glupog časopisa suvremene tematike (neću ga sada imenovati), koji mi je slučajno došao pod ruku u čekaonici stomatološke ordinacije, ne „naletim“ na članak o „Ultimatestars hrvatskog stagea u glitteringoutfitima“. Ako se vratimo na onaj utjecaj medija i društvenih mreža, vrlo lako možemo zaključiti da će upravo takvi, nadasve absurdni naslovi ostati u uhu naše mlađeži koja će se svim tim, i mnogom drugim sličnim izrazima nastaviti služiti. Neki od njih neće niti biti svjesni da time opet ubijaju jezik, satiru ga i iz njega čupaju sve ono što ga čini posebnim, a one koji toga budu svjesni, svejedno neće biti briga.

Bogatstvo je u dijalektima

Ako nema onih koji koriste neki jezik, taj će jezik izumrijeti. Isto vrijedi i za dijalekte nekog jezika. Iako je, kao što sam već rekla, poprilično iritantno kada se na televiziji, u emisijama namijenjenim stanovnicima svih dijelova Hrvatske ne govorи standardni jezik, s pripadnicima obitelji i ostalim ljudima iz istih krajeva, treba razgovarati na vlastitom dijalektu. U protivnom se jednoga dana više nitko ne bi sjećao riječi karakterističnih za pojedina područja, nitko ne bi razumio dijalektalnu književnost pa bi nam uporaba vlastitog jezika vrlo brzo postala dosadna. Ostao bi nam samo taj standardni jezik, koji ionako nikada nećemo naučiti govoriti kako treba.

Čitanjem obogaćujemo vokabular

Većina se učenika osnovnih i srednjih škola danas ni ne sjeti da bi svoje slobodno vrijeme mogli posvetiti čitanju. Oni koji čitaju, to čine zato što moraju. Na kraju osnovne škole malo je učenika koji su pročitali sve što je za njih bilo namijenjeno po planu i programu Ministarstva, a još je manje onih na čijem popisu pročitanih knjiga možemo naći nešto što ne spada pod lektiru. Za to je krivo ovo doba Interneta i visoke tehnologije. Razgovara se samo o računalnim igricama i novim programima za skidanje filmova. Dječji vokabulari su najbogatiji pogrdnim riječima, psovkama i onim izrazima kojima nekoga mogu uvrijediti. Ne znaju da se nešto, zaista korisno, može reći na više načina. Čitanjem romana, pjesama i ostalih književnih vrsta možemo naučiti ne tako učestale sinonime za izraze koje svakodnevno koristimo ili neke arhaične, davno zaboravljane riječi. Počnimo s obveznim lektirama i nemojmo se na tome zaustaviti. Svatko može naći ono što mu se sviđa, a bilo bi dobro da malo više pažnje posvećujemo djelima izvorno napisanim na Hrvatskom jeziku.

I što nam je činiti?

Svi bismo trebali naučiti pravila svoga standardnog jezika i izražavati se u skladu s njima, a da pritom ne zaboravimo dijalekt područja iz kojeg dolazimo, nastaviti (ili početi) čitati djela hrvatskih autora te engleskim jezikom govoriti samo onda kada zaista njime govorimo. Ja ću se zasigurno toga pridržavati i nastaviti se nadati da će se izumiranje našeg jezika, ako do njega dođe, dogoditi što kasnije.

**Lea Ekstajn, 2. razred
II. gimnazija
Voditelj: Leo Juko**

RAZGOVOR S JULIJANOM MATANOVIĆ

Ja sam osoba s greškom u biografiji

U prosincu 2013. godine knjižnica naše škole bila je iznenadujuće dupkom puna, usprkos činjenici da je nastava za taj dan okončana

Povod je bio dolazak uvijek rado viđenoga gosta, spisateljice i profesorice na Filozofskom fakultetu, Julijane Matanović. Pročitavši neke od njezinih najpoznatijih romana - „Bilješka o piscu”, „Kao da smo otac i kći”, „Tko se boji lika još”, jedva smo čekali saznati poneku bilješku iz života žene koja uistinu ima toliko toga za ispričati.

Promijenili ste mnogo mesta stanovanja. Je li Vas to potaklo na stvaralaštvo, čineći time književnost Vašom stalnom adresom?

Promijenila sam sveukupno 19 adresa, uglavnom ne svojom voljom. Tako sam se s tri godine preselila iz rodnog Gradačca u Bosni i Hercegovini u Slavoniju gdje sam stanovala kod svoje tete dok su mi roditelji ostali u Gradačcu. Tijekom svog školovanja u našičkoj gimnaziji doznala sam da mi Julijana nije pravo ime, nego Julka. Nesporazum je nastao kod upisa, kada je na rodom listu koji je moj otac poslao školi pisalo da je moje ime Julka, a prijavila sam se kao Julijana, kako me zvala teta s kojom sam živjela, što također nije pomoglo u pronašluštu moga vlastitog identiteta. Slični problem dogodio se kada sam trebala dobiti povelju grada Gradačca, kada sam trebala upisati mjesto rođenja, a bolnica u kojoj sam se rodila doživjela je požar, čime su nestali svi dokumenti, uključujući i one o mojoj rođenju. U Osijeku sam jedino prava „ona”, ipak sam tamo izgradila sebe kao osobu tijekom studija, dok sam u Zagrebu ona „postmoderna” Julijana. Mislim da zbog toga slobodno mogu reći da sam osoba s greškom u biografiji te da upravo u tim „puknućima” tražim svoju adresu. Bez njih ne bi vjerojatno nastala sva moja djela, ona su me potakla na pisanje i traženje mene same.

Koji su bili Vaši prvi književni pokušaji? Koji su Vas poticaji iz djetinjstva nagnali na pisanje?

Kada sam bila dijete nitko mi nije pročitao ni jednu priču niti bajku, iako se danas govori da se djeci treba čitati priče kada su mala. Prvu knjigu darovala mi je učiteljica u osnovnoj školi, rekavši mi da mi knjiga bude najbolji prijatelj. Presudni trenutak ipak je bio moj deseti rođendan, dan kada sam se uistinu odlučila baviti pisanjem. Tada mi je tata za rođendan darovao knjigu Williama Faulknera „Legenda”, na cirilici, s posvetom koja je glasila: „Ne budi ljuta na sebe ako moraš pročitati dva puta da ju razumiješ. I ja sam trebao.” To me nagnalo da počnem više čitati i pisati, da postanem bolja od drugih ljudi te da ne osramotim svoju tetu i tetku koji su brinuli za mene.

Kako su Vaši prijatelji reagirali na Vaše učenje i pisanje?

Dobro. Imala sam suosjećanja za druge ljudе koji su imali manje, a i jako sam dobro igrala nogomet, da sam se rodila kao muškarac bila bih nogometar. Zbog svega toga, opraštali su mi što puno učim.

Koja Vam je najdraža knjiga koju ste napisali?

Uvijek me nervirala ona metafora da pisac voli svoje knjige kao svoju djecu zato što ja imam dijete i to je neusporedivo te svoje knjige ne volim kao svoje dijete. Knjigu „Zašto sam vam lagala?” vjerojatno bi mnogi izdvojili kao najbolju. „Tko se boji lika još?” smatram svojevrsnom autobiografi-

jom koju sam napisala djelomično i zbog svojih studenata kako bih im pokazala da svatko ima pravo na govor. To su mi jedne od dražih.

Riječ majka nije postojala u mome rječniku

Kako su Vaši prijatelji reagirali kada su doznali da Vas ne odgajaju biološki roditelji?

Dobro su reagirali, nisu ništa posebno govorili. S majkom razgovaram kao žena, a ne kao dijete. Riječ majka nije tada postojala u mom rječniku. Tako smo jedne godine u školi imali priredbu za Dan žena te sam trebala naučiti napamet pjesmicu o mami, ali pretvarala sam se da ne mogu jer nisam htjela povrijediti svoju tetu koja me uzdržavala. Ako sam imala kakvu emociju vezanu uza svu tu zbrku, prenijela sam je u tekst kako bih našla nekakav smisao u svemu tome. Da nije bilo toga u mom životu, ne bih nikada napisala knjigu „Samo majka i kći“.

Smatrate li više svoju mamu ili tetku svojom majkom?

Tetu. Prema majci osjećam ljubav, a prema teti poštovanje, odgovornost, ali i ljubav.

Kakvi ste kao majka?

Može se reći da je jedina dosljednost u mom odgoju ta da je nedosljedan. Ne znam baš postaviti granice te sam jedan dan stroga, a drugi previše popustljiva.

Jeste li upoznali nekoga Vama sličnoga kod svojih studenata?

Ako već nisu, ubrzo postanu. Drago mi je kada vidim da mladi profesori vole književnost.

Smatrate li se više spisateljicom ili profesoricom?

Mnogi mi govore: „Julijana, odluči se!“, ali za mene je to nemoguće odvojiti. Valjda misle pošto sam ja sva „razigrana“ da bih trebala to odlučiti, a zato se one „ozbiljne“ pisce to ne pita. Po meni, ja sam to sve povezala, posao profesorice mi je kao muž, a pisanje mi je poput ljubavnika.

Kakva je, po Vašem mišljenju, budućnost književnosti u Hrvatskoj?

Smatram da je književnost u Hrvatskoj jako bogata, ali da se knjiga teško izbrije pored sve te nove tehnologije koja nas okružuje. Kada sam ja bila mlada nisam imala takvih problema, čitala sam zato što nije bilo ničega drugog za zanimaciju.

Turska kava, polumrak i tišina za čisti mozak

Imate li često inspiraciju za pisanje?

Ja sve vidim kao tekst, tako da se može reći da imam inspiracije na pretek, jedino mi nedostaje vremena.

Što mislite o lektiri danas?

Na svašta se tu može prigovoriti, osobito u srednjoj školi, kod osnovne je to lakše srediti. Glavni problem je kronologija. Teško je i potpuno razumljivo kada šesnaestogodišnjak ne želi čitati Gundulića ili Lučića ili kada se u prvom razredu srednje škole čita Homer, mnogo je tu odustajanja.

Mislite li da naslov prodaje knjigu?

Naslov prvotno mora biti funkcionalan, opravdan, ali mora i bili upečatljiv kako bi ipak zainteresirao čitatelja. Tako, na primjer, naslovi koji pitaju pozivaju na čitanje.

Može li se živjeti od književnosti i od pisanja knjiga?

Ne može, od toga jedino živi Miro Gavran, s tim da on posjeduje i kazalište i dosta je prevođen. Sam autor od prodaje svoje knjige zaradi 5% bruto. Ako proda tisuću naslova, a jedna knjiga košta 59 kuna, on dobije oko 4900 kuna. Može se slobodno reći da je prava lova negdje drugdje, a ne toliko u pisanju knjiga.

Imate li kakve posebne uvjete kada počinjete pisati?

Turska kava, polumrak i tišina za čisti mozak tijekom pisanja.

Do kada se mislite baviti književnošću?

Mislim da ću i u staračkom domu još uvijek pisati, ako budem imala inspiracije. Što se mene tiče, voljela bih i umrijeti s knjigom u ruci.

Pripremate li još koji roman za mlade?

Inače ne dajem svoj rukopis na čitanje, nego dajem za objavu kako jest, ali za pisanje knjige za mlade dala sam jednoj djevojci da me uputi u mladenački govor. Tako sam doznala da se više ne kaže cool, nego brutalno, kao i hijerarhiju kada je netko kralj, car ili dobiva slične titule.

Kako ste se osjećali kada je Ivan Kušan umro?

Jako loše, on mi je bio poput „poetičkog roditelja“. Ne smiješ ni žaliti kako, inače se smatra da želiš dramatizirati i zapravo privući pažnju na sebe. Bio je upravo član Akademije zbog svog pisanja knjiga za odrasle i zbog toga ga cijenim.

Volite li poeziju, pišete li ju i biste li ikada izdali zbirku poezije?

Volim čitati poeziju i pisala sam je u mladosti, ali je nikada ne bih objavila. Stručno ne interpretiram poeziju, nego ju samo gledam i čitam na razini osjećaja i svojih doživljaja.

Mislite li da će elektronske knjige naslijediti one u koricama?

Nadam se da neće, ipak onaj osjećaj listanja papira ne može nadoknaditi nikakav uređaj.

Marta Nikić, 3. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

ZAŠTO LJUDE NIJE BRIGA?

Moj(a) dom(ovina)

Čovjek je po prirodi dobar, vrijeme nas je pokvarilo.

Živimo u svijetu u kojem je broj ljudi koji žive na ulici i broj zaposlenih koji ne primaju plaću jednak broju onih koji žive normalnim životom. Ulice su pune beskućnika i onih koji si, kopajući po smecu, pokušavaju osigurati kakvo-takvo sutra. Nesrazmjer između bogatih i siromašnih u Hrvatskoj nikada nije bio izraženiji. Siromašnih je sve više, a bogati se sve više bogate.

Više od mirisa

U razgovoru s nekoliko beskućnika shvatila sam da je rijetko koji od njih svojom krivicom završio na ulici. Gubitak posla zasigurno je najčešći razlog zbog kojeg ljudi, zatečeni u neimaštini, poniru na dno. Rastava, gubitak stana ili druge nesretne okolnosti dovode mnoge na granicu bijede.

Ono što većina ljudi ne shvaća jest da oni nisu dno našega društva. Dno dna jesu ubojice, silovatelji, lopovi i lažljivci, a ne ljudi koji su nesretnom igrom slučaja osuđeni na težak život bez krova nad glavom.

Prva asocijacija većine na sam spomen beskućnika jest neugodan miris. Ne mogu podnijeti miris koji se širi od njih i gledaju ih s gađanjem i nerijetko im se rugaju u lice. Nitko ni na trenutak ne zastane i ne pomisli da se ti ljudi nemaju gdje okupati i nemaju se u što presvući. Za to se svaki čovjek mora osjećati malo odgovornim.

Mi, mladi, svoj džeparac od malena trošimo na gluposti. Koliko god novca imamo, nestat će u rekordnom roku. Ispijamo loše kave, jedemo junk food i onda kupujemo Slimmies čokoladice jer smo si mrvicu predebeli.

Ne dajmo im da se bogate

Jasno, svaki čovjek ima svoje esencijalne potrebe. Nitko nije dužan svoju imovinu dijeliti ni s kim, ali kada bismo onih 20 lipa uzeli s blagajne, ubacili ih u Caritasovu kutijicu i tako svaki put, uvelike bismo pridonijeli boljitku države.

S onih 20 lipa, koje bez razmišljanja ostavljamo na pultu, pridonosimo sve većem bogaćenju velikih trgovачkih lanaca koji na taj način dobivaju profit koji je sve samo ne malen. Zamislite sad situaciju u kojoj bi svaka druga osoba na blagajni ostavila 20 lipa. Najveći trgovачki lanac u Hrvatskoj ima preko 700 prodajnih jedinica, svakom prođe ogroman broj ljudi i svatko ostavi nekoliko lipa. Tijekom godine skupi se zaista velika svota.

Veliki trgovaci lanci već nas sami, na neki način, varaju time što cijene proizvoda gotovo nikad nisu cijeli brojevi. Kupite litru ulja za 9,99 kuna i nitko neće ni pomisliti na vraćanje te jedne lipe nakon što mu pružite novčanicu od 10 kuna. Ako ju i zatražite, u većini slučajeva dobit ćete odgovor da nažalost nemaju kovanicu od lipe. Blagajnik će vam se ispričati, a vi ćete tu ispriku prihvatići jer nije na blagajnicima da se brinu o brojčanom stanju pojedinih kovanica.

Veliki dio na taj način stečenog profita smanjen je kartičnim plaćanjem. To je vjerojatno najbolji mogući način za izbjegavanje sitnog lopovluka trgovачkih lanaca. S kartice vam se u lipu naplati onoliko koliko ste potrošili i to je u redu.

Kako stati na kraj takvom bogaćenju? Možda u opticaj treba staviti više kovanica od po lipu i dvije. Koliko se god sve to činilo banalnim, jer je iznos o kojem se radi minimalan, zašto bismo trebali dopustiti ikome da nas potkrada?

Uzmimo trgovačkim lancima tih nekoliko lipa, ne dajmo im da se nekontrolirano bogate! Dajmo taj novac u Caritas ili u Prihvatište za beskućnike Kosnica. Njima će taj novac pomoći. Tko zna, možda baš vaših 20 lipa od smrzavanja spasi jednog nesretnika.

Ne sudi knjigu prema koricama

Veliki problem je i sustav socijalne skrbi koji u posljednje vrijeme prima toliko stranaka da je nemoguće pomoći svima kojima je pomoć potrebna. Beskućnici kao najveći problem navode to što im sustav ne omogućuje prijavu prebivališta na adresi Centra za socijalnu skrb, a po zakonu bi trebao. Bez adrese prebivališta nitko se nije u mogućnosti zaposliti, a, vjerujte na riječ, među njima velika većina žudi za poslom. Čak i oni sretnici koji imaju prijavljeno prebivalište na adresi Centra ili prihvatišta Kosnica, žale se da ih poslodavci ne žele zaposliti jer su puni predrasuda. Zašto imamo tolike predrasude prema jadnim, siromašnim, nesretnim ljudima koji se nemoćni sami bore protiv svijeta? Rijetki su od njih na ulici završili zbog alkoholizma, narkomanije ili neke druge ovisnosti.

Kada ih vidimo kako se opijaju u parku, bez razmišljanja ih osuđujemo. Ne razmišljamo o onoj djeci koja se po parkovima opijaju od trinaeste godine života. Ljudi koji piju jer misle da nema izlaza iz crnila, veći su problem u očima Hrvata od djece koja konzumiraju alkohol od malih nogu. Zapinjuće i krajnje licemjerno!

Glava u oblacima

Gospodicama u štiklama beskućnici koji se griju u tramvaju smetaju jer nemaju gdje odmoriti od potpetica umorne nožice. Ne razmišljaju da oni nemaju mjesto gdje bi mogli spavati na toploime. Čudan je ljudski mozak. Brinemo da našim ljubimcima nije hladno u ledenim zimskim noćima, a ljudi bez doma koji spavaju po pothodnicima gledamo s visoka ako ih se uopće trudimo pogledati.

Humane vrednote

Svaki bi čovjek trebao odraditi neko dobro djelo. Ako ne zbog drugih, onda zbog sebe. Osjećaj da si pomogao i da je nekome zbog tebe lakše u životu, neopisiv je. Rijetko se kad nađemo u situaciji u kojoj nekome možemo stvarno olakšati život. Čovjek je po prirodi dobar, vrijeme nas je pokvarilo. Vjerujem da bi se više ljudi bavilo socijalnim problemima društva kad bi se takav posao plaćao.

Humanitarni rad najnepopularniji je oblik rada koji je ikad postojao i postoji. Raditi nešto bez ikakvog dobitka za veliku je većinu gubljenje vremena. Kako popularizirati humanitarni rad, teško je pitanje.

Hvalevrijedne akcije

Možda bi valjalo početi s jednostavnim aktivnostima kao što su skupljanje hrane, odjeće ili novca, a onda prijeći na ozbiljnije akcije. Poticanjem mladih na humanitarni rad možemo promijeniti stanje u društvu. Uz sve fakultativne predmete, bilo bi dobro uvesti i humanitarnu skupinu koja bi na razini škole pomagala svima kojima je pomoć potrebna. Najteže je od svega započeti, krenuti, početi činiti dobro drugima. Ipak, učiti mlade humanosti najvažnija je stavka revolucije, u vremenu zaostalog, hrvatskog društva.

Dobar su primjer neke pekarnice i ugostiteljski objekti koji su uveli mogućnost plaćanja kruha odnosno kave unaprijed za one koji si to ne mogu priuštiti. Svatko može platiti kruh ili kavu koji će kasnije biti besplatno dodijeljeni onome tko ih zatraži. Nadasve hvalevrijedan potez!

Pomoći, a ne rugati se

Važno je ponekad se sjetiti ljudi koji sami lutaju nemilosrdnim prostranstvima. Svaki put kad nam bude teško jer ne posjedujemo iPhone 13 ili Galaxy S24 probudimo svijest o tome da postoji netko tko preživljava samo od onoga što bacimo u smeće. Beskućnicima bi mnogo značilo kad bismo im se prestali rugati. Stavite se u kožu osobe koja gazi ponos kopajući po smeću, a sa strane čuje ružne komentare i povike. Što joj drugo preostaje nego pasti u depresiju iz koje nema izlaza?! Imajmo obzira prema nesretnicima, njihove su životne priče zaista potresne.

Lucija Ravlić, 3. razred

III. gimnazija

voditeljica: Maja Ilić

Mia Matijević, mentor: Mario Jurjević, prof.
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Školski listovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

RUĐERinfo

Tehnička škola Ruđera Boškovića

Urednici: Marija Šikić, Tomislav Habazin

Voditeljice: Vesna Hrdok, Marija Škrlec

PPG Times

Prva privatna klasična gimnazija

Urednik: Robert Krmpotić

Voditeljica: Renata Kostanjevec

PREDLOŽENI*

Školski listovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi školski listovi za Državnu smotru

CENER

X. gimnazija „Ivan Supek“
Urednica: Katarina Širanović
Voditeljica: Ružica Filipović

DOPING

II gimnazija
Urednica: Bruna Tomšić
Voditeljica: Ivana Plazonić

LABOS

Prirodoslovna škola Vladimira
Preloga
Urednica: Eugenija Prša
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

BABY BOOM

Škola za primalje
Urednica: Marina Katušin
Voditeljica: Maja Feil Ostojić

KRIK PRVE

I. gimnazija
Urednik: Mislav Sajko
Voditeljica: Antonia Sikavica
Joler

PALMA

Tehnička škola Zagreb
Urednica: Mateja Plavčić
Voditeljica: Dunja Novak

MI MLADI

III. gimnazija
Urednica: Magdalena Margić
Voditeljica: Maja Ilić

VREVA

Učenički dom Ante Brune Bušića
Urednica: Matea Prelec
Voditeljica: Nikolina Trubić

ŠEGRT

Elektrostrojarska obrtnička
škola
Urednik: Nikola Havrle
Voditeljica: Dominika Papić
Kukić

eKRIK

V. gimnazija
Urednica: Sara Filipović
Voditeljica: Vesna Muhoberac

VRANEC

Gimnazija Lucijana Vranjanina
Urednica: Paula Ivanović
Voditeljica: Katarina Matošević

PREDLOŽENE*

Radijske emisije

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*sve prijavljene radijske emisije predložene su za Državnu smotru

Prijatelji životinja

Ana Bogović, Antonio Britvar
X. gimnazija „Ivan Supek“
Voditeljica: Andrea Kosović

Lucino ludiло

Ana Rogač, Karla Beljo
III. gimnazija
Voditelj: Ilija Baršić

ŽUPANIJSKO POVJERENSTVO ZA PRIPREMU I PROVEDBU SMOTRE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA - LiDraNo 2014.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA

Zlatko Stić

ravnatelj Prirodoslovne škole Vladimira Preloga

TAJNICA POVJERENSTVA

Goranka Lazić

profesorica, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

ČLANOVI POVJERENSTVA

Marijan Šimeg

Kostadinka Velkovska

Jadranka Korda Krušlin

Višnja Beus

Zdenka Burda

Dunja Marušić

Drago Baćić

Martin Oršolić

ŽUPANIJSKO PROSUDBENO POVJERENSTVO ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA - LiDraNo 2014.

Ivica Prtenjača, književnik
Sanja Pilić, književnica
Melita Rundek, književnica
Branko Čegec, književnik
Katarina Zrinka Čičmak, profesorica
Marijan Šimeg, novinar
Damir Brčić, profesor
Anita Končar, novinarka
Mirela Lilek, novinarka
Siniša Švec, novinar
Milan Peh, novinar
Ana Listeš, profesorica
Jadranka Korda Krušlin, dramska pedagoginja
Kristian Potočki, glumac
Jadranka Tukša, profesorica
Zijad Gračić, glumac
Franjo Kuhar, glumac
Kostadinka Velkovska, glumica
Kristian Potočki, glumac

Zagreb, svibanj 2014.

23. smotra

Zagreb, svibanj 2014.